LEGEA nr. 135 din 1 iulie 2010, actualizată,
privind Codul de procedură penală

Cu modificările şi completările aduse de :

- ……
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 82 din 10 decembrie 2014;
- Legea nr. 318 din 11 decembrie 2015;
- Legea nr. 75 din 28 aprilie 2016;
- OUG nr. 18 din 8 mai 2016;

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I

Principiile şi limitele aplicării legii procesuale penale

ART. 1
Normele de procedură penală şi scopul acestora

(1) Normele de procedură penală reglementează desfăşurarea procesului penal şi a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală.

(2) Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuţiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părţilor şi ale celorlalţi participanţi în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituţiei, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum şi ale pactelor şi tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

ART. 2
Legalitatea procesului penal

Procesul penal se desfăşoară potrivit dispoziţiilor prevăzute de lege.

ART. 3
Separarea funcţiilor judiciare

(1) În procesul penal se exercită următoarele funcţii judiciare:

a) funcţia de urmărire penală;

b) funcţia de dispoziţie asupra drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală;

c) funcţia de verificare a legalităţii trimiterii ori netrimiterii în judecată;

d) funcţia de judecată.

(2) Funcţiile judiciare se exercită din oficiu, în afară de cazul când, prin lege, se dispune altfel.

(3) În desfăşurarea aceluiaşi proces penal, exercitarea unei funcţii judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcţii judiciare, cu excepţia celei prevăzute la alin. (1) lit. c), care este compatibilă cu funcţia de judecată, mai puţin când se dispune începerea judecăţii potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c).

(4) În exercitarea funcţiei de urmărire penală, procurorul şi organele de cercetare penală strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată.

(5) Asupra actelor şi măsurilor din cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile şi libertăţile fundamentale ale persoanei, dispune judecătorul desemnat cu atribuţii în acest sens, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

(6) Asupra legalităţii actului de trimitere în judecată şi probelor pe care se bazează acesta, precum şi asupra legalităţii soluţiilor de netrimitere în judecată se pronunţă judecătorul de cameră preliminară, în condiţiile legii.

(7) Judecata se realizează de către instanţă, în complete legal constituite.

ART. 4

Prezumţia de nevinovăţie

(1) Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăţiei sale printr-o hotărâre penală definitivă.

(2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

ART. 5

Aflarea adevărului

(1) Organele judiciare au obligaţia de a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele şi împrejurările cauzei, precum şi cu privire la persoana suspectului sau inculpatului.

(2) Organele de urmărire penală au obligaţia de a strânge şi de a administra probe atât în favoarea, cât şi în defavoarea suspectului sau inculpatului. Respingerea sau neconsemnarea cu rea-credinţă a probelor propuse în favoarea suspectului sau inculpatului se sancţionează conform dispoziţiilor prezentului cod.

ART. 6

Ne bis in idem

Nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârşirea unei infracţiuni atunci când faţă de acea persoană s-a pronunţat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeaşi faptă, chiar şi sub altă încadrare juridică.

ART. 7

Obligativitatea punerii în mişcare şi a exercitării acţiunii penale

(1) Procurorul este obligat să pună în mişcare şi să exercite acţiunea penală din oficiu atunci când există probe din care rezultă săvârşirea unei infracţiuni şi nu există vreo cauză legală de împiedicare, alta decât cele prevăzute la alin. (2) şi (3).

(2) În cazurile şi în condiţiile prevăzute expres de lege, procurorul poate renunţa la exercitarea acţiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectului acesteia.

(3) În cazurile prevăzute expres de lege, procurorul pune în mişcare şi exercită acţiunea penală după introducerea plângerii prealabile a persoanei vătămate sau după obţinerea autorizării ori sesizării organului competent sau după îndeplinirea unei alte condiţii prevăzută de lege.

ART. 8

Caracterul echitabil şi termenul rezonabil al procesului penal

Organele judiciare au obligaţia de a desfăşura urmărirea penală şi judecata cu respectarea garanţiilor procesuale şi a drepturilor părţilor şi ale subiecţilor procesuali, astfel încât să fie constatate la timp şi în mod complet faptele care constituie infracţiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârşit o infracţiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

ART. 9

Dreptul la libertate şi siguranţă

(1) În cursul procesului penal este garantat dreptul oricărei persoane la libertate şi siguranţă.

(2) Orice măsură privativă sau restrictivă de libertate se dispune în mod excepţional şi doar în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

(3) Orice persoană arestată are dreptul de a fi informată în cel mai scurt timp şi într-o limbă pe care o înţelege asupra motivelor arestării sale şi are dreptul de a formula contestaţie împotriva dispunerii măsurii.

(4) Atunci când se constată că o măsură privativă sau restrictivă de libertate a fost dispusă în mod nelegal, organele judiciare competente au obligaţia de a dispune revocarea măsurii şi, după caz, punerea în libertate a celui reţinut sau arestat.

(5) Orice persoană faţă de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 10

Dreptul la apărare

(1) Părţile şi subiecţii procesuali principali au dreptul de a se apăra ei înşişi sau de a fi asistaţi de avocat.

(2) Părţile, subiecţii procesuali principali şi avocatul au dreptul să beneficieze de timpul şi înlesnirile necesare pregătirii apărării.

(3) Suspectul are dreptul de a fi informat de îndată şi înainte de a fi ascultat despre fapta pentru care se efectuează urmărirea penală şi încadrarea juridică a acesteia. Inculpatul are dreptul de a fi informat de îndată despre fapta pentru care s-a pus în mişcare acţiunea penală împotriva lui şi încadrarea juridică a acesteia.

(4) Înainte de a fi ascultaţi, suspectului şi inculpatului trebuie să li se pună în vedere că au dreptul de a nu face nicio declaraţie.

(5) Organele judiciare au obligaţia de a asigura exercitarea deplină şi efectivă a dreptului la apărare de către părţi şi subiecţii procesuali principali în tot cursul procesului penal.

(6) Dreptul la apărare trebuie exercitat cu bună-credinţă, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.

ART. 11

Respectarea demnităţii umane şi a vieţii private

(1) Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnităţii umane.

(2) Respectarea vieţii private, a inviolabilităţii domiciliului şi a secretului corespondenţei sunt garantate. Restrângerea exercitării acestor drepturi nu este admisă decât în condiţiile legii şi dacă aceasta este necesară într-o societate democratică.

ART. 12

Limba oficială şi dreptul la interpret

(1) Limba oficială în procesul penal este limba română.

(2) Cetăţenii români aparţinând minorităţilor naţionale au dreptul să se exprime în limba maternă în faţa instanţelor de judecată, actele procedurale întocmindu-se în limba română.

(3) Părţilor şi subiecţilor procesuali care nu vorbesc sau nu înţeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoştinţă de piesele dosarului, de a vorbi, precum şi de a pune concluzii în instanţă, prin interpret. În cazurile în care asistenţa juridică este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigură în mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu avocatul în vederea pregătirii audierii, a introducerii unei căi de atac sau a oricărei altei cereri ce ţine de soluţionarea cauzei.

(4) În cadrul procedurilor judiciare se folosesc interpreţi autorizaţi, potrivit legii. Sunt incluşi în categoria interpreţilor şi traducătorii autorizaţi, potrivit legii.

ART. 13

Aplicarea legii procesuale penale în timp şi spaţiu

(1) Legea procesuală penală se aplică în procesul penal actelor efectuate şi măsurilor dispuse, de la intrarea ei în vigoare şi până în momentul ieşirii din vigoare, cu excepţia situaţiilor prevăzute în dispoziţiile tranzitorii.

(2) Legea procesuală penală română se aplică actelor efectuate şi măsurilor dispuse pe teritoriul României, cu excepţiile prevăzute de lege.

TITLUL II
Acţiunea penală şi acţiunea civilă în procesul penal

CAP. I
Acţiunea penală

ART. 14

Obiectul şi exercitarea acţiunii penale

(1) Acţiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârşit infracţiuni.

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.

(3) Acţiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal, în condiţiile legii.

ART. 15

Condiţiile de punere în mişcare sau de exercitare a acţiunii penale

Acţiunea penală se pune în mişcare şi se exercită când există probe din care rezultă presupunerea rezonabilă că o persoană a săvârşit o infracţiune şi nu există cazuri care împiedică punerea în mişcare sau exercitarea acesteia.

ART. 16

Cazurile care împiedică punerea în mişcare şi exercitarea acţiunii penale

(1) Acţiunea penală nu poate fi pusă în mişcare, iar când a fost pusă în mişcare nu mai poate fi exercitată dacă:

a) fapta nu există;

b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârşită cu vinovăţia prevăzută de lege;

c) nu există probe că o persoană a săvârşit infracţiunea;

d) există o cauză justificativă sau de neimputabilitate;

e) lipseşte plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiţie prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mişcare a acţiunii penale;

f) a intervenit amnistia sau prescripţia, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;

g) a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracţiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condiţiile legii;

h) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;

i) există autoritate de lucru judecat;

j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. e) şi j), acţiunea penală poate fi pusă în mişcare ulterior, în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 17

Stingerea acţiunii penale

(1) În cursul urmăririi penale acţiunea penală se stinge prin clasare sau prin renunţare la urmărirea penală, în condiţiile prevăzute de lege.

(2) În cursul judecăţii acţiunea penală se stinge prin rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti de condamnare, renunţare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitare sau încetare a procesului penal.

ART. 18

Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului

În caz de amnistie, de prescripţie, de retragere a plângerii prealabile, de existenţă a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate ori în cazul renunţării la urmărirea penală, suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

CAP. II

Acţiunea civilă

ART. 19

Obiectul şi exercitarea acţiunii civile

(1) Acţiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acţiunii penale.

(2) Acţiunea civilă se exercită de persoana vătămată sau de succesorii acesteia, care se constituie parte civilă împotriva inculpatului şi, după caz, a părţii responsabile civilmente.

(3) Când persoana vătămată este lipsită de capacitate de exerciţiu sau are capacitate de exerciţiu restrânsă, acţiunea civilă se exercită în numele acesteia de către reprezentantul legal sau, după caz, de către procuror, în condiţiile art. 20 alin. (1) şi (2), şi are ca obiect, în funcţie de interesele persoanei pentru care se exercită, tragerea la răspundere civilă delictuală.

(4) Acţiunea civilă se soluţionează în cadrul procesului penal, dacă prin aceasta nu se depăşeşte durata rezonabilă a procesului.

(5) Repararea prejudiciului material şi moral se face potrivit dispoziţiilor legii civile.

ART. 20

Constituirea ca parte civilă

(1) Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătoreşti. Organele judiciare au obligaţia de a aduce la cunoştinţa persoanei vătămate acest drept.

(2) Constituirea ca parte civilă se face în scris sau oral, cu indicarea naturii şi a întinderii pretenţiilor, a motivelor şi a probelor pe care acestea se întemeiază.

(3) În cazul în care constituirea ca parte civilă se face oral, organele judiciare au obligaţia de a consemna aceasta într-un proces-verbal sau, după caz, în încheiere.

(4) În cazul nerespectării vreuneia dintre condiţiile prevăzute la alin. (1) şi (2), persoana vătămată sau succesorii acesteia nu se mai pot constitui parte civilă în cadrul procesului penal, putând introduce acţiunea la instanţa civilă.

(5) Până la terminarea cercetării judecătoreşti, partea civilă poate:

a) îndrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civilă;

b) mări sau micşora întinderea pretenţiilor;

c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despăgubiri băneşti, dacă repararea în natură nu mai este posibilă.

(6) În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părţile civile nu şi-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfăşurare a procesului penal, procurorul sau instanţa de judecată poate desemna, prin ordonanţă, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau ordonanţa va fi comunicată părţilor civile, care trebuie să încunoştinţeze procurorul sau instanţa în cazul în care refuză să fie reprezentaţi prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoştinţă sunt prezumate a fi cunoscute de către persoanele reprezentate.

(7) Dacă dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale convenţională unei alte persoane, aceasta nu poate exercita acţiunea civilă în cadrul procesului penal. Dacă transmiterea acestui drept are loc după constituirea ca parte civilă, acţiunea civilă poate fi disjunsă.

(8) Acţiunea civilă care are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului şi părţii responsabile civilmente, exercitată la instanţa penală sau la instanţa civilă, este scutită de taxă de timbru.

ART. 21

Introducerea în procesul penal a părţii responsabile civilmente

(1) Introducerea în procesul penal a părţii responsabile civilmente poate avea loc, la cererea părţii îndreptăţite potrivit legii civile, în termenul prevăzut la art. 20 alin. (1).

(2) Atunci când exercită acţiunea civilă, procurorul este obligat să ceară introducerea în procesul penal a părţii responsabile civilmente, în condiţiile alin. (1).

(3) Partea responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal până la terminarea cercetării judecătoreşti la prima instanţă de judecată, luând procedura din stadiul în care se află în momentul intervenţiei.

(4) Partea responsabilă civilmente are, în ceea ce priveşte acţiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru inculpat.

ART. 22

Renunţarea la pretenţiile civile

(1) Partea civilă poate renunţa, în tot sau în parte, la pretenţiile civile formulate, până la terminarea dezbaterilor în apel.

(2) Renunţarea se poate face fie prin cerere scrisă, fie oral în şedinţa de judecată.

(3) Partea civilă nu poate reveni asupra renunţării şi nu poate introduce acţiune la instanţa civilă pentru aceleaşi pretenţii.

ART. 23

Tranzacţia, medierea şi recunoaşterea pretenţiilor civile

(1) În cursul procesului penal, cu privire la pretenţiile civile, inculpatul, partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacţie sau un acord de mediere, potrivit legii.

(2) Inculpatul, cu acordul părţii responsabile civilmente, poate recunoaşte, în tot sau în parte, pretenţiile părţii civile.

(3) În cazul recunoaşterii pretenţiilor civile, instanţa obligă la despăgubiri în măsura recunoaşterii. Cu privire la pretenţiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe.

ART. 24

Exercitarea acţiunii civile de către sau faţă de succesori

(1) Acţiunea civilă rămâne în competenţa instanţei penale în caz de deces, reorganizare, desfiinţare sau dizolvare a părţii civile, dacă moştenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii acesteia îşi exprimă opţiunea de a continua exercitarea acţiunii civile, în termen de cel mult două luni de la data decesului sau a reorganizării, desfiinţării ori dizolvării.

(2) În caz de deces, reorganizare, desfiinţare sau dizolvare a părţii responsabile civilmente, acţiunea civilă rămâne în competenţa instanţei penale dacă partea civilă indică moştenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii părţii responsabile civilmente, în termen de cel mult două luni de la data la care a luat cunoştinţă de împrejurarea respectivă.

ART. 25

Rezolvarea acţiunii civile în procesul penal

(1) Instanţa se pronunţă prin aceeaşi hotărâre atât asupra acţiunii penale, cât şi asupra acţiunii civile.

(2) Când acţiunea civilă are ca obiect repararea prejudiciului material prin restituirea lucrului, iar aceasta este posibilă, instanţa dispune ca lucrul să fie restituit părţii civile.

(3) Instanţa, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunţă cu privire la desfiinţarea totală sau parţială a unui înscris sau la restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii.

(4) Abrogat.

(5) În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi, lit. e), f), i) şi j), în caz de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile, precum şi în cazul prevăzut de art. 486 alin. (2), instanţa lasă nesoluţionată acţiunea civilă.

(6) Instanţa lasă nesoluţionată acţiunea civilă şi în cazul în care moştenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii părţii civile nu îşi exprimă opţiunea de a continua exercitarea acţiunii civile sau, după caz, partea civilă nu indică moştenitorii, succesorii în drepturi ori lichidatorii părţii responsabile civilmente în termenul prevăzut la art. 24 alin. (1) şi (2).

ART. 26

Disjungerea acţiunii civile

(1) Instanţa poate dispune disjungerea acţiunii civile, când soluţionarea acesteia determină depăşirea termenului rezonabil de soluţionare a acţiunii penale. Soluţionarea acţiunii civile rămâne în competenţa instanţei penale.

(2) Disjungerea se dispune de către instanţă din oficiu ori la cererea procurorului sau a părţilor.

(3) Probele administrate până la disjungere vor fi folosite la soluţionarea acţiunii civile disjunse.

(4) Abrogat.

(5) Încheierea prin care se disjunge acţiunea civilă este definitivă.

ART. 27

Cazurile de soluţionare a acţiunii civile la instanţa civilă

(1) Dacă nu s-au constituit parte civilă în procesul penal, persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce la instanţa civilă acţiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracţiune.

(2) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot introduce acţiune la instanţa civilă dacă, prin hotărâre definitivă, instanţa penală a lăsat nesoluţionată acţiunea civilă. Probele administrate în cursul procesului penal pot fi folosite în faţa instanţei civile.

(3) Persoana vătămată sau succesorii acesteia care s-au constituit parte civilă în procesul penal pot să introducă acţiune în faţa instanţei civile dacă procesul penal a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acţiunea introdusă la instanţa civilă se suspendă în condiţiile prevăzute la alin. (7).

(4) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care au pornit acţiunea în faţa instanţei civile, pot să părăsească această instanţă şi să se adreseze organului de urmărire penală, judecătorului ori instanţei, dacă punerea în mişcare a acţiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanţei civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunţat o hotărâre, chiar nedefinitivă.

(5) În cazul în care acţiunea civilă a fost exercitată de procuror, dacă se constată din probe noi că prejudiciul nu a fost integral acoperit prin hotărârea definitivă a instanţei penale, diferenţa poate fi cerută pe calea unei acţiuni la instanţa civilă.

(6) Persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce acţiune la instanţa civilă, pentru repararea prejudiciului născut ori descoperit după constituirea ca parte civilă.

(7) În cazul prevăzut la alin. (1), judecata în faţa instanţei civile se suspendă după punerea în mişcare a acţiunii penale şi până la rezolvarea în primă instanţă a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.

ART. 28

Autoritatea hotărârii penale în procesul civil şi efectele hotărârii civile în procesul penal

(1) Hotărârea definitivă a instanţei penale are autoritate de lucru judecat în faţa instanţei civile care judecă acţiunea civilă, cu privire la existenţa faptei şi a persoanei care a săvârşit-o. Instanţa civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce priveşte existenţa prejudiciului ori a vinovăţiei autorului faptei ilicite.

(2) Hotărârea definitivă a instanţei civile prin care a fost soluţionată acţiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în faţa organelor judiciare penale cu privire la existenţa faptei penale, a persoanei care a săvârşit-o şi a vinovăţiei acesteia.

TITLUL III
Participanţii în procesul penal

CAP. I
Dispoziţii generale

ART. 29

Participanţii în procesul penal

Participanţii în procesul penal sunt: organele judiciare, avocatul, părţile, subiecţii procesuali principali, precum şi alţi subiecţi procesuali.

ART. 30

Organele judiciare

Organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară sunt:

a) organele de cercetare penală;

b) procurorul;

c) judecătorul de drepturi şi libertăţi;

d) judecătorul de cameră preliminară;

e) instanţele judecătoreşti.

ART. 31

Avocatul

Avocatul asistă sau reprezintă părţile ori subiecţii procesuali în condiţiile legii.

ART. 32
Părţile
(1) Părţile sunt subiecţii procesuali care exercită sau împotriva cărora se exercită o acţiune judiciară.
(2) Părţile din procesul penal sunt inculpatul, partea civilă şi partea responsabilă civilmente.
ART. 33
Subiecţii procesuali principali
(1) Subiecţii procesuali principali sunt suspectul şi persoana vătămată.
(2) Subiecţii procesuali principali au aceleaşi drepturi şi obligaţii ca şi părţile, cu excepţia celor pe care legea le acordă numai acestora.
ART. 34
Alţi subiecţi procesuali
În afara participanţilor prevăzuţi la art. 33, sunt subiecţi procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum şi orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligaţii sau atribuţii în procedurile judiciare penale.

CAP. II
Competenţa organelor judiciare

SECŢIUNEA 1
Competenţa funcţională, după materie şi după calitatea persoanei a instanţelor judecătoreşti

ART. 35
Competenţa judecătoriei
(1) Judecătoria judecă în primă instanţă toate infracţiunile, cu excepţia celor date prin lege în competenţa altor instanţe.
(2) Judecătoria soluţionează şi alte cauze anume prevăzute de lege.
ART. 36
Competenţa tribunalului
(1) Tribunalul judecă în primă instanţă:
a) infracţiunile prevăzute de Codul penal la art. 188-191, art. 209-211, art. 254, 256^1, 263, 282, art. 289-294, art. 303, 304, 306, 307, 309, 345, 346, 354 şi art. 360-367;
b) infracţiunile săvârşite cu intenţie depăşită care au avut ca urmare moartea unei persoane;
c) infracţiunile cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism sau Direcţia Naţională Anticorupţie, dacă nu sunt date prin lege în competenţa altor instanţe ierarhic superioare;
c^1) infracţiunile de spălare a banilor şi infracţiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare;
d) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa.
(2) Tribunalul soluţionează conflictele de competenţă ivite între judecătoriile din circumscripţia sa, precum şi contestaţiile formulate împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorie în cazurile prevăzute de lege.
(3) Tribunalul soluţionează şi alte cauze anume prevăzute de lege.

ART. 37

Competenţa tribunalului militar

(1) Tribunalul militar judecă în primă instanţă toate infracţiunile comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepţia celor date prin lege în competenţa altor instanţe.

(2) Tribunalul militar soluţionează şi alte cauze anume prevăzute de lege.

ART. 38

Competenţa curţii de apel

(1) Curtea de apel judecă în primă instanţă:

a) infracţiunile prevăzute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 şi 438-445;

b) infracţiunile privind securitatea naţională a României, prevăzute în legi speciale;

c) infracţiunile săvârşite de judecătorii de la judecătorii, tribunale şi de procurorii de la parchetele care funcţionează pe lângă aceste instanţe;

d) infracţiunile săvârşite de avocaţi, notari publici, executori judecătoreşti, de controlorii financiari ai Curţii de Conturi, precum şi auditori publici externi;

e) infracţiunile săvârşite de şefii cultelor religioase organizate în condiţiile legii şi de ceilalţi membri ai înaltului cler, care au cel puţin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;

f) infracţiunile săvârşite de magistraţii-asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, de judecătorii de la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel, precum şi de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanţe;

g) infracţiunile săvârşite de membrii Curţii de Conturi, de preşedintele Consiliului Legislativ, de Avocatul Poporului, de adjuncţii Avocatului Poporului şi de chestori;

h) cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege.

(2) Curtea de apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate în primă instanţă de judecătorii şi de tribunale.

(3) Curtea de apel soluţionează conflictele de competenţă ivite între instanţele din circumscripţia sa, altele decât cele prevăzute la art. 36 alin. (2), precum şi contestaţiile formulate împotriva hotărârilor pronunţate de tribunale în cazurile prevăzute de lege.

(4) Curtea de apel soluţionează şi alte cauze anume prevăzute de lege.

ART. 39

Competenţa curţii militare de apel

(1) Curtea militară de apel judecă în primă instanţă:

a) infracţiunile prevăzute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 şi 438-445, săvârşite de militari;

b) infracţiunile privind securitatea naţională a României, prevăzute în legi speciale, săvârşite de militari;

c) infracţiunile săvârşite de judecătorii tribunalelor militare şi de procurorii militari de la parchetele militare care funcţionează pe lângă aceste instanţe.

d) infracţiunile săvârşite de generali, mareşali şi amirali;

e) cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege.

(2) Curtea militară de apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de tribunalele militare.

(3) Curtea militară de apel soluţionează conflictele de competenţă ivite între tribunalele militare din circumscripţia sa, precum şi contestaţiile formulate împotriva hotărârilor pronunţate de acestea în cazurile prevăzute de lege.

(4) Curtea militară de apel soluţionează şi alte cauze anume prevăzute de lege.

ART. 40
Competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie

(1) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie judecă în primă instanţă infracţiunile de înaltă trădare, infracţiunile săvârşite de senatori, deputaţi şi membri din România în Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecătorii Curţii Constituţionale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

(2) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate în primă instanţă de curţile de apel, de curţile militare de apel şi de Secţia penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(3) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie judecă recursurile în casaţie împotriva hotărârilor penale definitive, precum şi recursurile în interesul legii.

(4) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionează conflictele de competenţă în cazurile în care este instanţa superioară comună instanţelor aflate în conflict, cazurile în care cursul justiţiei este întrerupt, cererile de strămutare în cazurile prevăzute de lege, precum şi contestaţiile formulate împotriva hotărârilor pronunţate de curţile de apel în cazurile prevăzute de lege.

(5) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionează şi alte cauze anume prevăzute de lege.

SECŢIUNEA a 2-a
Competenţa teritorială a instanţelor judecătoreşti

ART. 41
Competenţa pentru infracţiunile săvârşite pe teritoriul României

(1) Competenţa după teritoriu este determinată, în ordine, de:

a) locul săvârşirii infracţiunii;

b) locul în care a fost prins suspectul sau inculpatul;

c) locuinţa suspectului sau inculpatului persoană fizică ori, după caz, sediul inculpatului persoană juridică, la momentul la care a săvârşit fapta;

d) locuinţa sau, după caz, sediul persoanei vătămate.

(2) Prin locul săvârşirii infracţiunii se înţelege locul unde s-a desfăşurat activitatea infracţională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs urmarea acesteia.

(3) În cazul în care, potrivit alin. (2), o infracţiune a fost săvârşită în circumscripţia mai multor instanţe, oricare dintre acestea este competentă să o judece.

(4) Când niciunul dintre locurile prevăzute la alin. (1) nu este cunoscut sau când sunt sesizate succesiv două sau mai multe instanţe dintre cele prevăzute la alin. (1), competenţa revine instanţei mai întâi sesizate.

(5) Ordinea de prioritate prevăzută la alin. (1) se aplică în cazul în care două sau mai multe instanţe sunt sesizate simultan ori urmărirea penală s-a efectuat cu nerespectarea acestei ordini.

(6) Infracţiunea săvârşită pe o navă sub pavilion românesc este de competenţa instanţei în a cărei circumscripţie se află primul port român în care ancorează nava, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(7) Infracţiunea săvârşită pe o aeronavă înmatriculată în România este de competenţa instanţei în a cărei circumscripţie se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(8) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, iar competenţa nu se poate determina potrivit alin. (1), competenţa este cea prevăzută la alin. (4).

ART. 42

Competenţa pentru infracţiunile săvârşite în afara teritoriului României

(1) Infracţiunile săvârşite în afara teritoriului României se judecă de către instanţele în a căror circumscripţie se află locuinţa suspectului sau inculpatului persoană fizică ori, după caz, sediul inculpatului persoană juridică.

(2) Dacă inculpatul nu locuieşte sau, după caz, nu are sediul în România, iar infracţiunea este de competenţa judecătoriei, aceasta se judecă de Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti, iar în celelalte cazuri, de instanţa competentă după materie ori după calitatea persoanei din municipiul Bucureşti, în afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

(3) Infracţiunea săvârşită pe o navă este de competenţa instanţei în a cărei circumscripţie se află primul port român în care ancorează nava, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(4) Infracţiunea săvârşită pe o aeronavă este de competenţa instanţei în a cărei circumscripţie se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(5) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competenţa este cea prevăzută la alin. (1) şi (2), în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

SECŢIUNEA a 3-a

Dispoziţii speciale privind competenţa instanţelor judecătoreşti

ART. 43

Reunirea cauzelor

(1) Instanţa dispune reunirea cauzelor în cazul infracţiunii continuate, al concursului formal de infracţiuni sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracţiune.

(2) Instanţa poate dispune reunirea cauzelor, dacă prin aceasta nu se întârzie judecata, în următoarele situaţii:

a) când două sau mai multe infracţiuni au fost săvârşite de aceeaşi persoană;

b) când la săvârşirea unei infracţiuni au participat două sau mai multe persoane;

c) când între două sau mai multe infracţiuni există legătură şi reunirea cauzelor se impune pentru buna înfăptuire a justiţiei.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în cazurile în care în faţa aceleiaşi instanţe sunt mai multe cauze cu acelaşi obiect.

ART. 44

Competenţa în caz de reunire a cauzelor

(1) În caz de reunire, dacă, în raport cu diferiţii făptuitori ori diferitele fapte, competenţa aparţine, potrivit legii, mai multor instanţe de grad egal, competenţa de a judeca toate faptele şi pe toţi făptuitorii revine instanţei mai întâi sesizate, iar dacă, după natura faptelor sau după calitatea persoanelor, competenţa aparţine unor instanţe de grad diferit, competenţa de a judeca toate cauzele reunite revine instanţei superioare în grad.

(2) Competenţa judecării cauzelor reunite rămâne dobândită chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competenţa unei anumite instanţe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunţat achitarea.

(3) Tăinuirea, favorizarea infractorului şi nedenunţarea unor infracţiuni sunt de competenţa instanţei care judecă infracţiunea la care acestea se referă, iar în cazul în care competenţa după calitatea persoanelor aparţine unor instanţe de grad diferit, competenţa de a judeca toate cauzele reunite revine instanţei superioare în grad.

(4) Dacă dintre instanţe una este civilă, iar alta este militară, competenţa revine instanţei civile.

(5) Dacă instanţa militară este superioară în grad, competenţa revine instanţei civile echivalente în grad competente potrivit art. 41 şi 42.

ART. 45

Procedura de reunire a cauzelor

(1) Reunirea cauzelor se poate dispune la cererea procurorului, a părţilor, a persoanei vătămate şi din oficiu de către instanţa competentă.

(2) Cauzele se pot reuni dacă ele se află în faţa primei instanţe, chiar după desfiinţarea sau casarea hotărârii, sau în faţa instanţei de apel.

(3) Instanţa se pronunţă prin încheiere care poate fi atacată numai odată cu fondul.

ART. 46

Disjungerea cauzelor

(1) Pentru motive temeinice privind mai buna desfăşurare a judecăţii, instanţa poate dispune disjungerea acesteia cu privire la unii dintre inculpaţi sau la unele dintre infracţiuni.

(2) Disjungerea cauzei se dispune de instanţă, prin încheiere, din oficiu sau la cererea procurorului ori a părţilor.

ART. 47

Excepţiile de necompetenţă

(1) Excepţia de necompetenţă materială sau după calitatea persoanei a instanţei inferioare celei competente potrivit legii poate fi invocată în tot cursul judecăţii, până la pronunţarea hotărârii definitive.

(2) Excepţia de necompetenţă materială sau după calitatea persoanei a instanţei superioare celei competente potrivit legii poate fi invocată până la începerea cercetării judecătoreşti.

(3) Excepţia de necompetenţă teritorială poate fi invocată în condiţiile alin. (2).

(4) Excepţiile de necompetenţă pot fi invocate din oficiu, de către procuror, de către persoana vătămată sau de către părţi.

ART. 48

Competenţa în caz de schimbare a calităţii inculpatului

(1) Când competenţa instanţei este determinată de calitatea inculpatului, instanţa rămâne competentă să judece chiar dacă inculpatul, după săvârşirea infracţiunii, nu mai are acea calitate, în cazurile când:

a) fapta are legătură cu atribuţiile de serviciu ale făptuitorului;

b) s-a dat citire actului de sesizare a instanţei.

(2) Dobândirea calităţii după săvârşirea infracţiunii nu determină schimbarea competenţei, cu excepţia infracţiunilor săvârşite de persoanele prevăzute la art. 40 alin. (1).

ART. 49

Competenţa în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării faptei

(1) Instanţa sesizată cu judecarea unei infracţiuni rămâne competentă a o judeca, chiar dacă, după schimbarea încadrării juridice, infracţiunea este de competenţa instanţei inferioare.

(2) Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage necompetenţa instanţei, în afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

ART. 50

Declinarea de competenţă

(1) Instanţa care îşi declină competenţa trimite, de îndată, dosarul instanţei de judecată desemnate ca fiind competentă prin hotărârea de declinare.

(2) Dacă declinarea a fost determinată de competenţa materială sau după calitatea persoanei, instanţa căreia i s-a trimis cauza poate menţine, motivat, probele administrate, actele îndeplinite şi măsurile dispuse de instanţa care şi-a declinat competenţa.

(3) În cazul declinării pentru necompetenţă teritorială, probele administrate, actele îndeplinite şi măsurile dispuse se menţin.

(4) Hotărârea de declinare a competenţei nu este supusă căilor de atac.

ART. 51

Conflictul de competenţă

(1) Când două sau mai multe instanţe se recunosc competente a judeca aceeaşi cauză ori îşi declină competenţa reciproc, conflictul pozitiv sau negativ de competenţă se soluţionează de instanţa ierarhic superioară comună.

(2) Instanţa ierarhic superioară comună este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanţa care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanţa care şi-a declinat cea din urmă competenţa.

(3) Sesizarea instanţei ierarhic superioare comune se poate face şi de procuror sau de părţi.

(4) Până la soluţionarea conflictului pozitiv de competenţă, judecata se suspendă.

(5) Instanţa care şi-a declinat competenţa ori care s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile şi efectuează actele ce reclamă urgenţă.

(6) Instanţa ierarhic superioară comună se pronunţă asupra conflictului de competenţă, de urgenţă, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

(7) Când instanţa sesizată cu soluţionarea conflictului de competenţă constată că acea cauză este de competenţa altei instanţe decât cele între care a intervenit conflictul şi faţă de care nu este instanţă superioară comună, trimite dosarul instanţei superioare comune.

(8) Instanţa căreia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenţei nu se mai poate declara necompetentă, cu excepţia situaţiilor în care apar elemente noi care atrag competenţa altor instanţe.

(9) Instanţa căreia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 50 alin. (2) şi (3).

ART. 52

Chestiunile prealabile

(1) Instanţa penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă soluţionării cauzei, chiar dacă prin natura ei acea chestiune este de competenţa altei instanţe, cu excepţia situaţiilor în care competenţa de soluţionare nu aparţine organelor judiciare.

(2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanţa penală, potrivit regulilor şi mijloacelor de probă privitoare la materia căreia îi aparţine acea chestiune.

(3) Hotărârile definitive ale altor instanţe decât cele penale asupra unei chestiuni prealabile în procesul penal au autoritate de lucru judecat în faţa instanţei penale, cu excepţia împrejurărilor care privesc existenţa infracţiunii.

SECŢIUNEA a 4-a
Competenţa judecătorului de drepturi şi libertăţi şi a judecătorului de cameră preliminară

ART. 53
Competenţa judecătorului de drepturi şi libertăţi
Judecătorul de drepturi şi libertăţi este judecătorul care, în cadrul instanţei, potrivit competenţei acesteia, soluţionează, în cursul urmăririi penale, cererile, propunerile, plângerile, contestaţiile sau orice alte sesizări privind:
a) măsurile preventive;
b) măsurile asigurătorii;
c) măsurile de siguranţă cu caracter provizoriu;
d) actele procurorului, în cazurile expres prevăzute de lege;
e) încuviinţarea percheziţiilor, a folosirii metodelor şi tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii;
f) procedura audierii anticipate;
g) alte situaţii expres prevăzute de lege.
ART. 54
Competenţa judecătorului de cameră preliminară
Judecătorul de cameră preliminară este judecătorul care, în cadrul instanţei, potrivit competenţei acesteia:
a) verifică legalitatea trimiterii în judecată dispuse de procuror;
b) verifică legalitatea administrării probelor şi a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală;
c) soluţionează plângerile împotriva soluţiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată;
d) soluţionează alte situaţii expres prevăzute de lege.

SECŢIUNEA a 5-a
Organele de urmărire penală şi competenţa acestora

ART. 55
Organele de urmărire penală
(1) Organele de urmărire penală sunt:
a) procurorul;
b) organele de cercetare penală ale poliţiei judiciare;
c) organele de cercetare penală speciale.
(2) Procurorii sunt constituiţi în parchete care funcţionează pe lângă instanţele judecătoreşti şi îşi exercită atribuţiile în cadrul Ministerului Public.
(3) În cadrul procesului penal procurorul are următoarele atribuţii:
a) supraveghează sau efectuează urmărirea penală;
b) sesizează judecătorul de drepturi şi libertăţi şi instanţa de judecată;
c) exercită acţiunea penală;
d) exercită acţiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege:
e) încheie acordul de recunoaştere a vinovăţiei, în condiţiile legii;
f) formulează şi exercită contestaţiile şi căile de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătoreşti;
g) îndeplineşte orice alte atribuţii prevăzute de lege.

(4) Atribuţiile organelor de cercetare penală ale poliţiei judiciare sunt îndeplinite de lucrători specializaţi din Ministerul Administraţiei şi Internelor anume desemnaţi în condiţiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie ori avizul procurorului desemnat în acest sens.

(5) Atribuţiile organelor de cercetare penală speciale sunt îndeplinite de ofiţeri anume desemnaţi în condiţiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

(6) Organele de cercetare penală ale poliţiei judiciare şi organele de cercetare penală speciale îşi desfăşoară activitatea de urmărire penală sub conducerea şi supravegherea procurorului.

Competenţa procurorului

ART. 56

(1) Procurorul conduce şi controlează nemijlocit activitatea de urmărire penală a poliţiei judiciare şi a organelor de cercetare penală speciale, prevăzute de lege. De asemenea, procurorul supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispoziţiilor legale.

(2) Procurorul poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce şi le supraveghează.

(3) Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror:

a) în cazul infracţiunilor pentru care competenţa de judecată în primă instanţă aparţine Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau curţii de apel;

b) în cazul infracţiunilor prevăzute la art. 188-191, art. 257, 277, art. 279-283 şi art. 289-294 din Codul penal;

c) în cazul infracţiunilor săvârşite cu intenţie depăşită, care au avut ca urmare moartea unei persoane;

d) în cazul infracţiunilor pentru care competenţa de a efectua urmărirea penală aparţine Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism sau Direcţiei Naţionale Anticorupţie;

e) în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Urmărirea penală în cazul infracţiunilor săvârşite de militari se efectuează, în mod obligatoriu, de procurorul militar.

(5) Procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secţiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenţei parchetului din care fac parte, faţă de toţi participanţii la săvârşirea infracţiunilor comise de militari, urmând a fi sesizată instanţa competentă potrivit art. 44.

(6) Este competent să efectueze ori, după caz, să conducă şi să supravegheze urmărirea penală procurorul de la parchetul corespunzător instanţei care, potrivit legii, judecă în primă instanţă cauza cu excepţia cazurilor în care legea prevede altfel.

ART. 57

Competenţa organelor de cercetare penală

(1) Organele de cercetare penală ale poliţiei judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracţiune care nu este dată, prin lege, în competenţa organelor de cercetare penală speciale sau procurorului, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Organele de cercetare penală speciale efectuează acte de urmărire penală numai în condiţiile art. 55 alin. (5) şi (6), corespunzător specializării structurii din care fac parte, în cazul săvârşirii infracţiunilor de către militari sau în cazul săvârşirii infracţiunilor de corupţie şi de serviciu prevăzute de Codul penal săvârşite de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranţa navei sau navigaţiei ori a personalului.

ART. 58

Verificarea competenţei

(1) Organul de urmărire penală este dator să îşi verifice competenţa imediat după sesizare.

(2) Dacă procurorul constată că nu este competent să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală, dispune de îndată, prin ordonanţă, declinarea de competenţă şi trimite cauza procurorului competent.

(3) Dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent să efectueze urmărirea penală, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

ART. 59

Extinderea competenţei teritoriale

(1) Când anumite acte de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face urmărirea, procurorul sau, după caz, organul de cercetare penală poate să le efectueze ori poate dispune efectuarea lor prin comisie rogatorie sau prin delegare.

(2) În cuprinsul aceleiaşi localităţi, procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, efectuează toate actele de urmărire, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale.

ART. 60

Cazurile urgente

Procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, este obligat să efectueze actele de urmărire penală care nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competenţa acestuia. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, procurorului competent.

ART. 61

Actele încheiate de unele organe de constatare

(1) Ori de câte ori există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârşirea unei infracţiuni, sunt obligate să întocmească un proces-verbal despre împrejurările constatate:

a) organele inspecţiilor de stat, ale altor organe de stat, precum şi ale autorităţilor publice, instituţiilor publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracţiunile care constituie încălcări ale dispoziţiilor şi obligaţiilor a căror respectare o controlează, potrivit legii;

b) organele de control şi cele de conducere ale autorităţilor administraţiei publice, ale altor autorităţi publice, instituţii publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracţiunile săvârşite în legătură cu serviciul de către cei aflaţi în subordinea ori sub controlul lor;

c) organele de ordine publică şi siguranţă naţională, pentru infracţiunile constatate în timpul exercitării atribuţiilor prevăzute de lege.

(2) Organele prevăzute la alin. (1) au obligaţia să ia măsuri de conservare a locului săvârşirii infracţiunii şi de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă. În cazul infracţiunilor flagrante, aceleaşi organe au dreptul de a face percheziţii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor şi de a-l prezenta de îndată organelor de urmărire penală.

(3) Când făptuitorul sau persoanele prezente la locul constatării au de făcut obiecţii ori precizări sau au de dat explicaţii cu privire la cele consemnate în procesul-verbal, organul de constatare are obligaţia de a le consemna în procesul-verbal.

(4) Actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă se înaintează, de îndată, organelor de urmărire penală.

(5) Procesul-verbal încheiat în conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmărire penală şi nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

ART. 62

Actele încheiate de comandanţii de nave şi aeronave

(1) Comandanţii de nave şi aeronave sunt competenţi să facă percheziţii corporale sau ale vehiculelor şi să verifice lucrurile pe care făptuitorii le au cu sine sau le folosesc, pe timpul cât navele şi aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor sau aeroporturilor şi pentru infracţiunile săvârşite pe aceste nave sau aeronave, având totodată şi obligaţiile şi drepturile prevăzute la art. 61.

(2) Actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă se înaintează organelor de urmărire penală, de îndată ce nava sau aeronava ajunge în primul port sau aeroport românesc.

(3) În cazul infracţiunilor flagrante, comandanţii de nave şi aeronave au dreptul de a face percheziţii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor şi de a-l prezenta organelor de urmărire penală.

(4) Procesul-verbal încheiat în conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmărire penală şi nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

ART. 63

Dispoziţii comune

(1) Dispoziţiile prevăzute la art. 41-46 şi 48 se aplică în mod corespunzător şi în cursul urmăririi penale.

(2) Prevederile art. 44 alin. (2) nu se aplică în faza de urmărire penală.

(3) Urmărirea penală a infracţiunilor săvârşite în condiţiile prevăzute la art. 41 se efectuează de către organul de urmărire penală din circumscripţia instanţei competente să judece cauza, dacă legea nu dispune altfel.

(4) Conflictul de competenţă dintre 2 sau mai mulţi procurori se rezolvă de către procurorul ierarhic superior comun acestora. Când conflictul se iveşte între două sau mai multe organe de cercetare penală, competenţa se stabileşte de către procurorul care exercită supravegherea activităţii de cercetare penală a acestor organe. În cazul în care procurorul nu exercită supravegherea activităţii tuturor organelor de cercetare penală între care s-a ivit conflictul, competenţa se stabileşte de către prim-procurorul parchetului în circumscripţia căruia se află organele de cercetare penală.

SECŢIUNEA a 6-a

Incompatibilitatea şi strămutarea

ART. 64

Incompatibilitatea judecătorului

(1) Judecătorul este incompatibil dacă:

a) a fost reprezentant sau avocat al unei părţi ori al unui subiect procesual principal, chiar şi în altă cauză;

b) este rudă sau afin, până la gradul al IV-lea inclusiv, ori se află într-o altă situaţie dintre cele prevăzute la art. 177 din Codul penal cu una dintre părţi, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori cu reprezentantul acestora;

c) a fost expert sau martor, în cauză;

d) este tutore sau curator al unei părţi sau al unui subiect procesual principal;

e) a efectuat, în cauză, acte de urmărire penală sau a participat, în calitate de procuror, la orice procedură desfăşurată în faţa unui judecător sau a unei instanţe de judecată;

f) există o suspiciune rezonabilă că imparţialitatea judecătorului este afectată.

(2) Nu pot face parte din acelaşi complet de judecată judecătorii care sunt soţi, rude sau afini între ei, până la gradul al IV-lea inclusiv, ori se află într-o altă situaţie dintre cele prevăzute la art. 177 din Codul penal.

(3) Judecătorul care a participat la judecarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiaşi cauze într-o cale de atac sau la rejudecarea cauzei după desfiinţarea ori casarea hotărârii.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi nu poate participa, în aceeaşi cauză, la procedura de cameră preliminară, la judecata în fond sau în căile de atac.

(5) Judecătorul care a participat la soluţionarea plângerii împotriva soluţiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată nu poate participa, în aceeaşi cauză, la judecata în fond sau în căile de atac.

(6) Judecătorul care s-a pronunţat cu privire la o măsură supusă contestaţiei nu poate participa la soluţionarea contestaţiei.

ART. 65

Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent şi a grefierului

(1) Dispoziţiile art. 64 alin. (1) lit. a)-d) şi f) se aplică procurorului şi organului de cercetare penală.

(2) Dispoziţiile art. 64 alin. (1) se aplică magistratului-asistent şi grefierului.

(3) Dispoziţiile art. 64 alin. (2) se aplică procurorului şi magistratului-asistent sau, după caz, grefierului, când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei şi judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau unul dintre membrii completului de judecată.

(4) Procurorul care a participat ca judecător într-o cauză nu poate, în aceeaşi cauză, să exercite funcţia de urmărire penală sau să pună concluzii la judecarea acelei cauze în primă instanţă şi în căile de atac.

ART. 66

Abţinerea

(1) Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, preşedintelui instanţei, procurorului care supraveghează urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior că se abţine de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate şi a temeiurilor de fapt care constituie motivul abţinerii.

(2) Declaraţia de abţinere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoştinţă de existenţa cazului de incompatibilitate.

ART. 67

Recuzarea

(1) În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declaraţie de abţinere, părţile, subiecţii procesuali principali sau procurorul pot face cerere de recuzare, de îndată ce au aflat despre existenţa cazului de incompatibilitate.

(2) Cererea de recuzare se formulează doar împotriva persoanei din cadrul organului de cercetare penală, a procurorului sau a judecătorului care efectuează activităţi judiciare în cauză. Este inadmisibilă recuzarea judecătorului sau a procurorului chemat să decidă asupra recuzării.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător în cazul recuzării magistratului-asistent şi grefierului.

(4) Cererea de recuzare se formulează oral sau în scris, cu arătarea, pentru fiecare persoană în parte, a cazului de incompatibilitate invocat şi a temeiurilor de fapt cunoscute la momentul formulării cererii. Cererea de recuzare formulată oral se consemnează într-un proces-verbal sau, după caz, în încheierea de şedinţă.

(5) Nerespectarea condiţiilor prevăzute la alin. (2)-(4) sau formularea unei cereri de recuzare împotriva aceleiaşi persoane pentru acelaşi caz de incompatibilitate cu aceleaşi temeiuri de fapt invocate într-o cerere anterioară de recuzare, care a fost respinsă, atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. Inadmisibilitatea se constată de procurorul sau de completul în faţa căruia s-a formulat cererea de recuzare.

(6) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau completul în faţa căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunţă asupra măsurilor preventive.

ART. 68

Procedura de soluţionare a abţinerii sau recuzării

(1) Abţinerea sau recuzarea judecătorului de drepturi şi libertăţi şi a judecătorului de cameră preliminară se soluţionează de un judecător de la aceeaşi instanţă.

(2) Abţinerea sau recuzarea judecătorului care face parte din completul de judecată se soluţionează de un alt complet de judecată.

(3) Abţinerea sau recuzarea magistratului-asistent se soluţionează de completul de judecată.

(4) Abţinerea sau recuzarea grefierului se soluţionează de judecătorul de drepturi şi libertăţi, de judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de completul de judecată.

(5) Soluţionarea abţinerii sau recuzării se face, în cel mult 24 de ore, în camera de consiliu. Dacă apreciază necesar pentru soluţionarea cererii, judecătorul sau completul de judecată, după caz, poate efectua orice verificări şi poate asculta procurorul, subiecţii procesuali principali, părţile şi persoana care se abţine sau a cărei recuzare se solicită.

(6) În caz de admitere a abţinerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se menţin.

(7) Încheierea prin care se soluţionează abţinerea ori recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac.

(8) Când pentru soluţionarea abţinerii sau a recuzării nu poate fi desemnat un judecător din cadrul aceleiaşi instanţe sau, în cazul instanţelor organizate pe secţii, din cadrul aceleiaşi secţii şi nici din cadrul unei secţii cu aceeaşi specializare, cererea se soluţionează de un judecător de la instanţa ierarhic superioară.

(9) La instanţele care nu sunt organizate pe secţii, în cazul în care se admite abţinerea sau recuzarea şi nu se poate desemna un judecător de la instanţa competentă pentru soluţionarea cauzei, judecătorul de la instanţa ierarhic superioară desemnează o altă instanţă egală în grad cu instanţa în faţa căreia s-a formulat declaraţia de abţinere sau cererea de recuzare, din circumscripţia aceleiaşi curţi de apel sau din circumscripţia unei curţi de apel învecinate.

(9^1) În cazul în care se admite abţinerea sau recuzarea, dacă instanţa competentă pentru soluţionarea cauzei este organizată pe secţii şi nu se poate desemna un judecător de la secţia corespunzătoare a acestei instanţe, soluţionarea cauzei se realizează de o altă secţie a aceleiaşi instanţe, care are aceeaşi specializare. Dacă nu există o secţie cu aceeaşi specializare, judecătorul de la instanţa ierarhic superioară desemnează o altă instanţă egală în grad cu instanţa în faţa căreia s-a formulat declaraţia de abţinere sau cererea de recuzare, din circumscripţia aceleiaşi curţi de apel sau din circumscripţia unei curţi de apel învecinate.

(10) Dispoziţiile alin. (8)-(9^1) se aplică în mod corespunzător şi în cazul soluţionării abţinerii sau recuzării judecătorului care face parte din completul de judecată.

ART. 69

Procedura de soluţionare a abţinerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală

(1) Asupra abţinerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală se pronunţă procurorul care supraveghează urmărirea penală.

(2) Cererea de recuzare se adresează fie persoanei recuzate, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează urmărirea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul urmăririi penale.

(3) Procurorul soluţionează abţinerea sau recuzarea în cel mult 48 de ore, prin ordonanţă care nu este supusă niciunei căi de atac.

(4) În caz de admitere a abţinerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se menţin.

ART. 70

Procedura de soluţionare a abţinerii sau recuzării procurorului

(1) În tot cursul procesului penal, asupra abţinerii sau recuzării procurorului se pronunţă procurorul ierarhic superior.

(2) Declaraţia de abţinere sau cererea de recuzare se adresează, sub sancţiunea inadmisibilităţii, procurorului ierarhic superior. Inadmisibilitatea se constată de procurorul, judecătorul sau de completul în faţa căruia s-a formulat cererea de recuzare.

(3) Procurorul ierarhic superior soluţionează cererea în 48 de ore.

(4) Procurorul ierarhic superior se pronunţă prin ordonanţă care nu este supusă niciunei căi de atac.

(5) Procurorul recuzat poate participa la soluţionarea cererii privitoare la măsura preventivă şi poate efectua acte sau dispune orice măsuri care justifică urgenţa.

(6) În caz de admitere a abţinerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se menţin.

ART. 71

Temeiul strămutării

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripţia sa la o altă instanţă de acelaşi grad din circumscripţia sa, atunci când există o suspiciune rezonabilă că imparţialitatea judecătorilor instanţei este afectată datorită împrejurărilor cauzei, calităţii părţilor ori atunci când există pericol de tulburare a ordinii publice. Strămutarea judecării unei cauze de la o instanţă militară competentă la o altă instanţă militară de acelaşi grad se dispune de curtea militară de apel, prevederile prezentei secţiuni privind strămutarea judecării cauzei de către curtea de apel competentă fiind aplicabile.

ART. 72

Cererea de strămutare şi efectele acesteia

(1) Strămutarea poate fi cerută de părţi, de persoană vătămată sau de procuror.

(2) Cererea se depune la instanţa de unde se solicită strămutarea şi trebuie să cuprindă indicarea temeiului de strămutare, precum şi motivarea în fapt şi în drept.

(3) La cerere se anexează înscrisurile pe care aceasta se întemeiază.

(4) În cerere se face menţiune dacă inculpatul este supus unei măsuri preventive.

(5) Cererea se înaintează de îndată Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau curţii de apel competente împreună cu înscrisurile anexate.

(6) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă poate solicita informaţii de la preşedintele instanţei de unde se solicită strămutarea sau de la preşedintele instanţei ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare. Când Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este instanţa ierarhic superioară, informaţiile se cer preşedintelui curţii de apel la care se află cauza a cărei strămutare se cere. Când curtea de apel competentă este instanţa ierarhic superioară, informaţiile se cer preşedintelui tribunalului la care se află cauza a cărei strămutare se cere.

(7) În cazul respingerii cererii de strămutare, în aceeaşi cauză nu mai poate fi formulată o nouă cerere pentru aceleaşi motive.

(8) Introducerea unei cereri de strămutare nu suspendă judecarea cauzei.

ART. 73

Procedura de soluţionare a cererii de strămutare

(1) Soluţionarea cererii de strămutare se face în şedinţă publică, cu participarea procurorului, în cel mult 30 de zile de la data înregistrării cererii.

(2) Preşedintele instanţei ierarhic superioare celei la care se află cauza ia măsuri pentru încunoştinţarea părţilor despre introducerea cererii de strămutare, despre termenul fixat pentru soluţionarea acesteia, cu menţiunea că părţile pot trimite memorii şi se pot prezenta la termenul fixat pentru soluţionarea cererii.

(3) În informaţiile trimise Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau curţii de apel se face menţiune expresă despre efectuarea încunoştinţărilor, ataşându-se şi dovezile de comunicare a acestora.

(4) Neprezentarea părţilor nu împiedică soluţionarea cererii. În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă poate dispune aducerea acestuia la judecarea strămutării, dacă apreciază că prezenţa sa este necesară pentru soluţionarea cererii.

(5) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă acordă cuvântul părţii care a formulat cererea de strămutare, celorlalte părţi prezente, precum şi procurorului. Dacă procurorul a formulat cererea, acestuia i se acordă primul cuvântul.

ART. 74

Soluţionarea cererii

(1) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă soluţionează cererea de strămutare prin sentinţă.

(2) În cazul în care găseşte cererea întemeiată, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune strămutarea judecării cauzei la o curte de apel învecinată curţii de la care se solicită strămutarea, iar curtea de apel dispune strămutarea judecării cauzei la una dintre instanţele de acelaşi grad cu instanţa de la care se solicită strămutarea din circumscripţia sa.

(3) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă hotărăşte în ce măsură se menţin actele îndeplinite în faţa instanţei de la care s-a strămutat cauza.

(4) Instanţa de la care a fost strămutată cauza, precum şi instanţa la care s-a strămutat cauza vor fi înştiinţate de îndată despre admiterea cererii de strămutare.

(5) Dacă instanţa de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunţată este desfiinţată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(6) Sentinţa prevăzută la alin. (1) nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 75

Alte dispoziţii

(1) După strămutarea cauzei, contestaţiile şi celelalte căi de atac se judecă de instanţele corespunzătoare din circumscripţia instanţei la care s-a strămutat cauza.

(2) Prevederile art. 71-74 se aplică în mod corespunzător şi în procedura de cameră preliminară.

(3) Când strămutarea se dispune în cursul procedurii de cameră preliminară, judecarea cauzei se efectuează de către instanţa la care s-a strămutat cauza, iar procurorul căruia i-a fost restituit dosarul, dacă dispune din nou trimiterea în judecată, va sesiza tot instanţa la care s-a strămutat cauza, cu excepţia situaţiei în care aceasta nu mai este competentă.

(4) În cazul în care se dispune strămutarea judecării căii de atac a apelului, rejudecarea cauzei, în caz de desfiinţare a sentinţei cu trimitere spre rejudecare, se va efectua de către instanţa corespunzătoare în grad celei care a soluţionat fondul din circumscripţia celei la care s-a strămutat cauza, indicată prin decizia de desfiinţare.

ART. 76

Desemnarea altei instanţe pentru judecarea cauzei

(1) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să desemneze o altă curte de apel decât cea căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(2) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere curţii de apel competente să desemneze un alt tribunal sau, după caz, o altă judecătorie decât cea căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă, care să fie sesizate în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(3) Dispoziţiile art. 71 se aplică în mod corespunzător.

(4) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă soluţionează cererea în camera de consiliu, în termen de 15 zile.

(5) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă dispune, prin încheiere motivată, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii şi desemnarea unei instanţe egale în grad cu cea căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(6) Încheierea prin care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau curtea de apel competentă soluţionează cererea nu este supusă niciunei căi de atac.

(7) În cazul respingerii cererii de desemnare a altei instanţe pentru judecarea cauzei formulate, în aceeaşi cauză nu mai poate fi formulată o nouă cerere pentru aceleaşi motive.

CAP. III

Subiecţii procesuali principali şi drepturile acestora

ART. 77

Suspectul

Persoana cu privire la care, din datele şi probele existente în cauză, rezultă bănuiala rezonabilă că a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală se numeşte suspect.

ART. 78

Drepturile suspectului

Suspectul are drepturile prevăzute de lege pentru inculpat, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 79

Persoana vătămată

Persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală prin fapta penală se numeşte persoană vătămată.

ART. 80

Desemnarea unui reprezentant al persoanelor vătămate

(1) În situaţia în care în cauză există un număr mare de persoane vătămate care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care persoanele vătămate nu şi-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfăşurare a procesului penal, procurorul sau instanţa de judecată poate desemna, prin ordonanţă, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau ordonanţa va fi comunicată persoanelor vătămate, care trebuie să încunoştinţeze, în termen de 3 zile de la primirea comunicării, procurorul sau instanţa în cazul în care refuză să fie reprezentaţi prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoştinţă sunt prezumate a fi cunoscute de către persoanele reprezentate.

(2) Reprezentantul persoanelor vătămate exercită toate drepturile recunoscute de lege acestora.

ART. 81

Drepturile persoanei vătămate

(1) În cadrul procesului penal, persoana vătămată are următoarele drepturi:

a) dreptul de a fi informată cu privire la drepturile sale;

b) dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepţii şi de a pune concluzii;

c) dreptul de a formula orice alte cereri ce ţin de soluţionarea laturii penale a cauzei;

d) dreptul de a fi informată, într-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmăririi penale, la cererea sa expresă, cu condiţia de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poştă electronică sau mesagerie electronică, la care aceste informaţii să îi fie comunicate;

e) dreptul de a consulta dosarul, în condiţiile legii;

f) dreptul de a fi ascultată;

g) dreptul de a adresa întrebări inculpatului, martorilor şi experţilor;

g^1) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înţelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română. În cazurile urgente se pot folosi mijloace tehnice de comunicare, dacă se apreciază că acest lucru este necesar şi că nu împiedică exercitarea drepturilor persoanei vătămate;

g^2) dreptul de a i se comunica traducerea într-o limbă pe care o înţelege a oricărei soluţii de netrimitere în judecată, atunci când nu înţelege limba română;

h) dreptul de a fi asistată de avocat sau reprezentată;

i) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;

j) alte drepturi prevăzute de lege.

(2) Persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală printr-o faptă penală pentru care acţiunea penală se pune în mişcare din oficiu şi care nu doreşte să participe la procesul penal trebuie să înştiinţeze despre aceasta organul judiciar, care, dacă apreciază necesar, o va putea audia în calitate de martor.

CAP. IV
Inculpatul şi drepturile acestuia

ART. 82
Inculpatul
Persoana împotriva căreia s-a pus în mişcare acţiunea penală devine parte în procesul penal şi se numeşte inculpat.
ART. 83
Drepturile inculpatului
În cursul procesului penal, inculpatul are următoarele drepturi:
a) dreptul de a nu da nicio declaraţie pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenţia că dacă refuză să dea declaraţii nu va suferi nicio consecinţă defavorabilă, iar dacă va da declaraţii acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa;
a^1) dreptul de a fi informat cu privire la fapta pentru care este cercetat şi încadrarea juridică a acesteia;
b) dreptul de a consulta dosarul, în condiţiile legii;
c) dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu îşi desemnează unul, în cazurile de asistenţă obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
d) dreptul de a propune administrarea de probe în condiţiile prevăzute de lege, de a ridica excepţii şi de a pune concluzii;
e) dreptul de a formula orice alte cereri ce ţin de soluţionarea laturii penale şi civile a cauzei;
f) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înţelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română;
g) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
g^1) dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale;
h) alte drepturi prevăzute de lege.

CAP. V
Partea civilă şi drepturile acesteia

ART. 84
Partea civilă
(1) Persoana vătămată care exercită acţiunea civilă în cadrul procesului penal este parte în procesul penal şi se numeşte parte civilă.
(2) Au calitatea de parte civilă şi succesorii persoanei prejudiciate, dacă exercită acţiunea civilă în cadrul procesului penal.
ART. 85
Drepturile părţii civile
(1) În cursul procesului penal, partea civilă are drepturile prevăzute la art. 81.
(2) Calitatea de parte civilă a persoanei care a suferit o vătămare prin infracţiune nu înlătură dreptul acestei persoane de a participa în calitate de persoană vătămată în aceeaşi cauză.
(3) Dispoziţiile art. 80 se aplică în mod corespunzător în cazul în care există un număr foarte mare de părţi civile.

CAP. VI
Partea responsabilă civilmente şi drepturile acesteia

ART. 86
Partea responsabilă civilmente
Persoana care, potrivit legii civile, are obligaţia legală sau convenţională de a repara în întregime sau în parte, singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracţiune şi care este chemată să răspundă în proces este parte în procesul penal şi se numeşte parte responsabilă civilmente.
ART. 87
Drepturile părţii responsabile civilmente
(1) În cursul procesului penal, partea responsabilă civilmente are drepturile prevăzute la art. 81.
(2) Drepturile părţii responsabile civilmente se exercită în limitele şi în scopul soluţionării acţiunii civile.

CAP. VII
Avocatul. Asistenţa juridică şi reprezentarea

ART. 88
Avocatul
(1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părţile ori subiecţii procesuali principali, în condiţiile legii.
(2) Nu poate fi avocat al unei părţi sau al unui subiect procesual principal:
a) soţul ori ruda până la gradul al IV-lea cu procurorul sau cu judecătorul;
b) martorul citat în cauză;
c) cel care a participat în aceeaşi cauză în calitate de judecător sau de procuror;
d) o altă parte sau un alt subiect procesual.
(3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistenţa juridică a părţilor ori a subiecţilor procesuali principali.
(4) Părţile sau subiecţii procesuali principali cu interese contrare nu pot fi asistaţi sau reprezentaţi de acelaşi avocat.
ART. 89
Asistenţa juridică a suspectului sau a inculpatului
(1) Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de unul ori de mai mulţi avocaţi în tot cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară şi al judecăţii, iar organele judiciare sunt obligate să îi aducă la cunoştinţă acest drept. Asistenţa juridică este asigurată atunci când cel puţin unul dintre avocaţi este prezent.
(2) Persoana reţinută sau arestată are dreptul să ia contact cu avocatul, asigurându-i-se confidenţialitatea comunicărilor, cu respectarea măsurilor necesare de supraveghere vizuală, de pază şi securitate, fără să fie interceptată sau înregistrată convorbirea dintre ei. Probele obţinute cu încălcarea prezentului alineat se exclud.
ART. 90
Asistenţa juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului
Asistenţa juridică este obligatorie:

a) când suspectul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de detenţie ori într-un centru educativ, când este reţinut sau arestat, chiar în altă cauză, când faţă de acesta a fost dispusă măsura de siguranţă a internării medicale, chiar în altă cauză, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege;

b) în cazul în care organul judiciar apreciază că suspectul ori inculpatul nu şi-ar putea face singur apărarea;

c) în cursul procedurii în cameră preliminară şi în cursul judecăţii în cauzele în care legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani.

ART. 91

Avocatul din oficiu

(1) În cazurile prevăzute în art. 90, dacă suspectul sau inculpatul nu şi-a ales un avocat, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(2) În tot cursul procesului penal, când asistenţa juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipseşte nejustificat, nu asigură substituirea sau refuză nejustificat să exercite apărarea, deşi a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i acestuia un termen rezonabil şi înlesnirile necesare pentru pregătirea unei apărări efective, făcându-se menţiune despre aceasta într-un proces-verbal ori, după caz, în încheierea de şedinţă. În cursul judecăţii, când asistenţa juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipseşte nejustificat la termenul de judecată, nu asigură substituirea sau refuză să efectueze apărarea, deşi a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, instanţa ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

(3) Avocatul din oficiu desemnat este obligat să se prezinte ori de câte ori este solicitat de organul judiciar, asigurând o apărare concretă şi efectivă în cauză.

(4) Delegaţia apărătorului din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

(5) Dacă la judecarea cauzei avocatul lipseşte şi nu poate fi înlocuit în condiţiile alin. (2), cauza se amână.

ART. 92

Drepturile avocatului suspectului şi inculpatului

(1) În cursul urmăririi penale, avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală, cu excepţia:

a) situaţiei în care se utilizează metodele speciale de supraveghere ori cercetare, prevăzute în cap. IV din titlul IV;

b) percheziţiei corporale sau a vehiculelor în cazul infracţiunilor flagrante.

(2) Avocatul suspectului sau inculpatului poate solicita să fie încunoştinţat de data şi ora efectuării actului de urmărire penală ori a audierii realizate de judecătorul de drepturi şi libertăţi. Încunoştinţarea se face prin notificare telefonică, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(3) Lipsa avocatului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală sau a audierii, dacă există dovada că acesta a fost încunoştinţat în condiţiile alin. (2).

(4) Avocatul suspectului sau inculpatului are de asemenea dreptul să participe la audierea oricărei persoane de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, să formuleze plângeri, cereri şi memorii.

(5) În cazul efectuării percheziţiei domiciliare, încunoştinţarea prevăzută la alin. (2) se poate face şi după prezentarea organului de urmărire penală la domiciliul persoanei ce urmează să fie percheziţionată.

(6) În cazul în care avocatul suspectului sau al inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face menţiune despre aceasta şi despre eventualele obiecţiuni formulate, iar actul este semnat şi de avocat.

(7) În cursul procedurii de cameră preliminară şi în cursul judecăţii, avocatul are dreptul să consulte actele dosarului, să îl asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, să formuleze plângeri, cereri, memorii, excepţii şi obiecţiuni.

(8) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să beneficieze de timpul şi înlesnirile necesare pentru pregătirea şi realizarea unei apărări efective.

ART. 93

Asistenţa juridică a persoanei vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente

(1) În cursul urmăririi penale, avocatul persoanei vătămate, al părţii civile sau al părţii responsabile civilmente are dreptul să fie încunoştinţat în condiţiile art. 92 alin. (2), să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală în condiţiile art. 92, dreptul de a consulta actele dosarului şi de a formula cereri şi a depune memorii. Dispoziţiile art. 89 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(2) Avocatul persoanei vătămate, al părţii civile sau al părţii responsabile civilmente are dreptul prevăzut la art. 92 alin. (8).

(3) În cursul judecăţii, avocatul persoanei vătămate, al părţii civile sau al părţii responsabile civilmente exercită drepturile persoanei asistate, cu excepţia celor pe care aceasta le exercită personal, şi dreptul de a consulta actele dosarului.

(4) Asistenţa juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

(5) Când organul judiciar apreciază că din anumite motive persoana vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu şi-ar putea face singură apărarea, dispune luarea măsurilor pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

ART. 94

Consultarea dosarului

(1) Avocatul părţilor şi al subiecţilor procesuali principali are dreptul de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal. Acest drept nu poate fi exercitat, nici restrâns în mod abuziv.

(2) Consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele acestuia, dreptul de a nota date sau informaţii din dosar, precum şi de a obţine fotocopii pe cheltuiala clientului.

(3) În cursul urmăririi penale, procurorul stabileşte data şi durata consultării într-un termen rezonabil. Acest drept poate fi delegat organului de cercetare penală.

(4) În cursul urmăririi penale, procurorul poate restricţiona motivat consultarea dosarului, dacă prin aceasta s-ar putea aduce atingere bunei desfăşurări a urmăririi penale. După punerea în mişcare a acţiunii penale, restricţionarea se poate dispune pentru cel mult 10 zile.

(5) În cursul urmăririi penale, avocatul are obligaţia de a păstra confidenţialitatea sau secretul datelor şi actelor de care a luat cunoştinţă cu ocazia consultării dosarului.

(6) În toate cazurile, avocatului nu îi poate fi restricţionat dreptul de a consulta declaraţiile părţii sau ale subiectului procesual principal pe care îl asistă ori îl reprezintă.

(7) În vederea pregătirii apărării, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoştinţă de întreg materialul dosarului de urmărire penală în procedurile desfăşurate în faţa judecătorului de drepturi şi libertăţi privind măsurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participă.

(8) Dispoziţiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător cu privire la dreptul părţilor şi al subiecţilor procesuali principali de a consulta dosarul.

ART. 95
Dreptul de a formula plângere
(1) Avocatul are dreptul de a formula plângere, potrivit art. 336-339.
(2) În situaţiile prevăzute la art. 89 alin. (2), art. 92 alin. (2) şi art. 94, procurorul ierarhic superior este obligat să rezolve plângerea şi să comunice soluţia, precum şi motivarea acesteia, în cel mult 48 de ore.
ART. 96
Reprezentarea
În cursul procesului penal, suspectul, inculpatul, celelalte părţi, precum şi persoana vătămată pot fi reprezentaţi, cu excepţia cazurilor în care prezenţa acestora este obligatorie sau este apreciată ca fiind necesară de procuror, judecător sau instanţa de judecată, după caz.

TITLUL IV
Probele, mijloacele de probă şi procedeele probatorii

CAP. I
Reguli generale

ART. 97
Proba şi mijloacele de probă
(1) Constituie probă orice element de fapt care serveşte la constatarea existenţei sau inexistenţei unei infracţiuni, la identificarea persoanei care a săvârşit-o şi la cunoaşterea împrejurărilor necesare pentru justa soluţionare a cauzei şi care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.
(2) Proba se obţine în procesul penal prin următoarele mijloace:
a) declaraţiile suspectului sau ale inculpatului;
b) declaraţiile persoanei vătămate;
c) declaraţiile părţii civile sau ale părţii responsabile civilmente;
d) declaraţiile martorilor;
e) înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;
f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.
(3) Procedeul probatoriu este modalitatea legală de obţinere a mijlocului de probă.
ART. 98
Obiectul probaţiunii
Constituie obiect al probei:
a) existenţa infracţiunii şi săvârşirea ei de către inculpat;
b) faptele privitoare la răspunderea civilă, atunci când există parte civilă;
c) faptele şi împrejurările de fapt de care depinde aplicarea legii;
d) orice împrejurare necesară pentru justa soluţionare a cauzei.
ART. 99
Sarcina probei
(1) În acţiunea penală sarcina probei aparţine în principal procurorului, iar în acţiunea civilă, părţii civile ori, după caz, procurorului care exercită acţiunea civilă în cazul în care persoana vătămată este lipsită de capacitate de exerciţiu sau are capacitate de exerciţiu restrânsă.
(2) Suspectul sau inculpatul beneficiază de prezumţia de nevinovăţie, nefiind obligat să îşi dovedească nevinovăţia, şi are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

(3) În procesul penal, persoana vătămată, suspectul şi părţile au dreptul de a propune organelor judiciare administrarea de probe.

ART. 100

Administrarea probelor

(1) În cursul urmăririi penale, organul de urmărire penală strânge şi administrează probe atât în favoarea, cât şi în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu ori la cerere.

(2) În cursul judecăţii, instanţa administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părţilor şi, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale.

(3) Cererea privitoare la administrarea unor probe formulată în cursul urmăririi penale sau în cursul judecăţii se admite ori se respinge, motivat, de către organele judiciare.

(4) Organele judiciare pot respinge o cerere privitoare la administrarea unor probe atunci când:

a) proba nu este relevantă în raport cu obiectul probaţiunii din cauză;

b) se apreciază că pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de probă;

c) proba nu este necesară, întrucât faptul este notoriu;

d) proba este imposibil de obţinut;

e) cererea a fost formulată de o persoană neîndreptăţită;

f) administrarea probei este contrară legii.

ART. 101

Principiul loialităţii administrării probelor

(1) Este oprit a se întrebuinţa violenţe, ameninţări ori alte mijloace de constrângere, precum şi promisiuni sau îndemnuri în scopul de a se obţine probe.

(2) Nu pot fi folosite metode sau tehnici de ascultare care afectează capacitatea persoanei de a-şi aminti şi de a relata în mod conştient şi voluntar faptele care constituie obiectul probei. Interdicţia se aplică chiar dacă persoana ascultată îşi dă consimţământul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare.

(3) Este interzis organelor judiciare penale sau altor persoane care acţionează pentru acestea să provoace o persoană să săvârşească ori să continue săvârşirea unei fapte penale, în scopul obţinerii unei probe.

ART. 102

Excluderea probelor obţinute în mod nelegal

(1) Probele obţinute prin tortură, precum şi probele derivate din acestea nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.

(2) Probele obţinute în mod nelegal nu pot fi folosite în procesul penal.

(3) Nulitatea actului prin care s-a dispus sau autorizat administrarea unei probe ori prin care aceasta a fost administrată determină excluderea probei.

(4) Probele derivate se exclud dacă au fost obţinute în mod direct din probele obţinute în mod nelegal şi nu puteau fi obţinute în alt mod.

(5) Abrogat.

ART. 103

Aprecierea probelor

(1) Probele nu au o valoare dinainte stabilită prin lege şi sunt supuse liberei aprecieri a organelor judiciare în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză.

(2) În luarea deciziei asupra existenţei infracţiunii şi a vinovăţiei inculpatului instanţa hotărăşte motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci când instanţa are convingerea că acuzaţia a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

(3) Hotărârea de condamnare, de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declaraţiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejaţi.

CAP. II
Audierea persoanelor

SECŢIUNEA 1
Reguli generale în materia audierii persoanelor

ART. 104
Persoanele audiate în cursul procesului penal

În cursul procesului penal, în condiţiile prevăzute de lege, pot fi audiate următoarele persoane: suspectul, inculpatul, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente, martorii şi experţii.

ART. 105
Audierea prin interpret

(1) Ori de câte ori persoana audiată nu înţelege, nu vorbeşte sau nu se exprimă bine în limba română, audierea se face prin interpret. Interpretul poate fi desemnat de organele judiciare sau ales de părţi ori persoana vătămată, dintre interpreţii autorizaţi, potrivit legii.

(2) În mod excepţional, în situaţia în care se impune luarea urgentă a unei măsuri procesuale sau dacă nu se poate asigura un interpret autorizat, audierea poate avea loc în prezenţa oricărei persoane care poate comunica cu cel ascultat, organul judiciar având însă obligaţia de a relua audierea prin interpret imediat ce aceasta este posibilă.

(3) Dacă persoana audiată este surdă, mută sau surdo-mută, audierea se face cu participarea unei persoane care are capacitatea de a comunica prin limbajul special. În această situaţie comunicarea se poate face şi în scris.

(4) În cazuri excepţionale, dacă nu este prezentă o persoană autorizată care poate comunica prin limbajul special, iar comunicarea nu se poate realiza în scris, audierea persoanelor prevăzute la alin. (3) se va face cu ajutorul oricărei persoane care are aptitudini de comunicare, dispoziţiile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 106
Reguli speciale privind ascultarea

(1) Dacă, în timpul audierii unei persoane, aceasta prezintă semne vizibile de oboseală excesivă sau simptomele unei boli care îi afectează capacitatea fizică ori psihică de a participa la ascultare, organul judiciar dispune întreruperea ascultării şi, dacă este cazul, ia măsuri pentru ca persoana să fie consultată de un medic.

(2) Persoana aflată în detenţie poate fi audiată la locul de deţinere prin videoconferinţă, în cazuri excepţionale şi dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfăşurări a procesului ori drepturilor şi intereselor părţilor.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), dacă persoana audiată se află în vreuna dintre situaţiile prevăzute la art. 90, ascultarea nu poate avea loc decât în prezenţa avocatului la locul de deţinere.

SECŢIUNEA a 2-a
Audierea suspectului sau a inculpatului

ART. 107
Întrebările privind persoana suspectului sau a inculpatului

(1) La începutul primei audieri, organul judiciar adresează întrebări suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, poreclă, data şi locul naşterii, codul numeric personal, numele şi prenumele părinţilor, cetăţenia, starea civilă, situaţia militară, studiile, profesia ori ocupaţia, locul de muncă, domiciliul şi adresa unde locuieşte efectiv şi adresa la care doreşte să îi fie comunicate actele de procedură, antecedentele penale sau dacă împotriva sa se desfăşoară un alt proces penal, dacă solicită un interpret în cazul în care nu vorbeşte sau nu înţelege limba română ori nu se poate exprima, precum şi cu privire la orice alte date pentru stabilirea situaţiei sale personale.

(2) Întrebările prevăzute la alin. (1) se repetă la audierile ulterioare doar atunci când organul judiciar consideră necesar.

ART. 108
Comunicarea drepturilor şi a obligaţiilor

(1) Organul judiciar comunică suspectului sau inculpatului calitatea în care este audiat, fapta prevăzută de legea penală pentru săvârşirea căreia este suspectat sau pentru care a fost pusă în mişcare acţiunea penală şi încadrarea juridică a acesteia.

(2) Suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoştinţă drepturile prevăzute la art. 83, precum şi următoarele obligaţii:

a) obligaţia de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenţia că, în cazul neîndeplinirii acestei obligaţii, se poate emite mandat de aducere împotriva sa, iar în cazul sustragerii, judecătorul poate dispune arestarea sa preventivă;

b) obligaţia de a comunica în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a adresei, atrăgându-i-se atenţia că, în cazul neîndeplinirii acestei obligaţii, citaţiile şi orice alte acte comunicate la prima adresă rămân valabile şi se consideră că le-a luat la cunoştinţă.

(3) În cursul urmăririi penale, înainte de prima audiere a suspectului sau inculpatului, i se aduc la cunoştinţă drepturile şi obligaţiile prevăzute la alin. (2). Aceste drepturi şi obligaţii i se comunică şi în scris, sub semnătură, iar în cazul în care nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

(4) Organul judiciar trebuie să aducă la cunoştinţa inculpatului posibilitatea încheierii, în cursul urmăririi penale, a unui acord, ca urmare a recunoaşterii vinovăţiei, iar în cursul judecăţii posibilitatea de a beneficia de reducerea pedepsei prevăzute de lege, ca urmare a recunoaşterii învinuirii.

ART. 109
Modul de ascultare

(1) După îndeplinirea dispoziţiilor art. 107 şi 108, suspectul sau inculpatul este lăsat să declare tot ceea ce doreşte referitor la fapta prevăzută de legea penală care i-a fost comunicată, după care i se pot pune întrebări.

(2) Suspectul sau inculpatul are dreptul să se consulte cu avocatul atât înainte, cât şi în cursul audierii, iar organul judiciar, când consideră necesar, poate permite acestuia să utilizeze însemnări şi notiţe proprii.

(3) În cursul audierii, suspectul sau inculpatul îşi poate exercita dreptul la tăcere cu privire la oricare dintre faptele ori împrejurările despre care este întrebat.

ART. 110
Consemnarea declaraţiilor

(1) Declaraţiile suspectului sau inculpatului se consemnează în scris. În declaraţie se consemnează întrebările adresate pe parcursul ascultării, menţionându-se cine le-a formulat, şi se menţionează de fiecare dată ora începerii şi ora încheierii ascultării.

(2) Dacă este de acord cu conţinutul declaraţiei scrise, suspectul sau inculpatul o semnează. Dacă suspectul sau inculpatul are de făcut completări, rectificări ori precizări, acestea sunt indicate în finalul declaraţiei, fiind urmate de semnătura suspectului sau a inculpatului.

(3) Când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, organul judiciar consemnează acest lucru în declaraţia scrisă.

(4) Declaraţia scrisă este semnată şi de organul de urmărire penală care a procedat la audierea suspectului sau a inculpatului, de judecătorul de drepturi şi libertăţi ori de preşedintele completului de judecată şi de grefier, de avocatul suspectului, inculpatului, al persoanei vătămate, părţii civile sau părţii responsabile civilmente, dacă aceştia au fost prezenţi, precum şi de interpret când declaraţia a fost luată printr-un interpret.

(5) În cursul urmăririi penale, audierea suspectului sau inculpatului se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declaraţia suspectului sau inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

SECŢIUNEA a 3-a
Audierea persoanei vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente

ART. 111
Modul de audiere a persoanei vătămate

(1) La începutul primei audieri, organul judiciar adresează persoanei vătămate întrebările prevăzute la art. 107, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Persoanei vătămate i se aduc la cunoştinţă următoarele drepturi şi obligaţii:

a) dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistenţă obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepţii şi de a pune concluzii, în condiţiile prevăzute de lege;

d) dreptul de a fi încunoştinţată cu privire la desfăşurarea procedurii, dreptul de a formula plângere prealabilă, precum şi dreptul de a se constitui parte civilă;

e) obligaţia de a se prezenta la chemările organelor judiciare;

f) obligaţia de a comunica orice schimbare de adresă;

(3) Dispoziţiile art. 109 alin. (1) şi (2) şi ale art. 110 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cursul urmăririi penale, audierea persoanei vătămate se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, atunci când organul de urmărire penală consideră necesar sau atunci când persoana vătămată a solicitat aceasta în mod expres, iar înregistrarea este posibilă.

(5) Persoanei vătămate i se aduce la cunoştinţă cu ocazia primei audieri faptul că, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, poate să fie informată cu privire la punerea în libertate în orice mod sau evadarea acestuia.

(6) În cazul persoanelor vătămate pentru care a fost stabilită în condiţiile legii existenţa unor nevoi specifice de protecţie, organul judiciar poate dispune una sau mai multe dintre următoarele măsuri, atunci când este posibil şi când acesta apreciază că nu se aduce atingere bunei desfăşurări a procesului ori drepturilor şi intereselor părţilor:

a) audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop;

b) audierea acestora prin intermediul sau în prezenţa unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor;

c) audierea acestora, cât şi eventuala lor reaudiere se realizează de aceeaşi persoană, dacă acest lucru este posibil şi dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfăşurări a procesului ori drepturilor şi intereselor părţilor.

(7) Audierea de către organele de cercetare penală a persoanelor vătămate care au fost victime ale infracţiunii de violenţă în familie, prevăzută de art. 199 din Codul penal, ale infracţiunilor de viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor şi corupere sexuală a minorilor, prevăzute la art. 218-221 din Codul penal, ale infracţiunii de rele tratamente aplicate minorului, prevăzută la art. 197 din Codul penal, hărţuire, prevăzută de art. 208 din Codul penal, şi hărţuire sexuală, prevăzută de art. 223 din Codul penal, precum şi în alte cazuri în care, din cauza împrejurărilor comiterii faptei, acest lucru se apreciază ca fiind necesar, se efectuează numai de către o persoană de acelaşi sex cu persoana vătămată, la cererea acesteia, cu excepţia cazului când organul judiciar apreciază că aceasta aduce atingere bunei desfăşurări a procesului ori drepturilor şi intereselor părţilor.

(8) Dacă persoana vătămată este minor, înregistrarea audierii acesteia prin mijloace tehnice audio sau audiovideo este obligatorie în toate cazurile. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declaraţia persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

(9) Audierea persoanei vătămate de către organul judiciar care a înregistrat o plângere cu privire la săvârşirea unei infracţiuni se desfăşoară de îndată, iar, dacă acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plângerii, fără întârzieri nejustificate.

(10) Declaraţia dată de persoana vătămată în condiţiile alin. (9) constituie mijloc de probă chiar dacă a fost administrată înainte de începerea urmăririi penale.

ART. 112

Modul de audiere a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente

(1) Audierea părţii civile şi a părţii responsabile civilmente se face potrivit dispoziţiilor art. 111 alin. (1), (3) şi (4), care se aplică în mod corespunzător.

(2) Părţii civile, precum şi părţii responsabile civilmente li se aduc la cunoştinţă următoarele drepturi:

a) dreptul de a fi asistate de avocat, iar în cazurile de asistenţă obligatorie, dreptul de a li se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepţii şi de a pune concluzii în legătură cu soluţionarea laturii civile a cauzei, în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 113

Protecţia persoanei vătămate şi a părţii civile

(1) Atunci când sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege referitoare la statutul de martor ameninţat sau vulnerabil ori pentru protecţia vieţii private sau a demnităţii, organul de urmărire penală poate dispune faţă de persoana vătămată ori faţă de partea civilă măsurile de protecţie prevăzute la art. 124-130, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Sunt prezumate vulnerabile victimele copii, victimele care sunt în relaţie de dependenţă faţă de autorul infracţiunii, victimele terorismului, ale criminalităţii organizate, ale traficului de persoane, ale violenţei în cadrul relaţiilor apropiate, ale violenţei sexuale sau ale exploatării, victimele infracţiunilor săvârşite din ură şi victimele afectate de o infracţiune din cauza prejudecăţilor sau din motive de discriminare care ar putea avea legătură în special cu caracteristicile lor personale, victimele cu dizabilităţi, precum şi victimele care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravităţii infracţiunii.

(3) Dacă persoana vătămată sau partea civilă se află în vreuna dintre situaţiile prevăzute la alin. (2), organul de urmărire penală îi aduce la cunoştinţă măsurile de protecţie care pot fi luate, conţinutul lor şi posibilitatea de a renunţa la acestea. Renunţarea persoanei vătămate sau a părţii civile la luarea măsurilor de protecţie se consemnează în scris şi se semnează de către aceasta, în prezenţa reprezentantului legal, dacă este cazul.

(4) Reaudierea persoanei vătămate se face numai dacă acest lucru este strict necesar pentru desfăşurarea procesului penal.

(5) La audiere, persoana vătămată poate fi însoţită, la cererea sa, de către reprezentantul său legal şi de către o altă persoană desemnată de către persoana vătămată, cu excepţia cazului în care organul judiciar decide motivat în sens contrar.

(6) Ori de câte ori organul judiciar nu poate stabili vârsta persoanei vătămate şi există motive pentru a se considera că aceasta este minor, persoana vătămată va fi prezumată a fi minor.

SECŢIUNEA a 4-a
Audierea martorilor

ART. 114
Persoanele audiate ca martor

(1) Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoştinţă despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probă în cauza penală.

(2) Orice persoană citată în calitate de martor are următoarele obligaţii:

a) de a se prezenta în faţa organului judiciar care a citat-o la locul, ziua şi ora arătate în citaţie;

b) de a depune jurământ sau declaraţie solemnă în faţa instanţei;

c) de a spune adevărul.

(3) Calitatea de martor are întâietate faţă de calitatea de expert sau de avocat, de mediator ori de reprezentant al uneia dintre părţi sau al unui subiect procesual principal, cu privire la faptele şi împrejurările de fapt pe care persoana le-a cunoscut înainte de a dobândi această calitate.

(4) Pot fi audiate în calitate de martor şi persoanele care au întocmit procese-verbale în temeiul art. 61 şi 62.

ART. 115
Capacitatea de a fi martor

(1) Orice persoană poate fi citată şi audiată în calitate de martor, cu excepţia părţilor şi a subiecţilor procesuali principali.

(2) Persoanele care se află într-o situaţie ce pune la îndoială, în mod rezonabil, capacitatea de a fi martor pot fi audiate doar atunci când organul judiciar constată că persoana este capabilă să relateze în mod conştient fapte şi împrejurări de fapt conforme cu realitatea.

(3) Pentru a decide cu privire la capacitatea unei persoane de a fi martor, organul judiciar dispune, la cerere sau din oficiu, orice examinare necesară, prin mijloacele prevăzute de lege.

ART. 116

Obiectul şi limitele declaraţiei martorului

(1) Martorul este audiat asupra unor fapte sau împrejurări de fapt care constituie obiectul probaţiunii în cauza în care a fost citat.

(2) Audierea martorului poate fi extinsă asupra tuturor împrejurărilor necesare pentru verificarea credibilităţii sale.

(3) Nu pot face obiectul declaraţiei martorului acele fapte sau împrejurări al căror secret ori confidenţialitate poate fi opusă prin lege organelor judiciare.

(4) Faptele sau împrejurările prevăzute la alin. (3) pot face obiectul declaraţiei martorului atunci când autoritatea competentă sau persoana îndreptăţită îşi exprimă acordul în acest sens sau atunci când există o altă cauză legală de înlăturare a obligaţiei de a păstra secretul sau confidenţialitatea.

ART. 117

Persoanele care au dreptul de a refuza să dea declaraţii în calitate de martor

(1) Au dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor următoarele persoane:

a) soţul, ascendenţii şi descendenţii în linie directă, precum şi fraţii şi surorile suspectului sau inculpatului;

b) persoanele care au avut calitatea de soţ al suspectului sau al inculpatului.

(2) După comunicarea drepturilor şi obligaţiilor potrivit art. 120, organele judiciare comunică persoanelor prevăzute la alin. (1) dreptul de a nu da declaraţii în calitate de martor.

(3) Dacă persoanele prevăzute la alin. (1) sunt de acord să dea declaraţii, în privinţa acestora sunt aplicabile dispoziţiile privitoare la drepturile şi obligaţiile martorilor.

(4) Persoana care îndeplineşte una dintre calităţile prevăzute la alin. (1) în raport cu unul dintre suspecţi sau inculpaţi este scutită de obligaţia de a depune mărturie şi împotriva celorlalţi suspecţi sau inculpaţi, în cazul în care declaraţia sa nu poate fi limitată doar la aceştia din urmă.

ART. 118

Dreptul martorului de a nu se acuza

Declaraţia de martor dată de o persoană care, în aceeaşi cauză, anterior declaraţiei a avut sau, ulterior, a dobândit calitatea de suspect ori inculpat nu poate fi folosită împotriva sa. Organele judiciare au obligaţia să menţioneze, cu ocazia consemnării declaraţiei, calitatea procesuală anterioară.

ART. 119

Întrebările privind persoana martorului

(1) Dispoziţiile art. 107 se aplică în mod corespunzător în cazul audierii martorului.

(2) Martorului i se comunică obiectul cauzei şi apoi este întrebat dacă este membru de familie sau fost soţ al suspectului, inculpatului, persoanei vătămate ori al celorlalte părţi din procesul penal, dacă se află în relaţii de prietenie sau de duşmănie cu aceste persoane, precum şi dacă a suferit vreo pagubă în urma săvârşirii infracţiunii.

(3) Martorului nu i se adresează întrebările privind persoana sa atunci când faţă de acesta s-a dispus o măsură de protecţie a datelor de identitate.

ART. 120

Comunicarea drepturilor şi obligaţiilor

(1) Organul judiciar comunică martorului calitatea în care este audiat şi faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor.

(2) Martorului i se aduc apoi la cunoştinţă următoarele drepturi şi obligaţii:

a) dreptul de a fi supus măsurilor de protecţie şi de a beneficia de restituirea cheltuielilor prilejuite de chemarea în faţa organelor judiciare, atunci când sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege;

b) obligaţia de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenţia că, în cazul neîndeplinirii acestei obligaţii, se poate emite mandat de aducere împotriva sa;

c) obligaţia de a comunica în scris, în termen de 5 zile, orice schimbare a adresei la care este citat, atrăgându-i-se atenţia că, în cazul neîndeplinirii acestei obligaţii, se poate dispune împotriva sa sancţiunea prevăzută de art. 283 alin. (1);

d) obligaţia de a da declaraţii conforme cu realitatea, atrăgându-i-se atenţia că legea pedepseşte infracţiunea de mărturie mincinoasă.

ART. 121

Jurământul şi declaraţia solemnă a martorului

(1) În cursul urmăririi penale şi judecăţii, după îndeplinirea dispoziţiilor art. 119 şi 120, organul de urmărire penală şi preşedintele completului solicită martorului depunerea jurământului sau a declaraţiei solemne.

(2) Organul de urmărire penală şi preşedintele completului îl întreabă pe martor dacă doreşte să depună jurământ religios sau declaraţie solemnă.

(3) Textul jurământului este următorul: "Jur că voi spune adevărul şi nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu. Aşa să-mi ajute Dumnezeu!". Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă în funcţie de credinţa religioasă a martorului.

(4) În timpul depunerii jurământului, cu excepţiile impuse de credinţa religioasă, martorul ţine mâna dreaptă pe cruce sau pe Biblie.

(5) În cazul în care martorul alege să facă o declaraţie solemnă, textul acesteia este următorul: "Mă oblig că voi spune adevărul şi nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu."

(6) Dispoziţiile alin. (1)-(5) se aplică în mod corespunzător în procedura audierii anticipate, în faţa judecătorului de drepturi şi libertăţi.

ART. 122

Modul de audiere a martorului

(1) Fiecare martor este audiat separat şi fără prezenţa altor martori.

(2) Martorul este lăsat să declare tot ceea ce ştie în legătură cu faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus, apoi i se pot adresa întrebări.

(3) Martorului nu i se pot adresa întrebări privind opţiunile politice, ideologice sau religioase ori alte circumstanţe personale şi de familie, cu excepţia cazului în care acestea sunt strict necesare pentru aflarea adevărului în cauză sau pentru verificarea credibilităţii martorului.

ART. 123

Consemnarea declaraţiilor

(1) Consemnarea declaraţiilor se face potrivit dispoziţiilor art. 110, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cursul urmăririi penale, audierea martorului se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, dacă organul de urmărire penală consideră necesar sau dacă martorul solicită expres aceasta şi înregistrarea este posibilă.

ART. 124

Cazurile speciale de audiere a martorului

(1) Audierea martorului minor în vârstă de până la 14 ani are loc în prezenţa unuia dintre părinţi, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituţiei căreia îi este încredinţat minorul spre creştere şi educare.

(2) Dacă persoanele arătate la alin. (1) nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente ori martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influenţa declaraţia minorului, audierea acestuia are loc în prezenţa unui reprezentant al autorităţii tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exerciţiu, stabilite de organul judiciar.

(3) Dacă se consideră necesar, la cerere sau din oficiu, organul de urmărire penală sau instanţa dispune ca la audierea martorului minor să asiste un psiholog.

(4) Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.

(5) Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani nu i se comunică obligaţiile prevăzute la art. 120 alin. (2) lit. d) şi nu depune jurământ, dar i se atrage atenţia să spună adevărul.

SECŢIUNEA a 5-a
Protecţia martorilor

§ 1. Protecţia martorilor ameninţaţi

ART. 125
Martorul ameninţat

În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că viaţa, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declaraţiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor ameninţat şi dispune una ori mai multe dintre măsurile de protecţie prevăzute la art. 126 sau 127, după caz.

ART. 126
Măsurile de protecţie dispuse în cursul urmăririi penale

(1) În cursul urmăririi penale, odată cu acordarea statutului de martor ameninţat, procurorul dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

a) supravegherea şi paza locuinţei martorului sau asigurarea unei locuinţe temporare;

b) însoţirea şi asigurarea protecţiei martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul deplasărilor;

c) protecţia datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care martorul va semna declaraţia sa;

d) audierea martorului fără ca acesta să fie prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea şi imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente.

(2) Procurorul dispune aplicarea unei măsuri de protecţie din oficiu sau la cererea martorului, a uneia dintre părţi sau a unui subiect procesual principal.

(3) În cazul aplicării măsurilor de protecţie prevăzute la alin. (1) lit. c) şi d), declaraţia martorului nu va cuprinde adresa reală sau datele sale de identitate, acestea fiind consemnate într-un registru special la care vor avea acces doar organul de urmărire penală, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa, în condiţii de confidenţialitate.

(4) Procurorul dispune acordarea statutului de martor ameninţat şi aplicarea măsurilor de protecţie prin ordonanţă motivată, care se păstrează în condiţii de confidenţialitate.

(5) Procurorul verifică, la intervale de timp rezonabile, dacă se menţin condiţiile care au determinat luarea măsurilor de protecţie, iar în caz contrar dispune, prin ordonanţă motivată, încetarea acestora.

(6) Măsurile prevăzute la alin. (1) se menţin pe tot parcursul procesului penal dacă starea de pericol nu a încetat.

(7) Dacă starea de pericol a apărut în cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu sau la sesizarea procurorului, dispune măsurile de protecţie prevăzute la art. 127. Dispoziţiile art. 128 se aplică în mod corespunzător.

(8) Măsurile de protecţie prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se comunică autorităţii desemnate cu punerea în executare a măsurii.

ART. 127

Măsurile de protecţie dispuse în cursul judecăţii

În cursul judecăţii, odată cu acordarea statutului de martor ameninţat, instanţa dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

a) supravegherea şi paza locuinţei martorului sau asigurarea unei locuinţe temporare;

b) însoţirea şi asigurarea protecţiei martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul deplasărilor;

c) nepublicitatea şedinţei de judecată pe durata ascultării martorului;

d) ascultarea martorului fără ca acesta să fie prezent în sala de judecată, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea şi imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente;

e) protecţia datelor de identitate ale martorului şi acordarea unui pseudonim sub care acesta va depune mărturie.

ART. 128

Dispunerea măsurii protecţiei martorului în cursul judecăţii

(1) Instanţa dispune aplicarea unei măsuri de protecţie din oficiu, la cererea procurorului, a martorului, a părţilor sau a persoanei vătămate.

(2) Propunerea formulată de procuror cuprinde:

a) numele martorului care urmează a fi ascultat în faza de judecată şi faţă de care se doreşte dispunerea măsurii de protecţie;

b) motivarea concretă a gravităţii pericolului şi a necesităţii măsurii.

(3) Atunci când cererea este formulată de celelalte persoane prevăzute la alin. (1), instanţa poate dispune ca procurorul să efectueze de urgenţă verificări cu privire la temeinicia cererii de protecţie.

(4) Cererea se soluţionează în camera de consiliu, fără participarea persoanei care a formulat cererea.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Instanţa se pronunţă prin încheiere motivată, care nu este supusă căilor de atac.

(7) Încheierea prin care se dispune măsura de protecţie se păstrează în condiţii de confidenţialitate. Dacă protecţia martorului este necesară şi după rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile dispoziţiile legii speciale.

(8) Măsurile de protecţie prevăzute la art. 127 lit. a) şi b) se comunică autorităţii desemnate de lege cu punerea în executare a măsurilor.

ART. 129

Audierea martorului protejat

(1) În situaţiile prevăzute la art. 126 alin. (1) lit. d) şi art. 127 lit. d), audierea martorului se poate efectua prin intermediul mijloacelor audiovideo, fără ca martorul să fie prezent fizic în locul unde se află organul judiciar.

(2) Abrogat.

(3) Subiecţii procesuali principali, părţile şi avocaţii acestora pot adresa întrebări martorului audiat în condiţiile alin. (1). Organul judiciar respinge întrebările care ar putea conduce la identificarea martorului.

(4) Declaraţia martorului protejat se înregistrează prin mijloace tehnice video şi audio şi se redă integral în formă scrisă.

(5) În cursul urmăririi penale declaraţia se semnează de organul de urmărire penală ori, după caz, de judecătorul de drepturi şi libertăţi şi de procurorul care a fost prezent la audierea martorului şi se depune la dosarul cauzei. Declaraţia martorului, transcrisă, va fi semnată şi de acesta şi va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în condiţii de confidenţialitate.

(6) În cursul judecăţii, declaraţia martorului se semnează de preşedintele completului de judecată.

(7) Suportul pe care a fost înregistrată declaraţia martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanţei de judecată în faţa căreia s-a făcut declaraţia, se păstrează în condiţii de confidenţialitate. Suportul care conţine înregistrările efectuate în cursul urmăririi penale este înaintat la terminarea urmăririi penale instanţei competente, împreună cu dosarul cauzei, şi este păstrat în aceleaşi condiţii privind confidenţialitatea.

§ 2. Protecţia martorilor vulnerabili

ART. 130
Martorul vulnerabil

(1) Procurorul sau, după caz, instanţa poate decide acordarea statutului de martor vulnerabil următoarelor categorii de persoane:

a) martorului care a suferit o traumă ca urmare a săvârşirii infracţiunii ori ca urmare a comportamentului ulterior al suspectului sau inculpatului;

b) martorului minor.

(2) Odată cu acordarea statutului de martor vulnerabil, procurorul şi instanţa pot dispune măsurile de protecţie prevăzute la art. 126 alin. (1) lit. b) şi d) sau, după caz, art. 127 lit. b)-e), care se aplică în mod corespunzător. Distorsionarea vocii şi a imaginii nu este obligatorie.

(3) Dispoziţiile art. 126 şi 128 se aplică în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 6-a
Confruntarea

ART. 131
Confruntarea

(1) Când se constată că există contraziceri între declaraţiile persoanelor audiate în aceeaşi cauză, se procedează la confruntarea lor dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

(2) Persoanele confruntate sunt audiate cu privire la faptele şi împrejurările în privinţa cărora declaraţiile date anterior se contrazic.

(3) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate încuviinţa ca persoanele confruntate să îşi pună reciproc întrebări.

(4) Întrebările şi răspunsurile se consemnează într-un proces-verbal.

CAP. III
Identificarea persoanelor şi a obiectelor

ART. 132
Scopul şi obiectul măsurii

(1) Identificarea persoanelor sau obiectelor se poate dispune dacă este necesară în scopul clarificării împrejurărilor cauzei.

(2) Identificarea persoanelor sau obiectelor poate fi dispusă de procuror ori de organele de cercetare penală, în cursul urmăririi penale, sau de instanţă, în cursul judecăţii.

ART. 133
Audierea prealabilă a persoanei care face identificarea

(1) După dispunerea măsurii şi înainte ca identificarea să fie realizată, persoana care face identificarea trebuie audiată cu privire la persoana sau obiectul pe care urmează să îl identifice.

(2) Audierea constă în descrierea tuturor caracteristicilor persoanei sau ale obiectului, precum şi a împrejurărilor în care au fost văzute. Persoana care face identificarea este întrebată dacă a mai participat anterior la o altă procedură de identificare privind aceeaşi persoană sau acelaşi obiect ori dacă persoana sau obiectul de identificat i-au fost indicate ori descrise anterior.

ART. 134
Identificarea persoanelor

(1) Persoana care urmează să fie identificată este prezentată împreună cu alte 4-6 persoane necunoscute, cu trăsături asemănătoare celor descrise de persoana care face identificarea.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în situaţia identificării persoanelor după fotografii.

(3) Identificarea se desfăşoară astfel încât persoanele care urmează să fie identificate să nu o vadă pe cea care le identifică.

(4) Desfăşurarea activităţii de identificare a persoanelor, precum şi declaraţiile persoanei care face identificarea sunt consemnate într-un proces-verbal.

(5) Procesul-verbal trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 135 alin. (2), numele, prenumele şi adresa persoanelor care au fost introduse în grupul de identificare sau ale căror fotografii au fost prezentate persoanei care face identificarea, numele şi prenumele persoanei identificate, precum şi ordonanţa sau încheierea prin care s-a dispus efectuarea identificării de persoane.

(6) În cursul urmăririi penale, în situaţia în care organul de urmărire penală consideră necesar, activitatea de identificare este înregistrată audiovideo. Înregistrarea identificării este anexată procesului-verbal ca parte integrantă a acestuia şi poate fi folosită ca mijloc de probă.

ART. 135
Identificarea obiectelor

(1) Obiectele despre care se presupune că pot contribui la aflarea adevărului în legătură cu săvârşirea unei infracţiuni sunt prezentate în vederea identificării, după ce persoana care face identificarea le-a descris în prealabil. Dacă aceste obiecte nu pot fi aduse pentru a fi prezentate, persoana care face identificarea poate fi condusă la locul unde se află obiectele.

(2) Desfăşurarea activităţii de identificare a obiectelor, precum şi declaraţiile persoanei care face identificarea sunt consemnate într-un proces-verbal ce trebuie să cuprindă menţiuni cu privire la: ordonanţa sau încheierea prin care s-a dispus măsura, locul unde a fost încheiat, data, ora la care a început şi ora la care s-a terminat activitatea, cu menţionarea oricărui moment de întrerupere, numele, prenumele persoanelor prezente şi calitatea în care acestea participă, numele şi prenumele persoanei care face identificarea, descrierea amănunţită a obiectelor identificate.

(3) În cursul urmăririi penale, în situaţia în care organul de urmărire consideră necesar, activitatea de identificare şi declaraţia persoanei care face identificarea sunt înregistrate audiovideo. Înregistrarea identificării este anexată procesului-verbal ca parte integrantă a acestuia şi poate fi folosită ca mijloc de probă.

ART. 136

Alte identificări

Identificarea vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul percepţiei senzoriale se dispune şi se efectuează cu respectarea procedurii prevăzute la art. 134.

ART. 137

Pluralitatea de identificări

(1) În cazul în care mai multe persoane sunt chemate să identifice aceeaşi persoană sau acelaşi obiect, organele judiciare competente iau măsuri prin care să fie evitată comunicarea între cei care au făcut identificarea şi cei care urmează să o efectueze.

(2) Dacă aceeaşi persoană urmează să participe la mai multe proceduri de identificare a unor persoane sau a unor obiecte, organele judiciare competente iau măsuri ca persoana supusă identificării să fie situată între persoane diferite de cele ce au participat la procedurile anterioare, respectiv obiectul supus identificării să fie plasat printre obiecte diferite de cele utilizate anterior.

CAP. IV
Metode speciale de supraveghere sau cercetare

ART. 138

Dispoziţii generale

(1) Constituie metode speciale de supraveghere sau cercetare următoarele:

a) interceptarea comunicaţiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanţă;

b) accesul la un sistem informatic;

c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere;

d) localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice;

e) obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare ale unei persoane;

f) reţinerea, predarea sau percheziţionarea trimiterilor poştale;

g) utilizarea investigatorilor sub acoperire şi a colaboratorilor;

h) participarea autorizată la anumite activităţi;

i) livrarea supravegheată;

j) obţinerea datelor de trafic şi de localizare prelucrate de către furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului.

(2) Prin interceptarea comunicaţiilor ori a oricărui tip de comunicare se înţelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare.

(3) Prin acces la un sistem informatic se înţelege pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanţă, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei reţele, în scopul de a identifica probe.

(4) Prin sistem informatic se înţelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în relaţie funcţională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(5) Prin date informatice se înţelege orice reprezentare de fapte, informaţii sau concepte sub o formă adecvată prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcţii de către un sistem informatic.

(6) Prin supraveghere video, audio sau prin fotografiere se înţelege fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversaţiilor, mişcărilor ori a altor activităţi ale acestora.

(7) Prin localizare sau urmărire prin mijloace tehnice se înţelege folosirea unor dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul la care sunt ataşate.

(8) Prin percheziţionarea trimiterilor poştale se înţelege verificarea, prin mijloace fizice sau tehnice, a scrisorilor, a altor trimiteri poştale sau a obiectelor transmise prin orice alt mijloc.

(9) Prin obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare ale unei persoane se înţelege operaţiunile prin care se asigură cunoaşterea conţinutului tranzacţiilor financiare şi al altor operaţiuni efectuate sau care urmează să fie efectuate prin intermediul unei instituţii de credit ori al altei entităţi financiare, precum şi obţinerea de la o instituţie de credit sau de la altă entitate financiară de înscrisuri ori informaţii aflate în posesia acesteia referitoare la tranzacţiile sau operaţiunile unei persoane.

(10) Prin utilizarea investigatorilor sub acoperire şi a colaboratorilor se înţelege folosirea unei persoane cu o altă identitate decât cea reală în scopul obţinerii de date şi informaţii cu privire la săvârşirea unei infracţiuni.

(11) Prin participarea autorizată la anumite activităţi se înţelege comiterea unei fapte similare laturii obiective a unei infracţiuni de corupţie, efectuarea de tranzacţii, operaţiuni sau orice fel de înţelegeri privind un bun sau privind o persoană despre care se bănuieşte că ar fi dispărută, că este victima traficului de persoane ori a unei răpiri, efectuarea de operaţiuni privind droguri, precum şi prestarea unui serviciu, desfăşurate cu autorizarea organului judiciar competent, în scopul obţinerii de mijloace de probă.

(12) Prin livrare supravegheată se înţelege tehnica de supraveghere şi cercetare prin care se permit intrarea, circulaţia sau ieşirea de pe teritoriul ţării a unor bunuri în privinţa cărora există o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al deţinerii sau obţinerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autorităţilor competente, în scopul investigării unei infracţiuni sau al identificării persoanelor implicate în săvârşirea acesteia.

(13) Prin supraveghere tehnică se înţelege utilizarea uneia dintre metodele prevăzute la alin. (1) lit. a)-d).

ART. 139

Supravegherea tehnică

(1) Supravegherea tehnică se dispune de judecătorul de drepturi şi libertăţi atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni dintre cele prevăzute la alin. (2);

b) măsura să fie proporţională cu restrângerea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, date fiind particularităţile cauzei, importanţa informaţiilor ori a probelor ce urmează a fi obţinute sau gravitatea infracţiunii;

c) probele nu ar putea fi obţinute în alt mod sau obţinerea lor ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Supravegherea tehnică se poate dispune în cazul infracţiunilor contra securităţii naţionale prevăzute de Codul penal şi de legi speciale, precum şi în cazul infracţiunilor de trafic de droguri, de efectuare de operaţiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracţiunilor privind nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare şi al materiilor explozive, de trafic şi exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, de spălare a banilor, de falsificare de monede, timbre sau de alte valori, de falsificare de instrumente de plată electronică, în cazul infracţiunilor care se săvârşesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, contra patrimoniului, de şantaj, de viol, de lipsire de libertate în mod ilegal, de evaziune fiscală, în cazul infracţiunilor de corupţie şi al infracţiunilor asimilate infracţiunilor de corupţie, infracţiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.

(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părţi sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terţii. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.

(4) Raportul dintre avocat şi persoana pe care o asistă sau o reprezintă nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decât dacă există date că avocatul săvârşeşte ori pregăteşte săvârşirea unei infracţiuni dintre cele prevăzute la alin. (2). Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activităţile de supraveghere tehnică au vizat şi raporturile dintre avocat şi suspectul ori inculpatul pe care acesta îl apără, probele obţinute nu pot fi folosite în cadrul niciunui proces penal, urmând a fi distruse, de îndată, de către procuror. Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror. Atunci când apreciază necesar, judecătorul dispune informarea avocatului.

ART. 140

Procedura de emitere a mandatului de supraveghere tehnică

(1) Supravegherea tehnică poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, pe o durată de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a formulat cererea.

(2) Cererea formulată de procuror trebuie să cuprindă: indicarea măsurilor de supraveghere tehnică care se solicită a fi dispuse, numele sau alte date de identificare a persoanei împotriva căreia se dispune măsura, dacă sunt cunoscute, indicarea probelor ori a datelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârşirea unei infracţiuni pentru care se poate dispune măsura, indicarea faptei şi a încadrării juridice, iar, în cazul măsurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere, dacă se solicită şi încuviinţarea ca organele de urmărire penală să pătrundă în spaţii private indicate pentru a activa sau a dezactiva mijloacele tehnice ce urmează a fi folosite pentru executarea măsurii supravegherii tehnice, motivarea caracterului proporţional şi subsidiar al măsurii. Procurorul trebuie să înainteze dosarul judecătorului de drepturi şi libertăţi.

(3) Cererea prin care se solicită încuviinţarea supravegherii tehnice se soluţionează în aceeaşi zi, în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(4) În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată, judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune, prin încheiere, admiterea cererii procurorului şi emite de îndată mandatul de supraveghere tehnică. Întocmirea minutei este obligatorie.

(5) Încheierea judecătorului de drepturi şi libertăţi şi mandatul trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanţei;

b) data, ora şi locul emiterii;

c) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a dat încheierea şi a emis mandatul;

d) indicarea măsurii concrete încuviinţate;

e) perioada şi scopul pentru care s-a autorizat măsura;

f) numele persoanei supuse măsurii de supraveghere tehnică ori datele de identificare ale acesteia, dacă sunt cunoscute;

g) indicarea, în cazul în care este necesar faţă de natura măsurii încuviinţate, a elementelor de identificare a fiecărui telefon, a punctului de acces la un sistem informatic, a oricăror date cunoscute pentru identificarea căii de comunicare sau a numărului de cont;

h) în cazul măsurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere în spaţii private, menţiunea privind încuviinţarea solicitării ca organele de urmărire penală să pătrundă în spaţii private pentru a activa sau dezactiva mijloacele tehnice ce urmează a fi folosite pentru executarea măsurii supravegherii tehnice;

i) semnătura judecătorului şi ştampila instanţei.

(6) În cazul în care judecătorul de drepturi şi libertăţi apreciază că nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 139 şi prevederile alin. (1) din prezentul articol, dispune, prin încheiere, respingerea cererii de încuviinţare a măsurii supravegherii tehnice.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă asupra măsurilor de supraveghere tehnică nu este supusă căilor de atac.

(8) O nouă cerere de încuviinţare a aceleiaşi măsuri poate fi formulată numai dacă au apărut ori s-au descoperit fapte sau împrejurări noi, necunoscute la momentul soluţionării cererii anterioare de către judecătorul de drepturi şi libertăţi.

(9) La cererea motivată a persoanei vătămate, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea interceptării comunicaţiilor ori înregistrării acestora, precum şi a oricăror tipuri de comunicări efectuate de aceasta prin orice mijloc de comunicare, indiferent de natura infracţiunii ce formează obiectul cercetării. Dispoziţiile alin. (1)-(8) se aplică în mod corespunzător.

ART. 141

Autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror

(1) Procurorul poate autoriza, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile de supraveghere tehnică atunci când:

a) există urgenţă, iar obţinerea mandatului de supraveghere tehnică în condiţiile art. 140 ar conduce la o întârziere substanţială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranţa persoanei vătămate, a martorului sau membrilor familiilor acestora; şi

b) sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 139 alin. (1) şi (2).

(2) Ordonanţa procurorului prin care se autorizează măsura de supraveghere tehnică trebuie să cuprindă menţiunile prevăzute la art. 140 alin. (5).

(3) Procurorul are obligaţia de a sesiza, în termen de cel mult 24 de ore de la expirarea măsurii, judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a emis ordonanţa, în vederea confirmării măsurii, înaintând totodată un proces-verbal de redare rezumativă a activităţilor de supraveghere tehnică efectuate şi dosarul cauzei.

(4) În cazul în care judecătorul de drepturi şi libertăţi apreciază că au fost îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1), confirmă în termen de 24 de ore măsura dispusă de procuror, prin încheiere, pronunţată în camera de consiliu, fără citarea părţilor.

(5) Cu privire la datele informatice identificate prin accesul la un sistem informatic, procurorul poate dispune, prin ordonanţă:

a) realizarea şi conservarea unei copii a acestor date informatice;

b) suprimarea accesării sau îndepărtarea acestor date informatice din sistemul informatic.

Copiile se realizează cu mijloace tehnice şi proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informaţiilor conţinute de acestea.

(6) În cazul în care judecătorul de drepturi şi libertăţi apreciază că nu au fost respectate condiţiile prevăzute la alin. (1), infirmă măsura luată de către procuror şi dispune distrugerea probelor obţinute în temeiul acesteia. Procurorul distruge probele astfel obţinute şi întocmeşte un proces-verbal în acest sens.

(7) Odată cu cererea de confirmare a măsurii sau separat, procurorul poate solicita judecătorului de drepturi şi libertăţi luarea măsurii supravegherii tehnice în condiţiile art. 140.

(8) Încheierea prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă asupra măsurilor dispuse de procuror nu este supusă căilor de atac.

ART. 142

Punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică

(1) Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializaţi din cadrul poliţiei ori de alte organe specializate ale statului.

(2) Furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice sau furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului sau de orice tip de comunicare sunt obligaţi să colaboreze cu procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializaţi din cadrul poliţiei, în limitele competenţelor acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

(3) Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la executarea măsurilor de supraveghere au obligaţia să păstreze secretul operaţiunii efectuate, sub sancţiunea legii penale.

(4) Procurorul are obligaţia de a înceta imediat supravegherea tehnică înainte de expirarea duratei mandatului dacă nu mai există temeiurile care au justificat măsura, informând de îndată despre aceasta judecătorul care a emis mandatul.

(5) Datele rezultate din măsurile de supraveghere tehnică pot fi folosite şi în altă cauză penală dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informaţii concludente şi utile privitoare la pregătirea ori săvârşirea unei alte infracţiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2).

(6) Datele rezultate din măsurile de supraveghere care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, dacă nu sunt folosite în alte cauze penale potrivit alin. (5), se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, cu asigurarea confidenţialităţii. Din oficiu sau la solicitarea părţilor, judecătorul ori completul învestit poate solicita datele sigilate dacă există noi probe din care rezultă că totuşi o parte dintre acestea privesc fapta ce formează obiectul cercetării. După un an de la soluţionarea definitivă a cauzei, acestea sunt distruse de către procuror, care întocmeşte un proces-verbal în acest sens.

ART. 142^1

(1) Orice persoană autorizată care realizează activităţi de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi, are posibilitatea de a asigura semnarea electronică a datelor rezultate din activităţile de supraveghere tehnică, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat.

(2) Orice persoană autorizată care transmite date rezultate din activităţile de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi, are posibilitatea să semneze datele transmise, utilizând şi o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat şi care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-şi astfel responsabilitatea în ceea ce priveşte integritatea datelor transmise.

(3) Orice persoană autorizată care primeşte date rezultate din activităţile de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi, are posibilitatea să verifice integritatea datelor primite şi să certifice această integritate prin semnarea datelor, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat şi care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate.

(4) Fiecare persoană care certifică datele sub semnătură electronică răspunde potrivit legii pentru securitatea şi integritatea acestor date.

ART. 143

Consemnarea activităţilor de supraveghere tehnică

(1) Procurorul sau organul de cercetare penală întocmeşte un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică, în care sunt consemnate rezultatele activităţilor efectuate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conţine rezultatul activităţilor de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum şi, după caz, data şi ora la care a început activitatea de supraveghere şi data şi ora la care s-a încheiat.

(2) La procesul-verbal se ataşează, în plic sigilat, o copie a suportului care conţine rezultatul activităţilor de supraveghere tehnică. Suportul sau o copie certificată a acestuia se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat şi va fi pus la dispoziţia instanţei, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanţei, copia suportului care conţine activităţile de supraveghere tehnică şi copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanţei, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziţia exclusivă a judecătorului sau completului învestit cu soluţionarea cauzei.

(2^1) Orice persoană autorizată care realizează copii ale unui suport de stocare a datelor informatice care conţine rezultatul activităţilor de supraveghere tehnică are posibilitatea să verifice integritatea datelor incluse în suportul original şi, după efectuarea copiei, să semneze datele incluse în aceasta, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat şi care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-şi astfel responsabilitatea în ceea ce priveşte integritatea datelor.

(3) Convorbirile, comunicările sau conversaţiile purtate într-o altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret, care are obligaţia de a păstra confidenţialitatea.

(4) Convorbirile, comunicările sau conversaţiile interceptate şi înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redate de către procuror sau organul de cercetare penală într-un proces-verbal în care se menţionează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data şi ora fiecărei convorbiri sau comunicări. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.

(5) După încetarea măsurii de supraveghere, procurorul informează judecătorul de drepturi şi libertăţi despre activităţile efectuate.

ART. 144

Prelungirea mandatului de supraveghere tehnică

(1) Măsura supravegherii tehnice poate fi prelungită, pentru motive temeinic justificate, de către judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa competentă, la cererea motivată a procurorului, în cazul în care sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 139, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă în camera de consiliu, fără citarea părţilor, prin încheiere care nu este supusă căilor de atac. Întocmirea minutei este obligatorie.

(3) Durata totală a măsurilor de supraveghere tehnică, cu privire la aceeaşi persoană şi aceeaşi faptă, nu poate depăşi, în aceeaşi cauză, 6 luni, cu excepţia măsurii de supraveghere video, audio sau prin fotografiere în spaţii private, care nu poate depăşi 120 de zile.

ART. 145

Informarea persoanei supravegheate

(1) După încetarea măsurii de supraveghere tehnică, procurorul informează, în scris, în cel mult 10 zile, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura de supraveghere tehnică ce a fost luată în privinţa sa.

(2) După momentul informării, persoana supravegheată are dreptul de a lua cunoştinţă, la cerere, de conţinutul proceselor-verbale în care sunt consemnate activităţile de supraveghere tehnică efectuate. De asemenea, procurorul trebuie să asigure, la cerere, ascultarea convorbirilor, comunicărilor sau conversaţiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnică.

(3) Termenul de formulare a cererii este de 20 de zile de la data comunicării informării scrise prevăzute la alin. (1).

(4) Procurorul poate să amâne motivat efectuarea informării sau a prezentării suporturilor pe care sunt stocate activităţile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare, dacă aceasta ar putea conduce la:

a) perturbarea sau periclitarea bunei desfăşurări a urmăririi penale în cauză;

b) punerea în pericol a siguranţei victimei, a martorilor sau a membrilor familiilor acestora;

c) dificultăţi în supravegherea tehnică asupra altor persoane implicate în cauză.

(5) Amânarea prevăzută la alin. (4) se poate dispune cel mai târziu până la terminarea urmăririi penale sau până la clasarea cauzei.

ART. 146

Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică

(1) Dacă în cauză s-a dispus o soluţie de clasare, împotriva căreia nu a fost formulată plângere în termenul legal prevăzut la art. 340 sau plângerea a fost respinsă, procurorul înştiinţează de îndată despre aceasta pe judecătorul de drepturi şi libertăţi.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune conservarea suportului material sau a copiei certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instanţei în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidenţialităţii.

(3) Dacă în cauză instanţa a pronunţat o hotărâre de condamnare, de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, de achitare ori încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul material sau copia acestuia se conservă prin arhivare odată cu dosarul cauzei la sediul instanţei, în locuri speciale, cu asigurarea confidenţialităţii.

ART. 146^1

Obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare ale unei persoane

(1) Obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare efectuate se poate dispune de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, cu privire la tranzacţiile financiare ale făptuitorului, suspectului, inculpatului sau ale oricărei persoane care este bănuită că realizează asemenea operaţiuni cu făptuitorul, suspectul sau inculpatul, dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni;

b) măsura este necesară şi proporţională cu restrângerea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, date fiind particularităţile cauzei, importanţa informaţiilor sau a probelor ce urmează a fi obţinute ori gravitatea infracţiunii;

c) probele nu ar putea fi obţinute în alt mod sau obţinerea lor ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare ce urmează a fi efectuate poate fi dispusă pe o durată de cel mult 30 de zile de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1).

(3) Dispoziţiile art. 140 alin. (2)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Mandatul prin care este autorizată obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare ce urmează a fi efectuate poate fi prelungit în condiţiile art. 144, durata totală a măsurii neputând depăşi, în aceeaşi cauză şi cu privire la aceeaşi persoană, 6 luni.

(5) În cazurile în care există urgenţă, iar obţinerea mandatului în condiţiile alin. (1) sau (2) ar conduce la o întârziere substanţială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranţa victimei sau a altor persoane şi sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1) sau, după caz, alin. (2), procurorul poate dispune obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare efectuate sau care urmează a fi efectuate. Dispoziţiile art. 141 se aplică în mod corespunzător.

(6) Este interzisă obţinerea datelor privind tranzacţiile financiare dintre avocat şi suspect, inculpat sau orice altă persoană pe care acesta o apără, cu excepţia situaţiilor în care există date că avocatul săvârşeşte sau pregăteşte săvârşirea unei infracţiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2).

(7) Instituţiile de credit sau entităţile financiare care efectuează tranzacţiile financiare sunt obligate să predea înscrisurile sau informaţiile la care se face referire în mandatul dispus de judecător sau în autorizaţia emisă de procuror.

(8) După efectuarea activităţilor autorizate, procurorul îl informează, în cel mult 10 zile, în scris, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura ce a fost luată în privinţa sa. După momentul informării, persoana ale cărei tranzacţii financiare au fost vizate de această măsură are dreptul de a lua cunoştinţă de activităţile efectuate.

(9) Dispoziţiile art. 145 alin. (4) şi (5) se aplică în mod corespunzător.

ART. 147

Reţinerea, predarea şi percheziţionarea trimiterilor poştale

(1) Reţinerea, predarea şi percheziţionarea trimiterilor poştale se poate dispune de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, cu privire la scrisorile, trimiterile poştale sau obiectele trimise ori primite de făptuitor, suspect, inculpat sau de orice persoană care este bănuită că primeşte ori trimite prin orice mijloc aceste bunuri de la făptuitor, suspect sau inculpat ori bunuri destinate acestuia, dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni;

b) măsura este necesară şi proporţională cu restrângerea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, date fiind particularităţile cauzei, importanţa informaţiilor sau a probelor ce urmează a fi obţinute ori gravitatea infracţiunii;

c) probele nu ar putea fi obţinute în alt mod sau obţinerea lor ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Este interzisă reţinerea, predarea şi percheziţionarea corespondenţei sau a trimiterilor poştale trimise ori primite în raporturile dintre avocat şi suspectul, inculpatul sau orice altă persoană pe care acesta o apără, cu excepţia situaţiilor în care există date că avocatul săvârşeşte sau pregăteşte săvârşirea unei infracţiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2).

(3) Dispoziţiile art. 140 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cazurile în care există urgenţă, iar obţinerea mandatului de reţinere, predare şi percheziţionare a trimiterilor poştale în condiţiile art. 140 ar conduce la o întârziere substanţială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranţa victimei sau a altor persoane şi sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1) şi (2), procurorul poate dispune, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile prevăzute la alin. (1). Dispoziţiile art. 141 alin. (2)-(8) se aplică în mod corespunzător.

(5) Unităţile poştale sau de transport şi orice alte persoane fizice sau juridice care efectuează activităţi de transport sau transfer de informaţii sunt obligate să reţină şi să predea procurorului scrisorile, trimiterile poştale ori obiectele la care se face referire în mandatul dispus de judecător sau în autorizaţia emisă de procuror.

(6) Corespondenţa, trimiterile poştale sau obiectele ridicate şi percheziţionate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

(7) După efectuarea activităţilor autorizate, procurorul îl informează, în cel mult 10 zile, în scris, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura ce a fost luată în privinţa sa. După momentul informării, persoana ale cărei corespondenţă, trimiteri poştale sau obiecte au fost ridicate şi percheziţionate are dreptul de a lua cunoştinţă de activităţile efectuate.

(8) Dispoziţiile art. 145 alin. (4) şi (5) se aplică în mod corespunzător.

(9) Măsura poate fi prelungită în condiţiile art. 144, durata totală a măsurii neputând depăşi, în aceeaşi cauză şi cu privire la aceeaşi persoană, 6 luni.

ART. 148

Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală şi a colaboratorilor

(1) Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile, dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni contra securităţii naţionale prevăzute de Codul penal şi de alte legi speciale, precum şi în cazul infracţiunilor de trafic de droguri, de efectuare de operaţiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracţiunilor privind nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare şi al materiilor explozive, trafic şi exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanţare a terorismului, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, falsificare de instrumente de plată electronică, în cazul infracţiunilor care se săvârşesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, şantaj, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, în cazul infracţiunilor de corupţie, al infracţiunilor asimilate infracţiunilor de corupţie, al infracţiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare ori există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activităţi infracţionale ce au legătură cu infracţiunile enumerate mai sus;

b) măsura este necesară şi proporţională cu restrângerea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, date fiind particularităţile cauzei, importanţa informaţiilor sau a probelor ce urmează a fi obţinute ori gravitatea infracţiunii;

c) probele sau localizarea şi identificarea făptuitorului, suspectului ori inculpatului nu ar putea fi obţinute în alt mod sau obţinerea lor ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanţă care trebuie să cuprindă, în afara menţiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activităţilor pe care investigatorul sub acoperire este autorizat să le desfăşoare;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire.

(3) În cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obţine fotografii sau înregistrări audio şi video, sesizează judecătorul de drepturi şi libertăţi în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică. Dispoziţiile art. 141 se aplică în mod corespunzător.

(4) Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliţiei judiciare. În cazul investigării infracţiunilor contra securităţii naţionale şi infracţiunilor de terorism pot fi folosiţi ca investigatori sub acoperire şi lucrători operativi din cadrul organelor de stat care desfăşoară, potrivit legii, activităţi de informaţii în vederea asigurării securităţii naţionale.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date şi informaţii în baza ordonanţei emise potrivit alin. (1)-(3), pe care le pune, în totalitate, la dispoziţia procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, întocmind un proces-verbal.

(6) În cazul în care desfăşurarea activităţii investigatorului impune participarea autorizată la anumite activităţi, procurorul procedează potrivit dispoziţiilor art. 150.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispoziţia investigatorului sub acoperire orice înscrisuri ori obiecte necesare pentru desfăşurarea activităţii autorizate. Activitatea persoanei care pune la dispoziţie sau foloseşte înscrisurile ori obiectele nu constituie infracţiune.

(8) Investigatorii sub acoperire pot fi audiaţi ca martori în cadrul procesului penal în aceleaşi condiţii ca şi martorii ameninţaţi.

(9) Durata măsurii poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate, în cazul în care sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1), fiecare prelungire neputând depăşi 60 de zile. Durata totală a măsurii, în aceeaşi cauză şi cu privire la aceeaşi persoană, nu poate depăşi un an, cu excepţia infracţiunilor contra vieţii, securităţii naţionale, infracţiunilor de trafic de droguri, nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare şi al materiilor explozive, trafic şi exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanţare a terorismului, spălare a banilor, precum şi infracţiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene.

(10) În situaţii excepţionale, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1), iar folosirea investigatorului sub acoperire nu este suficientă pentru obţinerea datelor sau informaţiilor ori nu este posibilă, procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate autoriza folosirea unui colaborator, căruia îi poate fi atribuită o altă identitate decât cea reală. Dispoziţiile alin. (2)-(3) şi (5)-(9) se aplică în mod corespunzător.

ART. 149

Măsurile de protecţie a investigatorilor sub acoperire şi a colaboratorilor

(1) Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire şi a colaboratorilor cu o altă identitate decât cea reală nu poate fi dezvăluită.

(2) Procurorul, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată are dreptul de a cunoaşte adevărata identitate a investigatorului sub acoperire şi a colaboratorului, cu respectarea secretului profesional.

(3) Investigatorul sub acoperire, colaboratorul, informatorul, precum şi membrii de familie ai acestora sau alte persoane supuse ameninţărilor, intimidărilor sau actelor de violenţă, în legătură cu activitatea desfăşurată de investigatorul sub acoperire, informator sau colaborator, pot beneficia de măsuri specifice de protecţie a martorilor, potrivit legii.

ART. 150

Participarea autorizată la anumite activităţi

(1) Participarea autorizată la anumite activităţi în condiţiile art. 138 alin. (11) se poate dispune de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile, dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni de trafic de droguri, de efectuare de operaţiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracţiuni privind nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare şi al materiilor explozive, trafic şi exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanţare a terorismului, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, unei infracţiuni care se săvârşeşte prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, şantaj, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, în cazul infracţiunilor de corupţie, al infracţiunilor asimilate infracţiunilor de corupţie şi al infracţiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene sau în cazul altor infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare ori dacă există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activităţi infracţionale care au legătură, potrivit art. 43, cu infracţiunile enumerate mai sus;

b) măsura este necesară şi proporţională cu restrângerea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, date fiind particularităţile cauzei, importanţa informaţiilor sau a probelor ce urmează a fi obţinute ori gravitatea infracţiunii;

c) probele nu ar putea fi obţinute în alt mod sau obţinerea lor ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de către procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanţă care trebuie să cuprindă, în afara menţiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activităţilor autorizate;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) persoana care desfăşoară activităţile autorizate.

(3) Activităţile autorizate pot fi desfăşurate de un organ de cercetare penală, de un investigator cu identitate reală, de un investigator sub acoperire sau de un colaborator.

(4) Desfăşurarea activităţilor autorizate de către persoana prevăzută la alin. (2) lit. c) nu constituie contravenţie sau infracţiune.

(5) Punerea în executare a acestor măsuri se consemnează într-un proces-verbal care conţine: datele la care măsura a început şi s-a încheiat, date cu privire la persoanele care au desfăşurat activităţile autorizate, descrierea dispozitivelor tehnice utilizate în cazul în care s-a autorizat de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, folosirea mijloacelor tehnice de supraveghere, identitatea persoanelor cu privire la care a fost pusă în aplicare măsura.

(6) Persoana care a desfăşurat activităţile autorizate poate fi audiată ca martor în cadrul procesului penal, cu respectarea dispoziţiilor privind audierea martorilor ameninţaţi, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispoziţia persoanei care desfăşoară activităţile autorizate orice înscrisuri sau obiecte necesare pentru desfăşurarea activităţii autorizate. Persoana care pune la dispoziţie sau foloseşte înscrisurile ori obiectele nu va comite o infracţiune prin desfăşurarea acestor activităţi, în cazul în care acestea constituie infracţiuni.

(8) Măsura dispusă poate fi prelungită de către procuror, pentru motive temeinic justificate, în cazul în care sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1), fiecare prelungire neputând depăşi 60 de zile.

(9) Durata totală a măsurii, cu privire la aceeaşi persoană şi aceeaşi faptă, nu poate depăşi un an.

ART. 151

Livrarea supravegheată

(1) Livrarea supravegheată poate fi autorizată, prin ordonanţă, de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, la solicitarea instituţiilor sau organelor competente, cu sau fără sustragerea ori substituirea totală sau parţială a bunurilor care fac obiectul livrării.

(2) Livrarea supravegheată poate fi autorizată numai în următoarele cazuri:

a) dacă descoperirea sau arestarea persoanelor implicate în transportul ilegal de droguri, arme, obiecte furate, materiale explozive, nucleare, alte materiale radioactive, sume de bani şi alte obiecte care rezultă din activităţi ilicite ori obiecte utilizate în scopul comiterii de infracţiuni nu ar putea fi făcută în alt mod sau ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

b) dacă descoperirea ori dovedirea infracţiunilor săvârşite în legătură cu livrarea de transporturi ilegale sau suspecte ar fi imposibilă ori foarte dificilă în alt mod.

(2^1) Livrarea supravegheată poate fi realizată pe teritoriul ţării numai dacă procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală se asigură că autorităţile care au, potrivit legii, atribuţii în legătură cu verificarea sau supravegherea intrării, circulaţiei sau ieşirii de pe teritoriul ţării a bunurilor vizate:

a) păstrează confidenţialitatea activităţilor desfăşurate;

b) garantează supravegherea permanentă a transportului ilegal sau suspect.

(3) În situaţia în care livrarea supravegheată presupune activităţi transfrontaliere, aceasta poate fi realizată numai dacă procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală ia măsuri şi se asigură ca autorităţile statelor tranzitate:

a) să fie de acord cu intrarea pe teritoriul acestora a transportului ilegal sau suspect şi cu ieşirea acestuia de pe teritoriul statului;

b) să garanteze faptul că transportul ilegal sau suspect este supravegheat permanent de către autorităţile competente;

c) să garanteze faptul că procurorul, organele de poliţie sau alte autorităţi de stat competente sunt înştiinţate în ceea ce priveşte rezultatul urmăririi penale împotriva persoanelor acuzate de infracţiuni care au constituit obiectul metodei speciale de cercetare la care se face referire la alin. (1).

(4) Dispoziţiile alin. (3) nu se aplică în cazul în care un tratat internaţional la care România este parte are dispoziţii contrare.

(5) Pentru fiecare livrare supravegheată procurorul emite câte o ordonanţă, care trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) numele suspectului sau inculpatului, dacă sunt cunoscute;

b) motivele concrete care justifică măsura;

c) indicarea bunurilor care fac obiectul livrării supravegheate şi a dovezilor din care rezultă caracterul ilicit al acestora, a bunurilor care urmează a fi sustrase sau substituite, precum şi a bunurilor care urmează a le înlocui pe acestea, după caz;

d) timpul şi locul efectuării livrării sau, după caz, itinerarul ce urmează a fi parcurs în vederea efectuării livrării, dacă acestea sunt cunoscute;

e) modalităţile în care va fi efectuată supravegherea;

f) datele de identificare a persoanelor autorizate să supravegheze livrarea.

(6) Livrarea supravegheată este pusă în aplicare de către poliţie sau de altă autoritate competentă. Procurorul stabileşte, coordonează şi controlează modul de punere în aplicare a livrării supravegheate.

(7) Punerea în aplicare a livrării supravegheate nu constituie infracţiune.

(8) Organele prevăzute la alin. (6) au obligaţia de a întocmi, la finalizarea livrării supravegheate pe teritoriul României, un proces-verbal cu privire la activităţile desfăşurate, pe care îl înaintează procurorului.

ART. 152

Obţinerea datelor de trafic şi de localizare prelucrate de către furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului

(1) Organele de urmărire penală, cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi şi libertăţi, pot solicita date de trafic şi localizare prelucrate de către furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiţii:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârşirea unei infracţiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) sau a unei infracţiuni de concurenţă neloială, de evadare, de fals în înscrisuri, infracţiuni privind nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare şi al materiilor explozive, a unei infracţiuni privind nerespectarea dispoziţiilor privind introducerea în ţară de deşeuri şi reziduuri, a unei infracţiuni privind organizarea şi exploatarea jocurilor de noroc ori a unei infracţiuni privind regimul juridic al precursorilor de droguri, şi infracţiuni referitoare la operaţiuni cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive asemănătoare celor determinate de substanţele şi produsele stupefiante sau psihotrope;

b) există temeiuri justificate pentru a se crede că datele solicitate constituie probe;

c) probele nu ar putea fi obţinute în alt mod sau obţinerea lor ar presupune dificultăţi deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranţa persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

d) măsura este proporţională cu restrângerea drepturilor şi libertăţilor fundamentale, date fiind particularităţile cauzei, importanţa informaţiilor ori a probelor ce urmează a fi obţinute sau gravitatea infracţiunii.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmărire penală de transmitere a datelor, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

(3) Furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice şi furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului care colaborează cu organele de urmărire penală au obligaţia de a păstra secretul operaţiunii efectuate.

ART. 153
Obţinerea de date privind situaţia financiară a unei persoane

(1) Procurorul poate solicita unei instituţii de credit sau oricărei altei instituţii care deţine date privind situaţia financiară a unei persoane comunicarea datelor privind existenţa şi conţinutul conturilor unei persoane, în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârşirea unei infracţiuni şi există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) se dispune din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanţă care trebuie să cuprindă, în afara menţiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2): instituţia care este în posesia ori care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, motivarea îndeplinirii condiţiilor prevăzute la alin. (1), menţionarea obligaţiei instituţiei de a comunica imediat, în condiţii de confidenţialitate, datele solicitate.

(3) Instituţia prevăzută la alin. (1) este obligată să pună de îndată la dispoziţie datele solicitate.

CAP. V
Conservarea datelor informatice

ART. 154
Conservarea datelor informatice

(1) Dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni, în scopul strângerii de probe ori identificării făptuitorului, suspectului sau a inculpatului, procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate dispune conservarea imediată a anumitor date informatice, inclusiv a datelor referitoare la traficul informaţional, care au fost stocate prin intermediul unui sistem informatic şi care se află în posesia sau sub controlul unui furnizor de reţele publice de comunicaţii electronice ori unui furnizor de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului, în cazul în care există pericolul pierderii sau modificării acestora.

(2) Conservarea se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, pe o durată de maximum 60 de zile, prin ordonanţă care trebuie să cuprindă, în afara menţiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2): furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului în posesia cărora se află datele informatice ori care le au sub control, numele făptuitorului, suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut, descrierea datelor ce trebuie conservate, motivarea îndeplinirii condiţiilor prevăzute la alin. (1), durata pentru care a fost emisă, menţionarea obligaţiei persoanei sau furnizorilor de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorilor de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului de a conserva imediat datele informatice indicate şi de a le menţine integritatea, în condiţii de confidenţialitate.

(3) Măsura conservării poate fi prelungită, pentru motive temeinic justificate, de procuror, o singură dată, pe o durată de maximum 30 de zile.

(4) Ordonanţa procurorului se transmite, de îndată, oricărui furnizor de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizor de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului în posesia căruia se află datele prevăzute la alin. (1) ori care le are sub control, acesta fiind obligat să le conserve imediat, în condiţii de confidenţialitate.

(5) În cazul în care datele referitoare la traficul informaţional se află în posesia mai multor furnizori de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizori de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului, furnizorul în posesia sau sub controlul căruia se află datele informatice are obligaţia de a pune, de îndată, la dispoziţia organului de urmărire penală informaţiile necesare identificării celorlalţi furnizori, în vederea cunoaşterii tuturor elementelor din lanţul de comunicare folosit

(6) În termenul prevăzut la alin. (2) şi (3), procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate, cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi şi libertăţi, să solicite unui furnizor de reţele publice de comunicaţii electronice ori unui furnizor de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului transmiterea datelor conservate potrivit legii ori poate dispune ridicarea acestei măsuri. Dispoziţiile art. 170 alin. (2^1)-(2^5), alin. (4) şi (5) şi ale art. 171 se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmărire penală de transmitere a datelor, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

(7^1) Dispoziţiile alin. (1)-(7) se aplică în mod corespunzător şi cu privire la datele informatice, inclusiv la datele referitoare la traficul informaţional, stocate prin intermediul unui sistem informatic care se află în posesia sau sub controlul altor persoane.

(8) Până la terminarea urmăririi penale, procurorul este obligat să încunoştinţeze, în scris, persoanele faţă de care se efectuează urmărirea penală şi ale căror date au fost conservate.

ART. 155

Abrogat.

CAP. VI
Percheziţia şi ridicarea de obiecte şi înscrisuri

ART. 156
Dispoziţii comune

(1) Percheziţia poate fi domiciliară, corporală, informatică sau a unui vehicul.

(2) Percheziţia se efectuează cu respectarea demnităţii, fără a constitui ingerinţă disproporţională în viaţa privată.

SECŢIUNEA 1
Percheziţia domiciliară

ART. 157
Cazurile şi condiţiile în care se poate dispune percheziţia domiciliară

(1) Percheziţia domiciliară ori a bunurilor aflate în domiciliu poate fi dispusă dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârşirea unei infracţiuni de către o persoană ori la deţinerea unor obiecte sau înscrisuri ce au legătură cu o infracţiune şi se presupune că percheziţia poate conduce la descoperirea şi strângerea probelor cu privire la această infracţiune, la conservarea urmelor săvârşirii infracţiunii sau la prinderea suspectului ori inculpatului.

(2) Prin domiciliu se înţelege o locuinţă sau orice spaţiu delimitat în orice mod ce aparţine ori este folosit de o persoană fizică sau juridică.

ART. 158

Procedura de emitere a mandatului de percheziţie domiciliară

(1) Percheziţia domiciliară poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. În cursul judecăţii, percheziţia se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului, de către instanţa învestită cu judecarea cauzei.

(2) Cererea formulată de procuror trebuie să cuprindă:

a) descrierea locului unde urmează a se efectua percheziţia, iar dacă sunt suspiciuni rezonabile privind existenţa sau posibilitatea transferării probelor, datelor sau persoanelor căutate în locuri învecinate, descrierea acestor locuri;

b) indicarea probelor ori a datelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârşirea unei infracţiuni sau cu privire la deţinerea obiectelor ori înscrisurilor ce au legătură cu o infracţiune;

c) indicarea infracţiunii, a probelor sau a datelor din care rezultă că în locul în care se solicită efectuarea percheziţiei se află suspectul ori inculpatul sau pot fi descoperite probe cu privire la săvârşirea infracţiunii ori urme ale săvârşirii infracţiunii;

d) numele, prenumele şi, dacă este necesar, descrierea suspectului sau inculpatului despre care se bănuieşte că se află în locul unde se efectuează percheziţia, precum şi indicarea urmelor săvârşirii infracţiunii ori a altor obiecte despre care se presupune că există în locul ce urmează a fi percheziţionat.

(3) În cazul în care, în timpul efectuării percheziţiei, se constată că au fost transferate probe, date sau că persoanele căutate s-au ascuns în locuri învecinate, mandatul de percheziţie este valabil, în condiţiile legii, şi pentru aceste locuri. Continuarea efectuării percheziţiei în această situaţie se încuviinţează de către procuror.

(4) Procurorul înaintează cererea împreună cu dosarul cauzei judecătorului de drepturi şi libertăţi.

(5) Cererea prin care se solicită încuviinţarea efectuării percheziţiei domiciliare se soluţionează, în termen de 24 de ore, în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecătorul dispune, prin încheiere, admiterea cererii, atunci când este întemeiată, şi încuviinţarea efectuării percheziţiei şi emite de îndată mandatul de percheziţie. Întocmirea minutei este obligatorie.

(7) Încheierea instanţei şi mandatul de percheziţie trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanţei;

b) data, ora şi locul emiterii;

c) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a emis mandatul de percheziţie;

d) perioada pentru care s-a emis mandatul, care nu poate depăşi 15 zile;

e) scopul pentru care a fost emis;

f) descrierea locului unde urmează a se efectua percheziţia sau, dacă este cazul, şi a locurilor învecinate acestuia;

g) numele sau denumirea persoanei la domiciliul, reşedinţa ori sediul căreia se efectuează percheziţia, dacă este cunoscută;

h) numele făptuitorului, suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut;

i) descrierea făptuitorului, suspectului sau inculpatului despre care se bănuieşte că se află în locul unde se efectuează percheziţia, indicarea urmelor săvârşirii infracţiunii sau a altor obiecte despre care se presupune că există în locul ce urmează a fi percheziţionat;

j) menţiunea că mandatul de percheziţie poate fi folosit o singură dată;

k) semnătura judecătorului şi ştampila instanţei.

(8) În cazul în care judecătorul de drepturi şi libertăţi apreciază că nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 157, dispune, prin încheiere, respingerea cererii de efectuare a percheziţiei domiciliare.

(9) Încheierea prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă asupra cererii de încuviinţare a efectuării percheziţiei domiciliare nu este supusă căilor de atac.

(10) O nouă cerere de efectuare a unei percheziţii domiciliare în acelaşi loc poate fi formulată dacă au apărut ori s-au descoperit fapte sau împrejurări noi, necunoscute la momentul soluţionării cererii anterioare de către judecător.

(11) În cursul judecăţii, din oficiu sau la cererea procurorului, instanţa de judecată poate dispune efectuarea unei percheziţii în vederea punerii în executare a mandatului de arestare preventivă a inculpatului, precum şi în cazul în care există suspiciuni rezonabile că în locul unde se solicită efectuarea percheziţiei există mijloace materiale de probă ce au legătură cu infracţiunea ce face obiectul cauzei. Dispoziţiile alin. (2)-(8) şi ale art. 157 se aplică în mod corespunzător.

ART. 159

Efectuarea percheziţiei domiciliare

(1) Mandatul de percheziţie se comunică procurorului, care ia măsuri pentru executarea acestuia.

(2) Percheziţia se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoţit, după caz, de lucrători operativi.

(3) Percheziţia domiciliară nu poate fi începută înainte de ora 6,00 sau după ora 20,00, cu excepţia infracţiunii flagrante sau când percheziţia urmează să se efectueze într-un local deschis publicului la acea oră.

(4) În cazul în care este necesar, organele judiciare pot restricţiona libertatea de mişcare a persoanelor prezente sau accesul altor persoane în locul unde se efectuează percheziţia, pe durata efectuării acesteia.

(5) Înainte de începerea percheziţiei, organul judiciar se legitimează şi înmânează o copie a mandatului emis de judecător persoanei la care se va efectua percheziţia, reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exerciţiu care cunoaşte persoana la care se va efectua percheziţia şi, dacă este cazul, custodelui.

(6) În cazul percheziţiei efectuate la sediul unei persoane juridice, mandatul de percheziţie se înmânează reprezentantului acesteia sau, în lipsa reprezentantului, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exerciţiu care se află în sediu ori este angajat al persoanei juridice respective.

(7) În cazul în care efectuarea percheziţiei este extinsă în locuinţele învecinate în condiţiile art. 158 alin. (3), persoanele din aceste spaţii vor fi înştiinţate cu privire la extinderea efectuării percheziţiei.

(8) Persoanelor prevăzute la alin. (5) şi (6) li se solicită, înainte de începerea percheziţiei, predarea de bunăvoie a persoanelor sau a obiectelor căutate. Percheziţia nu se mai efectuează dacă persoanele sau obiectele indicate în mandat sunt predate.

(9) Persoanelor prevăzute la alin. (5) şi (6) li se aduce la cunoştinţă că au dreptul ca la efectuarea percheziţiei să participe un avocat. Dacă se solicită prezenţa unui avocat, începerea percheziţiei este amânată până la sosirea acestuia, dar nu mai mult de două ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luându-se măsuri de conservare a locului ce urmează a fi percheziţionat. În cazuri excepţionale, ce impun efectuarea percheziţiei de urgenţă, sau în cazul în care avocatul nu poate fi contactat, percheziţia poate începe şi înainte de expirarea termenului de două ore.

(10) De asemenea, persoanei percheziţionate i se va permite să fie asistată ori reprezentată de o persoană de încredere.

(11) Când persoana la care se face percheziţia este reţinută ori arestată, va fi adusă la percheziţie. În cazul în care nu poate fi adusă, ridicarea de obiecte şi înscrisuri, precum şi percheziţia domiciliară se fac în prezenţa unui reprezentant ori martor asistent.

(12) Organul judiciar care efectuează percheziţia are dreptul să deschidă, prin folosirea forţei, încăperile, spaţiile, mobilierul şi alte obiecte în care s-ar putea găsi obiectele, înscrisurile, urmele infracţiunii sau persoanele căutate, în cazul în care posesorul acestora nu este prezent sau nu doreşte să le deschidă de bunăvoie. La deschiderea acestora, organele judiciare ce efectuează percheziţia trebuie să evite daunele nejustificate.

(13) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor şi înscrisurilor care au legătură cu fapta pentru care se efectuează urmărirea penală. Obiectele sau înscrisurile a căror circulaţie ori deţinere este interzisă sau în privinţa cărora există suspiciunea că pot avea o legătură cu săvârşirea unei infracţiuni pentru care acţiunea penală se pune în mişcare din oficiu se ridică întotdeauna.

(14) În mod excepţional, percheziţia poate începe fără înmânarea copiei mandatului de percheziţie, fără solicitarea prealabilă de predare a persoanei sau a obiectelor, precum şi fără informarea prealabilă privind posibilitatea solicitării prezenţei unui avocat ori a unei persoane de încredere, în următoarele cazuri:

a) când este evident faptul că se fac pregătiri pentru acoperirea urmelor sau distrugerea probelor ori a elementelor ce prezintă importanţă pentru cauză;

b) dacă există suspiciunea că în spaţiul în care urmează a se efectua percheziţia se află o persoană a cărei viaţă sau integritate fizică este pusă în pericol;

c) dacă există suspiciunea că persoana căutată s-ar putea sustrage procedurii.

(15) În cazul în care în spaţiul unde urmează a fi efectuată percheziţia nu se află nicio persoană, aceasta se efectuează în prezenţa unui martor asistent.

(16) În cazurile prevăzute la alin. (14) şi (15), copia mandatului de percheziţie se înmânează de îndată ce este posibil.

(17) Organele judiciare care efectuează percheziţia pot folosi forţa, în mod adecvat şi proporţional, pentru a pătrunde într-un domiciliu:

a) dacă există motive temeinice pentru a anticipa rezistenţă armată sau alte tipuri de violenţă ori există un pericol cu privire la distrugerea probelor;

b) în cazul unui refuz sau dacă nu a fost primit niciun răspuns la solicitările organelor judiciare de a pătrunde în domiciliu.

(18) Este interzisă efectuarea în acelaşi timp cu percheziţia a oricăror acte procedurale în aceeaşi cauză, care prin natura lor împiedică persoana la care se face percheziţia să participe la efectuarea acesteia, cu excepţia situaţiei în care se desfăşoară, în aceeaşi cauză, simultan mai multe percheziţii.

(19) Locul în care se desfăşoară percheziţia, precum şi persoanele sau obiectele găsite pe parcursul percheziţionării pot fi fotografiate ori înregistrate audiovideo.

(20) Înregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate sunt anexate procesului-verbal de percheziţie şi fac parte integrantă din acesta.

ART. 160

Identificarea şi păstrarea obiectelor

(1) După identificare, obiectele sau înscrisurile se prezintă persoanei de la care sunt ridicate şi persoanelor prezente, pentru a fi recunoscute şi a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se etichetează şi se sigilează.

(2) Obiectele care nu pot fi însemnate ori pe care nu se pot aplica etichete şi sigilii se împachetează sau se închid, pe cât posibil împreună, după care se aplică sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se lasă în păstrarea celui la care se află sau a unui custode. Persoanei căreia i se lasă spre păstrare obiectele i se pune în vedere că are obligaţia de a le păstra şi conserva, precum şi de a le pune la dispoziţia organelor de urmărire penală, la cererea acestora, sub sancţiunea prevăzută la art. 275 din Codul penal.

(4) Probele pentru analiză se iau cel puţin în dublu şi se sigilează. Una dintre probe se lasă celui de la care se ridică, iar în lipsa acestuia, uneia dintre persoanele prevăzute la art. 159 alin. (11).

ART. 161

Procesul-verbal de percheziţie

(1) Activităţile desfăşurate cu ocazia efectuării percheziţiei sunt consemnate într-un proces-verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

a) numele, prenumele şi calitatea celui care îl încheie;

b) numărul şi data mandatului de percheziţie;

c) locul unde este încheiat;

d) data şi ora la care a început şi ora la care s-a terminat efectuarea percheziţiei, cu menţionarea oricărei întreruperi intervenite;

e) numele, prenumele, ocupaţia şi adresa persoanelor ce au fost prezente la efectuarea percheziţiei, cu menţionarea calităţii acestora;

f) efectuarea informării persoanei la care se va efectua percheziţia cu privire la dreptul de a contacta un avocat care să participe la percheziţie;

g) descrierea amănunţită a locului şi condiţiilor în care înscrisurile, obiectele sau urmele infracţiunii au fost descoperite şi ridicate, enumerarea şi descrierea lor amănunţită, pentru a putea fi recunoscute; menţiuni cu privire la locul şi condiţiile în care suspectul sau inculpatul a fost prins;

h) obiecţiile şi explicaţiile persoanelor care au participat la efectuarea percheziţiei, precum şi menţiunile referitoare la înregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate;

i) menţiuni despre obiectele care nu au fost ridicate, dar au fost lăsate în păstrare;

j) menţiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(3) Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină şi la sfârşit de cel care îl încheie, de persoana la care s-a făcut percheziţia, de avocatul acesteia, dacă a fost prezent, precum şi de persoanele arătate la alin. (2) lit. e). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face menţiune despre aceasta, precum şi despre motivele imposibilităţii sau refuzului de a semna.

(4) O copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziţia sau de la care s-au ridicat obiectele şi înscrisurile ori uneia dintre persoanele prevăzute la art. 159 alin. (5) sau (6) care au participat la percheziţie.

ART. 162

Măsurile privind obiectele ori înscrisurile ridicate

(1) Obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă sunt ataşate la dosar sau păstrate în alt mod, iar urmele săvârşirii infracţiunii se ridică şi sunt conservate.

(2) Obiectele, înscrisurile şi urmele ridicate, care nu sunt ataşate la dosar, pot fi fotografiate. Fotografiile se vizează de organul de urmărire penală şi se ataşează la dosar.

(3) Mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată la care se găseşte dosarul, până la soluţionarea definitivă a cauzei.

(4) Obiectele care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparţin, cu excepţia celor care sunt supuse confiscării, în condiţiile legii.

(5) Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, în condiţiile legii, pot fi restituite, chiar înainte de soluţionarea definitivă a procesului, persoanei căreia îi aparţin, în afară de cazul când prin această restituire s-ar putea stânjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată pune în vedere persoanei căreia i-au fost restituite obiectele că este obligată să le păstreze până la soluţionarea definitivă a cauzei.

ART. 163

Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea prevăzute la art. 252 alin. (2) şi dacă nu sunt restituite, se conservă sau se valorifică potrivit prevederilor art. 252.

ART. 164

Dispoziţii speciale privind percheziţiile efectuate la o autoritate publică, instituţie publică sau la alte persoane juridice de drept public

Percheziţia la o autoritate publică, instituţie publică sau la alte persoane juridice de drept public se efectuează potrivit prevederilor prezentei secţiuni, după cum urmează:

a) organul judiciar se legitimează şi înmânează o copie a mandatului de percheziţie reprezentantului autorităţii, instituţiei sau persoanei juridice de drept public;

b) percheziţia se efectuează în prezenţa reprezentantului autorităţii, instituţiei sau persoanei juridice de drept public ori a altei persoane cu capacitate deplină de exerciţiu;

c) o copie de pe procesul-verbal de percheziţie se lasă reprezentantului autorităţii, instituţiei sau persoanei juridice de drept public.

SECŢIUNEA a 2-a

Alte forme de percheziţie

ART. 165

Cazurile şi condiţiile în care se efectuează percheziţia corporală

(1) Percheziţia corporală presupune examinarea corporală externă a unei persoane, a cavităţii bucale, a nasului, a urechilor, a părului, a îmbrăcămintei, a obiectelor pe care o persoană le are asupra sa sau sub controlul său, la momentul efectuării percheziţiei.

(2) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că prin efectuarea unei percheziţii corporale vor fi descoperite urme ale infracţiunii, corpuri delicte ori alte obiecte ce prezintă importanţă pentru aflarea adevărului în cauză, organele judiciare sau orice autoritate cu atribuţii în asigurarea ordinii şi securităţii publice procedează la efectuarea acesteia.

ART. 166

Efectuarea percheziţiei corporale

(1) Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca percheziţia să fie efectuată cu respectarea demnităţii umane.

(2) Percheziţia se efectuează de o persoană de acelaşi sex cu persoana percheziţionată.

(3) Înainte de începerea percheziţiei, persoanei percheziţionate i se solicită predarea de bunăvoie a obiectelor căutate. Dacă obiectele căutate sunt predate, nu se mai efectuează percheziţia, cu excepţia cazului când se consideră util să se procedeze la aceasta, pentru căutarea altor obiecte sau urme.

(4) Procesul-verbal de percheziţie trebuie să cuprindă:

a) numele şi prenumele persoanei percheziţionate;

b) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a efectuat percheziţia;

c) enumerarea obiectelor găsite cu ocazia percheziţiei;

d) locul unde este încheiat;

e) data şi ora la care a început şi ora la care s-a terminat efectuarea percheziţiei, cu menţionarea oricărei întreruperi intervenite;

f) descrierea amănunţită a locului şi condiţiilor în care înscrisurile, obiectele sau urmele infracţiunii au fost descoperite şi ridicate, enumerarea şi descrierea lor amănunţită, pentru a putea fi recunoscute; menţiuni cu privire la locul şi condiţiile în care suspectul sau inculpatul a fost găsit.

(5) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină şi la sfârşit de cel care îl încheie şi de persoana percheziţionată. Dacă persoana percheziţionată nu poate sau refuză să semneze, se face menţiune despre aceasta, precum şi despre motivele imposibilităţii sau refuzului de a semna.

(6) O copie a procesului-verbal se lasă persoanei percheziţionate.

(7) Dispoziţiile art. 162 se aplică în mod corespunzător.

ART. 167

Percheziţia unui vehicul

(1) Percheziţia unui vehicul constă în examinarea exteriorului ori interiorului unui vehicul sau a altui mijloc de transport ori a componentelor acestora.

(2) Percheziţia unui vehicul se efectuează în condiţiile prevăzute la art. 165 alin. (2).

(3) Prevederile art. 162, 165 şi 166 se aplică în mod corespunzător.

ART. 168

Percheziţia informatică

(1) Prin percheziţie în sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se înţelege procedeul de cercetare, descoperire, identificare şi strângere a probelor stocate într-un sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice, realizat prin intermediul unor mijloace tehnice şi proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informaţiilor conţinute de acestea.

(2) În cursul urmăririi penale, judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune efectuarea unei percheziţii informatice, la cererea procurorului, atunci când pentru descoperirea şi strângerea probelor este necesară cercetarea unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice.

(3) Procurorul înaintează cererea prin care se solicită încuviinţarea efectuării percheziţiei informatice împreună cu dosarul cauzei judecătorului de drepturi şi libertăţi.

(4) Cererea se soluţionează în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Judecătorul dispune prin încheiere admiterea cererii, atunci când aceasta este întemeiată, încuviinţarea efectuării percheziţiei informatice şi emite de îndată mandatul de percheziţie.

(6) Încheierea instanţei trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanţei;

b) data, ora şi locul emiterii;

c) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a emis mandatul;

d) perioada pentru care s-a emis mandatul şi în cadrul căreia trebuie efectuată activitatea dispusă;

e) scopul pentru care a fost emis;

f) sistemul informatic sau suportul de stocare a datelor informatice care urmează a fi percheziţionat, precum şi numele suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut;

g) semnătura judecătorului şi ştampila instanţei.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă asupra cererii de încuviinţare a efectuării percheziţiei informatice nu este supusă căilor de atac.

(8) În cazul în care, cu ocazia efectuării percheziţiei unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice, se constată că datele informatice căutate sunt cuprinse într-un alt sistem informatic ori suport de stocare a datelor informatice şi sunt accesibile din sistemul sau suportul iniţial, procurorul dispune de îndată conservarea, copierea datelor informatice identificate şi va solicita de urgenţă completarea mandatului, dispoziţiile alin. (1)-(7) aplicându-se în mod corespunzător.

(9) În vederea executării percheziţiei dispuse, pentru asigurarea integrităţii datelor informatice stocate pe obiectele ridicate, procurorul dispune efectuarea de copii.

(10) Dacă ridicarea obiectelor care conţin datele informatice prevăzute la alin. (1) ar afecta grav desfăşurarea activităţii persoanelor care deţin aceste obiecte, procurorul poate dispune efectuarea de copii, care servesc ca mijloc de probă. Copiile se realizează cu mijloace tehnice şi proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informaţiilor conţinute de acestea.

(11) Percheziţia în sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se efectuează în prezenţa suspectului ori a inculpatului, dispoziţiile art. 159 alin. (10) şi (11) aplicându-se în mod corespunzător.

(12) Percheziţia în sistem informatic ori a unui suport de stocare a datelor informatice se efectuează de un specialist care funcţionează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora, în prezenţa procurorului sau a organului de cercetare penală.

(13) Procesul-verbal de percheziţie informatică trebuie să cuprindă:

a) numele persoanei de la care a fost ridicat sistemul informatic sau suporturile de stocare a datelor informatice ori numele persoanei al cărei sistem informatic este cercetat;

b) numele persoanei care a efectuat percheziţia;

c) numele persoanelor prezente la efectuarea percheziţiei;

d) descrierea şi enumerarea sistemelor informatice ori suporturilor de stocare a datelor informatice faţă de care s-a dispus percheziţia;

e) descrierea şi enumerarea activităţilor desfăşurate;

f) descrierea şi enumerarea datelor informatice descoperite cu ocazia percheziţiei;

g) semnătura sau ştampila persoanei care a efectuat percheziţia;

h) semnătura persoanelor prezente la efectuarea percheziţiei.

(14) Organele de urmărire penală trebuie să ia măsuri ca percheziţia informatică să fie efectuată fără ca faptele şi împrejurările din viaţa personală a celui la care se efectuează percheziţia să devină, în mod nejustificat, publice.

(15) Datele informatice identificate cu caracter secret se păstrează în condiţiile legii.

(16) În cursul judecăţii, percheziţia informatică se dispune de către instanţă, din oficiu sau la cererea procurorului, a părţilor ori a persoanei vătămate, în cazurile prevăzute la alin. (2). Mandatul de efectuare a percheziţiei informatice dispuse de instanţă se comunică procurorului, care procedează potrivit alin. (8)-(15)

ART. 168^1

Efectuarea percheziţiei informatice de lucrători de poliţie

Efectuarea percheziţiei informatice prevăzută la art. 168 alin. (12) se poate realiza şi de către lucrători de poliţie specializaţi, în prezenţa procurorului sau a organului de cercetare penală.

SECŢIUNEA a 3-a

Ridicarea de obiecte şi înscrisuri

ART. 169

Ridicarea de obiecte şi înscrisuri

Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are obligaţia să ridice obiectele şi înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal.

ART. 170

Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice

(1) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni şi sunt temeiuri de a se crede că un obiect ori un înscris poate servi ca mijloc de probă în cauză, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune persoanei fizice sau juridice în posesia căreia se află să le prezinte şi să le predea, sub luare de dovadă.

(2) De asemenea, în condiţiile alin. (1), organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune ca:

a) orice persoană fizică sau juridică de pe teritoriul României să comunice anumite date informatice aflate în posesia sau sub controlul său, care sunt stocate într-un sistem informatic ori pe un suport de stocare a datelor informatice;

b) orice furnizor de reţele publice de comunicaţii electronice sau furnizor de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului să comunice anumite date referitoare la abonaţi, utilizatori şi la serviciile prestate, aflate în posesia sau sub controlul său, altele decât conţinutul comunicaţiilor şi decât cele prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. j).

(2^1) Persoanele fizice sau juridice, inclusiv furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice sau furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului, au posibilitatea să asigure semnarea datelor solicitate în baza alin. (2), utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat.

(2^2) Orice persoană autorizată care transmite date solicitate în baza alin. (2) are posibilitatea să semneze datele transmise utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat şi care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-şi astfel responsabilitatea în ceea ce priveşte integritatea datelor transmise.

(2^3) Orice persoană autorizată care primeşte date solicitate în baza alin. (2) are posibilitatea să verifice integritatea datelor primite şi să certifice această integritate prin semnarea datelor, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat şi care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate.

(2^4) Fiecare persoană care certifică datele sub semnătură electronică răspunde potrivit legii pentru integritatea şi securitatea acestor date.

(2^5) Aplicarea prevederilor alin. (2^1)-(2^4) se face cu respectarea procedurilor stabilite prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

ART. 171

Ridicarea silită de obiecte şi înscrisuri

(1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală, prin ordonanţă, sau instanţa de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea silită. În cursul judecăţii dispoziţia de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire, prin organul de cercetare penală.

(2) Împotriva măsurii dispuse potrivit alin. (1) sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia se poate face plângere de către orice persoană interesată. Dispoziţiile art. 250 se aplică în mod corespunzător.

(3) Ordonanţa organului de urmărire penală sau încheierea instanţei trebuie să cuprindă: numele şi semnătura persoanei care a dispus predarea, numele persoanei care este obligată să predea obiectul, înscrisul ori datele informatice, descrierea obiectului, înscrisului sau a datelor informatice ce trebuie predate, precum şi data şi locul unde trebuie să fie predate.

(4) Dacă organul de urmărire penală sau instanţa de judecată apreciază că şi o copie a unui înscris sau a datelor informatice poate servi ca mijloc de probă, reţine numai copia.

(5) Dacă obiectul, înscrisul sau datele informatice au caracter secret ori confidenţial, prezentarea sau predarea se face în condiţii care să asigure păstrarea secretului ori a confidenţialităţii.

CAP. VII
Expertiza şi constatarea

ART. 172

Dispunerea efectuării expertizei sau a constatării

(1) Efectuarea unei expertize se dispune când pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanţă pentru aflarea adevărului în cauză este necesară şi opinia unui expert.

(2) Expertiza se dispune, în condiţiile art. 100, la cerere sau din oficiu, de către organul de urmărire penală, prin ordonanţă motivată, iar în cursul judecăţii se dispune de către instanţă, prin încheiere motivată.

(3) Cererea de efectuare a expertizei trebuie formulată în scris, cu indicarea faptelor şi împrejurărilor supuse evaluării şi a obiectivelor care trebuie lămurite de expert.

(4) Expertiza poate fi efectuată de experţi oficiali din laboratoare sau instituţii de specialitate ori de experţi independenţi autorizaţi din ţară sau din străinătate, în condiţiile legii.

(5) Expertiza şi examinarea medico-legală se efectuează în cadrul instituţiilor medico-legale.

(6) Ordonanţa organului de urmărire penală sau încheierea instanţei prin care se dispune efectuarea expertizei trebuie să indice faptele sau împrejurările pe care expertul trebuie să le constate, să le clarifice şi să le evalueze, obiectivele la care trebuie să răspundă, termenul în care trebuie efectuată expertiza, precum şi instituţia ori experţii desemnaţi.

(7) În domeniile strict specializate, dacă pentru înţelegerea probelor sunt necesare anumite cunoştinţe specifice sau alte asemenea cunoştinţe, instanţa ori organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialişti care funcţionează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora. Dispoziţiile relative la audierea martorului sunt aplicabile în mod corespunzător.

(8) La efectuarea expertizei pot participa experţi independenţi autorizaţi, numiţi la solicitarea părţilor sau subiecţilor procesuali principali.

(9) Când există pericol de dispariţie a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situaţii de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate dispune prin ordonanţă efectuarea unei constatări.

(10) Constatarea este efectuată de către un specialist care funcţionează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora.

(11) Certificatul medico-legal are valoarea unui raport de constatare.

(12) După finalizarea raportului de constatare, când organul judiciar apreciază că este necesară opinia unui expert sau când concluziile raportului de constatare sunt contestate, se poate dispune efectuarea unei expertize.

ART. 173

Numirea expertului

(1) Expertul este numit prin ordonanţa organului de urmărire penală sau prin încheierea instanţei.

(2) Organul de urmărire penală sau instanţa desemnează, de regulă, un singur expert, cu excepţia situaţiilor în care, ca urmare a complexităţii expertizei, sunt necesare cunoştinţe specializate din discipline distincte, situaţie în care desemnează doi sau mai mulţi experţi.

(3) Când expertiza urmează să fie efectuată de o instituţie medico-legală, de un institut sau laborator de specialitate, desemnarea unuia sau a mai multor experţi se face de către acea instituţie, potrivit legii.

(4) Părţile şi subiecţii procesuali principali au dreptul să solicite ca la efectuarea expertizei să participe un expert recomandat de acestea. În cazul în care expertiza este dispusă de instanţă, procurorul poate solicita ca un expert recomandat de acesta să participe la efectuarea expertizei.

(5) Expertul, instituţia medico-legală, institutul sau laboratorul de specialitate, la cererea expertului, poate solicita, atunci când consideră necesar, participarea specialiştilor de la alte instituţii sau avizul acestora.

(6) Instituţia medico-legală, institutul sau laboratorul de specialitate comunică organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei numele experţilor desemnaţi.

ART. 174

Incompatibilitatea expertului

(1) Persoana aflată în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de art. 64 nu poate fi desemnată ca expert, iar în cazul în care a fost desemnată, hotărârea judecătorească nu se poate întemeia pe constatările şi concluziile acesteia. Motivul de incompatibilitate trebuie dovedit de cel ce îl invocă.

(2) În aceeaşi cauză, o persoană nu poate avea atât calitatea de expert desemnat de organul judiciar, cât şi pe aceea de expert recomandat de unul dintre subiecţii procesuali.

(2^1) Nu poate fi desemnată ca expert recomandat de părţi în aceeaşi cauză o persoană care funcţionează în cadrul aceleiaşi instituţii medico-legale, institut sau laborator de specialitate cu expertul desemnat de conducerea instituţiei respective la solicitarea organului judiciar.

(3) Abrogat.

(4) Dispoziţiile art. 66-68 se aplică în mod corespunzător.

ART. 175

Drepturile şi obligaţiile expertului

(1) Expertul are dreptul de a refuza efectuarea expertizei pentru aceleaşi motive pentru care martorul poate refuza depunerea mărturiei.

(2) Expertul are dreptul să ia cunoştinţă de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(3) Expertul poate cere lămuriri organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei ce trebuie evaluate.

(4) Expertul poate cere lămuriri părţilor şi subiecţilor procesuali principali, cu încuviinţarea şi în condiţiile stabilite de organele judiciare.

(5) Expertul are dreptul la un onorariu pentru activitatea depusă în vederea efectuării expertizei, pentru cheltuielile pe care ar trebui să le suporte sau le-a suportat pentru efectuarea expertizei. Cuantumul onorariului este stabilit de către organele judiciare în funcţie de natura şi complexitatea cauzei şi de cheltuielile suportate sau care urmează a fi suportate de către expert. Dacă expertiza este efectuată de instituţia medico-legală ori institutul sau laboratorul de specialitate, costul expertizei este stabilit în condiţiile prevăzute de legea specială.

(6) Expertul poate beneficia şi de măsuri de protecţie, în condiţiile prevăzute la art. 125.

(7) Expertul are obligaţia de a se prezenta în faţa organelor de urmărire penală sau a instanţei de judecată ori de câte ori este chemat şi de a-şi întocmi raportul de expertiză cu respectarea termenului-limită stabilit în ordonanţa organului de urmărire penală sau în încheierea instanţei. Termenul-limită din ordonanţă sau încheiere poate fi prelungit, la cererea expertului, pentru motive întemeiate, fără ca prelungirea totală acordată să fie mai mare de 6 luni.

(8) Întârzierea sau refuzul nejustificat de efectuare a expertizei atrage aplicarea unei amenzi judiciare, precum şi răspunderea civilă a expertului sau a instituţiei desemnate să o efectueze pentru prejudiciile cauzate.

ART. 176

Înlocuirea expertului

(1) Expertul poate fi înlocuit dacă refuză sau, în mod nejustificat, nu finalizează raportul de expertiză până la termenul fixat.

(2) Înlocuirea se dispune prin ordonanţă de către organul de urmărire penală sau prin încheiere de către instanţă, după citarea expertului, şi se comunică asociaţiei sau corpului profesional de care aparţine acesta.

(3) Expertul este, de asemenea, înlocuit când este admisă declaraţia sa de abţinere sau cererea de recuzare ori în cazul în care se află în imposibilitate obiectivă de a efectua sau finaliza expertiza.

(4) Expertul înlocuit trebuie, sub sancţiunea prevăzută la art. 283 alin. (4), să pună de îndată la dispoziţia organului judiciar toate actele sau obiectele încredinţate, precum şi observaţiile cu privire la activităţile desfăşurate până la momentul înlocuirii sale.

ART. 177

Procedura efectuării expertizei

(1) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părţile, subiecţii procesuali principali, precum şi expertul, dacă acesta a fost desemnat.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoştinţa procurorului, a părţilor, a subiecţilor procesuali principali şi a expertului obiectul expertizei şi întrebările la care expertul trebuie să răspundă şi li se pune în vedere că au dreptul să facă observaţii cu privire la aceste întrebări şi că pot cere modificarea sau completarea lor. De asemenea, după caz, sunt indicate expertului obiectele pe care urmează să le analizeze.

(3) Expertul este înştiinţat cu privire la faptul că are obligaţia de a analiza obiectul expertizei, de a indica cu exactitate orice observaţie sau constatare şi de a expune o opinie imparţială cu privire la faptele sau împrejurările evaluate, în conformitate cu regulile ştiinţei şi expertizei profesionale.

(4) Părţile şi subiecţii procesuali principali sunt încunoştinţaţi că au dreptul să ceară numirea câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(5) După examinarea obiecţiilor şi cererilor făcute de părţi, de subiecţii procesuali principali şi expert, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoştinţându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părţile sau subiecţii procesuali principali.

(6) Atunci când expertiza urmează să fie efectuată de o instituţie medico-legală, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, sunt aplicabile dispoziţiile art. 173 alin. (3), nefiind necesară prezenţa expertului în faţa organului judiciar.

ART. 178

Raportul de expertiză

(1) După efectuarea expertizei, constatările, clarificările, evaluările şi opinia expertului sunt consemnate într-un raport.

(2) Când sunt mai mulţi experţi se întocmeşte un singur raport de expertiză.

Opiniile separate se motivează în acelaşi raport.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei.

(4) Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele şi prenumele expertului, obiectivele la care expertul urmează să răspundă, data la care a fost efectuată, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată, dovada încunoştinţării părţilor, dacă au participat la aceasta şi au dat explicaţii în cursul expertizei, data întocmirii raportului de expertiză;

b) partea expozitivă prin care sunt descrise operaţiile de efectuare a expertizei, metodele, programele şi echipamentele utilizate;

c) concluziile, prin care se răspunde la obiectivele stabilite de organele judiciare, precum şi orice alte precizări şi constatări rezultate din efectuarea expertizei, în legătură cu obiectivele expertizei.

(5) În situaţia în care expertiza a fost efectuată în lipsa părţilor ori a subiecţilor procesuali principali, aceştia sau avocatul lor sunt încunoştinţaţi cu privire la întocmirea raportului de expertiză şi cu privire la dreptul la studierea raportului.

ART. 179

Audierea expertului

(1) În cursul urmăririi penale sau al judecăţii, expertul poate fi audiat de organul de urmărire penală sau de instanţă, la cererea procurorului, a părţilor, a subiecţilor procesuali principali sau din oficiu, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară pentru lămurirea constatărilor sau concluziilor expertului.

(2) Dacă expertiza a fost efectuată de o instituţie medico-legală, institut sau laborator de specialitate, instituţia va desemna un expert, dintre persoanele care au participat la efectuarea expertizei, ce urmează a fi audiat de către organul de urmărire penală sau de instanţă.

(3) Audierea expertului se efectuează potrivit dispoziţiilor privitoare la audierea martorilor.

ART. 180

Suplimentul de expertiză

(1) Când organul de urmărire penală sau instanţa constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, iar această deficienţă nu poate fi suplinită prin audierea expertului, dispune efectuarea unui supliment de expertiză de către acelaşi expert. Când nu este posibilă desemnarea aceluiaşi expert, se dispune efectuarea unei alte expertize de către un alt expert.

(2) Când expertiza a fost efectuată în cadrul instituţiei medico-legale, unui institut sau laborator de specialitate, organul de urmărire penală sau instanţa se adresează instituţiei respective în vederea efectuării suplimentului de expertiză.

ART. 181

Efectuarea unei noi expertize

(1) Organul de urmărire penală sau instanţa dispune efectuarea unei noi expertize atunci când concluziile raportului de expertiză sunt neclare sau contradictorii ori între conţinutul şi concluziile raportului de expertiză există contradicţii, iar aceste deficienţe nu pot fi înlăturate prin audierea expertului.

(2) Când organul de urmărire penală sau instanţa de judecată dispune efectuarea unei noi expertize de către o instituţie medico-legală, aceasta este efectuată de o comisie, în condiţiile legii.

ART. 181^1

Obiectul constatării şi raportul de constatare

(1) Organul de urmărire penală stabileşte prin ordonanţă obiectul constatării, întrebările la care trebuie să răspundă specialistul şi termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

(2) Raportul de constatare cuprinde descrierea operaţiilor efectuate de specialist, a metodelor, programelor şi echipamentelor utilizate şi concluziile constatării.

ART. 182

Lămuririle cerute la institutul de emisiune

În cazurile privitoare la infracţiunea de falsificare de monedă ori de alte valori, organul de urmărire penală sau instanţa poate cere lămuriri institutului de emisiune.

ART. 183

Prezentarea scriptelor de comparaţie

(1) În cauzele privind infracţiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune să fie prezentate scripte de comparaţie.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autorităţile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la o persoană, organul de urmărire penală sau instanţa îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele se introduc într-un plic sigilat care se vizează de organul de urmărire penală sau de preşedintele completului de judecată şi se semnează de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanţa poate solicita suspectului sau inculpatului să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa ori să scrie după dictare.

(6) Dacă suspectul sau inculpatul refuză, se face menţiune în procesul-verbal. Refuzul de a se conforma solicitării organului de urmărire penală sau instanţei nu poate fi interpretat în defavoarea suspectului sau inculpatului.

ART. 184

Expertiza medico-legală psihiatrică

(1) În cazul infracţiunilor comise de minorii cu vârsta între 14 şi 16 ani, în cazul uciderii sau vătămării copilului nou-născut ori a fătului de către mamă, precum şi atunci când organul de urmărire penală sau instanţa are o îndoială asupra discernământului suspectului ori inculpatului în momentul săvârşirii infracţiunii ce face obiectul acuzaţiei, se dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, stabilindu-se totodată termenul de prezentare în vederea examinării.

(2) Expertiza se efectuează în cadrul instituţiei medico-legale de către o comisie, constituită potrivit legii.

(3) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează după obţinerea consimţământului scris al persoanei ce urmează a fi supusă expertizei, exprimat, în prezenţa unui avocat ales sau din oficiu, în faţa organului judiciar, iar în cazul minorului, şi în prezenţa ocrotitorului legal.

(4) În cazul în care suspectul sau inculpatul refuză în cursul urmăririi penale efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, organul de cercetare penală sesizează procurorul sau judecătorul de drepturi şi libertăţi în vederea emiterii unui mandat de aducere în scopul prezentării la comisia medico-legală psihiatrică. Dispoziţiile art. 265 alin. (4)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care consideră că este necesară o examinare complexă, ce necesită internarea medicală a suspectului sau a inculpatului într-o instituţie sanitară de specialitate, iar acesta refuză internarea, comisia medico-legală sesizează organul de urmărire penală sau instanţa cu privire la necesitatea luării măsurii internării nevoluntare.

(6) În cursul urmăririi penale, procurorul, dacă apreciază că solicitarea comisiei medico-legale este întemeiată, poate cere judecătorului de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul de internare ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea luarea măsurii internării nevoluntare, pentru maximum 30 de zile, în vederea efectuării expertizei psihiatrice.

(7) Propunerea procurorului de luare a măsurii internării nevoluntare trebuie să cuprindă, după caz, menţiuni cu privire la: fapta pentru care se efectuează cercetarea penală, încadrarea juridică, denumirea infracţiunii; faptele şi împrejurările din care rezultă îndoiala asupra discernământului suspectului sau inculpatului, sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la refuzul suspectului sau inculpatului de a se interna, motivarea necesităţii luării măsurii internării şi a proporţionalităţii acesteia cu scopul urmărit. Propunerea împreună cu dosarul cauzei se prezintă judecătorului de drepturi şi libertăţi.

(8) Judecătorul de drepturi şi libertăţi fixează ziua şi ora de soluţionare a propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare, în cel mult 3 zile de la data sesizării, având obligaţia de a-l cita pe suspect sau inculpat pentru termenul fixat. Termenul se comunică procurorului, precum şi avocatului suspectului sau inculpatului, căruia i se acordă, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei şi propunerea formulată de procuror.

(9) Soluţionarea propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare se face numai în prezenţa suspectului sau inculpatului, în afară de cazul când acesta este dispărut, se sustrage sau când din cauza stării sănătăţii sau din cauză de forţă majoră ori stare de necesitate nu se poate prezenta.

(10) Participarea procurorului şi a avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(11) În cazul admiterii propunerii de internare nevoluntară, încheierea judecătorului trebuie să cuprindă:

a) datele de identitate ale suspectului sau inculpatului;

b) descrierea faptei de care este acuzat suspectul sau inculpatul, încadrarea juridică şi denumirea infracţiunii;

c) faptele şi împrejurările din care rezultă îndoială asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului;

d) motivarea necesităţii luării măsurii internării nevoluntare în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice şi a proporţionalităţii acesteia cu scopul urmărit;

e) durata măsurii internării.

(12) După luarea măsurii, suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoştinţă, de îndată, în limba pe care o înţelege, motivele internării, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(13) După dispunerea internării, dacă suspectul sau inculpatul se află în stare de deţinere, judecătorul de drepturi şi libertăţi informează administraţia locului de deţinere despre măsura internării şi dispune transferul arestatului într-o secţie de psihiatrie a unui penitenciar-spital.

(14) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi şi libertăţi se poate face contestaţie la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa ierarhic superioară de către suspect, inculpat sau de procuror în termen de 24 de ore de la pronunţare. Contestaţia împotriva încheierii prin care se dispune internarea nevoluntară nu suspendă executarea.

(15) Contestaţia formulată de suspect sau inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus internarea nevoluntară se soluţionează în termen de 3 zile de la data înregistrării acesteia şi nu este suspensivă de executare.

(16) În vederea soluţionării contestaţiei formulate de procuror, judecătorul de la instanţa ierarhic superioară dispune citarea suspectului sau inculpatului. Participarea avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(17) În vederea soluţionării contestaţiei formulate de suspect sau de inculpat, judecătorul de la instanţa ierarhic superioară comunică acestuia şi procurorului data stabilită pentru judecarea contestaţiei şi le acordă posibilitatea de a depune observaţii scrise până la acea dată, în afară de cazul când apreciază că prezenţa suspectului sau inculpatului, participarea procurorului şi formularea de concluzii orale de către aceştia sunt necesare pentru justa soluţionare a contestaţiei.

(18) În cazul admiterii contestaţiei formulate de suspect sau inculpat, judecătorul de la instanţa ierarhic superioară dispune respingerea propunerii de internare şi externarea, dacă este cazul, de îndată, a suspectului sau inculpatului, dacă acesta nu este deţinut sau arestat chiar şi în altă cauză.

(19) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluţionarea contestaţiei. Dacă încheierea judecătorului de drepturi şi libertăţi nu este atacată cu contestaţie, acesta restituie dosarul procurorului în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de contestaţie.

(20) În cursul judecăţii, dacă inculpatul refuză efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, instanţa, din oficiu sau la cererea procurorului, dispune emiterea unui mandat de aducere în condiţiile art. 265.

(21) Măsura internării nevoluntare poate fi luată de instanţă în cursul judecăţii la propunerea comisiei medico-legale psihiatrice. Dispoziţiile alin. (6)-(19) se aplică în mod corespunzător.

(22) Imediat după luarea măsurii internării nevoluntare sau în cazul schimbării ulterioare a locului de internare, judecătorul de drepturi şi libertăţi sau, după caz, preşedintele completului de judecată care a dispus măsura încunoştinţează despre aceasta şi despre locul internării un membru al familiei suspectului sau inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta, precum şi instituţia medico-legală care efectuează expertiza, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Instituţia de specialitate are obligaţia de a informa organele judiciare despre schimbarea locului internării.

(23) Hotărârea prin care dispune internarea nevoluntară se pune în executare de procuror prin intermediul organelor de poliţie.

(24) În cazul în care suspectul sau inculpatul se află în stare de deţinere, judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa ce a dispus măsura internării într-o instituţie de specialitate în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice informează, de îndată, administraţia locului de deţinere sau arestare despre măsura dispusă.

(25) Măsura internării medicale în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice poate fi prelungită o singură dată, pe o durată de cel mult 30 de zile. Comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează procurorul sau, după caz, instanţa asupra necesităţii prelungirii măsurii internării cu cel puţin 7 zile înainte de expirarea acesteia. Sesizarea trebuie să conţină descrierea activităţilor efectuate, motivele pentru care examinarea nu a fost finalizată pe parcursul internării, examinările ce urmează a fi efectuate, precizarea perioadei pentru care este necesară prelungirea. Dispoziţiile alin. (6)-(24) se aplică în mod corespunzător.

(26) În cazul în care înainte de expirarea duratei internării nevoluntare se constată că aceasta nu mai este necesară, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sau persoana internată sesizează de îndată organul care a dispus măsura, în vederea revocării acesteia. Sesizarea se soluţionează de urgenţă, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, după audierea avocatului ales sau din oficiu al persoanei internate. Încheierea pronunţată de judecătorul de drepturi şi libertăţi sau de instanţă nu este supusă niciunei căi de atac.

(27) Dacă în cursul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice se constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 247, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează organele judiciare în vederea luării măsurii de siguranţă a internării medicale provizorii.

(28) Perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituţie de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, în condiţiile art. 72 din Codul penal.

ART. 185

Autopsia medico-legală

(1) Autopsia medico-legală se dispune de către organul de urmărire penală sau de către instanţa de judecată, în caz de moarte violentă ori când aceasta este suspectă de a fi violentă sau când nu se cunoaşte cauza morţii ori există o suspiciune rezonabilă că decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o infracţiune ori în legătură cu comiterea unei infracţiuni. În cazul în care corpul victimei a fost înhumat, este dispusă exhumarea pentru examinarea cadavrului prin autopsie.

(2) Procurorul dispune de îndată efectuarea unei autopsii medico-legale dacă decesul s-a produs în perioada în care persoana se află în custodia poliţiei, a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, în timpul internării medicale nevoluntare sau în cazul oricărui deces care ridică suspiciunea nerespectării drepturilor omului, a aplicării torturii sau a oricărui tratament inuman.

(3) Pentru a constata dacă există motive pentru a efectua autopsia medico-legală, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate solicita opinia medicului legist.

(4) Autopsia se efectuează în cadrul instituţiei medico-legale, potrivit legii speciale.

(5) La efectuarea autopsiei medico-legale pot fi cooptaţi şi specialişti din alte domenii medicale, în vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu excepţia medicului care a tratat persoana decedată.

(6) Cu ocazia efectuării autopsiei medico-legale pot fi utilizate orice metode legale pentru stabilirea identităţii, inclusiv prelevarea de probe biologice în vederea stabilirii profilului genetic judiciar.

(7) Organul de urmărire penală trebuie să încunoştinţeze un membru de familie despre data autopsiei şi despre dreptul de a desemna un expert independent autorizat care să asiste la efectuarea autopsiei.

(8) Medicul legist care a efectuat autopsia întocmeşte un raport de expertiză, care cuprinde constatările şi concluziile sale cu privire la:

a) identitatea persoanei decedate sau elemente de identificare, dacă identitatea nu este cunoscută;

b) felul morţii;

c) cauza medicală a morţii;

d) existenţa leziunilor traumatice, mecanismul de producere a acestora, natura agentului vulnerant şi legătura de cauzalitate dintre leziunile traumatice şi deces;

e) rezultatele investigaţiilor de laborator efectuate asupra probelor biologice prelevate de la cadavru şi a substanţelor suspecte descoperite;

f) urmele biologice găsite pe corpul persoanei decedate;

g) data probabilă a morţii;

h) orice alte elemente care pot contribui la lămurirea împrejurărilor producerii morţii.

ART. 186

Exhumarea

(1) Exhumarea poate fi dispusă de către procuror sau de către instanţa de judecată în vederea stabilirii felului şi cauzei morţii, a identificării cadavrului sau pentru stabilirea oricăror elemente necesare soluţionării cauzei.

(2) Exhumarea se face în prezenţa organului de urmărire penală.

(3) Dispoziţiile art. 185 alin. (4)-(8) se aplică în mod corespunzător.

ART. 187

Autopsia medico-legală a fetusului sau a nou-născutului

(1) Autopsia medico-legală a unui fetus se dispune pentru a se stabili vârsta intrauterină, capacitatea de supravieţuire extrauterină, felul şi cauza morţii, precum şi pentru stabilirea filiaţiei, când este cazul.

(2) Autopsia medico-legală a unui nou-născut se dispune pentru a se stabili dacă copilul a fost născut viu, viabilitatea, durata supravieţuirii extrauterine, felul şi cauza medicală a morţii, data morţii, dacă i s-au acordat îngrijiri medicale după naştere, precum şi pentru stabilirea filiaţiei, când este cazul.

ART. 188

Expertiza toxicologică

(1) În cazul în care există o suspiciune cu privire la producerea unei intoxicaţii, se dispune efectuarea unei expertize toxicologice.

(2) Produsele considerate suspecte că ar fi determinat intoxicaţia sunt trimise instituţiei medico-legale sau unei alte instituţii specializate.

(3) Concluziile expertizei toxicologice cuprind constatări de specialitate cu privire la tipul substanţei toxice, cantitatea, calea de administrare, precum şi consecinţele posibile ale substanţei descoperite, cât şi alte elemente care să ajute la stabilirea adevărului.

ART. 189

Examinarea medico-legală a persoanei

(1) Examinarea medico-legală a persoanei în vederea constatării urmelor şi a consecinţelor unei infracţiuni se efectuează conform legii speciale.

(2) Medicul legist care a efectuat examinarea medico-legală întocmeşte un certificat medico-legal sau, după caz, un raport de expertiză.

(3) Constatarea leziunilor traumatice este efectuată, de regulă, printr-o examinare fizică. În cazul în care nu este posibilă sau necesară examinarea fizică, expertiza este efectuată în baza documentaţiei medicale puse la dispoziţia expertului.

(4) Raportul de expertiză sau certificatul medico-legal trebuie să cuprindă: descrierea leziunilor traumatice, precum şi opinia expertului cu privire la natura şi gravitatea leziunilor, mecanismul şi data producerii acestora, urmările pe care acestea le-au produs.

ART. 190
Examinarea fizică

(1) Examinarea fizică a unei persoane presupune examinarea externă şi internă a corpului acesteia, precum şi prelevarea de probe biologice. Organul de urmărire penală trebuie să solicite, în prealabil, consimţământul scris al persoanei care urmează a fi examinată. În cazul persoanelor lipsite de capacitate de exerciţiu, consimţământul la examinarea fizică este solicitat reprezentantului legal, iar în cazul celor cu capacitate restrânsă de exerciţiu, consimţământul scris al acestora trebuie exprimat în prezenţa ocrotitorilor legali.

(2) În lipsa consimţământului scris al persoanei care urmează a fi examinată, al reprezentantului legal ori a încuviinţării din partea ocrotitorului legal, judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului, examinarea fizică a persoanei, dacă această măsură este necesară pentru stabilirea unor fapte sau împrejurări care să asigure buna desfăşurare a urmăririi penale ori pentru a se determina dacă o anumită urmă sau consecinţă a infracţiunii poate fi găsită pe corpul sau în interiorul corpului acesteia.

(3) Cererea organului de urmărire penală trebuie să cuprindă: numele persoanei a cărei examinare fizică este cerută, motivarea îndeplinirii condiţiilor prevăzute la alin. (2), modalitatea în care examinarea fizică urmează a fi efectuată, infracţiunea de care este acuzat suspectul sau inculpatul.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi soluţionează cererea de efectuare a examinării fizice în camera de consiliu, prin încheiere ce nu este supusă niciunei căi de atac.

(5) În cazul în care persoana examinată nu îşi exprimă în scris consimţământul şi există urgenţă, iar obţinerea autorizării judecătorului în condiţiile alin. (4) ar conduce la o întârziere substanţială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor, organul de urmărire penală poate dispune, prin ordonanţă, efectuarea examinării fizice. Ordonanţa organului de urmărire penală, precum şi procesul-verbal în care sunt consemnate activităţile desfăşurate cu ocazia examinării fizice sunt înaintate de îndată judecătorului de drepturi şi libertăţi. În cazul în care judecătorul constată că au fost respectate condiţiile prevăzute la alin. (2), dispune, prin încheiere motivată, validarea examinării fizice efectuate de organele de urmărire penală. Încălcarea de către organele de urmărire penală a condiţiilor prevăzute la alin. (2) atrage excluderea probelor obţinute prin examinarea fizică.

(6) Validarea examinării fizice efectuate de organele de urmărire penală se efectuează potrivit alin. (4).

(7) Examinarea fizică internă a corpului unei persoane sau recoltarea de probe biologice trebuie efectuată de un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, cu respectarea vieţii private şi a demnităţii umane. Examinarea fizică internă a minorului care nu a împlinit 14 ani se poate face în prezenţa unuia dintre părinţi, la solicitarea părintelui. Recoltarea prin metode noninvazive de probe biologice în vederea efectuării expertizei genetice judiciare se poate efectua şi de către personalul de specialitate al Poliţiei Române.

(8) În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influenţa băuturilor alcoolice sau a altor substanţe, recoltarea de probe biologice se efectuează din dispoziţia organelor de constatare şi cu consimţământul celui supus examinării, de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, în cel mai scurt timp, într-o instituţie medicală, în condiţiile stabilite de legile speciale.

(9) Activităţile efectuate cu ocazia examinării fizice sunt consemnate de organele de urmărire penală într-un proces-verbal ce trebuie să cuprindă: numele şi prenumele organului de urmărire penală care îl încheie, ordonanţa sau încheierea prin care s-a dispus măsura, locul unde a fost încheiat, data, ora la care a început şi ora la care s-a terminat activitatea, numele şi prenumele persoanei examinate, natura examinării fizice, descrierea activităţilor desfăşurate, lista probelor recoltate în urma examinării fizice.

(10) Rezultatele obţinute din analiza probelor biologice pot fi folosite şi în altă cauză penală, dacă servesc la aflarea adevărului.

(11) Probele biologice care nu au fost consumate cu ocazia analizelor efectuate sunt conservate şi păstrate în instituţia unde au fost prelucrate, pe o perioadă de cel puţin 10 ani de la epuizarea căilor ordinare de atac ale hotărârii judecătoreşti.

ART. 191

Expertiza genetică judiciară

(1) Expertiza genetică judiciară se poate dispune de către organul de urmărire penală, prin ordonanţă, în cursul urmăririi penale, sau de instanţă, prin încheiere, în cursul judecăţii, cu privire la probele biologice recoltate de la persoane sau orice alte probe ce au fost găsite ori ridicate.

(2) Expertiza genetică judiciară se efectuează în cadrul instituţiilor medico-legale, al unei instituţii ori unui laborator de specialitate sau al oricărei alte instituţii de specialitate certificate şi acreditate în acest tip de analize.

(3) Probele biologice recoltate cu ocazia examinării corporale pot fi folosite numai la identificarea profilului genetic judiciar.

(4) Profilul genetic judiciar obţinut în condiţiile alin. (3) poate fi folosit şi în altă cauză penală, dacă serveşte la aflarea adevărului.

(5) Datele obţinute ca urmare a expertizei genetice judiciare constituie date personale şi sunt protejate conform legii.

CAP. VIII
Cercetarea locului faptei şi reconstituirea

ART. 192

Cercetarea la faţa locului

(1) Cercetarea la faţa locului se dispune de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecăţii de către instanţa de judecată, atunci când este necesară constatarea directă în scopul determinării sau clarificării unor împrejurări de fapt ce prezintă importanţă pentru stabilirea adevărului, precum şi ori de câte ori există suspiciuni cu privire la decesul unei persoane.

(2) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate interzice persoanelor care se află ori care vin la locul unde se efectuează cercetarea să comunice între ele sau cu alte persoane.

ART. 193

Reconstituirea

(1) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, dacă găseşte necesar pentru verificarea şi precizarea unor date sau probe administrate ori pentru a stabili împrejurări de fapt ce prezintă importanţă pentru soluţionarea cauzei, poate să procedeze la reconstituirea, în întregime sau în parte, a modului şi a condiţiilor în care s-a comis fapta.

(2) Organele judiciare procedează la reconstituirea activităţilor sau a situaţiilor, având în vedere împrejurările în care fapta a avut loc, pe baza probelor administrate. În cazul în care declaraţiile martorilor, ale părţilor sau ale subiecţilor procesuali principali cu privire la activităţile sau situaţiile ce trebuie reconstituite sunt diferite, reconstituirea trebuie efectuată separat pentru fiecare variantă a desfăşurării faptei descrise de aceştia.

(3) Când suspectul sau inculpatul se află în vreuna din situaţiile prevăzute la art. 90, reconstituirea se face în prezenţa acestuia, asistat de apărător. Atunci când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să participe la reconstituire, aceasta se efectuează cu participarea altei persoane.

(4) Reconstituirea trebuie să fie efectuată astfel încât să nu fie încălcată legea sau ordinea publică, să nu fie adusă atingere moralei publice şi să nu fie pusă în pericol viaţa sau sănătatea persoanelor.

ART. 194

Prezenţa altor persoane la cercetarea la faţa locului şi la reconstituire

Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune prezenţa medicului legist sau a oricăror persoane a căror prezenţă o consideră necesară.

ART. 195

Procesul-verbal de cercetare la faţa locului sau de reconstituire

(1) Despre efectuarea cercetării la faţa locului sau a reconstituirii se încheie un proces-verbal, care trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 199, următoarele:

a) indicarea ordonanţei sau a încheierii prin care s-a dispus măsura;

b) numele, prenumele persoanelor prezente şi calitatea în care acestea participă;

c) numele şi prenumele suspectului sau inculpatului, dacă este cazul;

d) descrierea amănunţită a situaţiei locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate şi a celor ridicate, a poziţiei şi stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redate cu precizie şi pe cât posibil cu dimensiunile respective. În cazul reconstituirii se consemnează amănunţit şi desfăşurarea reconstituirii.

(2) În toate cazurile se pot face schiţe, desene sau fotografii ori alte asemenea lucrări, care se anexează la procesul-verbal.

(3) Activitatea desfăşurată şi constatările expertului se consemnează în procesul-verbal.

(4) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină şi la sfârşit de către cel care îl încheie şi de către persoanele care au participat la cercetare sau reconstituire. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze procesul-verbal, se face menţiune despre aceasta, precum şi despre motivele imposibilităţii sau refuzului de a semna.

CAP. IX

Fotografierea şi luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

ART. 196

Fotografierea şi luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

(1) Organele de urmărire penală pot dispune fotografierea şi luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane cu privire la care există o suspiciune că au legătură cu fapta comisă sau că au fost prezente la locul faptei, chiar şi în lipsa consimţământului acestora.

(2) Organul de urmărire penală poate autoriza să se dea publicităţii fotografia unei persoane, când această măsură este necesară pentru stabilirea identităţii persoanei sau în alte cazuri în care publicarea fotografiei prezintă importanţă pentru buna desfăşurare a urmăririi penale.

(3) Dacă este necesară identificarea amprentelor ce au fost găsite pe anumite obiecte sau a persoanelor care pot fi puse în legătură cu fapta ori locul comiterii faptei, organele de urmărire penală pot dispune luarea amprentelor persoanelor despre care se presupune că au intrat în contact cu acele obiecte, respectiv fotografierea acelora despre care se presupune că au avut legătură cu fapta comisă sau au fost prezente la locul faptei.

CAP. X
Mijloace materiale de probă

ART. 197
Obiectele ca mijloace de probă

(1) Obiectele care conţin sau poartă o urmă a faptei săvârşite, precum şi orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului sunt mijloace materiale de probă.

(2) Sunt corpuri delicte mijloacele materiale de probă care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârşirea unei infracţiuni, precum şi obiectele care sunt produsul infracţiunii.

CAP. XI
Înscrisurile

ART. 198
Mijloacele de probă scrise

(1) Înscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă, din conţinutul lor, rezultă fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

(2) Procesul-verbal ce cuprinde constatările personale ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată este mijloc de probă. Procesele-verbale întocmite de organele prevăzute la art. 61 alin. (1) lit. a)-c) constituie acte de sesizare a organului de urmărire penală şi nu au valoarea unor constatări de specialitate în procesul penal.

ART. 199
Cuprinsul şi forma procesului-verbal

(1) Procesul-verbal cuprinde:

a) numele, prenumele şi calitatea celui care îl încheie;

b) locul unde este încheiat;

c) data la care s-a încheiat procesul-verbal;

d) data şi ora la care a început şi s-a sfârşit activitatea consemnată în procesul-verbal;

e) numele, prenumele, codul numeric personal şi adresa persoanelor ce au fost prezente la întocmirea procesului-verbal, cu menţionarea calităţii acestora;

f) descrierea amănunţită a celor constatate, precum şi a măsurilor luate;

g) numele, prenumele, codul numeric personal şi adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecţiile şi explicaţiile acestora;

h) menţiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină şi la sfârşit de cel care îl încheie, precum şi de persoanele arătate la lit. e) şi g). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face menţiune despre aceasta, precum şi despre motivele imposibilităţii ori refuzului de a semna.

ART. 200
Comisia rogatorie

(1) Când un organ de urmărire penală sau instanţa de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la faţa locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanţe, care are posibilitatea să le efectueze.

(2) Punerea în mişcare a acţiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviinţarea de probatorii, precum şi dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanţe egale în grad.

(4) Ordonanţa sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conţină toate lămuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta şi întrebările ce trebuie să i se pună.

(5) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune şi alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

(6) Când comisia rogatorie s-a dispus de instanţa de judecată, părţile pot formula în faţa acesteia întrebări, care vor fi transmise instanţei ce urmează a efectua comisia rogatorie.

(7) Totodată, oricare dintre părţi poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

(8) Când inculpatul este arestat, instanţa care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui avocat din oficiu, care îl va reprezenta, în absenţa avocatului ales.

ART. 201
Delegarea

(1) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune, în condiţiile arătate la art. 200 alin. (1) şi (2), efectuarea unui act de procedură şi prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanţe de judecată ierarhic inferioare.

(2) Dispoziţiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător şi în caz de delegare.

TITLUL V
Măsurile preventive şi alte măsuri procesuale

CAP. I
Măsurile preventive

SECŢIUNEA 1
Dispoziţii generale

ART. 202
Scopul, condiţiile generale de aplicare şi categoriile măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârşit o infracţiune şi dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfăşurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârşirii unei alte infracţiuni.

(2) Nicio măsură preventivă nu poate fi dispusă, confirmată, prelungită sau menţinută dacă există o cauză care împiedică punerea în mişcare sau exercitarea acţiunii penale.

(3) Orice măsură preventivă trebuie să fie proporţională cu gravitatea acuzaţiei aduse persoanei faţă de care este luată şi necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia.

(4) Măsurile preventive sunt:

a) reţinerea;

b) controlul judiciar;

c) controlul judiciar pe cauţiune;

d) arestul la domiciliu;

e) arestarea preventivă.

ART. 203

Organul judiciar competent şi actul prin care se dispune asupra măsurilor preventive

(1) Măsura preventivă prevăzută la 202 alin. (4) lit. a) poate fi luată faţă de suspect sau inculpat de către organul de cercetare penală sau de către procuror, numai în cursul urmăririi penale.

(2) Măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b) şi c) pot fi luate faţă de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către procuror şi de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, în procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecăţii, de către instanţa de judecată.

(3) Măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. d) şi e) pot fi luate faţă de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, în procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecăţii, de către instanţa de judecată.

(4) Organul de cercetare penală şi procurorul dispun asupra măsurilor preventive prin ordonanţă motivată.

(5) În cursul urmăririi penale şi al procedurii de cameră preliminară, cererile, propunerile, plângerile şi contestaţiile privitoare la măsurile preventive se soluţionează în camera de consiliu, prin încheiere motivată, care se pronunţă în camera de consiliu.

(6) În cursul judecăţii, instanţa de judecată se pronunţă asupra măsurilor preventive prin încheiere motivată.

(7) Încheierile pronunţate de judecătorul de drepturi şi libertăţi, de judecătorul de cameră preliminară sau de instanţa de judecată se comunică inculpatului şi procurorului care au lipsit de la pronunţare.

ART. 204

Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale

(1) Împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul şi procurorul pot formula contestaţie, în termen de 48 de ore de la pronunţare sau, după caz, de la comunicare. Contestaţia se depune la judecătorul de drepturi şi libertăţi care a pronunţat încheierea atacată şi se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, judecătorului de drepturi şi libertăţi de la instanţa ierarhic superioară, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Contestaţiile împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune asupra măsurilor preventive se soluţionează de un complet compus din judecători de drepturi şi libertăţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, dispoziţiile prezentului articol aplicându-se în mod corespunzător.

(3) Contestaţia formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(4) Contestaţia formulată de inculpat se soluţionează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(5) Contestaţia formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive, revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluţionează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluţionării contestaţiei, inculpatul se citează.

(7) Soluţionarea contestaţiei se face în prezenţa inculpatului, în afară de cazul când acesta lipseşte nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătăţii, din cauză de forţă majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în faţa judecătorului. Se consideră că este prezent şi inculpatul privat de libertate care, cu acordul său şi în prezenţa apărătorului ales sau numit din oficiu şi, după caz, şi a interpretului, participă la soluţionarea contestaţiei prin videoconferinţă, la locul de deţinere.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenţei juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) În cazul admiterii contestaţiei formulate de procuror şi dispunerii arestării preventive a inculpatului, dispoziţiile art. 226 se aplică în mod corespunzător. În cazul admiterii contestaţiei formulate de procuror şi dispunerii prelungirii arestării preventive a inculpatului, dispoziţiile art. 236 alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător.

(11) Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, se poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cauţiunii.

(12) În cazul admiterii contestaţiei formulate de inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea măsurii arestării preventive, se poate dispune, în condiţiile prevăzute de lege, respingerea propunerii de luare sau de prelungire a măsurii preventive ori, după caz, înlocuirea acesteia cu o altă măsură preventivă mai uşoară şi, după caz, punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(13) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la soluţionarea contestaţiei.

(14) Dacă încheierea judecătorului de drepturi şi libertăţi de la prima instanţă nu este atacată cu contestaţie, acesta restituie dosarul procurorului în termen de 48 de ore de la expirarea termenului de contestaţie.

ART. 205

Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare

(1) Împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanţa sesizată cu rechizitoriu dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul şi procurorul pot formula contestaţie, în termen de 48 de ore de la pronunţare sau, după caz, de la comunicare. Contestaţia se depune la judecătorul de cameră preliminară care a pronunţat încheierea atacată şi se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, judecătorului de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară, în termen de 48 de ore de la înregistrare.»

(2) Contestaţiile împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune în procedura camerei preliminare asupra măsurilor preventive se soluţionează de un alt complet al aceleiaşi instanţe, în condiţiile legii.

(3) Contestaţia formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menţinerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(4) Contestaţia formulată de inculpat se soluţionează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(5) Contestaţia formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluţionează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluţionării contestaţiei, inculpatul se citează.

(7) Soluţionarea contestaţiei se face în prezenţa inculpatului, în afară de cazul când acesta lipseşte nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătăţii, din cauză de forţă majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în faţa judecătorului.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenţei juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, odată cu soluţionarea contestaţiei se poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cauţiunii.

ART. 206

Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecăţii

(1) Împotriva încheierilor prin care instanţa dispune, în primă instanţă, asupra măsurilor preventive inculpatul şi procurorul pot formula contestaţie, în termen de 48 de ore de la pronunţare sau, după caz, de la comunicare. Contestaţia se depune la instanţa care a pronunţat încheierea atacată şi se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanţei ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Încheierile prin care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune în primă instanţă asupra măsurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

(3) Contestaţia se soluţionează în şedinţă publică, cu participarea procurorului şi cu citarea inculpatului.

(4) Contestaţia formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menţinerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(5) Contestaţia formulată de inculpat se soluţionează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(6) Contestaţia formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluţionează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(7) Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, instanţa poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cauţiunii.

ART. 207

Verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară

(1) Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului faţă de care s-a dispus o măsură preventivă, rechizitoriul, împreună cu dosarul cauzei, se înaintează judecătorului de cameră preliminară de la instanţa competentă, cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(2) În termen de 3 zile de la înregistrarea dosarului, judecătorul de cameră preliminară verifică din oficiu legalitatea şi temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispoziţiile art. 235 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(4) Când constată că temeiurile care au determinat luarea măsurii se menţin sau există temeiuri noi care justifică o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere menţinerea măsurii preventive faţă de inculpat.

(5) Când constată că au încetat temeiurile care au determinat luarea sau prelungirea măsurii arestării preventive şi nu există temeiuri noi care să o justifice ori în cazul în care au apărut împrejurări noi din care rezultă nelegalitatea măsurii preventive, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere revocarea acesteia şi punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(6) În tot cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu, verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive şi a măsurii arestului la domiciliu. Dispoziţiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară, în cursul procedurii de cameră preliminară, verifică, din oficiu, periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauţiune sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menţinerea acestei măsuri. Dispoziţiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

ART. 208

Verificarea măsurilor preventive în cursul judecăţii

(1) Judecătorul de cameră preliminară înaintează dosarul instanţei de judecată cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea măsurii preventive.

(2) Instanţa de judecată verifică din oficiu dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea, prelungirea sau menţinerea măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispoziţiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(4) În tot cursul judecăţii, instanţa, din oficiu, prin încheiere, verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat menţinerea măsurii arestării preventive şi a măsurii arestului la domiciliu dispuse faţă de inculpat.

(5) În tot cursul judecăţii, instanţa verifică, prin încheiere, din oficiu, periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauţiune sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menţinerea acestei măsuri. Dispoziţiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

ART. 208^1

Modificarea conţinutului unor măsuri preventive

În cadrul procedurii de verificare a măsurilor preventive potrivit art. 207 şi 208 se poate dispune şi modificarea obligaţiilor din conţinutul acestora.

SECŢIUNEA a 2-a

Reţinerea

ART. 209

Reţinerea

(1) Organul de cercetare penală sau procurorul poate dispune reţinerea, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 202.

(2) Persoanei reţinute i se aduc la cunoştinţă, de îndată, în limba pe care o înţelege, infracţiunea de care este suspectat şi motivele reţinerii.

(3) Reţinerea se poate dispune pentru cel mult 24 de ore. În durata reţinerii nu se include timpul strict necesar conducerii suspectului sau inculpatului la sediul organului judiciar, conform legii.

(4) Dacă suspectul sau inculpatul a fost adus în faţa organului de cercetare penală sau a procurorului pentru a fi audiat, în baza unui mandat de aducere legal emis, în termenul prevăzut la alin. (3) nu se include perioada cât suspectul sau inculpatul s-a aflat sub puterea acelui mandat.

(5) Măsura reţinerii poate fi luată numai după audierea suspectului sau inculpatului, în prezenţa avocatului ales ori numit din oficiu.

(6) Înainte de audiere, organul de cercetare penală ori procurorul este obligat să aducă la cunoştinţa suspectului sau inculpatului că are dreptul de a fi asistat de un avocat ales ori numit din oficiu şi dreptul de a nu face nicio declaraţie, cu excepţia furnizării de informaţii referitoare la identitatea sa, atrăgându-i atenţia că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

(7) Suspectul sau inculpatul are dreptul de a-şi încunoştinţa personal avocatul ales sau de a solicita organului de cercetare penală ori procurorului să îl încunoştinţeze pe acesta. Modul de realizare a încunoştinţării se consemnează într-un proces-verbal. Exercitarea dreptului de a face personal încunoştinţarea nu se poate refuza decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(8) Avocatul ales are obligaţia de a se prezenta la sediul organului judiciar în termen de cel mult două ore de la încunoştinţare. În caz de neprezentare a avocatului ales, organul de cercetare penală sau procurorul numeşte un avocat din oficiu.

(9) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul de a comunica direct cu acesta, în condiţii care să asigure confidenţialitatea.

(10) Reţinerea se dispune de organul de cercetare penală sau de procuror prin ordonanţă, care va cuprinde motivele care au determinat luarea măsurii, ziua şi ora la care reţinerea începe, precum şi ziua şi ora la care reţinerea se sfârşeşte.

(11) Suspectului sau inculpatului reţinut i se înmânează un exemplar al ordonanţei prevăzute la alin. (10).

(12) Pe perioada reţinerii suspectului sau inculpatului, organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus măsura are dreptul de a proceda la fotografierea şi luarea amprentelor acestuia.

(13) Dacă reţinerea a fost dispusă de organul de cercetare penală, acesta are obligaţia de a-l informa pe procuror cu privire la luarea măsurii preventive, de îndată şi prin orice mijloace.

(14) Împotriva ordonanţei organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura reţinerii suspectul sau inculpatul poate face plângere la procurorul care supraveghează urmărirea penală, înainte de expirarea duratei acesteia. Procurorul se pronunţă de îndată, prin ordonanţă. În cazul când constată că au fost încălcate dispoziţiile legale care reglementează condiţiile de luare a măsurii reţinerii, procurorul dispune revocarea ei şi punerea de îndată în libertate a celui reţinut.

(15) Împotriva ordonanţei procurorului prin care s-a luat măsura reţinerii suspectul sau inculpatul poate face plângere, înainte de expirarea duratei acesteia, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior. Prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior se pronunţă de îndată, prin ordonanţă. În cazul când constată că au fost încălcate dispoziţiile legale care reglementează condiţiile de luare a măsurii reţinerii, prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior dispune revocarea ei şi punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(16) Procurorul sesizează judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa competentă, în vederea luării măsurii arestării preventive faţă de inculpatul reţinut, cu cel puţin 6 ore înainte de expirarea duratei reţinerii acestuia.

(17) Persoanei reţinute i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, la art. 210 alin. (1) şi (2), dreptul de acces la asistenţă medicală de urgenţă, durata maximă pentru care se poate dispune măsura reţinerii, precum şi dreptul de a face plângere împotriva măsurii dispuse, iar în cazul în care persoana reţinută nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

ART. 210

Încunoştinţarea despre reţinere

(1) Imediat după reţinere, persoana reţinută are dreptul de a încunoştinţa personal sau de a solicita organului judiciar care a dispus măsura să încunoştinţeze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de aceasta despre luarea măsurii reţinerii şi despre locul unde este reţinută.

(2) Dacă persoana reţinută nu este cetăţean român, aceasta are şi dreptul de a încunoştinţa sau de a solicita încunoştinţarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetăţean este sau, după caz, a unei organizaţii internaţionale umanitare, dacă nu doreşte să beneficieze de asistenţa autorităţilor din ţara sa de origine, ori a reprezentanţei organizaţiei internaţionale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecţia unei astfel de organizaţii. Inspectoratul General pentru Imigrări este informat în toate situaţiile cu privire la dispunerea măsurii preventive faţă de această categorie de persoane.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul schimbării ulterioare a locului de reţinere.

(4) Abrogat.

(5) Persoanei reţinute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoştinţarea decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(6) În mod excepţional, pentru motive temeinice, încunoştinţarea poate fi întârziată cel mult 4 ore.

SECŢIUNEA a 3-a

Controlul judiciar

ART. 211

Condiţii generale

(1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar faţă de inculpat, dacă această măsură preventivă este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanţa de judecată, în cursul judecăţii, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar faţă de inculpat, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1).

ART. 212

Luarea măsurii controlului judiciar de către procuror

(1) Procurorul dispune citarea inculpatului aflat în stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat în stare de reţinere.

(2) Inculpatului prezent i se aduc la cunoştinţă, de îndată, în limba pe care o înţelege, infracţiunea de care este suspectat şi motivele luării măsurii controlului judiciar.

(3) Măsura controlului judiciar poate fi luată numai după audierea inculpatului, în prezenţa avocatului ales ori numit din oficiu. Dispoziţiile art. 209 alin. (6)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul dispune luarea măsurii controlului judiciar prin ordonanţă motivată, care se comunică inculpatului.

ART. 213

Calea de atac împotriva măsurii controlului judiciar dispuse de procuror

(1) Împotriva ordonanţei procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar, în termen de 48 de ore de la comunicare, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sesizat conform alin. (1) fixează termen de soluţionare în camera de consiliu şi dispune citarea inculpatului.

(3) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi şi libertăţi să dispună asupra măsurii luate de procuror.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi îl ascultă pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(5) Asistenţa juridică a inculpatului şi participarea procurorului sunt obligatorii.

(6) Judecătorul de drepturi şi libertăţi poate revoca măsura, dacă au fost încălcate dispoziţiile legale care reglementează condiţiile de luare a acesteia, sau poate modifica obligaţiile din conţinutul controlului judiciar.

(6^1) Încheierea prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi soluţionează plângerea este definitivă.

(7) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunţarea încheierii.

ART. 214

Luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată

(1) Judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, luarea măsurii controlului judiciar faţă de inculpat, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată sesizat potrivit alin. (1) dispune citarea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Prezenţa avocatului inculpatului şi participarea procurorului sunt obligatorii.

ART. 215

Conţinutul controlului judiciar

(1) Pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul trebuie să respecte următoarele obligaţii:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanţa de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în faţa căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinţei;

c) să se prezinte la organul de poliţie desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliţie sau ori de câte ori este chemat.

(2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligaţii:

a) să nu depăşească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviinţarea prealabilă a acestuia;

b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;

c) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

d) să nu revină în locuinţa familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alţi participanţi la comiterea infracţiunii, de martori ori experţi sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar şi să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale;

e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfăşoare activitatea în exercitarea căreia a săvârşit fapta;

f) să comunice periodic informaţii relevante despre mijloacele sale de existenţă;

g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;

h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;

i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar;

j) să nu deţină, să nu folosească şi să nu poarte arme;

k) să nu emită cecuri.

(3) În cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar sunt prevăzute în mod expres obligaţiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata acestuia şi i se atrage atenţia că, în caz de încălcare cu rea-credinţă a obligaţiilor care îi revin, măsura controlului judiciar se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

(4) Supravegherea respectării de către inculpat a obligaţiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către instituţia, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus măsura, în condiţiile legii.

(5) Dacă s-a impus inculpatului obligaţia prevăzută la alin. (2) lit. a), câte o copie a ordonanţei procurorului ori, după caz, a minutei, se comunică, în ziua emiterii ordonanţei sau a pronunţării încheierii, inculpatului, unităţii de poliţie în a cărei circumscripţie locuieşte, precum şi serviciului public comunitar de evidenţă a persoanelor, Poliţiei de Frontieră Române şi Inspectoratului General pentru Imigrări, în situaţia celui care nu este cetăţean român, în vederea asigurării respectării de către inculpat a obligaţiei care îi revine. Organele în drept dispun darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(6) Instituţia, organul sau autoritatea prevăzute la alin. (4) verifică periodic respectarea obligaţiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanţa de judecată, în cursul judecăţii.

(7) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu rea-credinţă, obligaţiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune pentru care s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condiţiile prevăzute de lege.

(8) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanţă, impunerea unor noi obligaţii pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse iniţial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după ascultarea inculpatului. Împotriva ordonanţei procurorului, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond, dispoziţiile art. 213 aplicându-se în mod corespunzător.

(8^1) Dispoziţiile alin. (8) sunt aplicabile şi în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi şi libertăţi.

"(9) Dispoziţiile alin. (8) teza I se aplică în mod corespunzător şi în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecăţii, când judecătorul de cameră preliminară ori instanţa de judecată dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu, după ascultarea inculpatului. Încheierea poate fi contestată în condiţiile art. 205 şi, respectiv, art. 206, care se aplică în mod corespunzător.

ART. 215^1

Durata controlului judiciar

(1) În cursul urmăririi penale, măsura controlului judiciar se poate dispune de către procuror sau de către judecătorul de drepturi şi libertăţi pe o durată de cel mult 60 de zile.

(2) În cursul urmăririi penale, controlul judiciar poate fi prelungit de către procuror, prin ordonanţă, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi care să justifice prelungirea acestuia, fiecare prelungire neputând să depăşească 60 de zile.

(3) Dispoziţiile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi şi libertăţi.

(4) Ordonanţa procurorului prin care, în condiţiile alin. (2) sau (3), s-a prelungit măsura controlului judiciar se comunică în aceeaşi zi inculpatului.

(5) Împotriva ordonanţei procurorului prin care, în condiţiile prevăzute la alin. (2) şi (3), s-a prelungit măsura controlului judiciar, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond, dispoziţiile art. 213 aplicându-se în mod corespunzător.

(6) În cursul urmăririi penale, durata măsurii controlului judiciar nu poate să depăşească un an, dacă pedeapsa prevăzută de lege este amenda sau închisoarea de cel mult 5 ani, respectiv 2 ani, dacă pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea mai mare de 5 ani.

(7) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanţa, în cursul judecăţii, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar faţă de inculpat pe o durată ce nu poate depăşi 60 de zile.

(8) În cursul judecăţii în primă instanţă, durata totală a controlului judiciar nu poate depăşi un termen rezonabil şi, în toate cazurile, nu poate depăşi 5 ani de la momentul trimiterii în judecată.

(9) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (8), instanţa de judecată poate dispune luarea unei alte măsuri preventive, în condiţiile legii.

SECŢIUNEA a 4-a

Controlul judiciar pe cauţiune

ART. 216

Condiţii generale

(1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauţiune faţă de inculpat, dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute la art. 223 alin. (1) şi (2), luarea acestei măsuri este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1), iar inculpatul depune o cauţiune a cărei valoare este stabilită de către organul judiciar.

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanţa de judecată, în cursul judecăţii, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauţiune faţă de inculpat, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (1).

(3) Dispoziţiile art. 212-215^1 se aplică în mod corespunzător.

ART. 217
Conţinutul cauţiunii

(1) Consemnarea cauţiunii se face pe numele inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate la dispoziţia organului judiciar ori prin constituirea unei garanţii reale, mobiliare ori imobiliare, în limita unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiaşi organ judiciar.

(2) Valoarea cauţiunii este de cel puţin 1.000 lei şi se determină în raport cu gravitatea acuzaţiei aduse inculpatului, situaţia materială şi obligaţiile legale ale acestuia.

(3) Pe perioada măsurii, inculpatul trebuie să respecte obligaţiile prevăzute la art. 215 alin. (1) şi i se poate impune respectarea uneia ori mai multora dintre obligaţiile prevăzute la art. 215 alin. (2). Dispoziţiile art. 215 alin. (3)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Cauţiunea garantează participarea inculpatului la procesul penal şi respectarea de către acesta a obligaţiilor prevăzute la alin. (3).

(5) Instanţa de judecată dispune prin hotărâre confiscarea cauţiunii, dacă măsura controlului judiciar pe cauţiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele prevăzute la alin. (9).

(6) În celelalte cazuri, instanţa de judecată, prin hotărâre, dispune restituirea cauţiunii.

(7) Dispoziţiile alin. (5) şi (6) se aplică în măsura în care nu s-a dispus plata din cauţiune, în ordinea următoare, a despăgubirilor băneşti acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracţiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(8) În cazul în care dispune o soluţie de netrimitere în judecată, procurorul dispune şi restituirea cauţiunii.

(9) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar pe cauţiune, inculpatul încalcă, cu rea-credinţă, obligaţiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune pentru care s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, la cererea motivată a procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condiţiile prevăzute de lege.

SECŢIUNEA a 5-a
Arestul la domiciliu

ART. 218
Condiţiile generale de luare a măsurii arestului la domiciliu

(1) Arestul la domiciliu se dispune de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanţa de judecată, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 223 şi luarea acestei măsuri este necesară şi suficientă pentru realizarea unuia dintre scopurile prevăzute la art. 202 alin. (1).

(2) Aprecierea îndeplinirii condiţiilor prevăzute la alin. (1) se face ţinându-se seama de gradul de pericol al infracţiunii, de scopul măsurii, de sănătatea, vârsta, situaţia familială şi alte împrejurări privind persoana faţă de care se ia măsura.

(3) Măsura nu poate fi dispusă cu privire la inculpatul faţă de care există suspiciunea rezonabilă că a săvârşit o infracţiune asupra unui membru de familie şi cu privire la inculpatul care a fost anterior condamnat definitiv pentru infracţiunea de evadare.

(4) Persoanei faţă de care s-a dispus măsura arestului la domiciliu i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, dreptul prevăzut la art. 210 alin. (1) şi (2), dreptul de acces la asistenţă medicală de urgenţă, dreptul de a contesta măsura şi dreptul de a solicita revocarea sau înlocuirea acestei măsuri cu o altă măsură preventivă, iar în cazul în care persoana nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

ART. 219

Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de drepturi şi libertăţi

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, la propunerea motivată a procurorului, arestul la domiciliu al inculpatului.

(2) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi şi libertăţi propunerea prevăzută la alin. (1) împreună cu dosarul cauzei.

(3) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, sesizat conform alin. (1), fixează termen de soluţionare în camera de consiliu în termen de 24 de ore de la înregistrarea propunerii şi dispune citarea inculpatului.

(4) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi şi libertăţi să soluţioneze propunerea înaintată de procuror.

(5) Judecătorul de drepturi şi libertăţi îl audiază pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(6) Asistenţa juridică a inculpatului şi participarea procurorului sunt obligatorii.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestaţiei.

(9) Judecătorul de drepturi şi libertăţi care respinge propunerea de luare a măsurii arestului la domiciliu faţă de inculpat poate dispune, prin aceeaşi încheiere, luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b) şi c), dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege.

ART. 220

Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată

(1) Judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, sesizată conform alin. (1), dispune citarea inculpatului. Audierea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Asistenţa juridică a inculpatului şi participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Dispoziţiile art. 219 alin. (4), (7) şi (9) se aplică în mod corespunzător.

ART. 221

Conţinutul măsurii arestului la domiciliu

(1) Măsura arestului la domiciliu constă în obligaţia impusă inculpatului, pe o perioadă determinată, de a nu părăsi imobilul unde locuieşte, fără permisiunea organului judiciar care a dispus măsura sau în faţa căruia se află cauza şi de a se supune unor restricţii stabilite de acesta.

(2) Pe durata arestului la domiciliu, inculpatul are următoarele obligaţii:

a) să se prezinte în faţa organului de urmărire penală, a judecătorului de drepturi şi libertăţi, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanţei de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să nu comunice cu persoana vătămată sau membrii de familie ai acesteia, cu alţi participanţi la comiterea infracţiunii, cu martorii ori experţii, precum şi cu alte persoane stabilite de organul judiciar.

(3) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată poate dispune ca pe durata arestului la domiciliu inculpatul să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere.

(4) În cuprinsul încheierii prin care se dispune măsura sunt prevăzute în mod expres obligaţiile pe care inculpatul trebuie să le respecte şi i se atrage atenţia că, în caz de încălcare cu rea-credinţă a măsurii sau a obligaţiilor care îi revin, măsura arestului la domiciliu poate fi înlocuită cu măsura arestării preventive.

(5) Pe durata măsurii, inculpatul poate părăsi imobilul prevăzut la alin. (1) pentru prezentarea în faţa organelor judiciare, la chemarea acestora.

(6) La cererea scrisă şi motivată a inculpatului, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, prin încheiere, îi poate permite acestuia părăsirea imobilului pentru prezentarea la locul de muncă, la cursuri de învăţământ sau de pregătire profesională ori la alte activităţi similare sau pentru procurarea mijloacelor esenţiale de existenţă, precum şi în alte situaţii temeinic justificate, pentru o perioadă determinată de timp, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului.

(7) În cazuri urgente, pentru motive întemeiate, inculpatul poate părăsi imobilul, fără permisiunea judecătorului de drepturi şi libertăţi, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanţei de judecată, pe durata de timp strict necesară, informând imediat despre aceasta instituţia, organul sau autoritatea desemnată cu supravegherea sa şi organul judiciar care a luat măsura arestului la domiciliu ori în faţa căruia se află cauza.

(8) Copia încheierii judecătorului de drepturi şi libertăţi, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanţei de judecată prin care s-a luat măsura arestului la domiciliu se comunică, de îndată, inculpatului şi instituţiei, organului sau autorităţii desemnate cu supravegherea sa, organului de poliţie în a cărei circumscripţie locuieşte acesta, serviciului public comunitar de evidenţă a persoanelor şi organelor de frontieră.

(9) Instituţia, organul sau autoritatea desemnate de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifică periodic respectarea măsurii şi a obligaţiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanţa de judecată, în cursul judecăţii.

(10) Pentru supravegherea respectării măsurii arestului la domiciliu sau a obligaţiilor impuse inculpatului pe durata acesteia, organul de poliţie poate pătrunde în imobilul unde se execută măsura, fără învoirea inculpatului sau a persoanelor care locuiesc împreună cu acesta.

(11) În cazul în care inculpatul încalcă cu rea-credinţă măsura arestului la domiciliu sau obligaţiile care îi revin ori există suspiciunea rezonabilă că a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune pentru care s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară ori instanţa de judecată, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, poate dispune înlocuirea arestului la domiciliu cu măsura arestării preventive, în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 222
Durata arestului la domiciliu

(1) În cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit, în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depăşească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoţită de dosarul cauzei, cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, sesizat potrivit alin. (4), fixează termen de soluţionare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu şi dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestaţiei.

(9) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(10) Durata privării de libertate dispusă prin măsura arestului la domiciliu nu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.

(11) Dispoziţiile art. 219 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 6-a
Arestarea preventivă

ART. 223
Condiţiile şi cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive

(1) Măsura arestării preventive poate fi luată de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau de către instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza, în cursul judecăţii, numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârşit o infracţiune şi există una dintre următoarele situaţii:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;

b) inculpatul încearcă să influenţeze un alt participant la comiterea infracţiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament;

c) inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înţelegere frauduloasă cu aceasta;

d) există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune sau pregăteşte săvârşirea unei noi infracţiuni.

(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată şi dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârşit o infracţiune intenţionată contra vieţii, o infracţiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracţiune contra securităţii naţionale prevăzută de Codul penal şi alte legi speciale, o infracţiune de trafic de droguri, de efectuare de operaţiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracţiune privind nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare şi al materiilor explozive, trafic şi exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, şantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracţiune de corupţie, o infracţiune săvârşită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare şi, pe baza evaluării gravităţii faptei, a modului şi a circumstanţelor de comitere a acesteia, a anturajului şi a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale şi a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.

ART. 224

Propunerea de arestare preventivă a inculpatului în cursul urmăririi penale

(1) Procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, întocmeşte o propunere motivată de luare a măsurii arestării preventive faţă de inculpat, cu indicarea temeiului de drept.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1), împreună cu dosarul cauzei, se prezintă judecătorului de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul de reţinere, locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

ART. 225

Soluţionarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sesizat conform art. 224 alin. (2) stabileşte termenul de soluţionare a propunerii de arestare preventivă, fixând data şi ora la care soluţionarea va avea loc.

(2) În cazul inculpatului aflat în stare de reţinere, termenul de soluţionare a propunerii de arestare preventivă trebuie fixat înainte de expirarea duratei reţinerii. Ziua şi ora se comunică procurorului, care are obligaţia de a asigura prezenţa inculpatului în faţa judecătorului de drepturi şi libertăţi. De asemenea, ziua şi ora se aduc la cunoştinţa avocatului inculpatului, căruia, la cerere, i se pune la dispoziţie dosarul cauzei pentru studiu.

(3) Inculpatul aflat în stare de libertate se citează pentru termenul fixat. Termenul se aduce la cunoştinţa procurorului şi avocatului inculpatului, acestuia din urmă acordându-i-se, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(4) Soluţionarea propunerii de arestare preventivă se face numai în prezenţa inculpatului, în afară de cazul când acesta lipseşte nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătăţii, din cauză de forţă majoră sau stare de necesitate nu se prezintă sau nu poate fi adus în faţa judecătorului.

(5) În toate cazurile, este obligatorie asistenţa juridică a inculpatului de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi îl audiază pe inculpatul prezent despre fapta de care este acuzat şi despre motivele pe care se întemeiază propunerea de arestare preventivă formulată de procuror.

(8) Înainte de a proceda la ascultarea inculpatului, judecătorul de drepturi şi libertăţi îi aduce la cunoştinţă infracţiunea de care este acuzat şi dreptul de a nu face nicio declaraţie, atrăgându-i atenţia că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

ART. 226

Admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, admite propunerea procurorului şi dispune arestarea preventivă a inculpatului, prin încheiere motivată.

(2) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă pentru cel mult 30 de zile. Durata reţinerii nu se deduce din durata arestării preventive.

(3) După luarea măsurii, inculpatului i se aduc la cunoştinţă, de îndată, în limba pe care o înţelege, motivele pentru care s-a dispus arestarea preventivă.

ART. 227

Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, dacă apreciază că nu sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului reţinut.

(2) Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi şi libertăţi poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

ART. 228

Încunoştinţarea despre arestarea preventivă şi locul de deţinere a inculpatului arestat preventiv

(1) se abrogă

(2) Persoanei faţă de care s-a dispus măsura arestării preventive i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, dreptul prevăzut la art. 210 alin. (1) şi (2), precum şi dreptul de acces la asistenţă medicală de urgenţă, dreptul de a contesta măsura şi dreptul de a solicita revocarea sau înlocuirea arestării cu o altă măsură preventivă, iar în cazul în care nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

(3) Imediat după luarea măsurii arestării preventive, judecătorul de drepturi şi libertăţi de la prima instanţă sau de la instanţa ierarhic superioară, care a dispus măsura, încunoştinţează despre aceasta un membru al familiei inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta. Dispoziţiile art. 210 alin. (2) se aplică în mod corespunzător. Efectuarea încunoştinţării se consemnează într-un proces-verbal.

(4) Îndată după introducerea sa într-un loc de deţinere, inculpatul are dreptul de a încunoştinţa personal sau de a solicita administraţiei locului respectiv să încunoştinţeze persoanele prevăzute la alin. (3) despre locul unde este deţinut.

(5) Dispoziţiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător şi în cazul schimbării ulterioare a locului de deţinere, imediat după producerea schimbării.

(6) Administraţia locului de deţinere are obligaţia de a aduce la cunoştinţa inculpatului arestat preventiv dispoziţiile alin. (2)-(5), precum şi de a consemna într-un proces-verbal modul în care s-a realizat încunoştinţarea.

(7) Inculpatului arestat preventiv nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoştinţarea decât pentru motive temeinice, care se consemnează în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (6).

ART. 229

Luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Când măsura arestării preventive a fost luată faţă de un inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicţie, o persoană căreia i s-a instituit tutela sau curatela ori o persoană care, datorită vârstei, bolii sau altei cauze, are nevoie de ajutor, autoritatea competentă este încunoştinţată, de îndată, în vederea luării măsurilor legale de ocrotire pentru persoana respectivă.

(2) Obligaţia de încunoştinţare revine judecătorului de drepturi şi libertăţi de la prima instanţă sau de la instanţa ierarhic superioară, care a luat măsura arestării preventive, modul de îndeplinire a acestei obligaţii fiind consemnat într-un proces-verbal.

ART. 230

Mandatul de arestare preventivă

(1) În baza încheierii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de drepturi şi libertăţi de la prima instanţă sau, după caz, de la instanţa ierarhic superioară emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

(2) Dacă, prin aceeaşi încheiere, s-a dispus arestarea preventivă a mai multor inculpaţi, se emite câte un mandat pentru fiecare dintre ei.

(3) În mandatul de arestare preventivă se arată:

a) instanţa din care face parte judecătorul de drepturi şi libertăţi care a dispus luarea măsurii arestării preventive;

b) data emiterii mandatului;

c) numele, prenumele şi calitatea judecătorului de drepturi şi libertăţi care a emis mandatul;

d) datele de identitate ale inculpatului;

e) durata pentru care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, cu menţionarea datei la care încetează;

f) arătarea faptei de care este acuzat inculpatul, cu indicarea datei şi locului comiterii acesteia, încadrarea juridică, infracţiunea şi pedeapsa prevăzută de lege;

g) temeiurile concrete care au determinat arestarea preventivă;

h) ordinul de a fi arestat inculpatul;

i) indicarea locului unde va fi deţinut inculpatul arestat preventiv;

j) semnătura judecătorului de drepturi şi libertăţi;

k) semnătura inculpatului prezent. În cazul în care acesta refuză să semneze, se va face menţiune corespunzătoare în mandat.

(4) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate şi organului de poliţie.

(4^1) Mandatul de arestare poate fi transmis organelor de poliţie şi prin fax, poştă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiţii care să permită autorităţilor destinatare să îi stabilească autenticitatea.

(5) Dacă persoana vătămată a solicitat înştiinţarea sa cu privire la eliberarea în orice mod sau evadarea persoanei arestate, judecătorul care a emis mandatul consemnează aceasta într-un proces-verbal, pe care îl predă organului de poliţie.

(6) Organul de poliţie predă exemplarul original al mandatului de arestare preventivă şi procesul-verbal prevăzut la alin. (5) administraţiei locului de deţinere.

ART. 231

Executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului

(1) Când măsura arestării preventive a fost dispusă în lipsa inculpatului, două exemplare originale ale mandatului emis se înaintează organului de poliţie de la domiciliul sau reşedinţa inculpatului în vederea executării. În cazul în care inculpatul nu are domiciliul sau reşedinţa în România, exemplarele se înaintează organului de poliţie în raza teritorială a căruia se află instanţa de judecată.

(2) Mandatul de arestare poate fi transmis organului de poliţie şi prin fax, poştă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiţii care să permită autorităţilor destinatare să îi stabilească autenticitatea.

(3) În situaţia în care mandatul de arestare conţine erori materiale, dar permite identificarea persoanei şi stabilirea măsurii dispuse în raport cu datele de identificare ale persoanei existente în evidenţele organelor de poliţie şi hotărârea instanţei de judecată, organul de poliţie execută măsura, solicitând în acelaşi timp instanţei de judecată îndreptarea erorilor materiale sesizate.

(4) Organul de poliţie procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al acestuia, într-una din formele prevăzute la alin. (1) sau (2), după care o conduce în cel mult 24 de ore la judecătorul de drepturi şi libertăţi care a dispus măsura arestării preventive sau, după caz, la judecătorul de cameră preliminară ori completul la care se află spre soluţionare dosarul cauzei.

(5) În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa oricărei persoane fizice, fără învoirea acesteia, precum şi în sediul oricărei persoane juridice, fără învoirea reprezentantului legal al acesteia, dacă există indicii temeinice din care să rezulte bănuiala rezonabilă că persoana din mandat se află în domiciliul sau reşedinţa respectivă.

(6) În cazul în care arestarea preventivă a inculpatului a fost dispusă în lipsă din cauza stării sănătăţii, din cauză de forţă majoră sau stare de necesitate, inculpatul este prezentat, la încetarea acestor motive, judecătorului de drepturi şi libertăţi care a luat măsura ori, după caz, judecătorului de cameră preliminară sau completului la care se află spre soluţionare dosarul cauzei.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi procedează la audierea inculpatului conform art. 225 alin. (7) şi (8), în prezenţa avocatului acestuia, şi, evaluând declaraţia inculpatului în contextul probelor administrate şi al motivelor avute în vedere la luarea măsurii, dispune prin încheiere, după audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestării preventive şi a executării mandatului ori, după caz, în condiţiile prevăzute de lege, revocarea arestării preventive sau înlocuirea acesteia cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) şi punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

ART. 232

Negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă

Când persoana menţionată în mandatul de arestare preventivă nu a fost găsită, organul de poliţie însărcinat cu executarea mandatului încheie un proces-verbal prin care constată aceasta şi înştiinţează judecătorul de drepturi şi libertăţi care a dispus măsura arestării preventive, precum şi organele competente pentru darea în urmărire şi în consemn la punctele de trecere a frontierei.

ART. 233

Durata arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale

(1) În cursul urmăririi penale, durata arestării preventive a inculpatului nu poate depăşi 30 de zile, în afară de cazul când este prelungită în condiţiile legii.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data punerii în executare a măsurii faţă de inculpatul arestat preventiv.

(3) Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, arestarea preventivă dispusă sau prelungită anterior rămâne valabilă. Durata arestării preventive se calculează potrivit dispoziţiilor alin. (1) şi (2).

ART. 234

Prelungirea arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi prelungită, în cursul urmăririi penale, dacă temeiurile care au determinat arestarea iniţială impun în continuare privarea de libertate a inculpatului sau există temeiuri noi care justifică prelungirea măsurii.

(2) Prelungirea arestării preventive se poate dispune numai la propunerea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), prelungirea arestării preventive poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere, locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(4) Dacă arestarea preventivă a fost dispusă iniţial de către un judecător de drepturi şi libertăţi de la o instanţă inferioară celei căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă, prelungirea acestei măsuri se poate dispune numai de un judecător de drepturi şi libertăţi de la instanţa competentă în momentul soluţionării propunerii de prelungire sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere, locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(5) Când, în aceeaşi cauză, se găsesc mai mulţi inculpaţi arestaţi pentru care durata arestării preventive expiră la date diferite, procurorul poate sesiza judecătorul de drepturi şi libertăţi cu propunerea de prelungire a arestării preventive pentru toţi inculpaţii.

ART. 235

Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Propunerea de prelungire a arestării preventive împreună cu dosarul cauzei se depun la judecătorul de drepturi şi libertăţi cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi fixează termen pentru soluţionarea propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea măsurii. Ziua şi ora stabilite se comunică procurorului, care are obligaţia de a asigura prezenţa în faţa judecătorului de drepturi şi libertăţi a inculpatului arestat preventiv. Avocatul inculpatului este încunoştinţat şi i se acordă, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(3) Inculpatul este ascultat de judecătorul de drepturi şi libertăţi asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază propunerea de prelungire a arestării preventive, în prezenţa unui avocat, ales sau numit din oficiu. Ascultarea inculpatului se poate face cu acordul acestuia şi în prezenţa unui apărător ales sau numit din oficiu şi, după caz, şi a unui interpret, şi prin videoconferinţă, la locul de deţinere.

(4) În cazul în care inculpatul arestat preventiv se află internat în spital şi din cauza stării sănătăţii nu poate fi adus în faţa judecătorului de drepturi şi libertăţi sau când, din cauză de forţă majoră ori stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezenţa avocatului acestuia, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii. Dispoziţiile art. 204 alin. (7) teza finală se aplică în mod corespunzător.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecătorul de drepturi şi libertăţi se pronunţă asupra propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea duratei acesteia.

ART. 236

Admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, admite propunerea procurorului şi dispune prelungirea arestării preventive a inculpatului, prin încheiere motivată.

(2) Prelungirea arestării preventive a inculpatului se poate dispune pentru o durată de cel mult 30 de zile.

(3) Judecătorul de drepturi şi libertăţi poate acorda în cursul urmăririi penale şi alte prelungiri, fiecare neputând depăşi 30 de zile. Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(4) Durata totală a arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăşi un termen rezonabil şi nu poate fi mai mare de 180 de zile.

ART. 237

Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, dacă apreciază că nu sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru prelungirea arestării preventive a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi şi libertăţi poate dispune înlocuirea arestării preventive cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

ART. 238

Arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară şi în cursul judecăţii

(1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în procedura de cameră preliminară şi în cursul judecăţii, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza, din oficiu ori la propunerea motivată a procurorului, pentru o perioadă de cel mult 30 de zile, pentru aceleaşi temeiuri şi în aceleaşi condiţii ca şi arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi şi libertăţi în cursul urmăririi penale. Dispoziţiile art. 225-232 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cursul judecăţii, măsura prevăzută la alin. (1) se poate dispune de către instanţa de judecată în compunerea prevăzută de lege. În acest caz, mandatul de arestare preventivă este emis de către preşedintele completului.

(3) Faţă de inculpatul care a mai fost anterior arestat preventiv în aceeaşi cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecăţii, se poate dispune din nou această măsură numai dacă au intervenit temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

ART. 239

Durata maximă a arestării preventive a inculpatului în cursul judecăţii în primă instanţă

(1) În cursul judecăţii în primă instanţă, durata totală a arestării preventive a inculpatului nu poate depăşi un termen rezonabil şi nu poate fi mai mare de jumătatea maximului special prevăzut de lege pentru infracţiunea care face obiectul sesizării instanţei de judecată. În toate cazurile, durata arestării preventive în primă instanţă nu poate depăşi 5 ani.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data sesizării instanţei de judecată, în cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv, şi, respectiv, de la data punerii în executare a măsurii, când faţă de acesta s-a dispus arestarea preventivă în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecăţii sau în lipsă.

(3) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (1), instanţa de judecată poate dispune luarea unei alte măsuri preventive, în condiţiile legii.

ART. 240

Tratamentul medical sub pază permanentă

(1) În cazul în care, pe baza actelor medicale, se constată că cel arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în reţeaua medicală a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, administraţia locului de deţinere dispune efectuarea tratamentului sub pază permanentă în reţeaua medicală a Ministerului Sănătăţii. Motivele care au determinat luarea acestei măsuri sunt comunicate de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, judecătorului de cameră preliminară, în cursul acestei proceduri, sau instanţei de judecată, în cursul judecăţii.

(2) Timpul în care inculpatul este internat sub pază permanentă, conform alin. (1), intră în durata arestării preventive.

SECŢIUNEA a 7-a

Încetarea de drept, revocarea şi înlocuirea măsurilor preventive

ART. 241

Încetarea de drept a măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive încetează de drept:

a) la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori, în cursul urmăririi penale sau în cursul judecăţii în primă instanţă, la împlinirea duratei maxime prevăzute de lege;

b) în cazurile în care procurorul dispune o soluţie de netrimitere în judecată ori instanţa de judecată pronunţă o hotărâre de achitare, de încetare a procesului penal, de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei ori o pedeapsă cu amendă, care nu însoţeşte pedeapsa închisorii, chiar nedefinitivă;

c) la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus condamnarea inculpatului;

d) în alte cazuri anume prevăzute de lege.

(1^1) Arestarea preventivă şi arestul la domiciliu încetează de drept şi în următoarele situaţii:

a) la pronunţarea în primă instanţă a unei hotărâri de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau la o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reţinerii, arestului la domiciliu şi arestării preventive ori, după caz, a unei hotărâri prin care s-a aplicat o măsură educativă neprivativă de libertate;

b) în apel, dacă durata măsurii a atins durata pedepsei pronunţate în hotărârea de condamnare.

(2) Organul judiciar care a dispus această măsură sau, după caz, procurorul, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară ori instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza constată, prin ordonanţă sau încheiere, din oficiu, la cerere sau la sesizarea administraţiei locului de deţinere, încetarea de drept a măsurii preventive, dispunând, în cazul celui reţinut sau arestat preventiv, punerea de îndată în libertate, dacă nu este reţinut ori arestat în altă cauză.

(3) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată se pronunţă, prin încheiere motivată, asupra încetării de drept a măsurii preventive chiar şi în lipsa inculpatului. Asistenţa juridică a inculpatului şi participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Persoanei faţă de care s-a dispus măsura preventivă, precum şi tuturor instituţiilor cu atribuţii în executarea măsurii li se comunică de îndată câte o copie de pe ordonanţa sau încheierea prin care organul judiciar constată încetarea de drept a măsurii preventive.

ART. 242

Revocarea măsurilor preventive şi înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă

(1) Măsura preventivă se revocă, din oficiu sau la cerere, în cazul în care au încetat temeiurile care au determinat-o ori au apărut împrejurări noi din care rezultă nelegalitatea măsurii, dispunându-se, în cazul reţinerii şi arestării preventive, punerea în libertate a suspectului ori a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Măsura preventivă se înlocuieşte, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai uşoară, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia şi, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei şi a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciază că măsura preventivă mai uşoară este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(3) Măsura preventivă se înlocuieşte, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai grea, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia şi, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei şi a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciază că măsura preventivă mai grea este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(4) În cazul în care măsura preventivă a fost luată în cursul urmăririi penale de către procuror sau de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, organul de cercetare penală are obligaţia să îl informeze de îndată, în scris, pe procuror despre orice împrejurare care ar putea conduce la revocarea sau înlocuirea măsurii preventive. Dacă apreciază că informaţiile comunicate justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive, procurorul dispune aceasta sau, după caz, sesizează judecătorul de drepturi şi libertăţi care a luat măsura, în termen de 24 de ore de la primirea informării. Procurorul este obligat să sesizeze şi din oficiu judecătorul de drepturi şi libertăţi, când constată el însuşi existenţa vreunei împrejurări care justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive luate de acesta.

(4^1) În cursul urmăririi penale, revocarea măsurilor preventive ale controlului judiciar şi controlului judiciar pe cauţiune, precum şi înlocuirea acestor măsuri între ele se dispun de procuror, chiar dacă măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi şi libertăţi. La înlocuirea măsurii preventive a controlului judiciar cu măsura controlului judiciar pe cauţiune, dispoziţiile art. 216 alin. (1) şi (3) şi art. 217 se aplică în mod corespunzător.

(4^2) Împotriva ordonanţei procurorului, dispuse potrivit alin. (4^1), se poate formula plângere, în condiţiile art. 213.

(5) Cererea de revocare sau înlocuire a măsurii preventive formulată de inculpat se adresează, în scris, procurorului, judecătorului de drepturi şi libertăţi, judecătorului de cameră preliminară sau instanţei de judecată, după caz.

(6) În cursul urmăririi penale, procurorul înaintează judecătorului de drepturi şi libertăţi dosarul cauzei sau copie de pe acesta certificată de grefa parchetului, în termen de 24 de ore de la solicitarea acestuia de către judecător.

(7) În vederea soluţionării cererii, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată fixează data de soluţionare a acesteia şi dispune citarea inculpatului.

(8) Când inculpatul este prezent, soluţionarea cererii se face numai după ascultarea acestuia asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază cererea, în prezenţa unui avocat ales sau numit din oficiu. Cererea se soluţionează şi în lipsa inculpatului, atunci când acesta nu se prezintă, deşi a fost legal citat sau când, din cauza stării de sănătate, din cauză de forţă majoră ori stare de necesitate, nu poate fi adus, dar numai în prezenţa avocatului, ales sau numit din oficiu, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă cererea are ca obiect înlocuirea măsurii arestării preventive sau a măsurii arestului la domiciliu cu măsura controlului judiciar pe cauţiune, dacă găseşte cererea întemeiată, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, prin încheiere, dată în camera de consiliu, admite în principiu cererea şi stabileşte valoarea cauţiunii, acordând inculpatului termen pentru depunerea ei.

(11) Dacă se depune cauţiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, admite cererea de înlocuire a măsurii preventive cu măsura controlului judiciar pe cauţiune, stabileşte obligaţiile ce vor reveni inculpatului pe durata măsurii şi dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(12) Dacă nu se depune cauţiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, în lipsa inculpatului şi a procurorului, respinge ca neîntemeiată cererea formulată de inculpat.

(13) Termenul prevăzut la alin. (10) curge de la data rămânerii definitive a încheierii prin care se stabileşte valoarea cauţiunii.

SECŢIUNEA a 8-a
Dispoziţii speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor

ART. 243
Condiţii speciale de aplicare faţă de minori a măsurilor preventive

(1) Faţă de suspectul şi inculpatul minor se pot dispune măsuri preventive potrivit dispoziţiilor prevăzute în secţiunile 1-7 din prezentul capitol, cu derogările şi completările prevăzute în prezentul articol.

(2) Reţinerea şi arestarea preventivă pot fi dispuse faţă de un minor, în mod excepţional, numai dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalităţii şi dezvoltării acestuia nu sunt disproporţionate faţă de scopul urmărit prin luarea măsurii.

(3) La stabilirea duratei pentru care se ia măsura arestării preventive se are în vedere vârsta inculpatului de la data când se dispune asupra luării, prelungirii sau menţinerii acestei măsuri.

(4) Când s-a dispus reţinerea sau arestarea preventivă a unui minor, încunoştinţarea prevăzută la art. 210 şi 228 se face, în mod obligatoriu, şi către reprezentantul legal al acestuia sau, după caz, către persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul.

ART. 244

Condiţii speciale de executare a reţinerii şi arestării preventive dispuse faţă de minori

Regimul special de detenţie al minorilor, în raport cu particularităţile vârstei, astfel încât măsurile preventive luate faţă de aceştia să nu prejudicieze dezvoltarea lor fizică, psihică sau morală, va fi stabilit prin legea privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

CAP. II
Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranţă cu caracter medical

SECŢIUNEA 1
Obligarea provizorie la tratament medical

ART. 245

Condiţiile de aplicare şi conţinutul măsurii

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, pe durata urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în cursul procedurii de cameră preliminară, sau instanţa, în cursul judecăţii, poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, dacă se află în situaţia prevăzută de art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) constă în obligarea suspectului sau inculpatului să urmeze în mod regulat tratamentul medical prescris de un medic de specialitate, până la însănătoşire sau până la obţinerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

(3) Judecătorul de drepturi şi libertăţi şi judecătorul de cameră preliminară se pronunţă asupra măsurii prevăzute la alin. (1) în camera de consiliu, prin încheiere motivată. Instanţa se pronunţă asupra măsurii prin încheiere motivată.

ART. 246

Procedura de aplicare şi de ridicare a măsurii

(1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi şi libertăţi sau judecătorului de cameră preliminară de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă o propunere motivată de luare faţă de inculpat a măsurii obligării provizorii la tratament medical.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1) va fi însoţită de expertiza medico-legală din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii obligării la tratament medical.

(3) Judecătorul sesizat conform alin. (1) fixează termen de soluţionare a propunerii în cel mult 5 zile de la data înregistrării acesteia şi dispune citarea suspectului sau inculpatului.

(4) Când suspectul sau inculpatul este prezent, soluţionarea propunerii se face numai după audierea acestuia, în prezenţa unui avocat, ales sau numit din oficiu. Propunerea se soluţionează şi în lipsa suspectului sau inculpatului, atunci când acesta nu se prezintă, deşi a fost legal citat, dar numai în prezenţa avocatului, ales sau numit din oficiu, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluţionarea propunerii de luare a măsurii obligării provizorii la tratament medical să fie asistat şi de către un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecătorului de drepturi şi libertăţi. Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de medicul specialist desemnat de acesta şi la alcătuirea planului terapeutic.

(7) Judecătorul se pronunţă asupra propunerii printr-o încheiere, care poate fi contestată în 5 zile de la pronunţare. Contestarea nu suspendă punerea în aplicare a măsurii de siguranţă.

(8) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului şi efectuarea unei expertize medico-legale, în cazul în care aceasta nu a fost depusă potrivit alin. (2).

(9) În cazul când după dispunerea măsurii s-a produs însănătoşirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a stării sale de sănătate care înlătură starea de pericol pentru siguranţa publică, judecătorul de drepturi şi libertăţi sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura dispune, la sesizarea procurorului ori a medicului de specialitate sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, ridicarea măsurii luate. Dispoziţiile alin. (2)-(7) se aplică în mod corespunzător.

(10) Dacă după dispunerea măsurii a fost sesizată instanţa prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (9), se dispune de către judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de către instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza.

(11) În cursul judecăţii în primă instanţă şi în apel, la propunerea procurorului ori din oficiu, inculpatul poate fi obligat provizoriu la tratament medical de către instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza, care solicită acte medicale concludente sau efectuarea unei expertize medico-legale. Dispoziţiile alin. (4)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(12) Dacă suspectul sau inculpatul încalcă cu rea-credinţă măsura obligării provizorii la tratament medical, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa care a luat măsura ori în faţa căreia se află cauza dispune, la sesizarea procurorului sau a medicului de specialitate ori din oficiu, internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului, în condiţiile prevăzute la art. 247.

(13) În cazul în care dispune o soluţie de netrimitere în judecată, procurorul sesizează judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ori, după caz, înlocuirea sau încetarea măsurii. Acesta, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, ascultă, dacă este posibil, persoana supusă măsurii provizorii, în prezenţa avocatului său, şi, după efectuarea unei expertize medico-legale, se pronunţă prin încheiere motivată. Împotriva încheierii se poate formula contestaţie, în termen de 3 zile de la pronunţare, care se soluţionează de către judecătorul de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară celei sesizate sau, după caz, de completul competent de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în camera de consiliu.

SECŢIUNEA a 2-a
Internarea medicală provizorie

ART. 247
Condiţiile de aplicare şi conţinutul măsurii

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, pe durata procedurii de cameră preliminară, sau instanţa, în cursul judecăţii, poate dispune internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului care este bolnav mintal ori consumator cronic de substanţe psihoactive, dacă luarea măsurii este necesară pentru înlăturarea unui pericol concret şi actual pentru siguranţa publică.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) constă în internarea medicală nevoluntară a suspectului sau inculpatului într-o unitate specializată de asistenţă medicală, până la însănătoşire sau până la ameliorarea care înlătură starea de pericol ce a determinat luarea măsurii.

(3) Dispoziţiile art. 245 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

ART. 248

Procedura de aplicare şi de ridicare a măsurii

(1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi şi libertăţi sau judecătorului de cameră preliminară de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă o propunere motivată de luare faţă de suspect sau inculpat a măsurii internării medicale provizorii.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1) va fi însoţită de acte medicale concludente sau de expertiza medico-legală psihiatrică.

(3) Judecătorul sesizat conform alin. (1) fixează de îndată termen de soluţionare a propunerii şi dispune aducerea cu mandat a suspectului sau a inculpatului.

(4) Soluţionarea propunerii se face numai după audierea suspectului sau inculpatului, dacă starea sa de sănătate o permite, în prezenţa unui avocat, ales sau numit din oficiu. Când suspectul sau inculpatul se află deja internat într-o unitate de asistenţă medicală şi deplasarea sa nu este posibilă, judecătorul de drepturi şi libertăţi procedează la audierea acestuia, în prezenţa avocatului, în locul unde se află.

(5) Când propunerea prevăzută la alin. (1) nu este însoţită de expertiza medico-legală psihiatrică, instanţa sesizată dispune efectuarea acesteia, luând, dacă este cazul, şi măsura internării necesare pentru efectuarea expertizei.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluţionarea propunerii de luare a măsurii internării medicale ori la alcătuirea concretă a planului terapeutic să fie asistat şi de către un medic desemnat de acesta, ale cărui concluzii sunt înaintate judecătorului de drepturi şi libertăţi.

(8) Judecătorul se pronunţă de îndată asupra propunerii, printr-o încheiere care poate fi contestată în 5 zile de la pronunţare. Contestarea nu suspendă punerea în aplicare a măsurii de siguranţă.

(9) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului şi ia măsuri pentru efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, dacă aceasta nu a fost făcută potrivit alin. (2).

(10) Dacă judecătorul dispune internarea medicală provizorie, se iau şi măsurile prevăzute la art. 229.

(11) Dacă după dispunerea măsurii s-a produs însănătoşirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a stării sale de sănătate care înlătură starea de pericol, judecătorul de drepturi şi libertăţi sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura dispune, prin încheiere, la sesizarea procurorului ori a medicului curant sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice în vederea ridicării măsurii aplicate.

(12) Dacă după dispunerea măsurii a fost sesizată instanţa prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (11), se dispune de către judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de către instanţa de judecată în faţa căreia se află cauza.

(13) În cursul judecăţii în primă instanţă şi în apel, faţă de inculpat se poate dispune internarea medicală provizorie, la propunerea procurorului ori din oficiu, de către instanţa în faţa căreia se află cauza, pe baza expertizei medico-legale psihiatrice. Dispoziţiile alin. (4)-(11) se aplică în mod corespunzător.

(14) Dispoziţiile art. 246 alin. (13) se aplică în mod corespunzător.

CAP. III
Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor şi restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii

ART. 249
Condiţiile generale de luare a măsurilor asigurătorii

(1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecăţii, poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanţă sau, după caz, prin încheiere motivată, pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracţiune.

(2) Măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestru asupra acestora.

(3) Măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se pot lua numai asupra bunurilor suspectului sau inculpatului.

(4) Măsurile asigurătorii în vederea confiscării speciale sau confiscării extinse se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului ori ale altor persoane în proprietatea sau posesia cărora se află bunurile ce urmează a fi confiscate.

(5) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei produse prin infracţiune şi pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului şi ale persoanei responsabile civilmente, până la concurenţa valorii probabile a acestora.

(6) Măsurile asigurătorii prevăzute la alin. (5) se pot lua, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară şi al judecăţii, şi la cererea părţii civile. Măsurile asigurătorii luate din oficiu de către organele judiciare prevăzute la alin. (1) pot folosi şi părţii civile.

(7) Măsurile asigurătorii luate în condiţiile alin. (1) sunt obligatorii în cazul în care persoana vătămată este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

(8) Nu pot fi sechestrate bunuri care aparţin unei autorităţi sau instituţii publice ori unei alte persoane de drept public şi nici bunurile exceptate de lege.

ART. 250
Contestarea măsurilor asigurătorii

(1) Împotriva măsurii asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestaţie, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanţei de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond.

(2) Contestaţia nu este suspensivă de executare.

(3) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi şi libertăţi dosarul cauzei, în termen de 24 de ore de la solicitarea dosarului de către acesta.

(4) Soluţionarea contestaţiei se face în camera de consiliu, cu citarea celui care a făcut contestaţia şi a persoanelor interesate, prin încheiere motivată, care este definitivă. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la soluţionarea contestaţiei.

(5^1) Dacă, până la soluţionarea contestaţiei formulate conform alin. (1), a fost sesizată instanţa prin rechizitoriu, contestaţia se înaintează, spre competentă soluţionare, judecătorului de cameră preliminară. Dispoziţiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(6) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanţa de judecată, procurorul, suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestaţie la acest judecător ori la această instanţă, în termen de 3 zile de la data punerii în executare a măsurii.

(7) Contestaţia nu suspendă executarea şi se soluţionează, în şedinţă publică, prin încheiere motivată, cu citarea părţilor, în termen de 5 zile de la înregistrarea acesteia. Participarea procurorului este obligatorie.

(8) După rămânerea definitivă a hotărârii, se poate face contestaţie potrivit legii civile numai asupra modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii.

(9) Întocmirea minutei este obligatorie.

ART. 250^1

Contestarea măsurilor asigurătorii dispuse în cursul judecăţii

(1) Împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea unei măsuri asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară, de instanţa de judecată sau de instanţa de apel, inculpatul, procurorul sau orice altă persoană interesată poate face contestaţie, în termen de 48 de ore de la pronunţare sau, după caz, de la comunicare. Contestaţia se depune, după caz, la judecătorul de cameră preliminară, instanţa de judecată sau instanţa de apel care a pronunţat încheierea atacată şi se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, după caz, judecătorului de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară, respectiv instanţei ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Contestaţia împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară de la Secţia penală a Înaltei Curte de Casaţie şi Justiţie a luat o măsură asigurătorie se soluţionează de un complet format din 2 judecători de cameră preliminară, iar contestaţia împotriva încheierii prin care Secţia penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în primă instanţă sau în apel, a luat o măsură asigurătorie se soluţionează de Completul de 5 judecători.

(3) Contestaţia formulată potrivit alin. (1) nu este suspensivă de executare. Contestaţia se soluţionează în termen de 5 zile de la înregistrare, în şedinţă publică, cu participarea procurorului şi cu citarea inculpatului şi a părţilor interesate care au formulat-o. Prevederile art. 425^1 şi următoarele se aplică în mod corespunzător.

ART. 251

Organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii

Ordonanţa sau încheierea de luare a măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire de către organele de cercetare penală, precum şi de către organele competente potrivit legii, din dispoziţia organului de urmărire penală sau a judecătorului de cameră preliminară ori a instanţei de judecată, după caz.

ART. 252

Procedura sechestrului

(1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice şi să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge, dacă este cazul, la evaluatori sau experţi.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre preţioase, mijloacele de plată străine, titlurile de valoare interne, obiectele de artă şi de muzeu, colecţiile de valoare, precum şi sumele de bani care fac obiectul sechestrului vor fi ridicate în mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau autorităţilor competente, potrivit profilului de activitate, care sunt obligate să le primească şi să le valorifice de îndată.

(4) Metalele sau pietrele preţioase ori obiectele confecţionate cu acestea şi mijloacele de plată străine se depun la cea mai apropiată instituţie bancară.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu şi colecţiile de valoare se predau spre păstrare instituţiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevăzute la alin. (4) şi (5) se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, procedurii de cameră preliminară sau judecăţii, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la pronunţarea în cauză a unei soluţii definitive.

(7) Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

(8) Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. (3), precum şi sumele de bani ridicate potrivit alin. (2) se depun în contul constituit potrivit legii speciale, în termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Celelalte bunuri mobile sechestrate sunt puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

ART. 252^1

Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

(1) În cursul procesului penal, înainte de pronunţarea unei hotărâri definitive, procurorul sau instanţa de judecată care a instituit sechestrul poate dispune de îndată valorificarea bunurilor

(2) În cursul procesului penal, înainte de pronunţarea unei hotărâri definitive, atunci când nu există acordul proprietarului, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în mod excepţional, în următoarele situaţii:

a) atunci când, în termen de un an de la data instituirii sechestrului, valoarea bunurilor sechestrate s-a diminuat în mod semnificativ, respectiv cu cel puţin 40% în raport cu cea de la momentul dispunerii măsurii asigurătorii. Dispoziţiile art. 252 alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi în acest caz;

b) atunci când există riscul expirării termenului de garanţie sau când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor animale sau păsări vii;

c) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra produselor inflamabile sau petroliere;

d) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor bunuri a căror depozitare sau întreţinere necesită cheltuieli disproporţionate în raport cu valoarea bunului.

(3) În cursul procesului penal, înainte de pronunţarea unei hotărâri definitive, atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii: proprietarul nu a putut fi identificat şi valorificarea nu se poate face potrivit alin. (2), autovehiculele asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în următoarele situaţii:

a) atunci când acestea au fost folosite, în orice mod, la săvârşirea unei infracţiuni;

b) dacă de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra acestor bunuri a trecut o perioadă de un an sau mai mare.

(4) Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcută potrivit alin. (1), (2) şi (3) se depun în contul prevăzut de art. 252 alin. (8).

ART. 252^2

Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale

(1) În cursul urmăririi penale, atunci când nu există acordul proprietarului, dacă procurorul care a instituit sechestrul apreciază că se impune valorificarea bunurilor mobile sechestrate, îl sesizează cu o propunere motivată de valorificare a bunurilor sechestrate pe judecătorul de drepturi şi libertăţi.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sesizat în condiţiile alin. (1) fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt chemate părţile, precum şi custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(3) La termenul fixat, în cameră de consiliu, se aduce la cunoştinţa părţilor şi a custodelui faptul că se intenţionează valorificarea bunurilor mobile sechestrate şi li se pune în vedere că au dreptul de face observaţii sau cereri legate de bunurile ce urmează a fi valorificate. După examinarea obiecţiilor şi cererilor făcute de părţi sau custode, judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune prin încheiere motivată asupra valorificării bunurilor mobile prevăzute la art. 252^1 alin. (2). Lipsa părţilor legal citate nu împiedică desfăşurarea procedurii.

(4) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi şi libertăţi prevăzute la alin. (2) se poate face contestaţie la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa ierarhic superioară de către părţi, custode, procuror, precum şi de către orice altă persoană interesată în termen de 10 zile.

(5) Termenul prevăzut la alin. (4) curge de la comunicare pentru procuror, părţi sau custode sau de la data când au luat la cunoştinţă de încheiere în cazul altor persoane interesate.

(6) Părţile sau custodele pot face contestaţie numai împotriva încheierii prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi a dispus valorificarea bunurilor mobile sechestrate. Procurorul poate face contestaţie numai împotriva încheierii prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi a respins propunerea de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.

(7) Contestaţia prevăzută la alin. (4) este suspensivă de executare. Judecarea cauzei se face de urgenţă şi cu precădere, iar hotărârea prin care se soluţionează contestaţia este definitivă.

ART. 252^3

Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul judecăţii

(1) În cursul judecăţii, instanţa de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, a uneia dintre părţi sau a custodelui, poate dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate. În acest scop, instanţa de judecată fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate în camera de consiliu părţile, precum şi custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(2) La termenul fixat, se pune în discuţia părţilor, în camera de consiliu, valorificarea bunurilor mobile sechestrate şi li se pune în vedere că au dreptul de a face observaţii sau cereri legate de acestea. Lipsa părţilor legal citate nu împiedică desfăşurarea procedurii.

(3) Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum şi cu privire la cererile prevăzute la alin. (2), instanţa de judecată dispune prin încheiere motivată. Încheierea instanţei este definitivă.

ART. 252^4

Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

(1) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a încheierii prevăzute de art. 252^2 alin. (3) sau a hotărârii judecătoreşti de valorificare a bunurilor mobile sechestrate, prevăzută de art. 252^2 alin. (7) sau art. 252^3 alin. (3), suspectul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, custodele, orice altă persoană interesată, precum şi procurorul pot formula, în cursul procesului penal, contestaţie la instanţa competentă să soluţioneze cauza în primă instanţă.

(2) Contestaţia prevăzută la alin. (1) se face în termen de 15 zile de la îndeplinirea actului contestat.

(3) Instanţa soluţionează contestaţia de urgenţă şi cu precădere, în şedinţă publică, cu citarea părţilor, prin încheiere definitivă.

(4) După soluţionarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut contestaţie împotriva modului de aducere la îndeplinire a încheierii sau a hotărârii judecătoreşti de valorificare a bunurilor mobile sechestrate prevăzute la alin. (1), se poate face contestaţie potrivit legii civile.

ART. 253

Procesul-verbal de sechestru şi notarea sau înscrierea ipotecară

(1) Organul care aplică sechestrul încheie un proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 252, descriind în amănunt bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată şi bunurile exceptate de lege de la urmărire, potrivit dispoziţiilor art. 249 alin. (8), găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestru. De asemenea, se consemnează obiecţiile suspectului sau inculpatului ori ale părţii responsabile civilmente, precum şi cele ale altor persoane interesate.

(2) În procesul-verbal prevăzut la alin. (1) se menţionează şi faptul că părţile au fost încunoştinţate că:

a) pot solicita valorificarea bunului sau bunurilor sechestrate, în temeiul art. 252^1 alin. (1);

b) în cursul procesului penal, înainte de pronunţarea unei hotărâri definitive, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate de către organul judiciar, chiar şi fără consimţământul proprietarului, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 252^1 alin. (2).

(3) Un exemplar al procesului-verbal prevăzut la alin. (1) se lasă persoanei asupra bunurilor căreia s-a aplicat sechestrul, iar în lipsa acesteia, celor cu care locuieşte, administratorului, portarului sau celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte ori unui vecin. În cazul când o parte din bunuri sau totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează şi organului judiciar care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

(4) Pentru bunurile imobile sechestrate, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent notarea ipotecară asupra bunurilor sechestrate, anexând copie de pe ordonanţa sau încheierea prin care s-a dispus sechestrul şi un exemplar al procesului-verbal de sechestru.

(5) Prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător şi cu privire la dispunerea înscrierii ipotecare asupra bunurilor mobile.

ART. 254

Poprirea

(1) Sumele de bani datorate cu orice titlu suspectului ori inculpatului sau părţii responsabile civilmente de către o a treia persoană ori de către cel păgubit sunt poprite în mâinile acestora, în limitele prevăzute de lege, de la data primirii ordonanţei sau încheierii prin care se înfiinţează sechestrul.

(2) Sumele de bani prevăzute la alin. (1) vor fi consemnate de către debitori, după caz, la dispoziţia organului judiciar care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de 5 zile de la scadenţă, recipisele urmând a fi predate procurorului, judecătorului de cameră preliminară ori instanţei de judecată în termen de 24 de ore de la consemnare.

ART. 255

Restituirea lucrurilor

(1) Dacă procurorul sau judecătorul de drepturi şi libertăţi, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecăţii, constată, la cerere sau din oficiu, că lucrurile ridicate de la suspect ori inculpat sau de la orice persoană care le-a primit spre a le păstra sunt proprietatea persoanei vătămate sau a altei persoane ori au fost luate pe nedrept din posesia sau deţinerea acestora, dispune restituirea acestor lucruri. Dispoziţiile art. 250 se aplică în mod corespunzător.

(2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu sunt îngreunate stabilirea situaţiei de fapt şi justa soluţionare a cauzei şi cu obligaţia pentru cel căruia îi sunt restituite să le păstreze până la pronunţarea unei soluţii definitive în procesul penal.

ART. 256

Restabilirea situaţiei anterioare

Instanţa de judecată, în cursul judecăţii, poate lua măsuri de restabilire a situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii, când schimbarea acelei situaţii a rezultat din comiterea infracţiunii, iar restabilirea este posibilă.

TITLUL VI
Acte procesuale şi procedurale comune

CAP. I
Citarea, comunicarea actelor procedurale şi mandatul de aducere

ART. 257

Modul de citare

(1) Chemarea unei persoane în faţa organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată se face prin citaţie scrisă. Citarea se poate face şi prin notă telefonică sau telegrafică, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(2) Comunicarea citaţiilor şi a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenţii procedurali ai organelor judiciare sau prin orice alt salariat al acestora, prin intermediul poliţiei locale ori prin serviciul poştal sau de curierat.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (2) sunt obligate să îndeplinească procedura de citare şi să comunice dovezile de îndeplinire a acesteia înainte de termenul de citare stabilit de organul judiciar.

(4) În cazul prevăzut la art. 80, persoanele vătămate şi părţile civile pot fi citate prin reprezentantul legal sau printr-o publicaţie de circulaţie naţională.

(5) Citarea se poate realiza şi prin intermediul poştei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, cu acordul persoanei citate.

(6) Minorul cu o vârstă mai mică de 16 ani va fi citat, prin intermediul părinţilor sau al tutorelui, cu excepţia cazului în care acest lucru nu este posibil.

(7) Organul judiciar poate comunica şi oral persoanei prezente termenul următor, aducându-i la cunoştinţă consecinţele neprezentării. În cursul urmăririi penale, aducerea la cunoştinţă a termenului se menţionează într-un proces-verbal, care se semnează de către persoana astfel citată.

(8) Citarea şi comunicarea actelor procedurale se fac în plic închis, care va purta menţiunea "Pentru justiţie. A se înmâna cu prioritate".

ART. 258

Conţinutul citaţiei

(1) Citaţia este individuală şi trebuie sa cuprindă următoarele:

a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată care emite citaţia, sediul său, data emiterii şi numărul dosarului;

b) numele şi prenumele celui citat, calitatea în care este citat şi indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat;

d) ora, ziua, luna şi anul, locul de înfăţişare, precum şi invitarea celui citat să se prezinte la data şi locul indicate;

e) menţiunea că partea citată are dreptul la un avocat cu care să se prezinte la termenul fixat;

f) dacă este cazul, menţiunea că, potrivit art. 90 sau art. 93 alin. (4), apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu îşi alege un avocat, care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat din oficiu;

g) menţiunea că partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanţei sau a parchetului;

h) consecinţele neprezentării în faţa organului judiciar.

(2) Citaţia transmisă suspectului sau inculpatului trebuie să cuprindă încadrarea juridică şi denumirea infracţiunii de care este acuzat, atenţionarea că, în caz de neprezentare, poate fi adus cu mandat de aducere.

(3) Citaţia se semnează de cel care o emite.

ART. 259

Locul de citare

(1) Suspectul, inculpatul, părţile în proces, precum şi alte persoane se citează la adresa unde locuiesc, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului lor de muncă, prin serviciul de personal al unităţii la care lucrează.

(2) Suspectul sau inculpatul are obligaţia de a comunica în termen de cel mult 3 zile organului judiciar schimbarea adresei unde locuieşte. Suspectul sau inculpatul este informat cu privire la această obligaţie în cadrul audierii şi cu privire la consecinţele nerespectării obligaţiei.

(3) Suspectul sau inculpatul care a indicat, printr-o declaraţie dată în cursul procesului penal, un alt loc pentru a fi citat este citat la locul indicat.

(4) Suspectul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales, dacă nu s-a prezentat după prima citare legal îndeplinită.

(5) Dacă nu se cunosc nici adresa unde locuieşte suspectul sau inculpatul şi nici locul său de muncă, la sediul organului judiciar se afişează o înştiinţare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua şi ora când a fost făcută;

b) numele şi prenumele celui care a făcut afişarea şi funcţia acestuia;

c) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, reşedinţa, respectiv sediul celui citat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înştiinţarea şi denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul;

e) menţiunea că înştiinţarea se referă la actul procedural al citaţiei;

f) menţiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citaţia în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citaţia;

g) menţiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citaţiei în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citaţia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a afişat înştiinţarea.

(6) Bolnavii sau persoanele aflate, după caz, în spitale, aşezăminte medicale ori de asistenţă socială se citează prin administraţia acestora.

(7) Persoanele private de libertate se citează la locul de deţinere, prin administraţia acestuia. O copie a citaţiei se comunică şi administraţiei locului de deţinere.

(7^1) Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

(8) Pentru persoanele care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, aflate în cursă, citarea se face la căpitănia portului unde este înregistrată nava.

(9) Dacă suspectul sau inculpatul locuieşte în străinătate, citarea se face, pentru primul termen, potrivit normelor de drept internaţional penal aplicabile în relaţia cu statul solicitat, în condiţiile legii. În absenţa unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic internaţional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia ţine loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare. Pentru primul termen de judecată, suspectul sau inculpatul va fi înştiinţat prin citaţie că are obligaţia de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poştă electronică sau mesagerie electronică, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care nu se conformează, comunicările i se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poşta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menţionate actele care se expediază, ţinând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

(10) Personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare şi cetăţenii români trimişi să lucreze în cadrul organizaţiilor internaţionale, membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, precum şi cetăţenii români aflaţi în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii de familie care îi însoţesc, se citează prin intermediul unităţilor care i-au trimis în străinătate.

(11) La stabilirea termenului pentru înfăţişarea suspectului sau inculpatului aflat în străinătate se ţine seama de normele internaţionale aplicabile în relaţia cu statul pe teritoriul căruia se afla suspectul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citaţia în vederea înfăţişării să fie primită cel mai târziu cu 30 de zile înainte de ziua stabilită pentru înfăţişare.

(12) Instituţiile, autorităţile publice şi alte persoane juridice se citează la sediul acestora, iar în cazul neidentificării sediului, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile alin. (5).

(13) Citarea prin intermediul poştei electronice sau al unui sistem de mesagerie electronică se face la adresa electronică ori la coordonatele care au fost indicate în acest scop organului judiciar de către persoana citată sau de către reprezentantul ei.

ART. 260

Înmânarea citaţiei

(1) Citaţia se înmânează, oriunde este găsit, personal celui citat, care va semna dovada de primire.

(2) Dacă persoana citată refuză să primească citaţia, persoana însărcinată să comunice citaţia va afişa pe uşa destinatarului o înştiinţare, încheind un proces-verbal cu privire la împrejurările constatate. Înştiinţarea trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua şi ora când afişarea a fost făcută;

b) numele şi prenumele celui care a făcut afişarea şi funcţia acestuia;

c) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, reşedinţa, respectiv sediul celui înştiinţat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înştiinţarea şi denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul, cu indicarea sediului acestuia;

e) menţiunea că înştiinţarea se referă la actul procedural al citaţiei;

f) menţiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citaţia în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citaţia;

g) menţiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citaţiei în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citaţia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a afişat înştiinţarea.

(2^1) Dacă persoana citată, primind citaţia, refuză sau nu poate să semneze dovada de primire, persoana însărcinată să comunice citaţia încheie despre aceasta proces-verbal.

(3) În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un suspect sau inculpat care locuieşte în străinătate nu poate fi înmânată, precum şi în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poştă, citaţia se va afişa la sediul parchetului sau al instanţei, după caz.

(4) Citarea se poate realiza şi prin intermediul autorităţilor competente ale statului străin dacă:

a) adresa celui citat este necunoscută sau inexactă;

b) nu a fost posibilă trimiterea citaţiei prin intermediul poştei;

c) dacă citarea prin poştă a fost ineficientă sau necorespunzătoare.

(5) Când citarea se face potrivit art. 259 alin. (6)-(8), unităţile acolo arătate sunt obligate a înmâna de îndată citaţia persoanei citate sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obţine semnătura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanţei de judecată care a emis citaţia.

(6) Citaţia destinată unei instituţii sau autorităţi publice ori altei persoane juridice se predă la registratură sau funcţionarului însărcinat cu primirea corespondenţei. Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) Când citarea se realizează potrivit art. 257 alin. (5), persoana care realizează citarea întocmeşte un proces-verbal.

ART. 261

Înmânarea citaţiei altor persoane

(1) Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citaţia soţului, unei rude sau oricărei persoane care locuieşte cu ea ori care în mod obişnuit îi primeşte corespondenţa. Citaţia nu poate fi înmânată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de discernământ.

(2) Dacă persoana citată locuieşte într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate la alin. (1), citaţia se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte.

(3) Persoana care primeşte citaţia semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea şi semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta refuză sau nu poate semna dovada de primire, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei, încheind proces-verbal.

(4) În lipsa persoanelor arătate la alin. (1) şi (2), agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citaţia. Când persoana citată nu poate fi găsită, agentul afişează pe uşa locuinţei persoanei citate o înştiinţare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua şi ora când depunerea sau, după caz, afişarea a fost făcută;

b) numele şi prenumele celui care a făcut afişarea şi funcţia acestuia;

c) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, reşedinţa, respectiv sediul celui înştiinţat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înştiinţarea şi denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul, cu indicarea sediului acestuia;

e) menţiunea că înştiinţarea se referă la actul procedural al citaţiei;

f) menţiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citaţia în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citaţia;

g) menţiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citaţiei în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citaţia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a afişat înştiinţarea.

(5) În cazul când persoana citată locuieşte într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citaţie nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuieşte, agentul este obligat să facă investigaţii pentru a afla aceasta. Dacă investigaţiile au rămas fără rezultat, agentul afişează citaţia pe uşa principală a clădirii, încheind proces-verbal şi făcând menţiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmânarea citaţiei.

ART. 261^1

Imposibilitatea de a comunica citaţia

Când comunicarea citaţiei nu se poate face, deoarece imobilul nu există, este nelocuit ori destinatarul nu mai locuieşte în imobilul respectiv, sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul întocmeşte un proces-verbal în care menţionează situaţiile constatate, pe care îl trimite organului judiciar care a dispus citarea.

ART. 262

Dovada de primire şi procesul-verbal de predare a citaţiei

(1) Dovada de primire a citaţiei trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanţei care a emis citaţia, numele, prenumele şi calitatea persoanei citate, precum şi data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmânării citaţiei, numele, prenumele, calitatea şi semnătura celui care înmânează citaţia, certificarea de către acesta a identităţii şi semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citaţia, precum şi arătarea calităţii acesteia.

(2) Ori de câte ori, cu prilejul predării, afişării sau transmiterii electronice a unei citaţii se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător şi menţiunile prevăzute la alin. (1). În situaţia în care citarea se realizează prin intermediul poştei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, la procesul-verbal se ataşează, dacă este posibil, dovada transmiterii acesteia.

ART. 263

Incidente privind citarea

(1) În cursul judecăţii, neregularitatea cu privire la citare este luată în considerare doar dacă partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea o invocă la termenul următor la care este prezentă sau legal citată, dispoziţiile privind sancţiunea nulităţii aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Cu excepţia situaţiei în care prezenţa inculpatului este obligatorie, neregularitatea privind procedura de citare a unei părţi poate fi invocată de către procuror, de către celelalte părţi ori din oficiu numai la termenul la care ea s-a produs.

ART. 264

Comunicarea altor acte procedurale

(1) Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispoziţiilor prevăzute în prezentul capitol.

(2) În cazul persoanelor private de libertate, comunicarea celorlalte acte de procedură se face prin fax sau prin orice alt mijloc de comunicare electronică disponibil la locul de detenţie.

ART. 265

Mandatul de aducere

(1) O persoană poate fi adusă în faţa organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată pe baza unui mandat de aducere, dacă, fiind anterior citată, nu s-a prezentat, în mod nejustificat, iar ascultarea ori prezenţa ei este necesară, sau dacă nu a fost posibilă comunicarea corespunzătoare a citaţiei şi împrejurările indică fără echivoc că persoana se sustrage de la primirea citaţiei.

(2) Suspectul sau inculpatul poate fi adus cu mandat de aducere, chiar înainte de a fi fost chemat prin citaţie, dacă această măsură se impune în interesul rezolvării cauzei.

(3) În cursul urmăririi penale mandatul de aducere se emite de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecăţii de către instanţă.

(4) În cazul în care pentru executarea mandatului de aducere este necesară pătrunderea fără consimţământ într-un domiciliu sau sediu, în cursul urmăririi penale mandatul de aducere poate fi dispus, la cererea motivată a procurorului, de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul.

(5) Cererea formulată de procuror, în cursul urmăririi penale, trebuie să cuprindă:

a) motivarea îndeplinirii condiţiilor prevăzute la alin. (1) şi (2);

b) indicarea infracţiunii care constituie obiectul urmăririi penale şi numele suspectului sau al inculpatului;

c) indicarea adresei unde se află persoana pentru care se solicită emiterea mandatului de aducere.

(6) Cererea prin care se solicită, în cursul urmăririi penale, emiterea unui mandat de aducere se soluţionează în camera de consiliu, fără citarea părţilor.

(7) În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată, judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune motivat, prin încheiere definitivă, admiterea solicitării parchetului şi încuviinţarea aducerii persoanei solicitate, emiţând de îndată mandatul de aducere.

(8) Mandatul de aducere emis de judecătorul de drepturi şi libertăţi trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanţei;

b) data, ora şi locul emiterii;

c) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a emis mandatul de aducere;

d) scopul pentru care a fost emis;

e) numele persoanei care urmează a fi adusă cu mandat şi adresa unde locuieşte. În cazul suspectului sau inculpatului, mandatul de aducere trebuie să menţioneze infracţiunea care constituie obiectul urmăririi penale;

f) indicarea temeiului şi motivarea necesităţii emiterii mandatului de aducere;

g) menţiunea că mandatul de aducere poate fi folosit o singură dată;

h) semnătura judecătorului şi ştampila instanţei.

(9) În cazul în care judecătorul de drepturi şi libertăţi apreciază că nu sunt satisfăcute condiţiile prevăzute la alin. (1), (2) şi (4), dispune, prin încheiere definitivă, respingerea cererii, ca neîntemeiată.

(10) Mandatul de aducere emis de organul de urmărire penală, în cursul urmăririi penale, sau de instanţă, în cursul judecăţii, trebuie să cuprindă, în mod corespunzător, menţiunile prevăzute la alin. (8).

(11) Organul judiciar ascultă, de îndată, persoana adusă cu mandat de aducere sau, după caz, efectuează de îndată actul care a necesitat prezenţa acesteia.

(12) Persoanele aduse cu mandat rămân la dispoziţia organului judiciar numai pe durata impusă de audiere sau de îndeplinirea actului procesual care a făcut necesară prezenţa lor, dar nu mai mult de 8 ore, în afară de cazul când s-a dispus reţinerea ori arestarea preventivă a acestora.

Executarea mandatului de aducere

ART. 266

(1) Mandatul de aducere se execută prin organele de cercetare penală ale poliţiei judiciare şi organele de ordine publică. Persoana căreia i se încredinţează executarea mandatului transmite mandatul persoanei pentru care acesta a fost emis şi îi solicită să o însoţească. În cazul în care persoana indicată în mandat refuză să însoţească persoana care execută mandatul sau încearcă să fugă, aceasta va fi adusă prin constrângere.

(2) În vederea executării mandatului emis de judecătorul de drepturi şi libertăţi sau de instanţa de judecată, organele prevăzute la alin. (1) pot pătrunde în locuinţa sau sediul oricărei persoane, în care există indicii că se află cel căutat, în cazul în care acesta refuză să coopereze, împiedică executarea mandatului sau pentru orice alt motiv temeinic justificat şi proporţional cu scopul urmărit.

(3) Dacă persoana arătată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boală, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta într-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală sau, după caz, instanţei de judecată.

(4) Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găseşte persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări şi, dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde menţiuni despre cercetările făcute. Procesul-verbal se înaintează, de îndată, organului de urmărire penală sau, după caz, instanţei de judecată.

(5) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unităţii militare sau prin poliţia militară.

(6) Activităţile desfăşurate cu ocazia executării mandatului de aducere sunt consemnate într-un proces-verbal, care trebuie să cuprindă:

a) numele, prenumele şi calitatea celui care îl încheie;

b) locul unde este încheiat;

c) menţiuni despre activităţile desfăşurate.

ART. 267

Accesul la bazele electronice de date

(1) În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfăşurarea procedurilor, procurorul sau instanţa au drept de acces direct la bazele electronice de date deţinute de organele administraţiei de stat.

(2) Organele administraţiei de stat care deţin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanţa de judecată în vederea asigurării accesului direct al acestora la informaţiile existente în bazele electronice de date, în condiţiile legii.

CAP. II

Termenele

ART. 268

Consecinţele nerespectării termenului

(1) Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exerciţiul dreptului şi nulitatea actului făcut peste termen.

(2) Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispoziţiile privitoare la nulităţi.

ART. 269

Calculul termenelor procedurale

(1) La calcularea termenelor procedurale se porneşte de la ora, ziua, luna sau anul prevăzut în actul care a provocat curgerea termenului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteşte ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlineşte.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expiră, după caz, la sfârşitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfârşitul zilei şi lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună care nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni.

(4) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârşitul primei zile lucrătoare care urmează.

ART. 270

Acte considerate ca făcute în termen

(1) Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administraţia locului de deţinere ori la unitatea militară sau la oficiul poştal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administraţia locului de deţinere pe actul depus, recipisa oficiului poştal, precum şi înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe actul depus servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

(2) Dacă un act care trebuia făcut într-un anumit termen a fost comunicat sau transmis, din necunoaştere ori dintr-o greşeală vădită a expeditorului, înainte de expirarea termenului, unui organ judiciar care nu are competenţă, se consideră că a fost depus în termen, chiar dacă actul ajunge la organul judiciar competent după expirarea termenului fixat.

(3) Cu excepţia căilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen dacă data la care a fost trecut în registrul de ieşire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

ART. 271

Calculul termenelor în cazul măsurilor privative sau restrictive de drepturi

În calculul termenelor privind măsurile preventive sau orice măsuri restrictive de drepturi, ora sau ziua de la care începe şi cea la care se sfârşeşte termenul intră în durata acestuia.

CAP III
Cheltuielile judiciare

ART. 272

Acoperirea cheltuielilor judiciare

(1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, onorariile avocaţilor, precum şi orice alte cheltuieli ocazionate de desfăşurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părţi.

(2) Cheltuielile judiciare prevăzute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri şi cheltuieli al Ministerului Justiţiei, al Ministerului Public, precum şi al altor ministere de resort.

ART. 273

Sumele cuvenite martorului, expertului şi interpretului

(1) Martorul, expertul şi interpretul chemaţi de organul de urmărire penală ori de instanţă au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreţinere, locuinţă şi a altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul şi interpretul care sunt salariaţi au dreptul la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu pricinuite de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanţă.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptăţit să primească o compensare.

(4) Expertul şi interpretul au dreptul la o retribuţie pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile şi în condiţiile prevăzute prin dispoziţii legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. (1), (3) şi (4) se plătesc pe baza dispoziţiilor luate de organul care a dispus chemarea şi în faţa căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat.

ART. 274

Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunţare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunţarea la aplicarea pedepsei

(1) În caz de renunţare la urmărirea penală, condamnare, amânare a aplicării pedepsei sau renunţare la aplicarea pedepsei, suspectul sau, după caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepţia cheltuielilor privind avocaţii din oficiu şi interpreţii desemnaţi de organele judiciare, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulţi suspecţi sau, după caz, inculpaţi, procurorul sau, după caz, instanţa hotărăşte partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părţi se ţine seama, pentru fiecare dintre suspecţi sau, după caz, inculpaţi, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta şi la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

ART. 275

Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri

(1) Cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. în caz de achitare, de către:

a) persoana vătămată, în măsura în care i se reţine o culpă procesuală;

b) partea civilă căreia i s-au respins în totul pretenţiile civile, în măsura în care i se reţine o culpă procesuală;

c) inculpatul care a fost obligat la repararea prejudiciului;

2. în caz de încetare a procesului penal, de către:

a) inculpat, dacă există o cauză de nepedepsire;

b) persoana vătămată, în caz de retragere a plângerii prealabile sau în cazul în care plângerea prealabilă a fost tardiv introdusă;

c) partea prevăzută în acordul de mediere, în cazul în care a intervenit medierea penală;

d) inculpatul şi persoana vătămată, în caz de împăcare.

3. dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

a) persoana vătămată, atunci când aceasta şi-a retras plângerea prealabilă ori s-a dispus clasarea în temeiul dispoziţiilor art. 16 alin. (1) lit. a)-c) sau achitarea inculpatului, în măsura în care i se reţine o culpă procesuală;

b) inculpat, atunci când se dispune clasarea pentru alte situaţii decât cele prevăzute în dispoziţiile art. 16 alin. (1) lit. a)-c) ori încetarea procesului penal;

4. în caz de restituire a cauzei la parchet în procedura camerei preliminare, cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat.

(2) În cazul declarării apelului, recursului în casaţie ori al introducerii unei contestaţii sau oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care şi-a retras apelul, recursul în casaţie, contestaţia sau cererea.

(3) În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(4) În cazul când mai multe părţi sau persoane vătămate sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanţa hotărăşte partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

(5) Dispoziţiile alin. (1) pct. 1 şi 2 şi ale alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător în cazul dispunerii în cursul urmăririi penale a unei soluţii de clasare şi în situaţia respingerii unei plângeri formulate împotriva actelor şi măsurilor dispuse de organele de urmărire penală.

(6) Cheltuielile privind avocaţii din oficiu şi interpreţii desemnaţi de organele judiciare, potrivit legii, rămân în sarcina statului.

(7) În situaţia contestaţiilor formulate de către administraţia penitenciarului în cazurile prevăzute de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările şi completările ulterioare, cheltuielile judiciare rămân în sarcina statului.

ART. 276

Plata cheltuielilor judiciare făcute de părţi

(1) În caz de condamnare, renunţare la urmărirea penală, renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, inculpatul este obligat să plătească persoanei vătămate, precum şi părţii civile căreia i s-a admis acţiunea civilă cheltuielile judiciare făcute de acestea.

(2) Când acţiunea civilă este admisă numai în parte, instanţa îl poate obliga pe inculpat la plata totală sau parţială a cheltuielilor judiciare.

(3) În caz de renunţare la pretenţiile civile, precum şi în caz de tranzacţie, mediere ori recunoaştere a pretenţiilor civile, instanţa dispune asupra cheltuielilor conform înţelegerii părţilor.

(4) În situaţiile prevăzute la alin. (1) şi (2), când sunt mai mulţi inculpaţi ori dacă există şi parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 274 alin. (2) şi (3).

(5) În caz de achitare, persoana vătămată sau partea civilă este obligată să plătească inculpatului şi, după caz, părţii responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceştia, în măsura în care au fost provocate de persoana vătămată sau de partea civilă.

(6) În celelalte cazuri instanţa stabileşte obligaţia de restituire potrivit legii civile.

CAP. IV

Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale şi înlăturarea unor omisiuni vădite

ART. 277

Modificări în acte procedurale

(1) Orice adăugare, corectură ori suprimare făcută în cuprinsul unui act procedural este luată în considerare numai dacă aceste modificări sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfârşitul actului, de către cei care l-au semnat.

(2) Modificările neconfirmate, dar care nu schimbă înţelesul frazei, rămân valabile.

(3) Locurile nescrise în cuprinsul unei declaraţii trebuie barate, astfel încât să nu se poată face adăugări.

ART. 278
Îndreptarea erorilor materiale

(1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuşi organul de urmărire penală, de judecătorul de drepturi şi libertăţi sau de cameră preliminară ori de instanţa care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

(2) În vederea îndreptării erorii, părţile pot fi chemate spre a da lămuriri.

(3) Despre îndreptarea efectuată organul judiciar întocmeşte, după caz, un proces-verbal sau o încheiere, făcându-se menţiune şi la sfârşitul actului corectat.

ART. 279
Înlăturarea unor omisiuni vădite

Dispoziţiile art. 278 se aplică şi în cazul când organul judiciar, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunţat asupra sumelor pretinse de martori, experţi, interpreţi, avocaţi, potrivit art. 272 şi 273, precum şi cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asigurătorii.

CAP. V
Nulităţile

ART. 280
Efectele nulităţii

(1) Încălcarea dispoziţiilor legale care reglementează desfăşurarea procesului penal atrage nulitatea actului în condiţiile prevăzute expres de prezentul cod.

(2) Actele îndeplinite ulterior actului care a fost declarat nul sunt la rândul lor lovite de nulitate, atunci când există o legătură directă între acestea şi actul declarat nul.

(3) Atunci când constată nulitatea unui act, organul judiciar dispune, când este necesar şi dacă este posibil, refacerea acelui act cu respectarea dispoziţiilor legale.

ART. 281
Nulităţile absolute

(1) Determină întotdeauna aplicarea nulităţii încălcarea dispoziţiilor privind:

a) compunerea completului de judecată;

b) competenţa materială şi competenţa personală a instanţelor judecătoreşti, atunci când judecata a fost efectuată de o instanţă inferioară celei legal competente;

c) publicitatea şedinţei de judecată;

d) participarea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;

e) prezenţa suspectului sau a inculpatului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;

f) asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum şi a celorlalte părţi, atunci când asistenţa este obligatorie.

(2) Nulitatea absolută se constată din oficiu sau la cerere.

(3) Încălcarea dispoziţiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. a)-d) poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Încălcarea dispoziţiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. e) şi f) trebuie invocată:

a) până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare;

b) în orice stare a procesului, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecăţii;

c) în orice stare a procesului, indiferent de momentul la care a intervenit încălcarea, când instanţa a fost sesizată cu un acord de recunoaştere a vinovăţiei.

ART. 282
Nulităţile relative

(1) Încălcarea oricăror dispoziţii legale în afara celor prevăzute la art. 281 determină nulitatea actului atunci când prin nerespectarea cerinţei legale s-a adus o vătămare drepturilor părţilor ori ale subiecţilor procesuali principali, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desfiinţarea actului.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată de procuror, suspect, inculpat, celelalte părţi sau persoana vătămată, atunci când există un interes procesual propriu în respectarea dispoziţiei legale încălcate.

(3) Nulitatea relativă se invocă în cursul sau imediat după efectuarea actului ori cel mai târziu în termenele prevăzute la alin. (4).

(4) Încălcarea dispoziţiilor legale prevăzute la alin. (1) poate fi invocată:

a) până la închiderea procedurii de cameră preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în această procedură;

b) până la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale, când instanţa a fost sesizată cu un acord de recunoaştere a vinovăţiei;

c) până la următorul termen de judecată cu procedura completă, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecăţii.

(5) Nulitatea relativă se acoperă atunci când:

a) persoana interesată nu a invocat-o în termenul prevăzut de lege;

b) persoana interesată a renunţat în mod expres la invocarea nulităţii.

CAP. VI
Amenda judiciară

ART. 283
Abateri judiciare

(1) Următoarele abateri săvârşite în cursul procesului penal se sancţionează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea în mod nejustificat sau îndeplinirea greşită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum şi a oricăror alte lucrări, dacă prin aceasta s-au provocat întârzieri în desfăşurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greşită a îndatoririlor de înmânare a citaţiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum şi neexecutarea mandatelor de aducere.

(2) Lipsa nejustificată a martorului, precum şi a persoanei vătămate, părţii civile sau părţii civilmente responsabile, chemate să dea declaraţii, sau părăsirea, fără permisiune ori fără un motiv întemeiat, a locului unde urmează a fi audiate se sancţionează cu amendă judiciară de la 250 lei la 5.000 lei.

(3) Lipsa nejustificată a avocatului ales sau desemnat din oficiu, fără a asigura substituirea, în condiţiile legii, sau refuzul nejustificat al acestuia de a asigura apărarea, în condiţiile în care s-a asigurat exercitarea deplină a tuturor drepturilor procesuale, se sancţionează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei. Baroul de avocaţi este informat cu privire la amendarea unui membru al baroului.

(4) Următoarele abateri săvârşite în cursul procesului penal se sancţionează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuţiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor, experţilor desemnaţi de organul judiciar în condiţiile legii, agenţilor procedurali, precum şi altor salariaţi ai instanţelor şi parchetelor;

b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;

c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite;

d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligaţiei de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum şi neîndeplinirea aceleiaşi obligaţii de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligaţii;

e) nerespectarea obligaţiei de păstrare, prevăzută la art. 160 alin. (3);

f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum şi împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condiţiile legii;

g) nerespectarea de către părţi, avocaţii acestora, martori, experţi, interpreţi sau orice alte persoane a măsurilor luate de către preşedintele completului de judecată potrivit art. 352 alin. (9) sau art. 359;

h) nerespectarea de către avocaţii părţilor a măsurilor luate de către preşedintele completului de judecată potrivit art. 359, cu excepţia situaţiilor când aceştia susţin cereri, excepţii, concluzii pe fondul cauzei, precum şi atunci când procedează la audierea părţilor, martorilor şi experţilor;

i) manifestările ireverenţioase ale părţilor, martorilor, experţilor, interpreţilor sau ale oricăror alte persoane faţă de judecător sau procuror;

j) abrogată;

k) nerespectarea de către suspect sau inculpat a obligaţiei de a încunoştinţa în scris, în termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinţei pe parcursul procesului penal;

l) neîndeplinirea de către martor a obligaţiei de a încunoştinţa organele judiciare, în termen de cel mult 5 zile, despre schimbarea locuinţei pe parcursul procesului penal, potrivit art. 120 alin. (2) lit. c);

m) neîndeplinirea în mod nejustificat de către organul de cercetare penală a dispoziţiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;

n) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credinţă a drepturilor procesuale şi procedurale de către părţi, reprezentanţii legali ai acestora ori consilierii juridici;

o) neîndeplinirea obligaţiei prevăzute la art. 142 alin. (2) sau a obligaţiei prevăzute la art. 152 alin. (3) de către furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului;

o^1) neîndeplinirea obligaţiei prevăzute la art. 146^1 alin. (7) de către instituţiile de credit sau entităţile financiare care efectuează tranzacţiile financiare;

p) neîndeplinirea obligaţiei prevăzute la art. 147 alin. (5) de către unităţile poştale ori de transport sau orice alte persoane fizice ori juridice care efectuează activităţi de transport sau transfer de informaţii;

q) neîndeplinirea obligaţiei prevăzute la art. 153 alin. (3) de către furnizorul de servicii sau de persoana în posesia căreia sunt sau care are sub control datele prevăzute la art. 153 alin. (1).

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau al Ministerului Administraţiei şi Internelor, al Ministerului Justiţiei, după caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracţiune.

ART. 284

Procedura privitoare la amenda judiciară

(1) Amenda se aplică de organul de urmărire penală prin ordonanţă, iar de judecătorul de drepturi şi libertăţi, de judecătorul de cameră preliminară şi de instanţa de judecată, prin încheiere.

(2) Persoana amendată poate cere anularea ori reducerea amenzii. Cererea de anulare sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanţei ori a încheierii de amendare.

(3) Dacă persoana amendată justifică de ce nu şi-a putut îndeplini obligaţia, judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau instanţa de judecată poate dispune anularea ori reducerea amenzii.

(4) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin ordonanţă va fi soluţionată de judecătorul de drepturi şi libertăţi, prin încheiere.

(5) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin încheiere va fi soluţionată de un alt judecător de drepturi şi libertăţi, respectiv de un alt judecător de cameră preliminară ori de un alt complet, prin încheiere.

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I
Urmărirea penală

CAP. I
Dispoziţii generale

ART. 285

Obiectul urmăririi penale

(1) Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existenţa infracţiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârşit o infracţiune şi la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

(2) Procedura din cursul urmăririi penale este nepublică.

ART. 286

Actele organelor de urmărire penală

(1) Procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale şi soluţionează cauza prin ordonanţă, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ordonanţa trebuie să cuprindă:

a) denumirea parchetului şi data emiterii;

b) numele, prenumele şi calitatea celui care o întocmeşte;

c) fapta care face obiectul urmăririi penale, încadrarea juridică a acesteia şi, după caz, datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului;

d^1) atunci când este cazul, menţiunea căii de atac disponibile, cu arătarea termenului în care aceasta poate fi exercitată;

e) date referitoare la măsurile asigurătorii, măsurile de siguranţă cu caracter medical şi măsurile preventive luate în cursul urmăririi;

f) alte menţiuni prevăzute de lege;

g) semnătura celui care a întocmit-o.

(3) Abrogat.

(4) Organele de cercetare penală dispun, prin ordonanţă, asupra actelor şi măsurilor procesuale şi formulează propuneri prin referat. Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 287

Păstrarea unor acte de urmărire penală

(1) Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviinţată, autorizată sau confirmată, un exemplar al actului rămâne la procuror.

(2) În cazurile în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară ori alte autorităţi prevăzute de lege, în vederea soluţionării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, va înainta copii numerotate şi certificate de grefa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legătură cu cererea sau propunerea formulată. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor, în vederea continuării urmăririi penale.

CAP. II
Sesizarea organelor de urmărire penală

SECŢIUNEA 1
Reglementări generale

ART. 288

Modurile de sesizare

(1) Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunţ, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu.

(2) Când, potrivit legii, punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, la sesizarea formulată de persoana prevăzută de lege ori cu autorizarea organului prevăzut de lege, acţiunea penală nu poate fi pusă în mişcare în lipsa acestora.

(3) În cazul infracţiunilor săvârşite de militari, sesizarea comandantului este necesară numai în ceea ce priveşte infracţiunile prevăzute la art. 413-417 din Codul penal.

ART. 289

Plângerea

(1) Plângerea este încunoştinţarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracţiune.

(2) Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea şi domiciliul petiţionarului ori, pentru persoane juridice, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar, indicarea reprezentantului legal ori convenţional, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, precum şi indicarea făptuitorului şi a mijloacelor de probă, dacă sunt cunoscute.

(3) Plângerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne ataşată plângerii.

(4) Dacă este făcută în scris, plângerea trebuie semnată de persoana vătămată sau de mandatar.

(5) Plângerea în formă electronică îndeplineşte condiţiile de formă numai dacă este certificată prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale.

(6) Plângerea formulată oral se consemnează într-un proces-verbal de către organul care o primeşte.

(7) Plângerea se poate face şi de către unul dintre soţi pentru celălalt soţ sau de către copilul major pentru părinţi. Persoana vătămată poate să declare că nu îşi însuşeşte plângerea.

(8) Pentru persoana lipsită de capacitatea de exerciţiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate face plângere cu încuviinţarea persoanelor prevăzute de legea civilă. În cazul în care făptuitorul este persoana care reprezintă legal sau încuviinţează actele persoanei vătămate, sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu.

(9) Plângerea greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

(10) În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuieşte pe teritoriul României, cetăţean român, străin sau persoană fără cetăţenie, şi prin aceasta se sesizează săvârşirea unei infracţiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea şi să o transmită organului competent din ţara pe teritoriul căreia a fost comisă infracţiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

(11) Persoana care nu vorbeşte sau nu înţelege limba română poate depune plângerea în limba pe care o înţelege. Odată cu depunerea plângerii aceasta poate solicita ca, atunci când este citată, să primească şi o traducere a citaţiei.

ART. 290

Denunţul

(1) Denunţul este încunoştinţarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârşirea unei infracţiuni.

(2) Denunţul se poate face numai personal, dispoziţiile art. 289 alin. (2), (4)-(6) şi (8)-(10) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 291

Sesizările făcute de persoane cu funcţii de conducere şi de alte persoane

(1) Orice persoană cu funcţie de conducere în cadrul unei autorităţi a administraţiei publice sau în cadrul altor autorităţi publice, instituţii publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum şi orice persoană cu atribuţii de control, care, în exercitarea atribuţiilor lor, au luat cunoştinţă de săvârşirea unei infracţiuni pentru care acţiunea penală se pune în mişcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organul de urmărire penală şi să ia măsuri pentru ca urmele infracţiunii, corpurile delicte şi orice alte mijloace de probă să nu dispară.

(2) Orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost învestită de autorităţile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuţiilor sale a luat cunoştinţă de săvârşirea unei infracţiuni pentru care acţiunea penală se pune în mişcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală.

ART. 292

Sesizarea din oficiu

Organul de urmărire penală se sesizează din oficiu dacă află că s-a săvârşit o infracţiune pe orice altă cale decât cele prevăzute la art. 289-291 şi încheie un proces-verbal în acest sens.

ART. 293

Constatarea infracţiunii flagrante

(1) Este flagrantă infracţiunea descoperită în momentul săvârşirii sau imediat după săvârşire.

(2) Este de asemenea considerată flagrantă şi infracţiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârşire, este urmărit de organele de ordine publică şi de siguranţă naţională, de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public ori prezintă urme care justifică suspiciunea rezonabilă că ar fi săvârşit infracţiunea sau este surprins aproape de locul comiterii infracţiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infracţiune.

(3) În cazul infracţiunii flagrante, organele de ordine publică şi siguranţă naţională întocmesc un proces-verbal, în care consemnează toate aspectele constatate şi activităţile desfăşurate, pe care îl înaintează de îndată organului de urmărire penală.

(4) Plângerile şi cererile prezentate în scris, corpul delict, precum şi obiectele şi înscrisurile ridicate cu ocazia constatării infracţiunii sunt puse la dispoziţia organului de urmărire penală.

ART. 294

Examinarea sesizării

(1) La primirea sesizării, organul de urmărire penală procedează la verificarea competenţei sale, iar în cazul prevăzut la art. 58 alin. (3) înaintează procurorului cauza, împreună cu propunerea de trimitere a sesizării organului competent.

(2) În situaţia în care plângerea sau denunţul nu îndeplineşte condiţiile de formă prevăzute de lege ori descrierea faptei este incompletă ori neclară, se restituie pe cale administrativă petiţionarului, cu indicarea elementelor care lipsesc.

(3) Atunci când sesizarea îndeplineşte condiţiile legale de admisibilitate, dar din cuprinsul acesteia rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a exercitării acţiunii penale prevăzute de art. 16 alin. (1), organele de cercetare penală înaintează procurorului actele, împreună cu propunerea de clasare.

(4) În cazul în care procurorul apreciază propunerea întemeiată, dispune, prin ordonanţă, clasarea.

ART. 294^1

Efectuarea de verificări prealabile

Ori de câte ori este necesară o autorizare sau îndeplinirea unei alte condiţii prealabile pentru a se dispune efectuarea în continuare a urmăririi penale faţă de o anumită persoană, parchetul, odată cu sesizarea instituţiei competente, înaintează un referat întocmit de procuror, care va cuprinde date şi informaţii cu privire la săvârşirea unor fapte prevăzute de legea penală de către persoana cu privire la care se solicită autorizarea.

SECŢIUNEA a 2-a
Plângerea prealabilă

ART. 295

Plângerea prealabilă

(1) Punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracţiunilor pentru care legea prevede că este necesară o astfel de plângere.

(2) Plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

(3) Dispoziţiile art. 289 alin. (1)-(6) şi (8) se aplică în mod corespunzător.

ART. 296

Termenul de introducere a plângerii prealabile

(1) Plângerea prealabilă trebuie să fie introdusă în termen de 3 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârşirea faptei.

(2) Când persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul de 3 luni curge de la data când reprezentantul său legal a aflat despre săvârşirea faptei.

(3) În cazul în care făptuitorul este reprezentantul legal al persoanelor prevăzute la alin. (2), termenul de 3 luni curge de la data numirii unui nou reprezentant legal.

(4) Plângerea prealabilă greşit îndreptată se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul judiciar necompetent.

(5) Plângerea prealabilă greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

ART. 297

Obligaţiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prealabile

(1) La primirea plângerii prealabile, organul de urmărire penală verifică dacă aceasta îndeplineşte condiţiile de formă şi dacă a fost depusă în termenul prevăzut de lege. În cazul în care constată că este tardivă, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate împreună cu propunerea de clasare.

(2) Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de urmărire penală se constată că este necesară plângerea prealabilă, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată şi o întreabă dacă înţelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de urmărire penală continuă cercetarea. În caz contrar, înaintează procurorului actele încheiate şi propunerea de clasare.

ART. 298

Procedura în cazul infracţiunii flagrante

(1) În caz de infracţiune flagrantă, organul de cercetare penală este obligat să constate săvârşirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile.

(2) După constatarea infracţiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată şi, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, începe urmărirea penală. În caz contrar, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate şi propunerea de clasare.

CAP. III

Conducerea şi supravegherea activităţii organelor de cercetare penală de către procuror

ART. 299

Obiectul supravegherii

(1) Procurorul supraveghează activitatea organelor de cercetare penală, astfel ca orice infracţiune să fie descoperită şi orice persoană care a săvârşit o infracţiune să fie trasă la răspundere penală.

(2) De asemenea, procurorul exercită supravegherea activităţii organelor de cercetare penală astfel ca niciun suspect sau inculpat să nu fie reţinut decât în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 300

Modalităţile de exercitare a supravegherii

(1) Procurorul, în exercitarea atribuţiei de a conduce şi supraveghea activitatea organelor de cercetare penală, veghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispoziţiilor legale.

(2) Organele de cercetare penală sunt obligate după sesizare să îl informeze pe procuror despre activităţile pe care le efectuează sau urmează să le efectueze.

(3) În exercitarea atribuţiei de a conduce activitatea de urmărire penală, procurorul ia măsurile necesare sau dă dispoziţii organelor de cercetare penală care iau aceste măsuri. Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să îl efectueze personal.

(4) În exercitarea atribuţiei de supraveghere a activităţii de urmărire penală, procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să îl trimită de îndată, cu toate actele, materialele şi datele privitoare la fapta care formează obiectul cercetării. Procurorul poate reţine orice cauză în vederea efectuării urmăririi penale.

ART. 301

Trimiterea la organul competent

(1) Când procurorul constată că urmărirea penală nu se efectuează de organul de cercetare penală prevăzut de lege, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent, procedând potrivit art. 63.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), actele sau măsurile procesuale legal efectuate rămân valabile.

(3) Când procurorul constată că există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 43, dispune reunirea cauzelor, trimiţând ulterior cauza organului competent.

ART. 302

Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul

(1) Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză urmărirea penală să fie efectuată de un alt organ de cercetare decât cel sesizat.

(2) Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea urmăririi penale în acea cauză, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza.

ART. 303

Dispoziţiile date de procuror

(1) Procurorul poate să dispună cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală de organele de cercetare penală ale poliţiei judiciare sau de organele de cercetare penală speciale, după caz.

(2) Dispoziţiile date de procuror în legătură cu efectuarea actelor de cercetare penală sunt obligatorii şi prioritare pentru organul de cercetare, precum şi pentru alte organe ce au atribuţii prevăzute de lege în constatarea infracţiunilor. Organele ierarhic superioare ale poliţiei judiciare sau ale organelor de cercetare penală speciale nu pot da îndrumări sau dispoziţii privind cercetarea penală.

(3) În cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos de către organul de cercetare penală a dispoziţiilor date de procuror, acesta poate sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligaţia ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse, ori poate aplica sancţiunea amenzii judiciare pentru abaterile judiciare prevăzute la art. 283 alin. (1) lit. a) sau, după caz, alin. (4) lit. m) ori poate solicita retragerea avizului prevăzut la art. 55 alin. (4) şi (5).

ART. 304

Infirmarea actelor procesuale sau procedurale

(1) Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de cercetare penală nu este dată cu respectarea dispoziţiilor legale sau este neîntemeiată, o infirmă motivat, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul verificării efectuate de către procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.

CAP. IV
Efectuarea urmăririi penale

SECŢIUNEA 1
Desfăşurarea urmăririi penale

ART. 305
Începerea urmăririi penale

(1) Când actul de sesizare îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege, organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârşită ori a cărei săvârşire se pregăteşte, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut.

(2) Începerea urmăririi penale şi respectiv continuarea efectuării urmăririi penale se dispun prin ordonanţă care cuprinde, după caz, menţiunile prevăzute la art. 286 alin. (2) lit. a)-c) şi g).

(3) Atunci când există probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că o anumită persoană a săvârşit fapta pentru care s-a început urmărirea penală şi nu există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1), organul de urmărire penală dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare faţă de aceasta, care dobândeşte calitatea de suspect. Măsura dispusă de organul de cercetare penală se supune, în termen de 3 zile, confirmării procurorului care supraveghează urmărirea penală, organul de cercetare penală fiind obligat să prezinte acestuia şi dosarul cauzei.

(4) Faţă de persoanele pentru care urmărirea penală este condiţionată de obţinerea unei autorizaţii prealabile sau de îndeplinirea unei alte condiţii prealabile, efectuarea urmăririi penale se poate dispune numai după obţinerea autorizaţiei ori după îndeplinirea condiţiei.

ART. 306
Obligaţiile organelor de urmărire penală

(1) Pentru realizarea obiectului urmăririi penale, organele de cercetare penală au obligaţia ca, după sesizare, să caute şi să strângă datele ori informaţiile cu privire la existenţa infracţiunilor şi identificarea persoanelor care au săvârşit infracţiuni, să ia măsuri pentru limitarea consecinţelor acestora, să strângă şi să administreze probele cu respectarea prevederilor art. 100 şi 101.

(2) Organele de cercetare penală au obligaţia de a efectua actele de cercetare care nu suferă amânare, chiar dacă privesc o cauză pentru care nu au competenţa de a efectua urmărirea penală.

(3) După începerea urmăririi penale, organele de cercetare penală strâng şi administrează probele, atât în favoarea, cât şi în defavoarea suspectului ori inculpatului.

(4) Organul de urmărire penală se pronunţă, prin ordonanţă motivată, în condiţiile art. 100 alin. (3) şi (4), asupra cererilor de administrare a probelor, în limita competenţei sale.

(5) Când organul de cercetare penală apreciază că este necesară administrarea unor mijloace de probă sau folosirea unor metode speciale de supraveghere, care pot fi autorizate ori dispuse, în faza de urmărire penală, numai de procuror sau, după caz, de judecătorul de drepturi şi libertăţi, formulează propuneri motivate, care trebuie să cuprindă datele şi informaţiile care sunt obligatorii în cadrul acelei proceduri. Referatul este trimis procurorului împreună cu dosarul cauzei.

(6) Secretul bancar şi cel profesional, cu excepţia secretului profesional al avocatului, nu sunt opozabile procurorului, după începerea urmăririi penale.

(7) Organul de urmărire penală este obligat să strângă probele necesare pentru identificarea bunurilor şi valorilor supuse confiscării speciale şi confiscării extinse, potrivit Codului penal.

ART. 307

Aducerea la cunoştinţă a calităţii de suspect

Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoştinţă, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

ART. 308

Procedura audierii anticipate

(1) Atunci când există riscul ca persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente sau un martor să nu mai poată fi audiat în cursul judecăţii, procurorul poate sesiza judecătorul de drepturi şi libertăţi în vederea audierii anticipate a acestuia.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, dacă apreciază cererea întemeiată, stabileşte de îndată data şi locul audierii, dispunându-se citarea părţilor şi subiecţilor procesuali principali. Când audierea are loc la sediul instanţei, aceasta se desfăşoară în camera de consiliu.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) Dispoziţiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător cu privire la audierea minorului martor sau parte civilă, precum şi cu privire la audierea persoanei vătămate dacă, în raport cu persoana acestora sau cu natura cauzei, procurorul apreciază că evitarea audierii repetate pe parcursul procesului este în interesul acestora.

ART. 309

Punerea în mişcare a acţiunii penale

(1) Acţiunea penală se pune în mişcare de procuror, prin ordonanţă, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârşit o infracţiune şi nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1).

(2) Punerea în mişcare a acţiunii penale este comunicată inculpatului de către organul de urmărire penală care îl cheamă pentru a-l audia. Dispoziţiile art. 108 se aplică în mod corespunzător, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(3) La cerere, inculpatului i se eliberează o copie a ordonanţei prin care a fost dispusă măsura.

(4) Atunci când consideră necesar, procurorul poate proceda personal la audierea inculpatului şi la comunicarea prevăzute la alin. (2).

(5) Organul de urmărire penală continuă urmărirea şi fără a-l audia pe inculpat atunci când acesta lipseşte nejustificat, se sustrage sau este dispărut.

ART. 310

Dispoziţii privind luarea unor măsuri faţă de făptuitor

(1) În cazul infracţiunii flagrante, orice persoană are dreptul să îl prindă pe făptuitor.

(2) Dacă făptuitorul a fost prins în condiţiile alin. (1), persoana care l-a reţinut trebuie să îl predea de îndată, împreună cu corpurile delicte, precum şi cu obiectele şi înscrisurile ridicate, organelor de urmărire penală, care întocmesc un proces-verbal.

ART. 311

Extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice

(1) În cazul în care, după începerea urmăririi penale, organul de urmărire penală constată fapte noi, date cu privire la participarea unor alte persoane sau împrejurări care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei, dispune extinderea urmăririi penale ori schimbarea încadrării juridice.

(2) Când urmărirea penală se efectuează faţă de o persoană, extinderea dispusă de organul de cercetare penală se supune confirmării motivate a procurorului care supraveghează urmărirea penală, în termen de cel mult 3 zile de la data emiterii ordonanţei, organul de cercetare penală fiind obligat să prezinte totodată şi dosarul cauzei.

(3) Organul judiciar care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea.

(4) În cazul în care extinderea urmăririi penale s-a dispus cu privire la mai multe persoane, organul de urmărire penală are obligaţia să procedeze faţă de aceste persoane potrivit art. 307.

(5) Procurorul sesizat de organul de cercetare în urma extinderii urmăririi penale sau din oficiu cu privire la ipotezele prevăzute la alin. (1) poate dispune extinderea acţiunii penale cu privire la aspectele noi.

SECŢIUNEA a 2-a
Suspendarea urmăririi penale

ART. 312
Cazurile de suspendare

(1) În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală că suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

(2) Suspendarea urmăririi penale se dispune şi în situaţia în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mişcare a acţiunii penale faţă de o persoană.

(3) Suspendarea urmăririi penale se dispune şi pe perioada desfăşurării procedurii de mediere, potrivit legii.

ART. 313
Sarcina organului de urmărire pe timpul suspendării

(1) După suspendarea urmăririi penale, procurorul restituie dosarul cauzei organului de cercetare penală ori poate dispune preluarea sa.

(2) Ordonanţa de suspendare a urmăririi penale se comunică părţilor şi subiecţilor procesuali principali.

(3) În timpul cât urmărirea este suspendată, organele de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situaţia suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la apărare al părţilor sau subiecţilor procesuali. La reluarea urmăririi penale, actele efectuate în timpul suspendării pot fi refăcute, dacă este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

(4) Organul de cercetare penală este obligat să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni de la data dispunerii suspendării, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

SECŢIUNEA a 3-a
Clasarea şi renunţarea la urmărirea penală

ART. 314
Soluţiile de neurmărire şi netrimitere în judecată

(1) După examinarea sesizării, când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispoziţiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, soluţionează cauza prin ordonanţă, dispunând:

a) clasarea, când nu exercită acţiunea penală ori, după caz, stinge acţiunea penală exercitată, întrucât există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1);

b) renunţarea la urmărirea penală, când nu există interes public pentru continuarea urmăririi penale.

(2) Procurorul întocmeşte o singură ordonanţă chiar dacă lucrările dosarului privesc mai multe fapte ori mai mulţi suspecţi sau inculpaţi şi chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite conform alin. (1).

ART. 315

Clasarea

(1) Clasarea se dispune când:

a) nu se poate începe urmărirea penală, întrucât nu sunt întrunite condiţiile de fond şi formă esenţiale ale sesizării;

b) există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1).

(2) Ordonanţa de clasare cuprinde menţiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum şi dispoziţii privind:

a) ridicarea sau menţinerea măsurilor asigurătorii; aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acţiune în faţa instanţei civile, în termen de 30 de zile de la comunicarea soluţiei;

b) restituirea bunurilor ridicate sau a cauţiunii;

c) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranţă a confiscării speciale;

d) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de desfiinţare totală sau parţială a unui înscris;

e) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare ori, după caz, de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranţă prevăzute de art. 109 sau 110 din Codul penal, dispoziţiile art. 246 alin. (13) aplicându-se în mod corespunzător;

f) cheltuielile judiciare.

(3) Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat una dintre măsurile de siguranţă prevăzute de lege, se va face menţiune despre aceasta.

(4) În ordonanţă se va face menţiune şi cu privire la încetarea de drept a măsurii preventive dispuse în cauză.

(5) Menţionarea motivelor de fapt şi de drept este obligatorie numai dacă procurorul nu îşi însuşeşte argumentele cuprinse în propunerea organului de cercetare penală ori dacă a existat un suspect în cauză.

ART. 316

Înştiinţarea despre clasare

(1) Ordonanţa de clasare se comunică în copie persoanei care a făcut sesizarea, suspectului, inculpatului sau, după caz, altor persoane interesate. Dacă ordonanţa nu cuprinde motivele de fapt şi de drept, se comunică şi o copie a referatului organului de cercetare penală.

(2) În cazul în care inculpatul este arestat preventiv, procurorul înştiinţează prin adresă administraţia locului de deţinere cu privire la încetarea de drept a măsurii arestării preventive, în vederea punerii de îndată în libertate a inculpatului.

ART. 317

Restituirea dosarului organului de cercetare penală

Procurorul sesizat cu propunerea de clasare de către organul de cercetare penală, atunci când constată că nu sunt îndeplinite condiţiile legale pentru a dispune clasarea sau când dispune clasarea parţial şi disjunge cauza conform art. 46, restituie dosarul organului de cercetare penală.

ART. 318

Renunţarea la urmărirea penală

(1) În cazul infracţiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunţa la urmărirea penală când constată că nu există un interes public în urmărirea faptei.

(2) Interesul public se analizează în raport cu:

a) conţinutul faptei şi împrejurările concrete de săvârşire a faptei;

b) modul şi mijloacele de săvârşire a faptei;

c) scopul urmărit;

d) urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârşirea infracţiunii;

e) eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfăşurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei şi la timpul scurs de la data săvârşirii acesteia;

f) atitudinea procesuală a persoanei vătămate;

g) existenţa unei disproporţii vădite între cheltuielile pe care le-ar implica desfăşurarea procesului penal şi gravitatea urmărilor produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârşirea infracţiunii.

(3) Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere şi persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârşirii infracţiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului după săvârşirea infracţiunii şi eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecinţelor infracţiunii.

(4) Atunci când autorul faptei nu este identificat, se poate dispune renunţarea la urmărirea penală prin raportare doar la criteriile prevăzute la alin. (2) lit. a), b), e) şi g).

(5) Nu se poate dispune renunţarea la urmărirea penală pentru infracţiunile care au avut ca urmare moartea victimei.

(6) Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligaţii:

a) să înlăture consecinţele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunităţii, pe o perioadă cuprinsă între 30 şi 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

d) să frecventeze un program de consiliere.

(7) În cazul în care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul să îndeplinească obligaţiile prevăzute la alin. (6), stabileşte prin ordonanţă termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligaţii asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă şi care curge de la comunicarea ordonanţei.

(8) Ordonanţa de renunţare la urmărire cuprinde, după caz, menţiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum şi dispoziţii privind măsurile dispuse conform alin. (6) din prezentul articol şi art. 315 alin. (2)-(4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligaţiile prevăzute la alin. (6) din prezentul articol şi sancţiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum şi cheltuielile judiciare.

(9) În cazul neîndeplinirii cu rea-credinţă a obligaţiilor în termenul prevăzut la alin. (7), procurorul revocă ordonanţa. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligaţiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului.

(10) Ordonanţa prin care s-a dispus renunţarea la urmărirea penală este verificată sub aspectul legalităţii şi temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmită de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, ordonanţa este verificată de procurorul-şef de secţie, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet.

(11) Dispoziţiile alin. (10) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcţiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.

(12) Ordonanţa prin care s-a dispus renunţarea la urmărirea penală, verificată potrivit alin. (10), se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părţilor, suspectului, persoanei vătămate şi altor persoane interesate şi se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanţa căreia i-ar reveni, potrivit legii, competenţa să judece cauza în primă instanţă.

(13) Judecătorul de cameră preliminară stabileşte termenul de soluţionare şi dispune citarea persoanelor prevăzute la alin. (12).

(14) Judecătorul de cameră preliminară hotărăşte prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea persoanelor prevăzute la alin. (12), precum şi cu participarea procurorului, asupra legalităţii şi temeiniciei soluţiei de renunţare la urmărirea penală. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluţionarea cererii de confirmare.

(15) Judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea şi temeinicia soluţiei de renunţare la urmărirea penală pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul de urmărire penală şi a înscrisurilor noi prezentate şi, prin încheiere, admite sau respinge cererea de confirmare formulată de procuror. În cazul în care respinge cererea de confirmare, judecătorul de cameră preliminară:

a) desfiinţează soluţia de renunţare la urmărire penală şi trimite cauza la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mişcare acţiunea penală şi a completa urmărirea penală;

b) desfiinţează soluţia de renunţare la urmărirea penală şi dispune clasarea.

(16) Încheierea prin care s-a pronunţat una dintre soluţiile prevăzute la alin. (15) este definitivă. În cazul în care judecătorul a respins cererea de confirmare a soluţiei de renunţare la urmărirea penală, o nouă renunţare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat.

ART. 319

Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului

(1) În caz de clasare ca urmare a constatării că a intervenit amnistia, prescripţia, retragerea plângerii prealabile sau a existenţei unei cauze de nepedepsire, suspectul sau inculpatul poate cere, în termen de 20 de zile de la primirea copiei de pe ordonanţa de soluţionare a cauzei, continuarea urmăririi penale.

(2) Dacă după introducerea cererii în termenul legal se constată un alt caz de netrimitere în judecată decât cele prevăzute la alin. (1), procurorul va dispune clasarea cauzei în raport cu acesta.

(3) Dacă nu se constată situaţia prevăzută la alin. (2), se va adopta prima soluţie de netrimitere în judecată.

ART. 320

Modul de sesizare a procurorului pentru soluţionarea cauzei

Organul de cercetare penală care constată incidenţa unuia dintre cazurile care determină clasarea cauzei sau renunţarea la urmărire penală trimite dosarul la procuror cu propunere corespunzătoare.

SECŢIUNEA a 4-a
Terminarea urmăririi penale

ART. 321
Înaintarea dosarului privind pe inculpat

(1) De îndată ce urmărirea penală este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului, însoţit de un referat.

(2) Referatul trebuie să cuprindă menţiunile prevăzute la art. 286 alin. (4), precum şi date suplimentare privitoare la mijloacele materiale de probă şi măsurile luate cu privire la ele în cursul cercetării penale, precum şi locul unde acestea se află.

(3) Când urmărirea penală priveşte mai multe fapte sau mai mulţi inculpaţi, referatul trebuie să cuprindă menţiunile arătate la alin. (2) cu privire la toate faptele şi la toţi inculpaţii şi, dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori făptuitori se propune clasarea sau renunţarea la urmărire.

ART. 322
Verificarea lucrărilor urmăririi penale

(1) În termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 320 şi art. 321 alin. (1), procurorul procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale şi se pronunţă asupra acestora.

(2) Rezolvarea cauzelor în care sunt arestaţi se face de urgenţă şi cu precădere.

ART. 323
Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire penală

(1) În situaţia în care procurorul constată că urmărirea penală nu este completă sau că nu a fost efectuată cu respectarea dispoziţiilor legale, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală în vederea completării sau refacerii urmăririi penale sau trimite cauza la alt organ de cercetare penală potrivit dispoziţiilor art. 302.

(2) Atunci când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii inculpaţi, iar disjungerea nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze la organul de cercetare penală.

(3) Ordonanţa de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă menţiunile arătate la art. 286 alin. (2), indicarea actelor de urmărire penală ce trebuie efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate şi a mijloacelor de probă ce urmează a fi administrate.

SECŢIUNEA a 5-a
Dispoziţii privind efectuarea urmăririi penale de către procuror

ART. 324
Efectuarea urmăririi penale de către procuror

(1) Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror în cazurile prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate dispune preluarea oricărei cauze în care exercită supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmărirea penală.

(3) În cazurile în care procurorul efectuează urmărirea penală, poate delega, prin ordonanţă, organelor de cercetare penală efectuarea unor acte de urmărire penală.

(4) Punerea în mişcare a acţiunii penale, luarea sau propunerea măsurilor restrictive de drepturi şi libertăţi, încuviinţarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul delegării prevăzute la alin. (3).

ART. 325

Preluarea cauzelor de la alte parchete

(1) Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, în vederea efectuării sau supravegherii urmăririi penale, cauze de competenţa parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziţia motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi când legea prevede o altă subordonare ierarhică.

ART. 326

Trimiterea cauzei la un alt parchet

Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din pricina împrejurărilor cauzei sau calităţii părţilor ori a subiecţilor procesuali principali ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la cererea părţilor, a unui subiect procesual principal sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad, dispoziţiile art. 73 şi 74 fiind aplicabile în mod corespunzător.

CAP. V

Rezolvarea cauzelor şi sesizarea instanţei

ART. 327

Rezolvarea cauzelor

Atunci când constată că au fost respectate dispoziţiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă şi există probele necesare şi legal administrate, procurorul:

a) emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârşită de inculpat şi că acesta răspunde penal;

b) emite ordonanţă prin care clasează sau renunţă la urmărire, potrivit dispoziţiilor legale.

ART. 328

Cuprinsul rechizitoriului

(1) Rechizitoriul se limitează la fapta şi persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală şi cuprinde în mod corespunzător menţiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la fapta reţinută în sarcina inculpatului şi încadrarea juridică a acesteia, probele şi mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, menţiunile prevăzute la art. 330 şi 331, dispoziţia de trimitere în judecată, precum şi alte menţiuni necesare pentru soluţionarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalităţii şi temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, rechizitoriul este verificat de procurorul-şef de secţie, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestaţi, verificarea se face de urgenţă şi înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(2) În rechizitoriu se arată numele şi prenumele persoanelor care trebuie citate în instanţă, cu indicarea calităţii lor în proces, şi locul unde urmează a fi citate.

(3) Procurorul întocmeşte un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulţi suspecţi şi inculpaţi şi chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art. 327.

ART. 329

Actul de sesizare a instanţei

(1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanţei de judecată.

(2) Rechizitoriul însoţit de dosarul cauzei şi de un număr necesar de copii certificate ale rechizitoriului, pentru a fi comunicate inculpaţilor, se trimit instanţei competente să judece cauza în fond.

(3) În situaţia în care inculpatul nu cunoaşte limba română, se vor lua măsuri pentru traducerea autorizată a rechizitoriului, care va fi ataşată actelor menţionate la alin. (2). Când nu există traducători autorizaţi, traducerea rechizitoriului se face de o persoană care poate comunica cu inculpatul.

(4) Inculpatul, cetăţean român aparţinând unei minorităţi naţionale, poate solicita să îi fie comunicată o traducere a rechizitoriului în limba maternă.

ART. 330

Dispoziţiile privitoare la măsurile preventive sau asigurătorii

Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului, rechizitoriul poate să cuprindă şi propunerea de luare, menţinere, revocare sau de înlocuire a unei măsuri preventive ori a unei măsuri asigurătorii.

ART. 331

Dispoziţiile privitoare la măsurile de siguranţă

Dacă apreciază că faţă de inculpat este necesară luarea unei măsuri de siguranţă cu caracter medical, procurorul, prin rechizitoriu, propune luarea acelei măsuri.

CAP. VI
Reluarea urmăririi penale

ART. 332

Cazurile de reluare a urmăririi penale

(1) Urmărirea penală este reluată în caz de:

a) încetare a cauzei de suspendare;

b) restituire a cauzei de către judecătorul de cameră preliminară;

c) redeschidere a urmăririi penale.

(2) Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă a intervenit o cauză care împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal.

ART. 333

Reluarea urmăririi penale după suspendare

Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată de procuror ori de organul de cercetare penală, după caz, că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării.

ART. 334

Reluarea urmăririi penale în caz de restituire

(1) Urmărirea penală este reluată atunci când judecătorul de cameră preliminară a dispus restituirea cauzei la parchet în temeiul art. 346 alin. (3) lit. b).

(2) În cazul în care hotărârea se întemeiază pe dispoziţiile art. 346 alin. (3) lit. a), reluarea se dispune de către conducătorul parchetului ori procurorul ierarhic superior prevăzut de lege, numai atunci când constată că pentru remedierea neregularităţii este necesară efectuarea unor acte de urmărire penală. Prin ordonanţa de reluare a urmăririi penale se vor menţiona şi actele ce urmează a fi efectuate.

(3) În cazurile de restituire prevăzute la alin. (1) şi (2) procurorul efectuează urmărirea penală ori, după caz, trimite cauza la organul de cercetare, dispunând prin ordonanţă actele de urmărire penală ce urmează a fi efectuate.

ART. 335

Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale

(1) Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluţia constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanţa şi dispune redeschiderea urmăririi penale. Dispoziţiile art. 317 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul în care au apărut fapte sau împrejurări noi din care rezultă că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia clasarea, procurorul revocă ordonanţa şi dispune redeschiderea urmăririi penale.

(3) Când constată că suspectul sau inculpatul nu şi-a îndeplinit cu rea-credinţă obligaţiile stabilite conform art. 318 alin. (6), procurorul revocă ordonanţa şi dispune redeschiderea urmăririi penale.

(4) Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancţiunea nulităţii. Judecătorul de cameră preliminară hotărăşte prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea suspectului sau, după caz, a inculpatului şi cu participarea procurorului, asupra legalităţii şi temeiniciei ordonanţei prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluţionarea cererii de confirmare.

(4^1) Judecătorul de cameră preliminară, soluţionând cererea de confirmare, verifică legalitatea şi temeinicia ordonanţei prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul de urmărire penală şi a oricăror înscrisuri noi prezentate. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă.

(5) În cazul în care s-a dispus clasarea, redeschiderea urmăririi penale are loc şi atunci când judecătorul de cameră preliminară a admis plângerea împotriva soluţiei şi a trimis cauza la procuror în vederea completării urmăririi penale. Dispoziţiile judecătorului de cameră preliminară sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală."

(6) Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluţia infirmă soluţia de netrimitere în judecată şi dispune redeschiderea urmăririi penale, anterior comunicării ordonanţei care cuprinde această soluţie, redeschiderea urmăririi penale nu este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară.

CAP. VII
Plângerea împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală

ART. 336

Dreptul de a face plângere

(1) Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

(2) Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală şi se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

(3) Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii.

ART. 337

Obligaţia de înaintare a plângerii

Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicaţiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

ART. 338

Termenul de rezolvare

Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire şi să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea un exemplar al ordonanţei.

ART. 339

Plângerea împotriva actelor procurorului

1) Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispoziţiilor date de acesta se rezolvă, după caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, de procurorul şef de secţie al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

(2) În cazul când măsurile şi actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, ale procurorului şef de secţie al Parchetului de pe lângă înalta Curte de Casaţie şi Justiţie ori au fost luate sau efectuate pe baza dispoziţiilor date de către aceştia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcţiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.

(4) În cazul soluţiilor de clasare, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus soluţia.

(5) Ordonanţele prin care se soluţionează plângerile împotriva soluţiilor, actelor sau măsurilor nu mai pot fi atacate cu plângere la procurorul ierarhic superior şi se comunică persoanei care a făcut plângerea şi celorlalte persoane interesate.

(6) Dispoziţiile art. 336-338 se aplică în mod corespunzător, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 340

Plângerea împotriva soluţiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată

(1) Persoana a cărei plângere împotriva soluţiei de clasare, dispusă prin ordonanţă sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanţa căreia i-ar reveni, potrivit legii, competenţa să judece cauza în primă instanţă.

(2) Dacă plângerea nu a fost rezolvată în termenul prevăzut la art. 338, dreptul de a face plângere poate fi exercitat oricând după împlinirea termenului de 20 de zile în care trebuia soluţionată plângerea, dar nu mai târziu de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare.

(3) Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea şi domiciliul petiţionarului ori, pentru persoana juridică, denumirea, sediul, indicarea reprezentantului legal ori convenţional, data ordonanţei sau a rechizitoriului atacat, numărul de dosar şi denumirea parchetului, indicarea motivelor plângerii.

(4) Dispoziţiile art. 289 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care nu cuprinde data ordonanţei sau a rechizitoriului atacate, numărul de dosar şi denumirea parchetului, plângerea se restituie pe cale administrativă, situaţie în care completarea plângerii poate fi efectuată nu mai târziu de 20 de zile de la data restituirii.

ART. 341

Soluţionarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară

(1) După înregistrarea plângerii la instanţa competentă, aceasta se trimite în aceeaşi zi judecătorului de cameră preliminară. Plângerea greşit îndreptată se trimite pe cale administrativă organului judiciar competent.

(2) Judecătorul de cameră preliminară stabileşte termenul de soluţionare şi dispune citarea petentului şi a intimaţilor şi încunoştinţarea procurorului, cu menţiunea că pot depune note scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plângerii. Dacă în cauză a fost pusă în mişcare acţiunea penală, petentul şi intimaţii pot formula cereri şi ridica excepţii şi cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale.

(3) Procurorul, în termen de cel mult 3 zile de la primirea comunicării prevăzute la alin. (2), transmite judecătorului de cameră preliminară dosarul cauzei.

(4) În situaţia în care plângerea a fost depusă la procuror, acesta o va înainta, împreună cu dosarul cauzei, instanţei competente.

(5) Plângerea se soluţionează în camera de consiliu, cu participarea procurorului, prin încheiere motivată, pronunţată în camera de consiliu. Neprezentarea persoanelor citate conform alin. (2) nu împiedică soluţionarea plângerii.

(5^1) Judecătorul de cameră preliminară, soluţionând plângerea, verifică soluţia atacată pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul de urmărire penală şi a oricăror înscrisuri noi prezentate.

(6) În cauzele în care nu s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale, judecătorul de cameră preliminară poate dispune una dintre următoarele soluţii:

a) respinge plângerea, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată;

b) admite plângerea, desfiinţează soluţia atacată şi trimite motivat cauza la procuror pentru a începe sau pentru a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mişcare acţiunea penală şi a completa urmărirea penală;

c) admite plângerea şi schimbă temeiul de drept al soluţiei de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situaţie mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(7) În cauzele în care s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale, judecătorul de cameră preliminară:

1. respinge plângerea ca tardivă sau inadmisibilă;

2. verifică legalitatea administrării probelor şi a efectuării urmăririi penale, exclude probele nelegal administrate ori, după caz, sancţionează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii şi:

a) respinge plângerea ca nefondată;

b) admite plângerea, desfiinţează soluţia atacată şi trimite motivat cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală;

c) admite plângerea, desfiinţează soluţia atacată şi dispune începerea judecăţii cu privire la faptele şi persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mişcare acţiunea penală, când probele legal administrate sunt suficiente, trimiţând dosarul spre repartizare aleatorie;

d) admite plângerea şi schimbă temeiul de drept al soluţiei de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situaţie mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(7^1) În cazul în care, ulterior sesizării judecătorului de cameră preliminară, procurorul ierarhic superior admite plângerea şi dispune infirmarea soluţiei atacate, plângerea va fi respinsă ca rămasă fără obiect. Cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(8) Încheierea prin care s-a pronunţat una dintre soluţiile prevăzute la alin. (6), alin. (7) pct. 1, pct. 2 lit. a), b) şi d) şi alin. (7^1) este definitivă.

(9) În cazul prevăzut la alin. (7) pct. 2 lit. c), în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii procurorul, petentul şi intimaţii pot face, motivat, contestaţie cu privire la modul de soluţionare a excepţiilor privind legalitatea administrării probelor şi a efectuării urmăririi penale. Contestaţia nemotivată este inadmisibilă.

(10) Contestaţia se depune la judecătorul care a soluţionat plângerea şi se înaintează spre soluţionare judecătorului de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară ori, când instanţa sesizată cu plângere este Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, completului competent potrivit legii, care o soluţionează în camera de consiliu, cu citarea petentului şi a intimaţilor şi cu participarea procurorului, prin încheiere motivată, pronunţată în camera de consiliu, putând dispune una dintre următoarele soluţii:

a) respinge contestaţia ca tardivă, inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, şi menţine dispoziţia de începere a judecăţii;

b) admite contestaţia, desfiinţează încheierea şi rejudecă plângerea potrivit alin. (7) pct. 2, dacă excepţiile cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale au fost greşit soluţionate.

(11) Probele care au fost excluse nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei.

TITLUL II
Camera preliminară

ART. 342
Obiectul procedurii în camera preliminară

Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenţei şi a legalităţii sesizării instanţei, precum şi verificarea legalităţii administrării probelor şi a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

ART. 343
Durata procedurii în camera preliminară

Durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanţă.

ART. 344
Măsurile premergătoare

(1) După sesizarea instanţei prin rechizitoriu, dosarul se repartizează aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.

(2) Copia certificată a rechizitoriului şi, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deţinere ori, după caz, la adresa unde locuieşte sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părţi şi persoanei vătămate li se aduc la cunoştinţă obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-şi angaja un apărător şi termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri şi excepţii cu privire la legalitatea sesizării instanţei, legalitatea administrării probelor şi a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcţie de complexitatea şi particularităţile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) În cazurile prevăzute la art. 90, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu şi stabileşte, în funcţie de complexitatea şi particularităţile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri şi excepţii cu privire la legalitatea sesizării instanţei, legalitatea administrării probelor şi a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(4) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) şi (3), dacă s-au formulat cereri sau excepţii ori dacă a ridicat excepţii din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabileşte termenul pentru soluţionarea acestora, cu citarea părţilor şi a persoanei vătămate şi cu participarea procurorului.

ART. 345

Procedura în camera preliminară

(1) La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluţionează cererile şi excepţiile formulate ori excepţiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul de urmărire penală şi a oricăror înscrisuri noi prezentate, ascultând concluziile părţilor şi ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum şi ale procurorului.

(2) Judecătorul de cameră preliminară se pronunţă în camera de consiliu, prin încheiere, care se comunică de îndată procurorului, părţilor şi persoanei vătămate.

(3) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularităţi ale actului de sesizare sau în cazul în care sancţionează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularităţile actului de sesizare şi comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menţine dispoziţia de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.

ART. 346

Soluţiile

(1) Dacă nu s-au formulat cereri şi excepţii în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) şi (3) şi nici nu a ridicat din oficiu excepţii, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanţei, a administrării probelor şi a efectuării actelor de urmărire penală şi dispune începerea judecăţii. Judecătorul de cameră preliminară se pronunţă în camera de consiliu, fără citarea părţilor şi a persoanei vătămate şi fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora.

(2) Dacă respinge cererile şi excepţiile invocate ori ridicate din oficiu, în condiţiile art. 345 alin. (1) şi (2), prin aceeaşi încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanţei, a administrării probelor şi a efectuării actelor de urmărire penală şi dispune începerea judecăţii.

(3) Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a) rechizitoriul este neregulamentar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecăţii;

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

c) procurorul solicită restituirea cauzei, în condiţiile art. 345 alin. (3), ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceleaşi dispoziţii.

(4) În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularităţi ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancţionat potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecăţii.

(4^1) În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. a) şi c) şi la alin. (4), judecătorul de cameră preliminară se pronunţă prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părţilor şi a persoanei vătămate şi cu participarea procurorului. Încheierea se comunică de îndată procurorului, părţilor şi persoanei vătămate.

(4^2) În cazul prevăzut la alin. (3) lit. b), restituirea cauzei la procuror se dispune prin încheierea prevăzută la art. 345 alin. (2).

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

(6) Dacă apreciază că instanţa sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art. 50 şi 51, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecăţii exercită funcţia de judecată în cauză.

ART. 347

Contestaţia

(1) În termen de 3 zile de la comunicarea încheierilor prevăzute la art. 346 alin. (1)-(4^2), procurorul, părţile şi persoana vătămată pot face contestaţie. Contestaţia poate privi şi modul de soluţionare a cererilor şi a excepţiilor.

(2) Contestaţia se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară celei sesizate. Când instanţa sesizată este Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, contestaţia se judecă de către completul competent, potrivit legii.

(3) Contestaţia se soluţionează în camera de consiliu, cu citarea părţilor şi a persoanei vătămate şi cu participarea procurorului. Dispoziţiile art. 345 şi 346 se aplică în mod corespunzător.

(4) În soluţionarea contestaţiei nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepţii decât cele invocate sau ridicate din oficiu în faţa judecătorului de cameră preliminară în procedura desfăşurată în faţa instanţei sesizate cu rechizitoriu, cu excepţia cazurilor de nulitate absolută.

ART. 348

Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară

(1) Judecătorul de cameră preliminară se pronunţă, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, menţinerea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care faţă de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară de la instanţa sesizată cu rechizitoriu sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, învestit cu soluţionarea contestaţiei, verifică legalitatea şi temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispoziţiilor art. 207.

TITLUL III
Judecata

CAP. I
Dispoziţii generale

ART. 349

Rolul instanţei de judecată

(1) Instanţa de judecată soluţionează cauza dedusă judecăţii cu garantarea respectării drepturilor subiecţilor procesuali şi asigurarea administrării probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii.

(2) Instanţa poate soluţiona cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, dacă inculpatul solicită aceasta şi recunoaşte în totalitate faptele reţinute în sarcina sa şi dacă instanţa apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului şi justa soluţionare a cauzei, cu excepţia cazului în care acţiunea penală vizează o infracţiune care se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă.

ART. 350

Locul unde se desfăşoară judecata

(1) Judecata se desfăşoară la sediul instanţei.

(2) Pentru motive temeinice, instanţa poate dispune ca judecata să se desfăşoare în alt loc.

ART. 351

Oralitatea, nemijlocirea şi contradictorialitatea

(1) Judecata cauzei se face în faţa instanţei constituite potrivit legii şi se desfăşoară în şedinţă, oral, nemijlocit şi în contradictoriu.

(2) Instanţa este obligată să pună în discuţie cererile procurorului, ale părţilor sau ale celorlalţi subiecţi procesuali şi excepţiile ridicate de aceştia sau din oficiu şi să se pronunţe asupra lor prin încheiere motivată.

(3) Instanţa se pronunţă prin încheiere motivată şi asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecăţii.

ART. 352

Publicitatea şedinţei de judecată

(1) Şedinţa de judecată este publică, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege. Şedinţa desfăşurată în camera de consiliu nu este publică.

(2) Nu pot asista la şedinţa de judecată minorii sub 18 ani, cu excepţia situaţiei în care aceştia au calitatea de părţi sau martori, precum şi persoanele înarmate, cu excepţia personalului care asigură paza şi ordinea.

(3) Dacă judecarea în şedinţă publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnităţii sau vieţii intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justiţiei, instanţa, la cererea procurorului, a părţilor ori din oficiu, poate declara şedinţă nepublică pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

(4) Instanţa poate de asemenea să declare şedinţă nepublică la cererea unui martor, dacă prin audierea sa în şedinţă publică s-ar aduce atingere siguranţei ori demnităţii sau vieţii intime a acestuia sau a membrilor familiei sale, ori la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părţilor, în cazul în care o audiere în public ar pune în pericol confidenţialitatea unor informaţii.

(5) Declararea şedinţei nepublice se face în şedinţă publică, după ascultarea părţilor prezente, a persoanei vătămate şi a procurorului. Dispoziţia instanţei este executorie.

(6) În timpul cât şedinţa este nepublică, nu sunt admise în sala de şedinţă decât părţile, persoana vătămată, reprezentanţii acestora, avocaţii şi celelalte persoane a căror prezenţă este autorizată de instanţă.

(7) Părţile, persoana vătămată, reprezentanţii acestora, avocaţii şi experţii desemnaţi în cauză au dreptul de a lua cunoştinţă de actele şi conţinutul dosarului.

(8) Preşedintele completului are îndatorirea de a aduce la cunoştinţa persoanelor ce participă la judecata desfăşurată în şedinţă nepublică obligaţia de a păstra confidenţialitatea informaţiilor obţinute pe parcursul procesului.

(9) Pe durata judecăţii, instanţa poate interzice publicarea şi difuzarea, prin mijloace scrise sau audiovizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea persoanei vătămate, a părţii civile, a părţii responsabile civilmente sau a martorilor, în condiţiile prevăzute la alin. (3) sau (4).

(10) Informaţiile de interes public din dosar se comunică în condiţiile legii.

(11) În cazul în care informaţiile clasificate sunt esenţiale pentru soluţionarea cauzei, instanţa solicită, de urgenţă, după caz, declasificarea totală, declasificarea parţială sau trecerea într-un alt grad de clasificare ori permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului.

(12) Dacă autoritatea emitentă nu permite apărătorului inculpatului accesul la informaţiile clasificate, acestea nu pot servi la pronunţarea unei soluţii de condamnare, de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.

ART. 353

Citarea la judecată

(1) Judecata poate avea loc numai dacă persoana vătămată şi părţile sunt legal citate şi procedura este îndeplinită. Inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente şi, după caz, reprezentanţii legali ai acestora se citează din oficiu de către instanţă. Instanţa poate dispune citarea altor subiecţi procesuali atunci când prezenţa acestora este necesară pentru soluţionarea cauzei. Înfăţişarea persoanei vătămate sau a părţii în instanţă, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu persoana reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

(2) Partea sau alt subiect procesual principal prezent personal, prin reprezentant sau prin apărător ales la un termen, precum şi acela căruia, personal, prin reprezentant sau apărător ales ori prin funcţionarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenţei, i s-a înmânat în mod legal citaţia pentru un termen de judecată nu mai sunt citaţi pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene, cu excepţia situaţiilor în care prezenţa acestora este obligatorie. Militarii şi deţinuţii sunt citaţi din oficiu la fiecare termen.

(3) Pentru primul termen de judecată, persoana vătămată se citează cu menţiunea că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătoreşti.

(4) Neprezentarea persoanei vătămate şi a părţilor citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanţa consideră că este necesară prezenţa uneia dintre părţile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(5) Abrogat.

(6) Pe tot parcursul judecăţii, persoana vătămată şi părţile pot solicita, oral sau în scris, ca judecata să se desfăşoare în lipsă, în acest caz nemaifiind citate pentru termenele următoare.

(7) Când judecata se amână, părţile şi celelalte persoane care participă la proces iau cunoştinţă de noul termen de judecată.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoştinţă, instanţa le înmânează citaţii, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

(9) Participarea procurorului la judecata cauzei este obligatorie.

(10) Completul învestit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părţilor ori a persoanei vătămate, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoştinţă, cu respectarea principiului continuităţii completului, în situaţia în care din motive obiective instanţa nu îşi poate desfăşura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluţionării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluţia judecătorului în camera de consiliu şi fără citarea părţilor. Părţile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat.

ART. 354

Compunerea instanţei

(1) Instanţa judecă în complet de judecată, a cărui compunere este cea prevăzută de lege.

(2) Completul de judecată trebuie să rămână acelaşi în tot cursul judecării cauzei. Când acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor.

ART. 355

Judecata de urgenţă în cauzele cu arestaţi preventiv sau aflaţi în arest la domiciliu

(1) Dacă în cauză sunt inculpaţi arestaţi preventiv sau aflaţi în arest la domiciliu, judecata se face de urgenţă şi cu precădere, termenele de judecată fiind, de regulă, de 7 zile.

(2) Pentru motive temeinic justificate, instanţa poate acorda termene mai scurte sau mai lungi.

ART. 356

Asigurarea apărării

(1) Persoana vătămată, inculpatul, celelalte părţi şi avocaţii acestora au dreptul să ia cunoştinţă de actele dosarului în tot cursul judecăţii.

(2) Când persoana vătămată sau una dintre părţi se află în stare de deţinere, preşedintele completului ia măsuri ca aceasta să îşi poată exercita dreptul prevăzut la alin. (1) şi să poată lua contact cu avocatul său.

(3) În cursul judecăţii, persoana vătămată şi părţile au dreptul la un singur termen pentru angajarea unui avocat şi pentru pregătirea apărării.

(4) În situaţia în care persoana vătămată sau una dintre părţi nu mai beneficiază de asistenţa juridică acordată de avocatul său ales, instanţa poate acorda un alt termen pentru angajarea unui alt avocat şi pregătirea apărării.

(5) În situaţiile prevăzute la alin. (1)-(4), acordarea înlesnirilor necesare pregătirii apărării efective trebuie să fie conformă respectării termenului rezonabil al procesului penal.

ART. 357

Atribuţiile preşedintelui completului

(1) Preşedintele completului conduce şedinţa, îndeplinind toate îndatoririle prevăzute de lege, şi decide asupra cererilor formulate de procuror, persoana vătămată şi de părţi, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

(2) În cursul judecăţii, preşedintele, după consultarea celorlalţi membri ai completului, poate respinge întrebările formulate de părţi, persoana vătămată şi de procuror, dacă acestea nu sunt concludente şi utile soluţionării cauzei.

(3) Dispoziţiile preşedintelui completului sunt obligatorii pentru toate persoanele prezente în sala de şedinţă.

ART. 358

Strigarea cauzei şi apelul celor citaţi

(1) Preşedintele completului anunţă, potrivit ordinii de pe lista de şedinţă, cauza a cărei judecare este la rând, dispune a se face apelul părţilor şi al celorlalte persoane citate şi constată care dintre ele s-au prezentat. În cazul participanţilor care lipsesc verifică dacă le-a fost înmânată citaţia în condiţiile art. 260 şi dacă şi-au justificat în vreun fel absenţa.

(2) Părţile şi persoana vătămată se pot prezenta şi participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citaţia, preşedintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

ART. 359

Asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei

(1) Preşedintele veghează asupra menţinerii ordinii şi solemnităţii şedinţei, putând lua măsurile necesare în acest scop.

(2) Preşedintele poate limita accesul publicului la şedinţa de judecată, ţinând seama de mărimea sălii de şedinţă.

(3) Părţile şi persoanele care asistă sau participă la şedinţa de judecată sunt obligate să păstreze disciplina şedinţei.

(4) Când o parte sau oricare altă persoană tulbură şedinţa ori nesocoteşte măsurile luate, preşedintele îi atrage atenţia să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

(5) Partea sau persoana îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Preşedintele îi aduce la cunoştinţă actele esenţiale efectuate în lipsă şi îi citeşte declaraţiile celor audiaţi. Dacă partea sau persoana continuă să tulbure şedinţa, preşedintele poate dispune din nou îndepărtarea ei din sală, dezbaterile urmând a avea loc în lipsa acesteia.

(6) Dacă partea continuă să tulbure şedinţa şi cu ocazia pronunţării hotărârii, preşedintele completului poate dispune îndepărtarea ei din sală, în acest caz hotărârea urmând a-i fi comunicată.

ART. 360

Constatarea infracţiunilor de audienţă

(1) Dacă în cursul şedinţei se săvârşeşte o faptă prevăzută de legea penală, preşedintele completului de judecată constată acea faptă şi îl identifică pe făptuitor. Încheierea de şedinţă se trimite procurorului competent.

(2) În cazul în care procurorul participă la judecată, poate declara că începe urmărirea penală, pune în mişcare acţiunea penală şi îl poate reţine pe suspect sau pe inculpat.

ART. 361

Pregătirea şedinţei de judecată

(1) Abrogat.

(2) Preşedintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

(3) În acest scop, dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de preşedintele completului, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecăţii, astfel încât să se asigure soluţionarea cu celeritate a cauzei.

(4) În cazurile în care asistenţa juridică este obligatorie, preşedintele completului va lua măsuri pentru desemnarea avocatului din oficiu.

(5) În situaţia în care în aceeaşi cauză au calitatea de inculpat atât persoana juridică, cât şi reprezentanţii legali ai acesteia, preşedintele verifică dacă inculpatul persoană juridică şi-a desemnat un reprezentant, iar în caz contrar, procedează la desemnarea unui reprezentant, din rândul practicienilor în insolvenţă.

(6) De asemenea, preşedintele verifică îndeplinirea dispoziţiilor privind citarea şi, după caz, procedează la completarea ori refacerea acestora.

(7) Preşedintele completului se îngrijeşte ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită şi afişată la instanţă, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

(8) La întocmirea listei se ţine seama de data intrării cauzelor la instanţă, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deţinuţi sau arestaţi la domiciliu şi celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgenţă.

ART. 362

Măsurile preventive în cursul judecăţii

(1) Instanţa se pronunţă, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care faţă de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, instanţa este datoare să verifice, în cursul judecăţii, în şedinţă publică, legalitatea şi temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispoziţiilor art. 208.

ART. 363

Participarea procurorului la judecată

(1) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(2) În cursul judecăţii, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului şi a respectării dispoziţiilor legale.

(3) În cursul judecăţii, procurorul formulează cereri, ridică excepţii şi pune concluzii. Cererile şi concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(4) Când apreciază că există vreuna dintre cauzele care împiedică exercitarea acţiunii penale, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal.

ART. 364

Participarea inculpatului la judecată şi drepturile acestuia

(1) Judecata cauzei are loc în prezenţa inculpatului. Aducerea inculpatului aflat în stare de deţinere la judecată este obligatorie. Se consideră că este prezent şi inculpatul privat de libertate care, cu acordul său şi în prezenţa apărătorului ales sau numit din oficiu şi, după caz, şi a interpretului, participă la judecată prin videoconferinţă, la locul de deţinere.

(2) Judecata poate avea loc în lipsa inculpatului dacă acesta este dispărut, se sustrage de la judecată ori şi-a schimbat adresa fără a o aduce la cunoştinţa organelor judiciare şi, în urma verificărilor efectuate, nu i se cunoaşte noua adresă.

(3) Judecata poate de asemenea avea loc în lipsa inculpatului dacă, deşi legal citat, acesta lipseşte în mod nejustificat de la judecarea cauzei.

(4) Pe tot parcursul judecăţii, inculpatul, inclusiv în cazul în care este privat de libertate, poate cere, în scris, să fie judecat în lipsă, fiind reprezentat de avocatul său ales sau din oficiu. În cazul în care inculpatul aflat în stare de deţinere a solicitat să fie judecat în lipsă, instanţa poate dispune, la cerere sau din oficiu, ca acesta să poată pună concluzii în cadrul dezbaterilor şi să i se dea cuvântul prin intermediul videoconferinţei, în prezenţa apărătorului ales sau din oficiu.

(5) Dacă apreciază necesară prezenţa inculpatului, instanţa poate dispune aducerea acestuia cu mandat de aducere.

(6) Inculpatul poate formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii, inclusiv în situaţia prevăzută la alin. (1) teza finală.

ART. 365

Participarea celorlalte părţi la judecată şi drepturile acestora

(1) Partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot fi reprezentate de avocat.

(2) Partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii.

ART. 366

Participarea persoanei vătămate şi a altor subiecţi procesuali la judecată şi drepturile acestora

(1) Persoana vătămată poate fi reprezentată de avocat.

(2) Persoana vătămată poate formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii în latura penală a cauzei.

(3) Persoanele ale căror bunuri sunt supuse confiscării pot fi reprezentate de avocat şi pot formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii cu privire la măsura confiscării.

ART. 367

Suspendarea judecăţii

(1) Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanţa dispune, prin încheiere, suspendarea judecăţii până când starea sănătăţii inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(2) Dacă sunt mai mulţi inculpaţi, iar temeiul suspendării priveşte numai pe unul dintre ei şi disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3) Suspendarea judecăţii se dispune şi pe perioada desfăşurării procedurii de mediere, potrivit legii.

(4) Încheierea dată în primă instanţă prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu contestaţie la instanţa ierarhic superioară în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru procuror, părţile şi persoana vătămată prezente, şi de la comunicare, pentru părţile sau persoana vătămată care lipsesc. Contestaţia se depune la instanţa care a pronunţat încheierea atacată şi se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanţei ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(5) Contestaţia nu suspendă executarea şi se judecă în termen de 3 zile de la primirea dosarului.

(6) Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată sau la încheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

(7) Instanţa de judecată este obligată să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea judecăţii.

(8) Dacă inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori faţă de inculpat s-a dispus măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauţiune, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 208.

(9) Ridicarea unei excepţii de neconstituţionalitate nu suspendă judecarea cauzei.

ART. 368

Suspendarea judecăţii în caz de extrădare activă

(1) În cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanţa pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecăţii până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare. Încheierea instanţei este supusă contestaţiei în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă, la instanţa ierarhic superioară.

(2) Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulţi inculpaţi, instanţa poate dispune, în interesul unei bune judecăţi, disjungerea cauzei.

(3) Contestaţia se depune la instanţa care a pronunţat încheierea atacată şi se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanţei ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(4) Contestaţia nu suspendă executarea şi se judecă în şedinţă publică, în termen de 5 zile de la primirea dosarului, cu citarea părţilor şi a persoanei vătămate şi cu participarea procurorului.

ART. 369

Notele privind desfăşurarea şedinţei de judecată

(1) Desfăşurarea şedinţei de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

(2) În cursul şedinţei de judecată grefierul ia note cu privire la desfăşurarea procesului. Procurorul şi părţile pot cere citirea notelor şi vizarea lor de către preşedinte.

(3) După terminarea şedinţei de judecată, participanţii la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(4) Notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor.

(5) În caz de contestare de către participanţii la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate şi, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din şedinţa de judecată.

(6) La cerere, părţile, pe cheltuiala acestora, pot obţine o copie electronică a înregistrării şedinţei de judecată în ceea ce priveşte cauza lor, cu excepţia situaţiilor în care şedinţa nu a fost publică în tot sau în parte.

ART. 370
Felul hotărârilor

(1) Hotărârea prin care cauza este soluţionată de prima instanţă de judecată sau prin care aceasta se dezînvesteşte fără a soluţiona cauza se numeşte sentinţă. Instanţa se pronunţă prin sentinţă şi în alte situaţii prevăzute de lege.

(2) Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra apelului, recursului în casaţie şi recursului în interesul legii se numeşte decizie. Instanţa se pronunţă prin decizie şi în alte situaţii prevăzute de lege.

(3) Toate celelalte hotărâri pronunţate de instanţe în cursul judecăţii se numesc încheieri.

(4) Desfăşurarea procesului în şedinţa de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

a) ziua, luna, anul şi denumirea instanţei;

b) menţiunea dacă şedinţa a fost sau nu publică;

c) numele şi prenumele judecătorilor, procurorului şi grefierului;

d) numele şi prenumele părţilor, avocaţilor şi ale celorlalte persoane care participă în proces şi care au fost prezente la judecată, precum şi ale celor care au lipsit, cu arătarea calităţii lor procesuale şi cu menţiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;

e) fapta pentru care inculpatul a fost trimis în judecată şi textele de lege în care a fost încadrată fapta;

f) mijloacele de probă care au fost supuse dezbaterii contradictorii;

g) cererile de orice natură formulate de procuror, de persoana vătămată, de părţi şi de ceilalţi participanţi la proces;

h) concluziile procurorului, ale persoanei vătămate şi ale părţilor;

i) măsurile luate în cursul şedinţei.

(5) Încheierea se întocmeşte de grefier în termen de cel mult 72 de ore de la terminarea şedinţei şi se semnează de preşedintele completului de judecată şi de grefier.

(6) Când hotărârea se pronunţă în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmeşte încheierea.

CAP. II
Judecata în primă instanţă

SECŢIUNEA 1
Desfăşurarea judecării cauzelor

ART. 371
Obiectul judecăţii

Judecata se mărgineşte la faptele şi la persoanele arătate în actul de sesizare a instanţei.

ART. 372
Verificările privitoare la inculpat

(1) La termenul de judecată, după strigarea cauzei şi apelul părţilor, preşedintele verifică identitatea inculpatului.

(2) În cazul inculpatului persoană juridică, preşedintele face verificări cu privire la denumire, sediul social şi sediile secundare, codul unic de identificare, identitatea şi calitatea persoanelor abilitate să îl reprezinte.

ART. 373

Măsurile premergătoare privind martorii, experţii şi interpreţii

(1) După apelul martorilor, experţilor şi interpreţilor, preşedintele cere martorilor prezenţi să părăsească sala de şedinţă şi le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviinţarea sa.

(2) Experţii rămân în sala de şedinţă, în afară de cazul în care instanţa dispune altfel.

(3) Martorii, experţii şi interpreţii prezenţi pot fi ascultaţi, chiar dacă nu au fost citaţi sau nu au primit citaţie, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ţinându-se seama de dispoziţiile art. 122.

ART. 374

Aducerea la cunoştinţă a învinuirii, lămuriri şi cereri

(1) La primul termen la care procedura de citare este legal îndeplinită şi cauza se află în stare de judecată, preşedintele dispune ca grefierul să dea citire actului prin care s-a dispus trimiterea în judecată ori, după caz, a celui prin care s-a dispus începerea judecăţii sau să facă o prezentare succintă a acestuia.

(2) Preşedintele explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce, îl înştiinţează pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nicio declaraţie, atrăgându-i atenţia că ceea ce declară poate fi folosit şi împotriva sa, precum şi cu privire la dreptul de a pune întrebări coinculpaţilor, persoanei vătămate, celorlalte părţi, martorilor, experţilor şi de a da explicaţii în tot cursul cercetării judecătoreşti, când socoteşte că este necesar.

(3) Preşedintele încunoştinţează partea civilă, partea responsabilă civilmente şi persoana vătămată cu privire la probele administrate în faza urmăririi penale care au fost excluse şi care nu vor fi avute în vedere la soluţionarea cauzei şi pune în vedere persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătoreşti.

(4) În cazurile în care acţiunea penală nu vizează o infracţiune care se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă, preşedintele pune în vedere inculpatului că poate solicita ca judecata să aibă loc numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale şi a înscrisurilor prezentate de părţi şi de persoana vătămată, dacă recunoaşte în totalitate faptele reţinute în sarcina sa, aducându-i la cunoştinţă dispoziţiile art. 396 alin. (10).

(5) Preşedintele întreabă procurorul, părţile şi persoana vătămată dacă propun administrarea de probe.

(6) În cazul în care se propun probe, trebuie să se arate faptele şi împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ceea ce priveşte martorii şi experţii, identitatea şi adresa acestora.

(7) Probele administrate în cursul urmăririi penale şi necontestate de către părţi sau de către persoana vătămată nu se readministrează în cursul cercetării judecătoreşti. Acestea sunt puse în dezbaterea contradictorie a părţilor, a persoanei vătămate şi a procurorului şi sunt avute în vedere de instanţă la deliberare.

că este necesar pentru aflarea adevărului şi justa soluţionare a cauzei.

(9) Procurorul, persoana vătămată şi părţile pot cere administrarea de probe noi şi în cursul cercetării judecătoreşti.

(10) Instanţa poate dispune din oficiu administrarea de probe necesare pentru aflarea adevărului şi justa soluţionare a cauzei.

ART. 375

Procedura în cazul recunoaşterii învinuirii

(1) Dacă inculpatul solicită ca judecata să aibă loc în condiţiile prevăzute la art. 374 alin. (4), instanţa procedează la ascultarea acestuia, după care, luând concluziile procurorului şi ale celorlalte părţi, se pronunţă asupra cererii.

(1^1) Inculpatul poate recunoaşte faptele şi solicita judecarea cauzei în condiţiile prevăzute la art. 374 alin. (4) şi prin înscris autentic.

(1^2) În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (1^1), dacă inculpatul este minor, este necesară şi încuviinţarea reprezentantului său legal.

(2) Dacă admite cererea, instanţa întreabă părţile şi persoana vătămată dacă propun administrarea de probe cu înscrisuri.

(3) Dacă respinge cererea, instanţa procedează potrivit art. 374 alin. (5)-(10).

ART. 376

Ordinea cercetării judecătoreşti

(1) Instanţa începe efectuarea cercetării judecătoreşti când cauza se află în stare de judecată.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispoziţiile cuprinse în prezenta secţiune.

(3) După audierea inculpatului, a persoanei vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente, se procedează la administrarea probelor încuviinţate.

(4) Administrarea de probe din oficiu poate fi făcută oricând pe parcursul cercetării judecătoreşti.

(5) Instanţa poate dispune schimbarea ordinii, când aceasta este necesară.

ART. 377

Cercetarea judecătorească în cazul recunoaşterii învinuirii

(1) Dacă a dispus ca judecata să aibă loc în condiţiile prevăzute la art. 375 alin. (1), instanţa administrează proba cu înscrisurile încuviinţate.

(2) Înscrisurile pot fi prezentate la termenul la care instanţa se pronunţă asupra cererii prevăzute la art. 375 alin. (1) sau la un termen ulterior, acordat în acest scop. Pentru prezentarea de înscrisuri instanţa nu poate acorda decât un singur termen.

(3) Dispoziţiile art. 383 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă instanţa constată, din oficiu, la cererea procurorului sau a părţilor, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuţie noua încadrare şi să atragă atenţia inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă. Dispoziţiile art. 386 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum şi dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanţa, luând concluziile procurorului şi ale părţilor, dispune efectuarea cercetării judecătoreşti, dispoziţiile art. 374 alin. (5)-(10) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 378

Audierea inculpatului

(1) Inculpatul este lăsat să arate tot ce ştie despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări în mod nemijlocit de către procuror, de persoana vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă civilmente, de ceilalţi inculpaţi, precum şi de avocaţii acestora şi de avocatul inculpatului a cărui audiere se face. Preşedintele şi ceilalţi membri ai completului pot, de asemenea, pune întrebări, dacă apreciază necesar, pentru justa soluţionare a cauzei.

(2) Instanţa poate respinge întrebările care nu sunt concludente şi utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de şedinţă.

(3) În situaţiile în care legea prevede posibilitatea ca inculpatul să fie obligat la prestarea unei munci neremunerate în folosul comunităţii, acesta va fi întrebat dacă îşi manifestă acordul în acest sens, în cazul în care va fi găsit vinovat.

(4) Când inculpatul nu îşi mai aminteşte anumite fapte sau împrejurări ori când există contraziceri între declaraţiile făcute de inculpat în instanţă şi cele date anterior, preşedintele îi cere acestuia explicaţii şi poate da citire, în întregime sau în parte, declaraţiilor anterioare.

(5) Când inculpatul refuză să dea declaraţii, instanţa dispune citirea declaraţiilor pe care acesta le-a dat anterior.

(6) Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

ART. 379

Audierea coinculpaţilor

(1) Dacă sunt mai mulţi inculpaţi, audierea fiecăruia dintre ei se face în prezenţa celorlalţi inculpaţi.

(2) Când interesul aflării adevărului o cere, instanţa poate dispune audierea vreunuia dintre inculpaţi fără ca ceilalţi să fie de faţă.

(3) Declaraţiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalţi inculpaţi, după audierea lor.

(4) Inculpatul poate fi din nou audiat în prezenţa celorlalţi inculpaţi sau a unora dintre ei.

ART. 380

Audierea persoanei vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente

(1) Instanţa procedează la audierea persoanei vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente potrivit dispoziţiilor art. 111 şi 112, după ascultarea inculpatului şi, după caz, a coinculpaţilor.

(2) Persoanele menţionate sunt lăsate să arate tot ce ştiu despre fapta care face obiectul judecăţii, apoi li se pot pune în mod nemijlocit întrebări de către procuror, inculpat, avocatul inculpatului, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente şi avocaţii acestora. Preşedintele şi ceilalţi membri ai completului pot de asemenea pune întrebări, dacă apreciază necesar, pentru justa soluţionare a cauzei.

(3) Instanţa poate respinge întrebările care nu sunt concludente şi utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de şedinţă.

(4) Persoana vătămată, partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot fi reascultate ori de câte ori este necesar.

ART. 381

Audierea martorului şi a expertului

(1) Audierea martorului se face potrivit dispoziţiilor art. 119-124, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă martorul a fost propus de către procuror, acestuia i se pot pune în mod nemijlocit întrebări de către procuror, inculpat, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente. Dacă martorul sau expertul a fost propus de către una dintre părţi, i se pot pune întrebări de către aceasta, de către procuror, persoana vătămată şi de către celelalte părţi.

(3) Preşedintele şi ceilalţi membri ai completului pot adresa întrebări martorului ori de câte ori consideră necesar, pentru justa soluţionare a cauzei.

(4) Instanţa poate respinge întrebările care nu sunt concludente şi utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de şedinţă.

(5) Martorul care posedă un înscris în legătură cu depoziţia făcută poate să îl citească în instanţă. Procurorul şi părţile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanţa poate dispune reţinerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.

(6) Când martorul nu îşi mai aminteşte anumite fapte sau împrejurări ori când există contraziceri între declaraţiile făcute în instanţă şi cele date anterior, după ce martorul a fost lăsat să declare tot ceea ce ştie, preşedintele poate da citire, în întregime sau în parte, declaraţiilor anterioare.

(7) Dacă audierea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, iar în faza de urmărire penală acesta a dat declaraţii în faţa organelor de urmărire penală sau a fost ascultat de către judecătorul de drepturi şi libertăţi în condiţiile art. 308, instanţa dispune citirea depoziţiei date de acesta în cursul urmăririi penale şi ţine seama de ea la judecarea cauzei.

(8) Dacă unul sau mai mulţi martori lipsesc, instanţa poate dispune motivat fie continuarea judecăţii, fie amânarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus cu mandat de aducere.

(9) Martorii audiaţi rămân în sală, la dispoziţia instanţei, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în şedinţa respectivă. Dacă instanţa găseşte necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei din sala de şedinţă, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

(10) Instanţa, luând concluziile procurorului, persoanei vătămate şi ale părţilor, poate încuviinţa plecarea martorilor, după audierea lor.

(11) Dispoziţiile alin. (1)-(10) se aplică în mod corespunzător şi în caz de audiere a expertului sau interpretului.

(12) Dispoziţiile art. 130-134 şi art. 306 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

ART. 382

Consemnarea declaraţiilor

Declaraţiile şi răspunsurile inculpaţilor, ale martorilor ori ale altor persoane audiate în cauză se consemnează întocmai în condiţiile prevăzute la art. 110 alin. (1)-(4), întrebările respinse urmând a fi consemnate în încheierea de şedinţă potrivit art. 378-380.

ART. 383

Renunţarea la probe şi imposibilitatea administrării probelor

(1) Procurorul, persoana vătămată şi părţile pot renunţa la probele pe care le-au propus.

(2) După punerea în discuţie a renunţării, instanţa poate dispune ca proba să nu mai fie administrată, dacă apreciază că nu mai este necesar.

(3) Dacă în cursul cercetării judecătoreşti administrarea unei probe anterior admise apare ca inutilă sau nu mai este posibilă, instanţa, după ce ascultă procurorul, persoana vătămată şi părţile, poate dispune ca acea probă să nu mai fie administrată.

(4) Dacă imposibilitatea de administrare se referă la o probă administrată în faza de urmărire penală şi încuviinţată de instanţă, aceasta este pusă în discuţia părţilor, a persoanei vătămate şi a procurorului şi se ţine seama de ea la judecarea cauzei.

ART. 384

Prezentarea mijloacelor materiale de probă

Când în cauza supusă judecăţii există mijloace materiale de probă, instanţa, la cerere sau din oficiu, dispune aducerea şi prezentarea acestora, dacă este posibil.

ART. 385

Amânarea pentru probe noi

Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea de probe noi, instanţa dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amânarea ei pentru administrarea probelor.

ART. 386

Schimbarea încadrării juridice

(1) Dacă în cursul judecăţii se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanţa este obligată să pună în discuţie noua încadrare şi să atragă atenţia inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecăţii, pentru a-şi pregăti apărarea.

(2) Dacă noua încadrare juridică vizează o infracţiune pentru care este necesară plângerea prealabilă a persoanei vătămate, instanţa de judecată cheamă persoana vătămată şi o întreabă dacă înţelege să facă plângere prealabilă. În situaţia în care persoana vătămată formulează plângere prealabilă, instanţa continuă cercetarea judecătorească, în caz contrar dispunând încetarea procesului penal.

ART. 387

Terminarea cercetării judecătoreşti

(1) Înainte de a declara terminată cercetarea judecătorească, preşedintele întreabă procurorul, persoana vătămată şi părţile dacă mai au de dat explicaţii ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătoreşti.

(2) Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse ori dacă s-au efectuat completările cerute, preşedintele declară terminată cercetarea judecătorească.

ART. 388

Dezbaterile şi ordinea în care se dă cuvântul

(1) După terminarea cercetării judecătoreşti se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, persoanei vătămate, părţii civile, părţii responsabile civilmente şi inculpatului.

(2) Preşedintele poate da cuvântul şi în replică.

(3) Durata concluziilor procurorului, ale părţilor, ale persoanei vătămate şi ale avocaţilor acestora poate fi limitată. Preşedintele completului poate hotărî că acestea trebuie să aibă o durată similară.

(4) Preşedintele are dreptul să îi întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă în susţinerile lor depăşesc limitele cauzei ce se judecă.

(5) Abrogat.

(6) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. Întreruperea nu poate fi mai mare de 3 zile.

ART. 389

Ultimul cuvânt al inculpatului

(1) Înainte de a încheia dezbaterile, preşedintele dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

(2) În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul relevă fapte sau împrejurări noi, esenţiale pentru soluţionarea cauzei, instanţa dispune reluarea cercetării judecătoreşti.

ART. 390

Concluziile scrise

(1) Instanţa poate cere părţilor, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

(2) Procurorul, persoana vătămată şi părţile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanţă.

SECŢIUNEA a 2-a
Deliberarea şi hotărârea instanţei

ART. 391
Soluţionarea cauzei

(1) Deliberarea şi pronunţarea hotărârii se fac în ziua în care au avut loc dezbaterile sau la o dată ulterioară, dar nu mai târziu de 15 zile de la închiderea dezbaterilor.

(2) În situaţii excepţionale, când, raportat la complexitatea cauzei, deliberarea şi pronunţarea nu pot avea loc în termenul prevăzut la alin. (1), instanţa poate amâna pronunţarea o singură dată pentru cel mult 15 zile.

(3) Preşedintele completului informează părţile prezente asupra datei la care se va pronunţa hotărârea.

ART. 392
Deliberarea

(1) La deliberare iau parte numai membrii completului în faţa căruia a avut loc dezbaterea.

(2) Completul de judecată deliberează în secret.

ART. 393
Obiectul deliberării

(1) Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt şi apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea poartă asupra existenţei faptei şi vinovăţiei inculpatului, asupra stabilirii pedepsei, asupra stabilirii măsurii educative ori măsurii de siguranţă, dacă este cazul să fie luată, precum şi asupra deducerii duratei măsurilor preventive privative de libertate şi a internării medicale.

(3) Completul de judecată deliberează şi asupra reparării pagubei produse prin infracţiune, asupra măsurilor preventive şi asigurătorii, a mijloacelor materiale de probă, a cheltuielilor judiciare, precum şi asupra oricărei alte probleme privind justa soluţionare a cauzei.

(4) Toţi membrii completului de judecată au îndatorirea să îşi spună părerea asupra fiecărei chestiuni.

(5) Preşedintele îşi spune părerea cel din urmă.

ART. 394
Luarea hotărârii

(1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluţiilor date chestiunilor supuse deliberării.

(2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

(3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluţia cea mai severă trebuie să se alăture celei mai apropiate de părerea sa.

(4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.

(5) În situaţia în care în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea, judecarea cauzei se reia în complet de divergenţă.

ART. 395
Reluarea cercetării judecătoreşti sau a dezbaterilor

(1) Dacă în cursul deliberării instanţa apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită şi este necesară reluarea cercetării judecătoreşti sau a dezbaterilor, repune cauza pe rol. Prevederile privind citarea se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă judecata a avut loc în condiţiile art. 375 alin. (1) şi (2), iar instanţa constată că pentru soluţionarea acţiunii penale se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor prevăzute la art. 377 alin. (1)-(3), repune cauza pe rol şi dispune efectuarea cercetării judecătoreşti.

ART. 396

Rezolvarea acţiunii penale

(1) Instanţa hotărăşte asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunţând, după caz, condamnarea, renunţarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunţă dacă instanţa constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracţiune şi a fost săvârşită de inculpat.

(3) Renunţarea la aplicarea pedepsei se pronunţă dacă instanţa constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracţiune şi a fost săvârşită de inculpat, în condiţiile art. 80-82 din Codul penal.

(4) Amânarea aplicării pedepsei se pronunţă dacă instanţa constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracţiune şi a fost săvârşită de inculpat, în condiţiile art. 83-90 din Codul penal.

(5) Achitarea inculpatului se pronunţă în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d).

(6) Încetarea procesului penal se pronunţă în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e)-j).

(7) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 şi se constată, ca urmare a continuării procesului, că sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanţa de judecată pronunţă achitarea.

(8) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 şi se constată că nu sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanţa de judecată pronunţă încetarea procesului penal.

(9) În cazul în care, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecăţii, faţă de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauţiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauţiune şi inculpatul este condamnat la pedeapsa amenzii, instanţa dispune plata acesteia din cauţiune, potrivit dispoziţiilor art. 217.

(10) Când judecata s-a desfăşurat în condiţiile art. 375 alin. (1), (1^1) şi (2), când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiţii a fost respinsă sau când cercetarea judecătorească a avut loc în condiţiile art. 377 alin. (5) ori art. 395 alin. (2), iar instanţa reţine aceeaşi situaţie de fapt ca cea recunoscută de către inculpat, în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii se reduc cu o treime, iar în cazul pedepsei amenzii, cu o pătrime. Pentru inculpaţii minori, instanţa va avea în vedere aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.

ART. 397

Rezolvarea acţiunii civile

(1) Instanţa se pronunţă prin aceeaşi hotărâre şi asupra acţiunii civile.

(2) În cazul când admite acţiunea civilă, instanţa examinează, potrivit art. 249-254, necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparaţiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

(3) De asemenea, instanţa se pronunţă prin hotărâre şi asupra restituirii lucrurilor şi restabilirii situaţiei anterioare, potrivit dispoziţiilor art. 255 şi 256.

(4) Dispoziţiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii şi restituirea lucrurilor sunt executorii.

(5) În cazul în care, potrivit dispoziţiilor art. 25 alin. (5), instanţa lasă nesoluţionată acţiunea civilă, măsurile asigurătorii se menţin. Aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acţiune în faţa instanţei civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(6) În cazul în care, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecăţii, faţă de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauţiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauţiune şi este admisă acţiunea civilă, instanţa dispune plata din cauţiune a despăgubirilor acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracţiune, potrivit dispoziţiilor art. 217.

ART. 398

Cheltuielile judiciare

Instanţa se pronunţă prin hotărâre şi asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispoziţiilor art. 272-276.

ART. 399

Dispoziţiile cu privire la măsurile preventive

(1) Instanţa are obligaţia ca, prin hotărâre, să se pronunţe asupra menţinerii, revocării, înlocuirii ori încetării de drept a măsurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat.

(2) În caz de renunţare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, de achitare sau de încetare a procesului penal, instanţa dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanţa dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv atunci când pronunţă:

a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reţinerii, arestului la domiciliu şi arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea executării sub supraveghere;

c) o pedeapsă cu amendă, care nu însoţeşte pedeapsa închisorii;

d) o măsură educativă neprivativă de libertate.

(4) Hotărârea pronunţată în condiţiile alin. (1)-(3) cu privire la măsurile preventive este executorie.

(5) Când, potrivit dispoziţiilor prevăzute la alin. (1)-(3), inculpatul este pus în libertate, instanţa comunică aceasta administraţiei locului de deţinere.

(6) Inculpatul condamnat de prima instanţă şi aflat în stare de arest preventiv este liberat de îndată ce durata reţinerii şi cea a arestării devin egale cu durata pedepsei pronunţate, deşi hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administraţia locului de deţinere, căreia i se comunică, îndată după pronunţarea hotărârii, o copie de pe dispozitiv sau extras.

(7) În caz de renunţare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, de achitare sau de încetare a procesului penal, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecăţii faţă de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauţiune, instanţa va dispune restituirea sumei depuse drept cauţiune, dacă nu s-a dispus plata din aceasta a despăgubirilor acordate pentru repararea pagubelor şi dacă nu s-a dispus plata din cauţiune prevăzută la art. 217 alin. (7).

(8) Instanţa dispune confiscarea cauţiunii dacă măsura controlului judiciar pe cauţiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele arătate la art. 217 alin. (9), şi nu s-a dispus plata din cauţiune a sumelor prevăzute la art. 217.

(9) Durata măsurii arestului la domiciliu se deduce din pedeapsa aplicată prin echivalarea unei zile de arest la domiciliu cu o zi din pedeapsă.

(10) După pronunţarea hotărârii, până la sesizarea instanţei de apel, instanţa poate dispune, la cerere sau din oficiu, luarea, revocarea, înlocuirea sau menţinerea unei măsuri preventive cu privire la inculpatul condamnat, în condiţiile legii."

ART. 400

Minuta

(1) Rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, care trebuie să aibă conţinutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

(2) Întocmirea minutei este obligatorie în cazurile în care judecătorul sau instanţa dispune asupra măsurilor preventive şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(3) Minuta se întocmeşte în două exemplare originale, dintre care unul se ataşează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanţei.

ART. 401

Cuprinsul hotărârii

Hotărârea prin care instanţa penală soluţionează fondul cauzei trebuie să conţină o parte introductivă, o expunere şi dispozitivul.

ART. 402

Conţinutul părţii introductive

(1) Partea introductivă cuprinde menţiunile prevăzute la art. 370 alin. (4).

(2) Când s-a redactat o încheiere de şedinţă, potrivit dispoziţiilor art. 370, partea introductivă se limitează numai la următoarele menţiuni: denumirea instanţei care a judecat cauza, data pronunţării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum şi numele şi prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului şi ale grefierului, făcându-se menţiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de şedinţă.

(3) În hotărârile instanţelor militare trebuie să se indice şi gradul militar al membrilor completului de judecată şi al procurorului. Când inculpatul este militar, se menţionează şi gradul acestuia.

ART. 403

Conţinutul expunerii

(1) Expunerea trebuie să cuprindă:

a) datele privind identitatea părţilor;

b) descrierea faptei ce face obiectul trimiterii în judecată, cu arătarea timpului şi locului unde a fost săvârşită, precum şi încadrarea juridică dată acesteia prin actul de sesizare;

c) motivarea soluţiei cu privire la latura penală, prin analiza probelor care au servit ca temei pentru soluţionarea laturii penale a cauzei şi a celor care au fost înlăturate, şi motivarea soluţiei cu privire la latura civilă a cauzei, precum şi analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluţia dată în cauză;

d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluţiile date în cauză.

(2) În caz de condamnare, renunţare la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei, expunerea trebuie să cuprindă fiecare faptă reţinută de instanţă în sarcina inculpatului, forma şi gradul de vinovăţie, circumstanţele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunţată, respectiv timpul care se va deduce din pedeapsa stabilită în caz de anulare sau revocare a renunţării la aplicarea pedepsei ori a amânării aplicării pedepsei, precum şi actele din care rezultă perioada ce urmează a fi dedusă.

(3) Dacă instanţa reţine în sarcina inculpatului numai o parte dintre faptele ce formează obiectul trimiterii în judecată, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunţat condamnarea ori, după caz, renunţarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei şi pentru care anume fapte, încetarea procesului penal sau achitarea.

(4) În cazul renunţării la aplicarea pedepsei şi al amânării aplicării pedepsei, precum şi în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, se vor prezenta în hotărâre motivele care au determinat renunţarea sau amânarea ori, după caz, suspendarea şi se vor arăta consecinţele la care persoana faţă de care s-au dispus aceste soluţii se expune dacă va mai comite infracţiuni sau, după caz, dacă nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligaţiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

ART. 404

Conţinutul dispozitivului

(1) Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute la art. 107 privitoare la persoana inculpatului, soluţia dată de instanţă cu privire la infracţiune, indicându-se denumirea acesteia şi textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, şi cauza pe care se întemeiază potrivit art. 16, precum şi soluţia dată cu privire la soluţionarea acţiunii civile.

(2) Când instanţa dispune condamnarea, în dispozitiv se menţionează pedeapsa principală aplicată. În cazul în care dispune suspendarea executării acesteia, în dispozitiv se menţionează şi măsurile de supraveghere şi obligaţiile, prevăzute la art. 93 alin. (1)-(3) din Codul penal, pe care trebuie să le respecte condamnatul, se pun în vedere acestuia consecinţele nerespectării lor şi ale săvârşirii de noi infracţiuni şi se indică două entităţi din comunitate unde urmează a se executa obligaţia de a presta o muncă neremunerată în folosul comunităţii, prevăzută la art. 93 alin. (3) din Codul penal, după consultarea listei privind posibilităţile concrete de executare existente la nivelul fiecărui serviciu de probaţiune. Consilierul de probaţiune, pe baza evaluării iniţiale, va decide în care din cele două instituţii din comunitate menţionate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligaţia şi tipul de activitate. Când instanţa dispune măsura educativă a supravegherii, în dispozitiv se menţionează persoana care realizează supravegherea şi îndrumarea minorului.

(3) Când instanţa dispune renunţarea la aplicarea pedepsei, în dispozitiv se face menţiune despre aplicarea avertismentului, potrivit art. 81 din Codul penal, iar când dispune amânarea aplicării pedepsei, în dispozitiv se menţionează pedeapsa stabilită a cărei aplicare se amână, precum şi măsurile de supraveghere şi obligaţiile, prevăzute la art. 85 alin. (1) şi (2) din Codul penal, pe care trebuie să le respecte inculpatul, se pun în vedere acestuia consecinţele nerespectării lor şi ale săvârşirii de noi infracţiuni, iar dacă a impus obligaţia de a presta o muncă neremunerată în folosul comunităţii, se menţionează două entităţi din comunitate unde urmează a se executa această obligaţie, după consultarea listei privind posibilităţile concrete de executare existente la nivelul fiecărui serviciu de probaţiune. Consilierul de probaţiune, pe baza evaluării iniţiale, va decide în care din cele două instituţii din comunitate menţionate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligaţia şi tipul de activitate şi îndrumarea minorului.

(4) Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanţă cu privire la:

a) deducerea duratei măsurii preventive privative de libertate şi a internării medicale, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;

b) măsurile preventive;

c) măsurile asigurătorii;

d) măsurile de siguranţă;

e) cheltuielile judiciare;

f) restituirea lucrurilor;
g) restabilirea situaţiei anterioare;
h) cauţiune;
i) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluţionare a cauzei.

(5) Când instanţa pronunţă pedeapsa închisorii, în dispozitiv se face menţiune că persoana condamnată este lipsită de drepturile sau, după caz, unele dintre drepturile prevăzute la art. 65 din Codul penal, pe durata prevăzută în acelaşi articol.

(6) Când instanţa a pronunţat pedeapsa închisorii, iar persoana vătămată a solicitat înştiinţarea cu privire la eliberarea în orice mod sau evadarea condamnatului, instanţa face o menţiune în acest sens în dispozitivul hotărârii.

(7) Dispozitivul trebuie să cuprindă menţiunea că hotărârea este supusă apelului, cu arătarea termenului în care acesta poate fi exercitat, indicarea datei în care hotărârea a fost pronunţată şi a faptului că pronunţarea s-a făcut în şedinţă publică.

ART. 405

Pronunţarea hotărârii

(1) Hotărârea se pronunţă în şedinţă publică de către preşedintele completului de judecată, asistat de grefier.

(2) La pronunţarea hotărârii părţile nu se citează.

(3) Preşedintele completului pronunţă minuta hotărârii.

ART. 406

Redactarea şi semnarea hotărârii

(1) Hotărârea se redactează în cel mult 30 de zile de la pronunţare.

(2) Hotărârea se redactează de unul dintre judecătorii care au participat la soluţionarea cauzei, în cel mult 30 de zile de la pronunţare, şi se semnează de toţi membrii completului şi de grefier.

(3) Dispozitivul hotărârii trebuie să fie conform cu minuta.

(4) În caz de împiedicare a vreunuia dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de preşedintele completului. Dacă şi preşedintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de preşedintele instanţei. Când împiedicarea îl priveşte pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul-şef. În toate cazurile se face menţiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

ART. 407

Comunicarea hotărârii

(1) După pronunţare, o copie a minutei hotărârii se comunică procurorului, părţilor, persoanei vătămate şi, în cazul în care inculpatul este arestat, administraţiei locului de deţinere, în vederea exercitării căii de atac. În cazul în care inculpatul, partea civilă sau persoana vătămată nu înţelege limba română, o copie a minutei hotărârii i se comunică acesteia într-o limbă pe care o înţelege. După redactarea hotărârii, acestora li se comunică hotărârea în întregul său.

(2) În cazul în care instanţa a dispus amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, hotărârea se comunică serviciului de probaţiune şi, după caz, organului sau autorităţii competente să verifice respectarea obligaţiilor dispuse de instanţă.

CAP. III

Apelul

ART. 408

Hotărârile supuse apelului

(1) Sentinţele pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Încheierile pot fi atacate cu apel numai odată cu sentinţa, cu excepţia cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu apel.

(3) Apelul declarat împotriva sentinţei se socoteşte făcut şi împotriva încheierilor.

ART. 409

Persoanele care pot face apel

(1) Pot face apel:

a) procurorul, referitor la latura penală şi latura civilă;

b) inculpatul, în ceea ce priveşte latura penală şi latura civilă;

c) partea civilă, în ceea ce priveşte latura penală şi latura civilă, şi partea responsabilă civilmente, în ceea ce priveşte latura civilă, iar referitor la latura penală, în măsura în care soluţia din această latură a influenţat soluţia în latura civilă;

d) persoana vătămată, în ceea ce priveşte latura penală;

e) martorul, expertul, interpretul şi avocatul, în ceea ce priveşte amenzile judiciare aplicate prin sentinţă, precum şi în ceea ce priveşte cheltuielile judiciare şi indemnizaţiile cuvenite acestora;

f) orice persoană fizică ori juridică ale cărei drepturi legitime au fost vătămate nemijlocit printr-o măsură sau printr-un act al instanţei, în ceea ce priveşte dispoziţiile care au provocat asemenea vătămare.

(2) Pentru persoanele prevăzute la alin. (1) lit. b)-f), apelul poate fi declarat şi de către reprezentantul legal ori de către avocat, iar pentru inculpat, şi de către soţul acestuia.

ART. 410

Termenul de declarare a apelului

(1) Pentru procuror, persoana vătămată şi părţi, termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel, şi curge de la comunicarea copiei minutei.

(2) În cazul prevăzut la art. 409 alin. (1) lit. e), apelul poate fi exercitat de îndată după pronunţarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare şi indemnizaţiilor şi cel mai târziu în 10 zile de la pronunţarea sentinţei prin care s-a soluţionat cauza sau, după caz, în termen de 10 zile de la comunicarea sentinţei prin care a fost aplicată amenda judiciară sau prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare sau indemnizaţiilor.

(3) Pentru persoanele prevăzute la art. 409 alin. (1) lit. f), termenul de apel este de 10 zile şi curge de la data la care acestea au aflat despre actul sau măsura care a provocat vătămarea.

ART. 411

Repunerea în termen

(1) Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanţa de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la încetarea acesteia.

(2) Hotărârea este definitivă până la momentul în care instanţa de apel admite cererea de repunere în termen.

(3) Până la soluţionarea repunerii în termen, instanţa de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

(4) Dispoziţiile alin. (1) şi (3) nu se aplică în situaţia redeschiderii procesului penal cerute de persoana condamnată în lipsă.

ART. 412

Declararea şi motivarea apelului

(1) Apelul se declară prin cerere scrisă, care trebuie să conţină următoarele:

a) numărul dosarului, data şi numărul sentinţei sau încheierii atacate;

b) denumirea instanţei care a pronunţat hotărârea atacată;

c) numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea şi domiciliul, reşedinţa sau locuinţa, precum şi semnătura persoanei care declară apelul.

(2) Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanţa a cărei hotărâre se atacă sau de avocat.

(3) Cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanţă de parte ori de reprezentantul ei la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită.

(4) Apelul se motivează în scris, arătându-se motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază.

ART. 413

Instanţa la care se depune apelul

(1) Cererea de apel întocmită în condiţiile prevăzute la art. 412 se depune la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

(2) Persoana care se află în stare de deţinere poate depune cererea de apel şi la administraţia locului de deţinere.

(3) Cererea de apel înregistrată sau atestată în condiţiile alin. (2) ori procesul-verbal întocmit de administraţia locului de deţinere se înaintează de îndată instanţei a cărei hotărâre este atacată.

ART. 414

Renunţarea la apel

(1) După pronunţarea hotărârii şi până la expirarea termenului de declarare a apelului, părţile şi persoana vătămată pot renunţa în mod expres la această cale de atac.

(2) Asupra renunţării, cu excepţia apelului care priveşte latura civilă a cauzei, se poate reveni înăuntrul termenului pentru declararea apelului.

(3) Renunţarea sau revenirea asupra renunţării poate să fie făcută personal sau prin mandatar special.

ART. 415

Retragerea apelului

(1) Până la închiderea dezbaterilor la instanţa de apel, persoana vătămată şi oricare dintre părţi îşi pot retrage apelul declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deţinere, printr-o declaraţie atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către administraţia locului de deţinere. Declaraţia de retragere se poate face fie la instanţa a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanţa de apel.

(2) Reprezentanţii legali pot retrage apelul, cu respectarea, în ceea ce priveşte latura civilă, a condiţiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror şi retras poate fi însuşit de partea în favoarea căreia a fost declarat.

ART. 416

Efectul suspensiv al apelului

Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ceea ce priveşte latura penală, cât şi în ceea ce priveşte latura civilă, în afară de cazul când legea dispune altfel.

ART. 417

Efectul devolutiv al apelului şi limitele sale

(1) Instanţa judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat şi la persoana la care se referă declaraţia de apel şi numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

(2) În cadrul limitelor prevăzute la alin. (1), instanţa este obligată ca, în afară de temeiurile invocate şi cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt şi de drept.

ART. 418

Neagravarea situaţiei în propriul apel

(1) Instanţa de apel, soluţionând cauza, nu poate crea o situaţie mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părţi, instanţa de apel nu poate agrava situaţia acesteia.

ART. 419

Efectul extensiv al apelului

Instanţa de apel examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să poată crea acestor părţi o situaţie mai grea.

ART. 420

Judecarea apelului

(1) Judecarea apelului se face cu citarea părţilor şi a persoanei vătămate.

(2) Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezenţa inculpatului, când acesta se află în stare de deţinere.

(3) Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie.

(4) Instanţa de apel procedează la ascultarea inculpatului, când aceasta este posibilă, potrivit regulilor de la judecata în fond.

(5) Instanţa de apel poate readministra probele administrate la prima instanţă şi poate administra probe noi, în condiţiile art. 100.

(6) Când apelul este în stare de judecată, preşedintele completului dă cuvântul apelantului, apoi intimatului şi pe urmă procurorului. Dacă între apelurile declarate se află şi apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(7) Procurorul şi părţile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor. Inculpatului i se acordă ultimul cuvânt.

(8) Instanţa verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul cauzei, precum şi a oricăror probe administrate în faţa instanţei de apel.

(9) În vederea soluţionării apelului, instanţa, motivat, poate da o nouă apreciere probelor.

(10) Instanţa se pronunţă asupra tuturor motivelor de apel invocate.

(11) La judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond, în măsura în care în prezentul titlu nu există dispoziţii contrare.

(12) Apelul împotriva încheierilor care, potrivit legii, pot fi atacate separat se judecă în camera de consiliu fără prezenţa părţilor, care pot depune concluzii scrise, cu excepţia cazurilor în care legea dispune altfel ori a celor în care instanţa apreciază că este necesară judecata în şedinţă publică.

ART. 421

Soluţiile la judecata în apel

Instanţa, judecând apelul, pronunţă una dintre următoarele soluţii:

1. respinge apelul, menţinând hotărârea atacată:

a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul şi:

a) desfiinţează sentinţa primei instanţe şi pronunţă o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluţionarea acţiunii penale şi a acţiunii civile la judecata în fond. Instanţa de apel readministrează declaraţiile pe care prima instanţă şi-a întemeiat soluţia de achitare, dispoziţiile art. 374 alin. (7)-(10) şi ale art. 383 alin. (3) şi (4) aplicându-se în mod corespunzător;

b) desfiinţează sentinţa primei instanţe şi dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost desfiinţată pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanţă a avut loc în lipsa unei părţi nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a înştiinţa instanţa despre această imposibilitate, invocată de acea parte. Rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost desfiinţată se dispune şi atunci când instanţa nu s-a pronunţat asupra unei fapte reţinute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau asupra acţiunii civile ori când există vreunul dintre cazurile de nulitate absolută, cu excepţia cazului de necompetenţă, când se dispune rejudecarea de către instanţa competentă.

ART. 422

Chestiunile complementare

Instanţa, deliberând asupra apelului, face, atunci când este cazul, aplicarea dispoziţiilor privitoare la reluarea dezbaterilor şi a celor privind rezolvarea acţiunii civile, măsurile asigurătorii, cheltuielile judiciare şi orice alte aspecte de care depinde soluţionarea completă a apelului. De asemenea, instanţa de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanţă a dispoziţiilor privitoare la deducerea duratei reţinerii, arestării preventive, arestului la domiciliu sau internării medicale şi adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunţarea hotărârii atacate cu apel.

ART. 423

Desfiinţarea hotărârii

(1) În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desfiinţează, în limitele dispoziţiilor privind efectul devolutiv şi extensiv al apelului.

(2) Hotărârea poate fi desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce priveşte latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluţionare a cauzei.

(3) În caz de desfiinţare a hotărârii, instanţa de apel poate menţine măsura arestării preventive.

ART. 424

Conţinutul deciziei instanţei de apel şi comunicarea acesteia

(1) Decizia instanţei de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă menţiunile prevăzute la art. 402, iar în expunere temeiurile de fapt şi de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum şi temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluţiile prevăzute la art. 421. Dispozitivul cuprinde soluţia dată de instanţa de apel, data pronunţării deciziei şi menţiunea că pronunţarea s-a făcut în şedinţă publică.

(2) Instanţa de apel se pronunţă asupra măsurilor preventive potrivit dispoziţiilor referitoare la conţinutul sentinţei; când s-a dispus trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanţe sau instanţei competente, instanţa de apel poate face aplicarea corespunzătoare a art. 399 alin. (10).

(3) În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau de arest la domiciliu, în expunere şi dispozitiv se arată timpul care se deduce din pedeapsă.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să îşi reia cursul, în caz contrar toate actele procedurale fiind desfiinţate de drept.

(5) Decizia instanţei de apel se comunică procurorului, părţilor, persoanei vătămate şi administraţiei locului de deţinere.

ART. 425
Limitele rejudecării

(1) Instanţa de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanţei de apel, în măsura în care situaţia de fapt rămâne cea avută în vedere la soluţionarea apelului.

(2) Dacă hotărârea a fost desfiinţată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul persoanei vătămate, instanţa care rejudecă poate agrava soluţia dată de prima instanţă.

(3) Când hotărârea este desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce priveşte latura penală sau civilă, instanţa de rejudecare se pronunţă în limitele în care hotărârea a fost desfiinţată.

CAP. III^1
Contestaţia

ART. 425^1
Declararea şi soluţionarea contestaţiei

(1) Calea de atac a contestaţiei se poate exercita numai atunci când legea o prevede expres, prevederile prezentului articol fiind aplicabile când legea nu prevede altfel.

(2) Pot face contestaţie procurorul şi subiecţii procesuali la care hotărârea atacată se referă, precum şi persoanele ale căror interese legitime au fost vătămate prin aceasta, în termen de 3 zile, care curge de la pronunţare pentru procuror şi de la comunicare pentru celelalte persoane, dispoziţiile art. 411 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(3) Contestaţia se depune la judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, la instanţa care a pronunţat hotărârea care se atacă şi se motivează până la termenul stabilit pentru soluţionare, dispoziţiile art. 415 aplicându-se în mod corespunzător.

(4) La soluţionarea contestaţiei, dispoziţiile art. 416 şi art. 418 se aplică în mod corespunzător; în cadrul acestor limite, la soluţionarea contestaţiei împotriva încheierii privind o măsură preventivă se poate dispune o măsură mai puţin gravă decât cea solicitată sau decât cea dispusă prin încheierea contestată ori se pot modifica obligaţiile din conţinutul măsurii contestate.

(5) Contestaţia se soluţionează de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, respectiv de către judecătorul de cameră preliminară de la instanţa superioară celei sesizate sau, după caz, de către instanţa superioară celei sesizate, respectiv de completul competent al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în şedinţă publică, cu participarea procurorului.

(6) La soluţionarea contestaţiei se citează persoana care a făcut contestaţia, precum şi subiecţii procesuali la care hotărârea atacată se referă, dispoziţiile art. 90 şi art. 91 aplicându-se în mod corespunzător.

(7) Contestaţia se soluţionează prin decizie, care nu este supusă niciunei căi de atac, putându-se pronunţa una dintre următoarele soluţii:

1. respingerea contestaţiei, cu menţinerea hotărârii atacate:

a) când contestaţia este tardivă sau inadmisibilă;

b) când contestaţia este nefondată;

2. admiterea contestaţiei şi:

a) desfiinţarea hotărârii atacate şi soluţionarea cauzei;

b) desfiinţarea hotărârii atacate şi dispunerea rejudecării cauzei de către judecătorul sau completul care a pronunţat-o, atunci când se constată că nu au fost respectate dispoziţiile privind citarea.

CAP. V
Căile extraordinare de atac

SECŢIUNEA 1
Contestaţia în anulare

ART. 426
Cazurile de contestaţie în anulare

Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestaţie în anulare în următoarele cazuri:

a) când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părţi sau când, deşi legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a înştiinţa instanţa despre această imposibilitate;

b) când inculpatul a fost condamnat, deşi existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal;

c) când hotărârea din apel a fost pronunţată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterea pe fond a procesului;

d) când instanţa de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate;

e) când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;

f) când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistenţa juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii;

g) când şedinţa de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;

h) când instanţa de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă;

i) când împotriva unei persoane s-au pronunţat două hotărâri definitive pentru aceeaşi faptă.

ART. 427
Cererea de contestaţie în anulare

(1) Contestaţia în anulare poate fi făcută de oricare dintre părţi, de persoana vătămată sau de către procuror.

(2) În cererea de contestaţie în anulare contestatorul trebuie să arate cazurile de contestaţie pe care le invocă, precum şi motivele aduse în sprijinul acestora.

ART. 428
Termenul de introducere a contestaţiei în anulare

(1) Contestaţia în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. a) şi c)-h) poate fi introdusă în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanţei de apel.

(2) Contestaţia în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. b) şi i) poate fi introdusă oricând.

ART. 429
Instanţa competentă

(1) Contestaţia în anulare se introduce la instanţa care a pronunţat hotărârea a cărei anulare se cere.

(2) Contestaţia în anulare pentru cazul în care se invocă autoritatea de lucru judecat se introduce la instanţa la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

ART. 430
Suspendarea executării
Până la soluţionarea contestaţiei în anulare, instanţa sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere.
ART. 431
Admiterea în principiu
(1) Instanţa examinează admisibilitatea în principiu, în camera de consiliu, cu citarea părţilor şi cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică examinarea admisibilităţii în principiu.
(2) Instanţa, constatând că cererea de contestaţie în anulare este făcută în termenul prevăzut de lege, că motivul pe care se sprijină contestaţia este dintre cele prevăzute la art. 426 şi că în sprijinul contestaţiei se depun ori se invocă dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestaţia şi dispune citarea părţilor interesate.
ART. 432
Procedura de judecare
(1) La termenul fixat pentru judecarea contestaţiei în anulare, instanţa, ascultând părţile şi concluziile procurorului, dacă găseşte contestaţia întemeiată, desfiinţează prin decizie hotărârea a cărei anulare se cere şi procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea apelului sau la rejudecarea cauzei după desfiinţare.
(2) În cazul în care prin contestaţia în anulare se invocă autoritatea de lucru judecat, judecarea contestaţiei se face cu citarea părţilor interesate în cauza în care s-a pronunţat ultima hotărâre. Instanţa, ascultând părţile şi concluziile procurorului, dacă găseşte contestaţia întemeiată, desfiinţează prin decizie sau, după caz, prin sentinţă ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.
(3) Judecarea contestaţiei în anulare nu poate avea loc decât în prezenţa inculpatului, când acesta se află în stare de deţinere.
(4) Sentinţa dată în contestaţia în anulare este supusă apelului, iar decizia dată în apel este definitivă.

SECŢIUNEA 2
Recursul în casaţie

ART. 433
Scopul recursului în casaţie şi instanţa competentă
Recursul în casaţie urmăreşte să supună Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie judecarea, în condiţiile legii, a conformităţii hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.
ART. 434
Hotărârile supuse recursului în casaţie
(1) Pot fi atacate cu recurs în casaţie deciziile pronunţate de curţile de apel, ca instanţe de apel, cu excepţia deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.
(2) Nu pot fi atacate cu recurs în casaţie:
a) hotărârile de respingere ca inadmisibilă a cererii de revizuire;
b) hotărârile de respingere a cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă;
c) hotărârile pronunţate în materia executării pedepselor;
d) hotărârile pronunţate în materia reabilitării;

e) soluţiile pronunţate cu privire la infracţiuni pentru care acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;

f) soluţiile pronunţate ca urmare a aplicării procedurii privind recunoaşterea învinuirii;

g) hotărârile pronunţate ca urmare a admiterii acordului de recunoaştere a vinovăţiei.

(3) Recursul în casaţie exercitat de procuror împotriva hotărârilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului nu poate avea ca scop obţinerea condamnării acestuia de către instanţa de recurs în casaţie.

ART. 435

Termenul de declarare a recursului în casaţie

Recursul în casaţie poate fi introdus de către părţi sau procuror în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanţei de apel.

ART. 436

Declararea recursului în casaţie

(1) Pot formula cerere de recurs în casaţie:

a) procurorul, în ceea ce priveşte latura penală şi latura civilă;

b) inculpatul, în ceea ce priveşte latura penală şi latura civilă, împotriva hotărârilor prin care s-a dispus condamnarea, renunţarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei ori încetarea procesului penal;

c) partea civilă şi partea responsabilă civilmente, în ceea ce priveşte latura civilă, iar referitor la latura penală, în măsura în care soluţia din această latură a influenţat soluţia în latura civilă.

(2) Inculpatul, partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot formula cerere de recurs în casaţie numai prin intermediul unui avocat care poate pune concluzii în faţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(3) Până la închiderea dezbaterilor la instanţa de recurs, părţile şi procurorul îşi pot retrage recursul în casaţie declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deţinere, printr-o declaraţie atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deţinere. Declaraţia de retragere se poate face fie la instanţa a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanţa de recurs.

(4) Reprezentanţii legali pot retrage recursul în casaţie cu respectarea, în ceea ce priveşte latura civilă, a condiţiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage recursul în casaţie declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(5) Recursul în casaţie declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(6) Decizia instanţei de apel prin care a fost respins apelul nu poate fi atacată cu recurs în casaţie de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori când apelul acestora a fost retras.

ART. 437

Motivarea recursului în casaţie

(1) Cererea de recurs în casaţie se formulează în scris şi va cuprinde:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţii, numele, prenumele şi domiciliul profesional al avocatului sau, după caz, numele şi prenumele procurorului care exercită recursul în casaţie, precum şi organul judiciar din care acesta face parte;

b) indicarea hotărârii care se atacă;

c) indicarea cazurilor de recurs în casaţie pe care se întemeiază cererea şi motivarea acestora;

d) semnătura persoanei care exercită recursul în casaţie şi/sau semnătura avocatului.

(2) La cerere se anexează toate înscrisurile invocate în motivarea acesteia.

ART. 438

Cazurile în care se poate face recurs în casaţie

(1) Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. în cursul judecăţii nu au fost respectate dispoziţiile privind competenţa după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanţă inferioară celei legal competente;

2. – 6. abrogte;

7. inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

8. în mod greşit s-a dispus încetarea procesului penal;

9. abrogat;

10. abrogat;

11. nu s-a constatat graţierea sau în mod greşit s-a constatat că pedeapsa aplicată inculpatului a fost graţiată;

12. s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege;

(2) Cazurile prevăzute la alin. (1) pot constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deşi au fost invocate, au fost respinse sau instanţa a omis să se pronunţe asupra lor.

(3) În cazul în care cererea de recurs în casaţie a fost respinsă, partea sau procurorul care a declarat recursul în casaţie nu mai poate formula o nouă cerere împotriva aceleiaşi hotărâri, indiferent de motivul invocat.

ART. 439

Procedura de comunicare

(1) Cererea de recurs în casaţie împreună cu înscrisurile anexate se depun, însoţite de copii pentru procuror şi părţi, la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

(2) Preşedintele instanţei a cărei hotărâre se atacă ori judecătorul delegat de către acesta va comunica procurorului şi părţilor copii de pe cererea de recurs în casaţie şi celelalte înscrisuri doveditoare, cu menţiunea că se pot depune concluziile scrise în termen de 10 zile de la primirea comunicărilor, la aceeaşi instanţă.

(3) Nedepunerea de către părţi şi procuror de concluzii scrise nu împiedică judecarea recursului în casaţie.

(4) În termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, preşedintele instanţei sau judecătorul delegat de către acesta va înainta Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie dosarul cauzei, cererea de recurs în casaţie, înscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum şi, după caz, concluziile scrise.

(4^1) În cazul în care cererea de recurs în casaţie nu este formulată prin intermediul unui avocat care poate pune concluzii în faţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau este formulată împotriva unei hotărâri prevăzute la art. 434 alin. (2), preşedintele instanţei sau judecătorul delegat de către acesta restituie părţii, pe cale administrativă, cererea de recurs în casaţie.

(5) În cazul în care nu este îndeplinită procedura de comunicare prevăzută la alin. (2) şi (4) ori dacă aceasta nu este completă, magistratul-asistent de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, desemnat cu verificarea îndeplinirii procedurii de comunicare şi de întocmire a raportului referitor la cererea de recurs în casaţie, va îndeplini sau va completa, după caz, procedura.

ART. 440

Admiterea în principiu

(1) Admisibilitatea cererii de recurs în casaţie se examinează în camera de consiliu de un complet format din un judecător, după depunerea raportului magistratului-asistent şi atunci când procedura de comunicare este legal îndeplinită, fără citarea părţilor şi fără participarea procurorului.

(2) Dacă cererea de recurs în casaţie nu este făcută în termenul prevăzut de lege sau dacă nu s-au respectat dispoziţiile art. 434, art. 436 alin. (1), (2) şi (6), art. 437 şi 438, instanţa respinge, prin încheiere definitivă, cererea de recurs în casaţie.

(3) Dacă cererea de recurs în casaţie a fost retrasă, instanţa ia act de retragere, prin încheiere.

(4) În cazul în care instanţa constată că cererea îndeplineşte condiţiile prevăzute la art. 434-438, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de recurs în casaţie şi trimite cauza în vederea judecării recursului în casaţie.

ART. 441

Suspendarea executării

(1) Instanţa care admite în principiu cererea de recurs în casaţie sau completul care judecă recursul în casaţie poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii, putând impune respectarea de către condamnat a unora dintre obligaţiile prevăzute la art. 215 alin. (1) şi (2).

(2) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligaţiile impuse prin încheiere, completul care va judeca recursul în casaţie, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea măsurii suspendării şi reluarea executării pedepsei.

(3) Aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor de suspendare a executării hotărârii şi supravegherea respectării obligaţiilor impuse se fac prin instanţa de executare.

ART. 442

Efectul devolutiv şi limitele sale

(1) Instanţa judecă recursul în casaţie numai cu privire la persoana care l-a declarat şi la persoana la care se referă declaraţia de recurs în casaţie şi numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

(2) Instanţa de recurs în casaţie examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute la art. 438, invocate în cererea de recurs în casaţie.

ART. 443

Efectul extensiv şi limitele sale

(1) Instanţa examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au declarat recurs în casaţie sau la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să poată crea acestor părţi o situaţie mai grea.

(2) Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs în casaţie, poate cere extinderea recursului în casaţie declarat de el în termen şi faţă de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situaţie mai grea.

ART. 444

Neagravarea situaţiei în propriul recurs în casaţie

(1) Instanţa, soluţionând cauza, nu poate crea o situaţie mai grea pentru cel care a declarat recursul în casaţie.

(2) În recursul în casaţie declarat de procuror în favoarea unei părţi, instanţa de recurs în casaţie nu poate agrava situaţia acesteia.

ART. 445

Prezenţa părţilor şi a procurorului

(1) Judecarea recursului în casaţie admis în principiu se face cu citarea părţilor. Dispoziţiile art. 90 şi art. 93 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(2) Participarea procurorului la judecarea recursului în casaţie este obligatorie.

ART. 446

Judecarea recursului în casaţie

(1) Preşedintele completului dă cuvântul recurentului, apoi intimatului şi procurorului. Dacă între recursurile în casaţie declarate se află şi recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(2) Procurorul şi părţile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

ART. 447

Verificarea legalităţii hotărârii

Instanţa este obligată să se pronunţe asupra tuturor cazurilor de recurs în casaţie invocate prin cerere de procuror sau de părţi, verificând exclusiv legalitatea hotărârii atacate.

ART. 448

Soluţiile la judecata recursului în casaţie

(1) Instanţa, judecând recursul în casaţie, pronunţă una dintre următoarele soluţii:

1. respinge recursul în casaţie, menţinând hotărârea atacată, dacă recursul în casaţie este nefondat;

2. admite recursul în casaţie, casând hotărârea atacată, şi:

a) îl achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal ori înlătură greşita aplicare a legii;

b) dispune rejudecarea de către instanţa de apel ori de către instanţa competentă material sau după calitatea persoanei, dacă sunt incidente celelalte cazuri de casare prevăzute la art. 438.

(2) Dacă recursul în casaţie vizează greşita soluţionare a laturii civile, instanţa, după admiterea recursului, înlătură nelegalitatea constatată sau dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată, în condiţiile alin. (1) pct. 2 lit. b).

(3) În cazul prevăzut la alin. (1) pct. 2 lit. a) instanţa de recurs în casaţie desfiinţează şi hotărârea primei instanţe, dacă se constată aceleaşi încălcări de lege ca în decizia recurată.

(4) În cazul în care condamnatul se găseşte în cursul executării pedepsei, instanţa, admiţând recursul în casaţie şi pronunţând casarea cu trimitere, dispune asupra stării de libertate a acestuia, putând lua o măsură preventivă.

ART. 449

Desfiinţarea hotărârii şi conţinutul deciziei

(1) În caz de admitere a recursului în casaţie, hotărârea atacată se casează în limitele prevăzute la art. 442 şi 443.

(2) Hotărârea poate fi desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce priveşte latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluţionare a cauzei.

(3) Decizia instanţei de recurs în casaţie trebuie să cuprindă, în partea introductivă, menţiunile prevăzute la art. 402, iar în expunere, temeiurile de drept care au dus la respingerea sau admiterea recursului în casaţie. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluţia pronunţată de instanţa de recurs în casaţie, data pronunţării deciziei şi menţiunea că pronunţarea s-a făcut în şedinţă publică.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să îşi reia cursul.

ART. 450
Limitele judecării

(1) Instanţa de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanţei de recurs în casaţie, în măsura în care situaţia de fapt rămâne cea avută în vedere la admiterea recursului în casaţie.

(2) Când hotărârea este desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane, instanţa se pronunţă în limitele în care hotărârea a fost casată.

ART. 451
Procedura de rejudecare

Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfăşoară potrivit dispoziţiilor cap. II sau III din titlul III al părţii speciale, care se aplică în mod corespunzător.

SECŢIUNEA a 3-a
Revizuirea

ART. 452
Hotărârile supuse revizuirii

(1) Hotărârile judecătoreşti definitive pot fi supuse revizuirii atât cu privire la latura penală, cât şi cu privire la latura civilă.

(2) Când o hotărâre priveşte mai multe infracţiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

ART. 453
Cazurile de revizuire

(1) Revizuirea hotărârilor judecătoreşti definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când:

a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluţionarea cauzei şi care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunţate în cauză;

b) hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declaraţia unui martor, opinia unui expert sau pe situaţiile învederate de un interpret, care a săvârşit infracţiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influenţând astfel soluţia pronunţată;

c) un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecăţii sau după pronunţarea hotărârii, împrejurare care a influenţat soluţia pronunţată în cauză;

d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracţiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influenţat soluţia pronunţată în cauză;

e) când două sau mai multe hotărâri judecătoreşti definitive nu se pot concilia;

f) hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituţională ca urmare a admiterii unei excepţii de neconstituţionalitate ridicate în acea cauză, în situaţia în care consecinţele încălcării dispoziţiei constituţionale continuă să se producă şi nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunţate.

(2) Revizuirea hotărârilor judecătoreşti penale definitive, exclusiv cu privire la latura civilă, poate fi cerută numai în faţa instanţei civile, potrivit Codului de procedură civilă.

(3) Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi f) pot fi invocate ca motive de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei faţă de care s-a dispus renunţarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.

(4) Cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de condamnare, de renunţare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, iar cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b)-d) şi f) constituie motive de revizuire dacă au dus la pronunţarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

(5) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. e), toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

ART. 454

Dovedirea unor cazuri de revizuire

(1) Situaţiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) se dovedesc prin hotărâre judecătorească definitivă prin care instanţa s-a pronunţat asupra fondului cauzei constatând existenţa falsului sau existenţa faptelor şi săvârşirea lor de respectivele persoane.

(2) În cazurile în care dovada nu poate fi făcută potrivit alin. (1) datorită existenţei unei cauze care împiedică punerea în mişcare sau exercitarea acţiunii penale, proba cazurilor de revizuire prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) se poate face în procedura de revizuire, prin orice mijloc de probă.

ART. 455

Persoanele care pot cere revizuirea

(1) Pot cere revizuirea:

a) părţile din proces, în limitele calităţii lor procesuale;

b) un membru de familie al condamnatului, chiar şi după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului.

(2) Procurorul poate cere din oficiu revizuirea laturii penale a hotărârii.

ART. 456

Cererea de revizuire

(1) Cererea de revizuire se adresează instanţei care a judecat cauza în prima instanţă.

(2) Cererea se formulează în scris şi trebuie motivată, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază şi a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

(3) La cerere se vor alătura copii de pe înscrisurile de care cel ce a formulat cererea de revizuire înţelege a se folosi în proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se vor alătura în traducere efectuată de un traducător autorizat.

(4) În cazul în care cererea nu îndeplineşte condiţiile prevăzute la alin. (2) şi (3), instanţa pune în vedere celui ce a formulat cererea să o completeze, într-un termen stabilit de instanţă, sub sancţiunea prevăzută la art. 459 alin. (5).

ART. 457

Termenul de introducere a cererii

(1) Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după ce pedeapsa a fost executată sau considerată executată ori după moartea condamnatului, cu excepţia cazului prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. f), când cererea de revizuire poate fi formulată în termen de un an de la data publicării deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui faţă de care s-a încetat procesul penal se poate face în termen de 3 luni, care curge:

a) în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d), când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data când aceasta a luat cunoştinţă de împrejurările pentru care constatarea infracţiunii nu se poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

b) în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale;

c) în cazul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. e), de la data când hotărârile ce nu se conciliază au fost cunoscute de persoana care face cererea.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică şi în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

(4) Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal.

ART. 458

Instanţa competentă

Competentă să judece cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în prima instanţă. Când temeiul cererii de revizuire constă în existenţa unor hotărâri ce nu se pot concilia, competenţa se determină potrivit dispoziţiilor art. 44.

ART. 459

Admiterea în principiu

(1) La primirea cererii de revizuire, se fixează termen pentru examinarea admisibilităţii în principiu a cererii de revizuire, preşedintele dispunând ataşarea dosarului cauzei.

(2) Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanţă, în camera de consiliu, cu citarea părţilor şi cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică examinarea admisibilităţii în principiu.

(3) Instanţa examinează dacă:

a) cererea a fost formulată în termen şi de o persoană dintre cele prevăzute la art. 455;

b) cererea a fost întocmită cu respectarea prevederilor art. 456 alin. (2) şi (3);

c) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procedurilor penale;

d) faptele şi mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de revizuire care a fost judecată definitiv;

e) faptele şi mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea conduc, în mod evident, la stabilirea existenţei unor temeiuri legale ce permit revizuirea;

f) persoana care a formulat cererea s-a conformat cerinţelor instanţei dispuse potrivit art. 456 alin. (4).

(4) În cazul în care instanţa constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la alin. (3), dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire.

(5) În cazul în care instanţa constată neîndeplinirea condiţiilor prevăzute la alin. (3), dispune prin sentinţă respingerea cererii de revizuire, ca inadmisibilă.

(6) Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea căruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin excepţie de la dispoziţiile art. 16 alin. (1) lit. f), procedura de revizuire îşi va urma cursul, iar în cazul rejudecării cauzei, după admiterea în principiu, instanţa va hotărî potrivit dispoziţiilor art. 16, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Încheierea prin care este admisă în principiu cererea de revizuire este definitivă. Sentinţa prin care este respinsă cererea de revizuire, după analiza admisibilităţii în principiu, este supusă aceleiaşi căi de atac ca şi hotărârea la care se referă revizuirea.

ART. 460

Măsurile care pot fi luate odată cu sau ulterior admiterii în principiu

(1) Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire sau ulterior acesteia, instanţa poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii şi poate dispune respectarea de către condamnat a unora dintre obligaţiile prevăzute la art. 215 alin. (1) şi (2).

(2) Împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea hotărârii supuse revizuirii, prevăzută la alin. (1), procurorul sau persoana interesată poate formula contestaţie în termen de 48 de ore de la pronunţare pentru cei prezenţi şi de la comunicare pentru cei lipsă. Contestaţia formulată de procuror este suspensivă de executare. Dispoziţiile art. 597 alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligaţiile stabilite prin încheiere, instanţa, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea măsurii suspendării şi reluarea executării pedepsei.

(4) În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existenţa unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunţate se reunesc în vederea rejudecării.

ART. 461

Rejudecarea

(1) Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedură privind judecarea în primă instanţă.

(2) Instanţa, dacă găseşte necesar, administrează din nou probele din cursul primei judecăţi.

(3) În cazul în care instanţa constată că situaţia de fapt nu poate fi stabilită în mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decât cu mare întârziere, dispune efectuarea cercetărilor necesare de către procurorul de la parchetul de pe lângă această instanţă, într-un interval ce nu poate depăşi 3 luni.

(4) După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material instanţei competente.

(5) Persoanele prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b) şi d) nu pot fi audiate ca martori în cauza supusă revizuirii, dacă dovada acestor cazuri de revizuire s-a făcut prin hotărâre judecătorească.

ART. 462

Soluţiile după rejudecare

(1) Dacă se constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanţa anulează hotărârea, în măsura în care a fost admisă revizuirea, sau hotărârile care nu se pot concilia şi pronunţă o nouă hotărâre potrivit dispoziţiilor art. 395-399, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Instanţa rejudecă cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au formulat cerere de revizuire, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să le poată crea acestora o situaţie mai grea.

(3) Instanţa ia măsuri pentru restabilirea situaţiei anterioare, dispunând, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite şi a bunurilor confiscate, a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ţinut să le suporte sau alte asemenea măsuri.

(4) Dacă instanţa constată că cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge şi dispune obligarea revizuientului la plata cheltuielilor judiciare către stat, precum şi reluarea executării pedepsei, în cazul în care aceasta a fost suspendată.

ART. 463

Calea de atac

Sentinţa prin care instanţa se pronunţă asupra cererii de revizuire, după rejudecarea cauzei, este supusă aceleiaşi căi de atac ca şi hotărârea la care se referă revizuirea.

ART. 464

Efectele respingerii cererii de revizuire

În cazul respingerii cererii de revizuire ca inadmisibilă sau ca neîntemeiată, nu va putea fi formulată o nouă cerere pentru aceleaşi motive.

ART. 465

Revizuirea în cazul hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor Omului

(1) Hotărârile definitive pronunţate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăţilor fundamentale ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol, ca urmare a soluţionării amiabile a litigiului dintre stat şi reclamanţi, pot fi supuse revizuirii, dacă vreuna dintre consecinţele grave ale încălcării Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi a protocoalelor adiţionale la aceasta continuă să se producă şi nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunţate.

(2) Pot cere revizuirea:

a) persoana al cărei drept a fost încălcat;

b) membrii de familie ai condamnatului, chiar şi după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului;

c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se introduce la instanţa care a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(4) Cererea de revizuire se poate face cel mai târziu în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii definitive pronunţate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(5) După sesizare, instanţa poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părţii, suspendarea executării hotărârii atacate. Dispoziţiile art. 460 alin. (1) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părţile se citează. Partea aflată în stare de deţinere este adusă la judecată.

(8) Atunci când părţile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, instanţa ascultă şi concluziile acestora.

(9) Instanţa examinează cererea în baza actelor dosarului şi se pronunţă prin decizie.

(10) Instanţa respinge cererea în cazul în care constată că este tardivă, inadmisibilă sau nefondată.

(11) Atunci când instanţa constată că cererea este fondată:

a) desfiinţează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat şi, rejudecând cauza, cu aplicarea dispoziţiilor secţiunii 1 a cap. V din titlul III al părţii speciale, înlătură consecinţele încălcării dreptului;

b) desfiinţează hotărârea şi, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanţa în faţa căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispoziţiile secţiunii 1 a cap. V din titlul III al părţii speciale.

(12) Hotărârea pronunţată este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

SECŢIUNEA a 4-a
Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

ART. 466
Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

(1) Persoana condamnată definitiv care a fost judecată în lipsă poate solicita redeschiderea procesului penal în termen de o lună din ziua în care a luat cunoştinţă, prin orice notificare oficială, că s-a desfăşurat un proces penal împotriva sa.

(2) Este considerată judecată în lipsă persoana condamnată care nu a fost citată la proces şi nu a luat cunoştinţă în niciun alt mod oficial despre acesta, respectiv, deşi a avut cunoştinţă de proces, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei şi nu a putut încunoştinţa instanţa. Nu se consideră judecată în lipsă persoana condamnată care şi-a desemnat un apărător ales ori un mandatar, dacă aceştia s-au prezentat oricând în cursul procesului, şi nici persoana care, după comunicarea, potrivit legii, a sentinţei de condamnare, nu a declarat apel, a renunţat la declararea lui ori şi-a retras apelul.

(3) Pentru persoana condamnată definitiv judecată în lipsă faţă de care un stat străin a dispus extrădarea sau predarea în baza mandatului european de arestare, termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data la care, după aducerea în ţară, i-a fost comunicată hotărârea de condamnare.

(4) Procesul penal nu poate fi redeschis în cazul în care persoana condamnată a solicitat să fie judecată în lipsă.

(5) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător persoanei faţă de care s-a pronunţat o hotărâre de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.

ART. 467
Cererea de redeschidere a procesului penal

(1) Cererea de redeschidere a procesului penal poate fi formulată de către persoana judecată în lipsă şi se adresează instanţei care a judecat cauza în primă instanţă.

(2) Când persoana judecată în lipsă este privată de libertate, cererea poate fi depusă la administraţia locului de deţinere, care o va trimite de îndată instanţei competente.

(3) Cererea se formulează în scris şi trebuie motivată cu privire la îndeplinirea condiţiilor prevăzute la art. 466.

(4) Cererea poate fi însoţită de copii de pe înscrisurile de care persoana judecată în lipsă înţelege a se folosi în proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele vor fi însoţite de traducere.

(5) În cazul în care cererea nu îndeplineşte condiţiile prevăzute la alin. (3) şi (4), instanţa pune în vedere celui ce a formulat cererea să o completeze până la primul termen de judecată sau, după caz, într-un termen scurt, stabilit de instanţă.

ART. 468
Măsurile premergătoare

(1) La primirea cererii de redeschidere a procesului penal, se fixează termen pentru examinarea admisibilităţii în principiu, preşedintele dispunând ataşarea dosarului cauzei, precum şi citarea părţilor şi a subiecţilor procesuali principali interesaţi.

(2) Când persoana care a solicitat redeschiderea procesului penal este privată de libertate, chiar într-o altă cauză, preşedintele dispune încunoştinţarea acesteia despre termen şi ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(3) Persoana privată de libertate este adusă la judecată.

ART. 469
Judecarea cererii de redeschidere a procesului

(1) Instanţa, ascultând concluziile procurorului, ale părţilor şi ale subiecţilor procesuali principali, examinează dacă:

a) cererea a fost formulată în termen şi de către o persoană dintre cele prevăzute la art. 466;

b) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procesului penal;

c) motivele în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de redeschidere a procesului penal, care a fost judecată definitiv.

(2) Cererea se examinează de urgenţă, iar în cazul în care persoana condamnată se află în executarea pedepsei cu închisoarea aplicate în cauza a cărei rejudecare se cere, instanţa poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii şi poate dispune respectarea de către condamnat a uneia dintre obligaţiile prevăzute la art. 215 alin. (1) şi (2). Dacă executarea pedepsei cu închisoarea nu a început, instanţa poate dispune respectarea de către condamnat a uneia dintre obligaţiile prevăzute la art. 215 alin. (1) şi (2).

(3) Dacă instanţa constată îndeplinirea condiţiilor prevăzute la alin. (1), dispune prin încheiere admiterea cererii de redeschidere a procesului penal.

(4) Dacă instanţa constată neîndeplinirea condiţiilor prevăzute la art. 466, dispune prin sentinţă respingerea cererii de redeschidere a procesului penal.

(5) Încheierea prin care este admisă cererea de redeschidere a procesului penal poate fi atacată odată cu fondul.

(6) Hotărârea prin care este respinsă cererea de redeschidere a procesului penal este supusă aceleiaşi căi de atac ca şi hotărârea pronunţată în lipsa persoanei condamnate.

(7) Admiterea cererii de redeschidere a procesului penal atrage desfiinţarea de drept a hotărârii pronunţate în lipsa persoanei condamnate.

(8) Instanţa redeschide procesul penal prin extindere şi cu privire la părţile care nu au formulat cerere, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să le poată crea acestora o situaţie mai grea.

(9) Odată cu admiterea cererii de redeschidere a procesului penal, instanţa, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune luarea faţă de inculpat a uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4), lit. b)-e). Dispoziţiile titlului V al părţii generale se aplică în mod corespunzător.

ART. 470 - se abrogă
Rejudecarea cauzei

CAP. VI
Dispoziţii privind asigurarea unei practici judiciare unitare

SECŢIUNEA 1
Recursul în interesul legii

ART. 471
Cererea de recurs în interesul legii

(1) Pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către toate instanţele judecătoreşti, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau colegiile de conducere ale curţilor de apel, precum şi Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au fost soluţionate diferit de instanţele judecătoreşti.

(2) Cererea trebuie să cuprindă soluţiile diferite date problemei de drept şi motivarea acestora, jurisprudenţa Curţii Constituţionale, a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a Curţii Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum şi soluţia ce se propune a fi pronunţată în recursul în interesul legii.

(3) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoţită, sub sancţiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărârilor judecătoreşti definitive din care rezultă că problemele de drept care formează obiectul judecăţii au fost soluţionate în mod diferit de instanţele judecătoreşti.

ART. 472

Condiţiile de admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecăţii au fost soluţionate în mod diferit prin hotărâri judecătoreşti definitive, care se anexează la cerere.

ART. 473

Judecarea recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau, în lipsa acestuia, din vicepreşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedinţii de secţii din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secţia în a cărei competenţă intră chestiunea de drept care a fost soluţionată diferit de instanţele judecătoreşti, precum şi câte 2 judecători din cadrul celorlalte secţii. Preşedintele completului este preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau, în lipsa acestuia, vicepreşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(2) În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secţii, preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie stabileşte secţiile din care provin judecătorii ce vor alcătui completul de judecată.

(3) După sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedintele acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secţiei în a cărei competenţă intră chestiunea de drept care a fost soluţionată diferit de instanţele judecătoreşti, precum şi a judecătorilor din celelalte secţii ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(4) La primirea cererii, preşedintele completului va desemna un judecător din cadrul secţiei în a cărei competenţă intră chestiunea de drept care a fost soluţionată diferit de instanţele judecătoreşti, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secţii, preşedintele completului va desemna 3 judecători din cadrul acestor secţii pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

(5) În vederea întocmirii raportului, preşedintele completului poate solicita unor specialişti recunoscuţi opinia scrisă asupra chestiunilor de drept soluţionate diferit.

(6) Raportul va cuprinde soluţiile diferite date problemei de drept şi argumentele pe care se fundamentează, jurisprudenţa relevantă a Curţii Constituţionale, a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a Curţii Europene a Drepturilor Omului, a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene şi opinia specialiştilor consultaţi, dacă este cazul, precum şi doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori vor întocmi şi vor motiva proiectul soluţiei ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(7) Şedinţa completului se convoacă de preşedintele acestuia, cu cel puţin 20 de zile înainte de desfăşurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului şi a soluţiei propuse.

(8) La şedinţă participă toţi judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceştia vor fi înlocuiţi, cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (3).

(9) Recursul în interesul legii se susţine în faţa completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, respectiv al curţii de apel, ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(10) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanţei, iar soluţia se adoptă cu cel puţin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abţineri de la vot.

ART. 474

Conţinutul hotărârii şi efectele ei

(1) Asupra cererii de recurs în interesul legii completul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se pronunţă prin decizie.

(2) Decizia se pronunţă numai în interesul legii şi nu are efecte asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunţare şi se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 474^1

Încetarea sau modificarea efectelor deciziei

Efectele deciziei încetează în cazul abrogării, constatării neconstituţionalităţii ori modificării dispoziţiei legale care a generat problema de drept dezlegată, cu excepţia cazului în care aceasta subzistă în noua reglementare.

SECŢIUNEA a 2-a

Sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în vederea pronunţării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

ART. 475

Obiectul sesizării

Dacă, în cursul judecăţii, un complet de judecată al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, al curţii de apel sau al tribunalului, învestit cu soluţionarea cauzei în ultimă instanţă, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluţionarea pe fond a cauzei respective şi asupra căreia Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii şi nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluţionare, va putea solicita Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să pronunţe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

ART. 476

Procedura de judecată

(1) Sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 475, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susţin admisibilitatea sesizării potrivit dispoziţiilor art. 475, punctul de vedere al completului de judecată şi al părţilor.

(2) Prin încheierea prevăzută la alin. (1), cauza poate fi suspendată până la pronunţarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept. În cazul în care nu s-a dispus suspendarea odată cu sesizarea, iar cercetarea judecătorească este finalizată înainte ca Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra sesizării, instanţa suspendă dezbaterile până la pronunţarea deciziei prevăzute la art. 477 alin. (1). În cazul în care inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori dacă faţă de acesta s-a dispus măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauţiune, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 208 pe toată durata suspendării.

(3) După înregistrarea cauzei la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, încheierea de sesizare se publică pe pagina de internet a acestei instanţe.

(4) Cauzele similare, aflate pe rolul instanţelor judecătoreşti, pot fi suspendate până la soluţionarea sesizării.

(5) Repartizarea sesizării este făcută de preşedintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie ori de persoana desemnată de aceştia.

(6) Sesizarea se judecă de un complet format din preşedintele secţiei corespunzătoare a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau de un judecător desemnat de acesta şi 8 judecători din cadrul secţiei respective. Preşedintele secţiei sau, în caz de imposibilitate, judecătorul desemnat de acesta este preşedintele de complet şi va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor.

(7) După alcătuirea completului potrivit alin. (6), preşedintele acestuia va desemna un judecător pentru a întocmi un raport asupra chestiunii de drept supuse judecăţii. Judecătorul desemnat raportor nu devine incompatibil.

(8) Atunci când chestiunea de drept priveşte activitatea mai multor secţii ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreşedinţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie va transmite sesizarea preşedinţilor secţiilor interesate în soluţionarea chestiunii de drept. În acest caz, completul va fi alcătuit din preşedintele sau, în lipsa acestuia, din vicepreşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care va prezida completul, din preşedinţii secţiilor interesate în soluţionarea chestiunii de drept, precum şi câte 5 judecători din cadrul secţiilor respective, desemnaţi aleatoriu de preşedintele completului. După alcătuirea completului, pentru întocmirea raportului, preşedintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secţii. Raportorii nu sunt incompatibili.

(9) Raportul va fi comunicat părţilor, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind chestiunea de drept supusă judecăţii.

(10) Dispoziţiile art. 473 alin. (5)-(8) se aplică în mod corespunzător.

(11) Sesizarea se judecă fără citarea părţilor, în cel mult 3 luni de la data învestirii, iar soluţia se adoptă cu cel puţin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abţineri de la vot.

ART. 477

Conţinutul şi efectele hotărârii

(1) Asupra sesizării, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunţă prin decizie, numai cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

(2) Dispoziţiile art. 474 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanţe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 477^1
Încetarea sau modificarea efectelor deciziei
Efectele deciziei încetează în cazul abrogării, constatării neconstituţionalităţii ori modificării dispoziţiei legale care a generat problema de drept dezlegată, cu excepţia cazului în care aceasta subzistă în noua reglementare.

TITLUL IV
Proceduri speciale

CAP. I
Acordul de recunoaştere a vinovăţiei

ART. 478
Titularii acordului de recunoaştere a vinovăţiei şi limitele acestuia
(1) În cursul urmăririi penale, după punerea în mişcare a acţiunii penale, inculpatul şi procurorul pot încheia un acord, ca urmare a recunoaşterii vinovăţiei de către inculpat.
(2) Efectele acordului de recunoaştere a vinovăţiei sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior.
(3) Acordul de recunoaştere a vinovăţiei poate fi iniţiat atât de către procuror, cât şi de către inculpat.
(4) Limitele încheierii acordului de recunoaştere a vinovăţiei se stabilesc prin avizul prealabil şi scris al procurorului ierarhic superior.
(5) Dacă acţiunea penală s-a pus în mişcare faţă de mai mulţi inculpaţi, se poate încheia un acord de recunoaştere a vinovăţiei distinct cu fiecare dintre aceştia, fără a fi adusă atingere prezumţiei de nevinovăţie a inculpaţilor pentru care nu s-a încheiat acord.
(6) Inculpaţii minori pot încheia acorduri de recunoaştere a vinovăţiei, cu încuviinţarea reprezentantului lor legal, în condiţiile prezentului capitol.
ART. 479
Obiectul acordului de recunoaştere a vinovăţiei
Acordul de recunoaştere a vinovăţiei are ca obiect recunoaşterea comiterii faptei şi acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mişcare acţiunea penală şi priveşte felul şi cuantumul pedepsei, precum şi forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative ori, după caz, soluţia de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.
ART. 480
Condiţiile încheierii acordului de recunoaştere a vinovăţiei
(1) Acordul de recunoaştere a vinovăţiei se poate încheia numai cu privire la infracţiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani.
(2) Acordul de recunoaştere a vinovăţiei se încheie atunci când, din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existenţa faptei pentru care s-a pus în mişcare acţiunea penală şi cu privire la vinovăţia inculpatului. La încheierea acordului de recunoaştere a vinovăţiei, asistenţa juridică este obligatorie.
(3)
(4) Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii şi de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii. Pentru inculpaţii minori se va ţine seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.

ART. 481

Forma acordului de recunoaştere a vinovăţiei

(1) Acordul de recunoaştere a vinovăţiei se încheie în formă scrisă.

(2) În situaţia în care se încheie acord de recunoaştere a vinovăţiei, procurorul nu mai întocmeşte rechizitoriu cu privire la inculpaţii cu care a încheiat acord.

ART. 482

Conţinutul acordului de recunoaştere a vinovăţiei

Acordul de recunoaştere a vinovăţiei cuprinde:

a) data şi locul încheierii;

b) numele, prenumele şi calitatea celor între care se încheie;

c) date privitoare la persoana inculpatului, prevăzute la art. 107 alin. (1);

d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului;

e) încadrarea juridică a faptei şi pedeapsa prevăzută de lege;

f) probele şi mijloacele de probă;

g) declaraţia expresă a inculpatului prin care recunoaşte comiterea faptei şi acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mişcare acţiunea penală;

h) felul şi cuantumul, precum şi forma de executare a pedepsei ori soluţia de renunţare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror şi inculpat;

i) semnăturile procurorului, ale inculpatului şi ale avocatului.

ART. 483

Sesizarea instanţei cu acordul de recunoaştere a vinovăţiei

(1) După încheierea acordului de recunoaştere a vinovăţiei, procurorul sesizează instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond şi trimite acesteia acordul de recunoaştere a vinovăţiei, însoţit de dosarul de urmărire penală.

(2) În situaţia în care se încheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpaţi, iar pentru celelalte fapte sau inculpaţi se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanţei se face separat. Procurorul înaintează instanţei numai actele de urmărire penală care se referă la faptele şi persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaştere a vinovăţiei.

(3) În cazul în care sunt incidente dispoziţiile art. 23 alin. (1), procurorul înaintează instanţei acordul de recunoaştere a vinovăţiei însoţit de tranzacţie sau de acordul de mediere.

ART. 484

Procedura în faţa instanţei

(1) Dacă acordului de recunoaştere a vinovăţiei îi lipseşte vreuna dintre menţiunile prevăzute la art. 482 sau dacă nu au fost respectate condiţiile prevăzute la art. 483, instanţa dispune acoperirea omisiunilor în cel mult 5 zile şi sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis acordul.

(2) La termenul fixat se citează inculpatul, celelalte părţi şi persoana vătămată. Instanţa se pronunţă asupra acordului de recunoaştere a vinovăţiei prin sentinţă, în şedinţă publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului şi avocatului acestuia, precum şi, dacă sunt prezente, a celorlalte părţi şi a persoanei vătămate.

ART. 485

Soluţiile instanţei

(1) Instanţa, analizând acordul, pronunţă una dintre următoarele soluţii:

a) admite acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi pronunţă soluţia cu privire la care s-a ajuns la un acord, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reţinute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului;

b) respinge acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reţinute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului, sau dacă apreciază că soluţia cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror şi inculpat este nelegală sau nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracţiunii sau periculozitatea infractorului.

(2) Instanţa poate admite acordul de recunoaştere a vinovăţiei numai cu privire la unii dintre inculpaţi.

(3) În situaţia prevăzută la alin. (1) lit. b), instanţa se pronunţă din oficiu cu privire la starea de arest a inculpaţilor.

(4) Dispoziţiile art. 396 alin. (9), art. 398 şi art. 399 se aplică în mod corespunzător.

ART. 486

Soluţionarea acţiunii civile

(1) În cazul în care instanţa admite acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi între părţi s-a încheiat tranzacţie sau acord de mediere cu privire la acţiunea civilă, instanţa ia act de aceasta prin sentinţă.

(2) În cazul în care instanţa admite acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi între părţi nu s-a încheiat tranzacţie sau acord de mediere cu privire la acţiunea civilă, instanţa lasă nesoluţionată acţiunea civilă. În această situaţie, hotărârea prin care s-a admis acordul de recunoaştere a vinovăţiei nu are autoritate de lucru judecat asupra întinderii prejudiciului în faţa instanţei civile.

ART. 487

Cuprinsul sentinţei

Sentinţa cuprinde în mod obligatoriu:

a) menţiunile prevăzute la art. 370 alin. (4), art. 403 şi 404;

b) fapta pentru care s-a încheiat acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi încadrarea juridică a acesteia.

ART. 488

Calea de atac

(1) Împotriva sentinţei pronunţate potrivit art. 485 şi 486, procurorul, inculpatul, celelalte părţi şi persoana vătămată pot declara apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

(2) Apelul poate fi declarat în condiţiile art. 409, care se aplică în mod corespunzător.

(3) La soluţionarea apelului se citează părţile şi persoana vătămată.

(4) Instanţa de apel pronunţă una dintre următoarele soluţii:

a) respinge apelul, menţinând hotărârea atacată, dacă apelul este tardiv sau inadmisibil ori nefondat;

b) admite apelul, desfiinţează sentinţa prin care acordul de recunoaştere a fost admis şi pronunţă o nouă hotărâre, procedând potrivit art. 485 şi 486, care se aplică în mod corespunzător;

c) admite apelul, desfiinţează sentinţa prin care acordul de recunoaştere a fost respins, admite acordul de recunoaştere a vinovăţiei, dispoziţiile art. 485 alin. (1) lit. a) şi art. 486 aplicându-se în mod corespunzător.

CAP. VI^1
Contestaţia privind durata procesului penal

ART. 488^1
Introducerea contestaţiei
(1) Dacă activitatea de urmărire penală sau de judecată nu se îndeplineşte într-o durată rezonabilă, se poate face contestaţie, solicitându-se accelerarea procedurii.
(2) Contestaţia poate fi introdusă de către suspect, inculpat, persoana vătămată, partea civilă şi partea responsabilă civilmente. În cursul judecăţii, contestaţia poate fi introdusă şi de către procuror.
(3) Contestaţia poate fi formulată după cum urmează:
a) după cel puţin un an de la începerea urmăririi penale, pentru cauzele aflate în cursul urmăririi penale;
b) după cel puţin un an de la trimiterea în judecată, pentru cauzele aflate în cursul judecăţii în primă instanţă;
c) după cel puţin 6 luni de la sesizarea instanţei cu o cale de atac, pentru cauzele aflate în căile de atac ordinare sau extraordinare.
(4) Contestaţia poate fi retrasă oricând până la soluţionarea acesteia. Contestaţia nu mai poate fi reiterată în cadrul aceleiaşi faze procesuale în care a fost retrasă.
ART. 488^2
Competenţa de soluţionare
(1) Competenţa de soluţionare a contestaţiei aparţine după cum urmează:
a) în cauzele penale aflate în cursul urmăririi penale, judecătorului de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă;
b) în cauzele penale aflate în cursul judecăţii sau în căile de atac, ordinare ori extraordinare, instanţei ierarhic superioare celei pe rolul căreia se află cauza.
(2) Când procedura judiciară cu privire la care se formulează contestaţia se află pe rolul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, competenţa de soluţionare a contestaţiei aparţine unui alt complet din cadrul aceleiaşi secţii.
ART. 488^3
Conţinutul contestaţiei
Contestaţia se formulează în scris şi va cuprinde:
a) numele, prenumele, domiciliul sau reşedinţa persoanei fizice, respectiv denumirea şi sediul persoanei juridice, precum şi calitatea în cauză a persoanei fizice sau juridice care întocmeşte cererea;
b) numele şi calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia şi sediul profesional;
c) adresa de corespondenţă;
d) denumirea parchetului sau a instanţei şi numărul dosarului;
e) motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază contestaţia;
f) data şi semnătura.
ART. 488^4
Procedura de soluţionare a contestaţiei
(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa, în vederea soluţionării contestaţiei, dispune următoarele măsuri:

a) informarea procurorului, respectiv instanţei pe rolul căreia se află cauza, cu privire la contestaţia formulată, cu menţiunea posibilităţii de a formula un punct de vedere cu privire la aceasta;

b) transmiterea în cel mult 5 zile a dosarului sau a unei copii certificate a dosarului cauzei de către procuror, respectiv de către instanţa pe rolul căreia se află cauza;

c) informarea celorlalte părţi din proces şi, după caz, a celorlalte persoane prevăzute la art. 488^1 alin. (2) cu privire la contestaţia formulată şi la dreptul de a-şi exprima punctul de vedere în termenul acordat în acest scop de judecătorul de drepturi şi libertăţi sau de instanţă.

(2) În cazul în care suspectul sau inculpatul este privat de libertate, în cauza respectivă sau în altă cauză, informarea prevăzută la alin. (1) lit. c) se va face atât către acesta, cât şi către avocatul, ales sau numit din oficiu, al acestuia.

(3) Netransmiterea punctului de vedere prevăzut la alin. (1) lit. a) şi c) în termenul stabilit de instanţă nu împiedică soluţionarea contestaţiei.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa soluţionează contestaţia în cel mult 20 zile de la înregistrarea acesteia.

(5) Contestaţia se soluţionează prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părţilor, a subiecţilor procesuali principali şi cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluţionarea contestaţiei.

ART. 488^5

Soluţionarea contestaţiei

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa, soluţionând contestaţia, verifică durata procedurilor pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul cauzei şi a punctelor de vedere prezentate şi se pronunţă prin încheiere.

(2) Judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa, în aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurii judiciare, va lua în considerare următoarele elemente:

a) natura şi obiectul cauzei;

b) complexitatea cauzei, inclusiv prin luarea în considerare a numărului de participanţi şi a dificultăţilor de administrare a probelor;

c) elementele de extraneitate ale cauzei;

d) faza procesuală în care se află cauza şi durata fazelor procesuale anterioare;

e) comportamentul contestatorului în procedura judiciară analizată, inclusiv din perspectiva exercitării drepturilor sale procesuale şi procedurale şi din perspectiva îndeplinirii obligaţiilor sale în cadrul procesului;

f) comportamentul celorlalţi participanţi în cauză, inclusiv al autorităţilor implicate;

g) intervenţia unor modificări legislative aplicabile cauzei;

h) alte elemente de natură să influenţeze durata procedurii.

ART. 488^6

Soluţii

(1) Când apreciază contestaţia ca fiind întemeiată, judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa admite contestaţia şi stabileşte termenul în care procurorul să rezolve cauza potrivit art. 327, respectiv instanţa de judecată să soluţioneze cauza, precum şi termenul în care o nouă contestaţie nu poate fi formulată.

(2) În toate cazurile, judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa care soluţionează contestaţia nu va putea da îndrumări şi nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluţionare a procesului ori care să aducă atingere libertăţii judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluţia ce trebuie dată procesului, ori, după caz, libertăţii procurorului de a pronunţa soluţia pe care o consideră legală şi temeinică.

(3) Dacă s-a constatat depăşirea duratei rezonabile, o nouă contestaţie în aceeaşi cauză se va soluţiona cu luarea în considerare exclusiv a motivelor ivite ulterior contestaţiei anterioare.

(4) Abuzul de drept constând în formularea cu rea-credinţă a contestaţiei se sancţionează cu amendă judiciară de la 1.000 lei la 7.000 lei şi la plata cheltuielilor judiciare ocazionate.

(5) Încheierea se motivează în termen de 5 zile de la pronunţare. Dosarul se restituie în ziua motivării.

(6) Hotărârea se comunică contestatorului şi se transmite spre informare tuturor părţilor sau persoanelor dintre cele enumerate la art. 488^4 alin. (1) lit. c), din dosarul cauzei, care sunt ţinute să respecte termenele cuprinse în aceasta.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi sau instanţa soluţionează contestaţia nu este supusă niciunei căi de atac.

(8) Contestaţia formulată cu nerespectarea termenelor prevăzute de prezentul capitol se restituie administrativ.

CAP. II
Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice

ART. 489
Dispoziţii generale

(1) În cazul infracţiunilor săvârşite de persoanele juridice prevăzute la art. 135 alin. (1) din Codul penal în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice, dispoziţiile prezentului cod se aplică în mod corespunzător, cu derogările şi completările prevăzute în prezentul capitol.

(2) Sunt aplicabile în procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice şi dispoziţiile procedurii de cameră preliminară, care se aplică în mod corespunzător.

ART. 490
Obiectul acţiunii penale

Acţiunea penală are ca obiect tragerea la răspunderea penală a persoanelor juridice care au săvârşit infracţiuni.

ART. 491
Reprezentarea persoanei juridice

(1) Persoana juridică este reprezentată la îndeplinirea actelor procesuale şi procedurale de reprezentantul său legal.

(2) Dacă pentru aceeaşi faptă sau pentru fapte conexe s-a pus în mişcare acţiunea penală şi împotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, aceasta îşi numeşte un mandatar pentru a o reprezenta.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), dacă persoana juridică nu şi-a numit un mandatar, acesta este desemnat, după caz, de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanţă, din rândul practicienilor în insolvenţă, autorizaţi potrivit legii. Practicienilor în insolvenţă astfel desemnaţi li se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 273 alin. (1), (2), (4) şi (5).

ART. 492

Locul de citare a persoanei juridice

(1) Persoana juridică se citează la sediul acesteia. Dacă sediul este fictiv ori persoana juridică nu mai funcţionează la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, la sediul organului judiciar se afişează o înştiinţare, dispoziţiile art. 259 alin. (5) aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Dacă persoana juridică este reprezentată prin mandatar, numit în condiţiile art. 491 alin. (2) şi (3), citarea se face la locuinţa mandatarului ori la sediul practicianului în insolvenţă desemnat în calitatea de mandatar.

ART. 493

Măsurile preventive

(1) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară ori instanţa poate dispune, dacă există motive temeinice care justifică suspiciunea rezonabilă că persoana juridică a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi numai pentru a se asigura buna desfăşurare a procesului penal, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) interdicţia iniţierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice;

b) interdicţia iniţierii ori, după caz, suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, începută anterior sau în cursul urmăririi penale;

c) interzicerea unor operaţiuni patrimoniale, susceptibile de a antrena diminuarea activului patrimonial sau insolvenţa persoanei juridice;

d) interzicerea încheierii anumitor acte juridice, stabilite de organul judiciar;

e) interzicerea desfăşurării activităţilor de natura celor cu ocazia cărora a fost comisă infracţiunea.

(2) Pentru a asigura respectarea măsurilor prevăzute la alin. (1), persoana juridică poate fi obligată la depunerea unei cauţiuni constând într-o sumă de bani care nu poate fi mai mică de 10.000 lei. Cauţiunea se restituie la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, de amânare a aplicării pedepsei, de renunţare la aplicarea pedepsei sau de încetare a procesului penal, pronunţate în cauză, dacă persoana juridică a respectat măsura sau măsurile preventive, precum şi în cazul în care, prin hotărâre definitivă, s-a dispus achitarea persoanei juridice.

(3) Cauţiunea nu se restituie în cazul nerespectării de către persoana juridică a măsurii sau a măsurilor preventive luate, făcându-se venit la bugetul de stat la data rămânerii definitive a hotărârii pronunţate în cauză, precum şi dacă s-a dispus plata din cauţiune, în ordinea următoare, a despăgubirilor băneşti acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracţiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(4) Măsurile preventive prevăzute la alin. (1) pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii în cursul urmăririi penale şi a menţinerii în cursul procedurii de cameră preliminară şi al judecăţii, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputând depăşi 60 de zile.

(5) În cursul urmăririi penale, măsurile preventive se dispun de judecătorul de drepturi şi libertăţi prin încheiere motivată dată în camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Împotriva încheierii se poate face contestaţie la judecătorul de drepturi şi libertăţi sau, după caz, la judecătorul de cameră preliminară ori instanţa ierarhic superioară, de către persoana juridică şi procuror, în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru persoana juridică lipsă.

(8) Măsurile preventive se revocă de către judecătorul de drepturi şi libertăţi la cererea procurorului sau a persoanei juridice, iar de către judecătorul de cameră preliminară şi de către instanţă şi din oficiu, numai când se constată că nu mai există temeiurile care au justificat luarea sau menţinerea acestora. Dispoziţiile alin. (5)-(7) se aplică în mod corespunzător.

(9) Împotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate măsurile prevăzute la art. 265 şi art. 283 alin. (2), iar faţă de practicianul în insolvenţă, măsura prevăzută la art. 283 alin. (2).

(10) Luarea măsurilor preventive nu împiedică luarea măsurilor asigurătorii conform art. 249-256.

ART. 494

Măsurile asigurătorii

Faţă de persoana juridică se pot lua măsuri asigurătorii, dispoziţiile art. 249-256 şi ale art. 549^1 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 495

Procedura de informare

(1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, comunică organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică punerea în mişcare a acţiunii penale şi trimiterea în judecată a persoanei juridice, la data dispunerii acestor măsuri, în vederea efectuării menţiunilor corespunzătoare.

(2) În cazul instituţiilor care nu sunt supuse condiţiei înregistrării sau autorizării pentru a dobândi personalitate juridică, informarea prevăzută la alin. (1) se face către organul care a înfiinţat acea instituţie.

(3) Organele prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt obligate să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore de la data înregistrării, în copie certificată, orice menţiune înregistrată de acestea cu privire la persoana juridică.

(4) Persoana juridică este obligată să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intenţia de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(5) Dispoziţiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul luării măsurilor preventive faţă de persoana juridică.

(6) După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanţa de executare comunică o copie de pe dispozitivul hotărârii organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice, organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înfiinţat instituţia nesupusă autorizării sau înregistrării, precum şi organelor cu atribuţii de control şi supraveghere a persoanei juridice, în vederea efectuării menţiunilor corespunzătoare.

(7) Neîndeplinirea, de îndată sau până la împlinirea termenelor prevăzute, a obligaţiilor prevăzute la alin. (3)-(5) constituie abatere judiciară şi se sancţionează cu amenda judiciară prevăzută la art. 283 alin. (4).

ART. 496

Efectele fuziunii, absorbţiei, divizării, reducerii capitalului social, ale dizolvării sau lichidării persoanei juridice condamnate

(1) Dacă, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare a persoanei juridice şi până la executarea pedepselor aplicate, intervine un caz de fuziune, absorbţie, divizare, dizolvare, lichidare sau reducere a capitalului social al acesteia, autoritatea ori instituţia căreia îi revine competenţa de a autoriza sau înregistra această operaţiune este obligată să sesizeze instanţa de executare cu privire la acesta şi să informeze cu privire la persoana juridică creată prin fuziune, absorbţie sau care a dobândit fracţiuni din patrimoniul persoanei divizate.

(2) Persoana juridică rezultată prin fuziune, absorbţie sau care a dobândit fracţiuni din patrimoniul persoanei divizate preia obligaţiile şi interdicţiile persoanei juridice condamnate, dispoziţiile art. 151 din Codul penal aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 497

Punerea în executare a pedepsei amenzii

(1) Persoana juridică condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la judecătorul delegat cu executarea, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(2) Când persoana juridică condamnată se găseşte în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut la alin. (1), judecătorul delegat cu executarea, la cererea persoanei juridice, poate dispune eşalonarea plăţii amenzii pe cel mult 2 ani, în rate lunare.

(3) În cazul neîndeplinirii obligaţiei de plată a amenzii în termenul arătat la alin. (1) sau de neplată a unei rate potrivit eşalonării, instanţa de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care priveşte aplicarea sau eşalonarea amenzii organelor competente, în vederea executării acesteia potrivit procedurii de executare silită a creanţelor fiscale.

ART. 498

Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice

(1) Copia dispozitivului hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, de către judecătorul delegat cu executarea persoanei juridice respective, precum şi organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice, respectiv organului care a înregistrat persoana juridică, solicitându-se totodată informarea cu privire la modul de ducere la îndeplinire a măsurii.

(2) La data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare la pedeapsa complementară a dizolvării, persoana juridică intră în lichidare.

ART. 499

Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activităţii persoanei juridice

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendării activităţii sau a uneia dintre activităţile persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice, organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înfiinţat instituţia nesupusă autorizării sau înregistrării, precum şi organelor cu atribuţii de control şi supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua măsurile necesare.

ART. 500

Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa închiderii unor puncte de lucru se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înfiinţat instituţia nesupusă autorizării sau înregistrării, precum şi organelor cu atribuţii de control şi supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua măsurile necesare.

ART. 501

Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziţii publice

(1) O copie de pe dispozitivul hotărârii prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziţii publice se comunică, la data rămânerii definitive:

a) oficiului registrului comerţului, în vederea efectuării formalităţilor de publicitate în registrul comerţului;

b) Ministerului Justiţiei, în vederea efectuării formalităţilor de publicitate în Registrul naţional al persoanelor juridice fără scop patrimonial;

c) oricărei autorităţi care ţine evidenţa persoanelor juridice, în vederea efectuării formalităţilor de publicitate.

d) administratorului sistemului electronic de achiziţii publice.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziţii publice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

ART. 501^1

Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară

(1) Atribuţiile mandatarului judiciar privind supravegherea activităţii persoanei juridice sunt cuprinse în dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa plasării sub supraveghere judiciară.

(2) Mandatarul judiciar nu se poate substitui organelor statutare în gestionarea activităţilor persoanei juridice.

ART. 502

Punerea în executare a pedepsei complementare a afişării sau publicării hotărârii de condamnare

(1) Un extras al hotărârii de condamnare care priveşte aplicarea pedepsei complementare a afişării hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afişa în forma, locul şi pentru perioada stabilite de instanţa de judecată.

(2) Un extras al hotărârii de condamnare care priveşte aplicarea pedepsei complementare a publicării hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a publica hotărârea în forma stabilită de instanţă, pe cheltuială proprie, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuale, desemnate de instanţă.

(3) Persoana juridică condamnată înaintează instanţei de executare dovada începerii executării afişării sau, după caz, dovada executării publicării hotărârii de condamnare, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dar nu mai târziu de 10 zile de la începerea executării ori, după caz, de la executarea pedepsei principale.

(4) O copie de pe hotărârea de condamnare, în întregime sau în extras al acesteia, se comunică la data rămânerii definitive organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice, organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înfiinţat instituţia nesupusă autorizării sau înregistrării, precum şi organelor cu atribuţii de control şi supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua măsurile necesare.

ART. 503

Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice

(1) În caz de neexecutare cu rea-credinţă a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanţa de executare aplică dispoziţiile art. 139 alin. (2) sau, după caz, art. 140 alin. (2) ori (3) din Codul penal.

(2) Sesizarea instanţei se face din oficiu de către judecătorul delegat al instanţei de executare, potrivit art. 499-502.

(3) Persoana juridică este citată la judecată.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) După concluziile procurorului şi ascultarea persoanei juridice condamnate, instanţa se pronunţă prin sentinţă.

CAP. III
Procedura în cauzele cu infractori minori

ART. 504
Dispoziţii generale

Urmărirea şi judecarea infracţiunilor săvârşite de minori, precum şi punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceştia se fac potrivit procedurii obişnuite, cu completările şi derogările prevăzute în prezentul capitol şi în secţiunea a 8-a a cap. I din titlul V al părţii generale.

ART. 505
Persoanele chemate la organul de urmărire penală

(1) Când suspectul ori inculpatul este un minor care nu a împlinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, organul de urmărire penală citează părinţii acestuia ori, după caz, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află temporar minorul, precum şi direcţia generală de asistenţă socială şi protecţie a copilului din localitatea unde se desfăşoară audierea.

(2) Când suspectul sau inculpatul este un minor care a împlinit 16 ani, citarea persoanelor prevăzute la alin. (1) se dispune numai dacă organul de urmărire penală consideră necesar.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la ascultarea sau confruntarea minorului nu împiedică efectuarea acestor acte.

ART. 506
Referatul de evaluare a minorului

(1) În cauzele cu inculpaţi minori, organele de urmărire penală pot să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probaţiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripţie teritorială îşi are locuinţa minorul, potrivit legii.

(2) În cauzele cu inculpaţi minori, instanţa de judecată are obligaţia să dispună efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probaţiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripţie îşi are locuinţa minorul, potrivit legii. În situaţia în care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispoziţiilor alin. (1), dispunerea referatului de către instanţă este facultativă.

(3) Abrogat.

(4) Prin referatul de evaluare, serviciul de probaţiune solicitat poate face propuneri motivate cu privire la măsurile educative ce pot fi luate faţă de minor.

(5) Abrogat.

ART. 507
Compunerea instanţei

(1) Cauzele în care inculpatul este minor se judecă potrivit regulilor de competenţă obişnuite de către judecători anume desemnaţi potrivit legii.

(2) Instanţa compusă potrivit dispoziţiilor alin. (1) rămâne competentă să judece potrivit dispoziţiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a împlinit vârsta de 18 ani.

(3) Inculpatul care a săvârşit infracţiunea în timpul când era minor este judecat potrivit procedurii aplicabile în cauzele cu infractori minori, dacă la data sesizării instanţei nu a împlinit 18 ani.

ART. 508

Persoanele chemate la judecarea minorilor

(1) La judecarea cauzei se citează serviciul de probaţiune, părinţii minorului sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(2) Persoanele arătate la alin. (1) au dreptul şi îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri şi să prezinte propuneri în privinţa măsurilor ce ar urma să fie luate.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

ART. 509

Desfăşurarea judecăţii

(1) Cauzele cu inculpaţi minori se judecă de urgenţă şi cu precădere.

(2) Şedinţa de judecată este nepublică. Cu încuviinţarea instanţei, la desfăşurarea judecăţii pot asista, în afară de persoanele arătate la art. 508, şi alte persoane.

(3) Când inculpatul este minor cu vârsta mai mică de 16 ani, instanţa, dacă apreciază că administrarea anumitor probe poate avea o influenţă negativă asupra sa, poate dispune îndepărtarea lui din şedinţă. În aceleaşi condiţii pot fi îndepărtaţi temporar din sala de judecată şi părinţii ori tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(4) La rechemarea în sală a persoanelor prevăzute la alin. (3) preşedintele completului le aduce la cunoştinţă actele esenţiale efectuate în lipsa lor.

(5) Ascultarea minorului va avea loc o singură dată, iar reascultarea sa va fi admisă de judecător doar în cazuri temeinic justificate.

ART. 510

Inculpaţii minori cu majori

(1) Când în aceeaşi cauză sunt mai mulţi inculpaţi, dintre care unii minori şi alţii majori, şi nu este posibilă disjungerea, judecata are loc potrivit dispoziţiilor art. 507 alin. (1) şi după procedura obişnuită.

(2) Cu privire la inculpaţii minori din aceste cauze se aplică dispoziţiile referitoare la procedura în cauzele cu infractori minori.

ART. 511

Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate

În cazul în care s-a luat faţă de minor vreuna dintre măsurile educative neprivative de libertate, după rămânerea definitivă a hotărârii se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului, chemarea reprezentantului legal al acestuia, a reprezentantului serviciului de probaţiune pentru punerea în executare a măsurii luate şi a persoanelor desemnate cu supravegherea acesteia.

ART. 512

Abrogat.

ART. 513

Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate

(1) Prelungirea măsurii educative neprivative de libertate în cazul în care minorul nu respectă, cu rea-credinţă, condiţiile de executare şi obligaţiile impuse se dispune de instanţa care a pronunţat această măsură.

(2) Înlocuirea măsurii luate iniţial cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă ori înlocuirea măsurii luate iniţial cu o măsură educativă privativă de libertate pentru vreuna dintre cauzele prevăzute la art. 123 din Codul penal se dispune de instanţa care a pronunţat această măsură.

ART. 514

Punerea în executare a internării într-un centru educativ

(1) În cazul în care s-a luat faţă de minor măsura educativă a internării într-un centru educativ, punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre organului de poliţie de la locul unde se află minorul, după rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Organul de poliţie ia măsuri pentru internarea minorului.

(3) Cu ocazia punerii în executare a măsurii educative a internării într-un centru educativ, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă minorul faţă de care s-a luat măsura educativă a internării într-un centru educativ nu este găsit, organul de poliţie constată aceasta printr-un proces-verbal şi sesizează de îndată organele competente pentru darea în urmărire, precum şi pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se înaintează centrului educativ în care se va face internarea.

(5) Copia de pe hotărâre se predă cu ocazia executării măsurii centrului educativ în care minorul este internat.

(6) Conducătorul centrului educativ comunică de îndată instanţei care a dispus măsura despre efectuarea internării.

ART. 515

Punerea în executare a internării într-un centru de detenţie

(1) Măsura educativă a internării minorului într-un centru de detenţie se pune în executare prin trimiterea unei copii a hotărârii definitive prin care s-a luat această măsură organului de poliţie de la locul unde se află minorul, când acesta este liber, ori comandantului locului de deţinere, când acesta este arestat preventiv.

(2) Odată cu punerea în executare a măsurii educative a internării minorului într-un centru de detenţie, judecătorul delegat va emite şi ordinul prin care interzice minorului să părăsească ţara. Dispoziţiile privind întocmirea şi conţinutul ordinului în cazul punerii în executare a pedepsei închisorii se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă executarea măsurii revine organului de poliţie, dispoziţiile art. 514 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

(4) Copia de pe hotărâre se predă cu ocazia executării măsurii centrului de detenţie în care minorul este internat.

(5) Conducătorul centrului de detenţie comunică de îndată instanţei care a dispus măsura despre efectuarea internării.

ART. 516

Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru educativ

(1) Menţinerea măsurii internării minorului într-un centru educativ, prelungirea ori înlocuirea acesteia cu internarea într-un centru de detenţie în cazurile prevăzute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanţa căreia îi revine competenţa să judece noua infracţiune sau infracţiunea concurentă săvârşită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice şi liberarea din centrul educativ la împlinirea vârstei de 18 ani se dispun, potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor, de către instanţa în a cărei circumscripţie teritorială se află centrul educativ, corespunzătoare în grad instanţei de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării, în cazul în care acesta nu respectă, cu rea-credinţă, condiţiile de executare a măsurii educative ori obligaţiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probaţiune, de instanţa care a judecat cauza în primă instanţă.

(3) În cazul prevăzut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra înlocuirii se dispune de instanţa căreia îi revine competenţa să judece noua infracţiune săvârşită de minor.

ART. 517

Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenţie

(1) Prelungirea măsurii internării minorului în centrul de detenţie în cazurile prevăzute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanţa căreia îi revine competenţa să judece noua infracţiune sau infracţiunea concurentă săvârşită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice, liberarea din centrul de detenţie la împlinirea vârstei de 18 ani se dispun, potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor, de instanţa în a cărei circumscripţie teritorială se află centrul de detenţie, corespunzătoare în grad instanţei de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării, în cazul în care acesta nu respectă cu rea-credinţă condiţiile de executare a măsurii educative ori obligaţiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probaţiune, de instanţa care a judecat în primă instanţă pe minor.

(3) În cazul prevăzut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra înlocuirii şi prelungirea duratei internării se dispun de instanţa căreia îi revine competenţa să judece noua infracţiune săvârşită de minor.

Schimbarea regimului de executare Art. 518. - În cazurile prevăzute la art. 126 din Codul penal, continuarea executării măsurii educative privative de libertate într-un penitenciar de către persoana internată care a împlinit vârsta de 18 ani se poate dispune potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor de instanţa în a cărei circumscripţie teritorială se află centrul educativ sau centrul de detenţie, corespunzătoare în grad instanţei de executare.

ART. 519

Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate

Executarea măsurii educative a internării într-un centru educativ sau a măsurii educative a internării într-un centru de detenţie poate fi amânată sau întreruptă în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

ART. 520

Dispoziţii privind apelul

Dispoziţiile referitoare la judecata în primă instanţă în cauzele privitoare la infracţiuni săvârşite de minori se aplică în mod corespunzător şi la judecata în apel.

CAP. IV
Procedura dării în urmărire

ART. 521

Darea în urmărire

(1) Darea în urmărire se solicită şi se dispune pentru identificarea, căutarea, localizarea şi prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în faţa organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătoreşti.

(2) Darea în urmărire se solicită şi se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, o măsură educativă privativă de libertate, măsura internării medicale sau măsura expulzării, întrucât persoana faţă de care s-a luat una dintre aceste măsuri nu a fost găsită;

b) persoana a evadat din starea legală de reţinere sau deţinere ori a fugit dintr-un centru educativ, centru de detenţie sau din unitatea în care executa măsura internării medicale;

c) în vederea depistării unei persoane urmărite internaţional despre care există date că se află în România.

(3) Darea în urmărire se solicită de:

a) organul de poliţie care a constatat imposibilitatea executării măsurii prevăzute la alin. (2) lit. a);

b) administraţia locului de deţinere, centrul educativ sau unitatea medicală prevăzută la alin. (2) lit. b);

c) organul judiciar competent potrivit legii speciale, în cazul prevăzut la alin. (2) lit. c);

(4) Darea în urmărire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliţiei Române.

(5) Ordinul de dare în urmărire se comunică în cel mai scurt timp organelor competente să elibereze paşaportul, care au obligaţia să refuze eliberarea paşaportului sau, după caz, să ridice provizoriu paşaportul pe durata măsurii, precum şi organelor de frontieră pentru darea în consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare în urmărire se comunică în copie:

a) celui în faţa căruia urmează să fie adusă persoana urmărită în momentul prinderii;

b) organului judiciar competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire.

ART. 522

Urmărirea

(1) Ordinul de dare în urmărire se pune în executare de îndată de către structurile competente ale Ministerului Administraţiei şi Internelor care vor desfăşura, la nivel naţional, activităţi de identificare, căutare, localizare şi prindere a persoanei urmărite.

(2) Instituţiile publice sunt obligate să sprijine, în condiţiile legii şi conform competenţelor legale, organele de poliţie care efectuează urmărirea unei persoane date în urmărire.

(3) Activitatea de urmărire a unei persoane arestate preventiv, desfăşurată de organele de poliţie, este supravegheată de procurori anume desemnaţi din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripţie se află sediul instanţei competente care a soluţionat în fond propunerea de arestare preventivă. Când mandatul de arestare preventivă a fost emis într-o cauză de competenţa Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, supravegherea activităţii de urmărire revine procurorului care efectuează sau a efectuat urmărirea penală în cauză.

(4) În celelalte cazuri, activitatea de urmărire a persoanelor date în urmărire este supravegheată de procurori anume desemnaţi din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripţie se află sediul instanţei de executare ori al altei instanţe competente potrivit legii speciale.

ART. 523

Activităţile ce pot fi efectuate în procedura urmăririi

(1) În vederea identificării, căutării, localizării şi prinderii persoanelor date în urmărire pot fi efectuate, în condiţiile prevăzute de lege, următoarele activităţi:

a) supravegherea tehnică;

b) reţinerea, predarea şi percheziţionarea corespondenţei şi a obiectelor;

b^1) obţinerea datelor de trafic şi de localizare prelucrate de către furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului;

c) percheziţia;

d) ridicarea de obiecte sau înscrisuri;

e) abrogată;

(2) Activităţile prevăzute la alin. (1) lit. a)-c) pot fi efectuate numai în baza mandatului emis de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa competentă să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa de executare ori de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa competentă potrivit legii speciale în cazul prevăzut la art. 521 alin. (2) lit. c).

(3) Activităţile prevăzute la alin. (1) lit. d) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliţie care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire.

ART. 524

Supravegherea tehnică, reţinerea, predarea şi percheziţionarea corespondenţei şi a obiectelor, percheziţia şi obţinerea datelor de trafic şi de localizare prelucrate de către furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului în procedura dării în urmărire

(1) Supravegherea tehnică, reţinerea, predarea şi percheziţionarea corespondenţei şi a obiectelor, percheziţia şi obţinerea datelor de trafic şi de localizare prelucrate de către furnizorii de reţele publice de comunicaţii electronice ori furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului pot fi dispuse, la cererea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliţie care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire de judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa competentă, dacă acesta apreciază că identificarea, căutarea, localizarea şi prinderea persoanelor date în urmărire nu pot fi făcute prin alte mijloace ori ar fi mult întârziate.

(2) Dispoziţiile art. 138-144, respectiv art. 147, art. 152 şi art. 157-160 se aplică în mod corespunzător.

ART. 525

Ridicarea de obiecte sau înscrisuri în procedura dării în urmărire

(1) Ridicarea de obiecte sau înscrisuri în vederea identificării, căutării, localizării şi prinderii persoanelor date în urmărire poate fi dispusă de procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliţie ce efectuează urmărirea persoanei date în urmărire.

(2) Dispoziţiile art. 169 şi 171 se aplică în mod corespunzător.

ART. 526

Revocarea urmăririi

(1) Urmărirea se revocă în momentul prinderii persoanei urmărite sau atunci când au dispărut temeiurile care au justificat darea în urmărire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliţiei Române, care se transmite în copie, de îndată:

a) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire;

b) organelor competente să elibereze paşaportul şi organelor de frontieră.

(3) Procurorul care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire dispune de îndată încetarea activităţilor de supraveghere luate conform art. 524, informând despre aceasta judecătorul de drepturi şi libertăţi.

CAP. V
Procedura reabilitării

ART. 527
Reabilitarea

Reabilitarea are loc fie de drept, în cazurile prevăzute la art. 150 sau 165 din Codul penal, fie la cerere, acordată de instanţa de judecată, în condiţiile prevăzute în prezentul capitol.

ART. 528
Reabilitarea de drept

(1) La împlinirea termenului de 3 ani prevăzut la art. 165 din Codul penal, dacă persoana condamnată nu a mai săvârşit o altă infracţiune, autoritatea care ţine evidenţa cazierului judiciar va şterge din oficiu menţiunile privind pedeapsa aplicată condamnatului.

(2) La împlinirea termenului de 3 ani prevăzut la art. 150 din Codul penal, dacă persoana condamnată nu a mai săvârşit o altă infracţiune, organul care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organul care a înregistrat persoana juridică vor şterge din oficiu menţiunile privind pedeapsa aplicată persoanei juridice.

ART. 529
Reabilitarea judecătorească

Competentă să se pronunţe asupra reabilitării judecătoreşti este fie instanţa care a judecat în primă instanţă cauza în care s-a pronunţat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanţa corespunzătoare în a cărei circumscripţie domiciliază condamnatul sau în care a avut ultimul domiciliu, dacă la data introducerii cererii domiciliază în străinătate.

ART. 530
Cererea de reabilitare

(1) Cererea de reabilitare judecătorească se formulează de către condamnat, iar după moartea acestuia, de soţ sau de rudele apropiate. Soţul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

(2) Reabilitarea judecătorească se dispune în cazurile şi condiţiile prevăzute la art. 166 şi 168 din Codul penal.

(3) În cerere trebuie să se menţioneze:

a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea şi fapta pentru care a fost pronunţată acea condamnare;

c) localităţile unde condamnatul a locuit şi locurile de muncă din tot intervalul de timp de la executarea pedepsei şi până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data rămânerii definitive a hotărârii şi până la introducerea cererii;

d) temeiurile cererii;

e) indicaţii utile pentru identificarea dosarului şi orice alte date pentru soluţionarea cererii.

(4) La cerere se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condiţiile reabilitării.

ART. 531
Măsurile premergătoare

După fixarea termenului de soluţionare a cererii de reabilitare se dispune citarea persoanei care a solicitat reabilitarea şi a persoanelor a căror ascultare instanţa o consideră necesară, se iau măsuri pentru aducerea dosarului în care s-a pronunţat condamnarea şi se solicită copia fişei cazierului judiciar al condamnatului.

ART. 532

Respingerea cererii pentru neîndeplinirea condiţiilor de formă şi fond

(1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condiţiilor de formă şi fond în următoarele cazuri:

a) a fost introdusă înainte de termenul legal;

b) lipseşte menţiunea prevăzută la art. 530 alin. (3) lit. a) şi petiţionarul nu s-a prezentat la termenul de înfăţişare;

c) lipseşte vreuna dintre menţiunile prevăzute la art. 530 alin. (3) lit. b)-e) şi petiţionarul nu a completat cererea la termenul de înfăţişare şi nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c), oricând.

(3) În cazul prescripţiei executării pedepsei, nu poate depune cerere de reabilitare persoana prevăzută la art. 530 alin. (1), dacă lipsa executării este imputabilă persoanei condamnate.

(4) Cererea de reabilitare în privinţa căreia rezultă că nu priveşte o persoană condamnată determinată, precum şi cererea formulată în numele unei persoane condamnate, fără mandat din partea acesteia, dat în condiţiile legii, sunt inadmisibile.

ART. 533

Soluţionarea cererii

(1) La termenul fixat, în şedinţă nepublică, instanţa ascultă persoanele citate prezente, concluziile procurorului şi ale petiţionarului şi verifică dacă sunt îndeplinite condiţiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării.

(2) Dacă înainte de soluţionarea cererii de reabilitare faţă de condamnat a fost pusă în mişcare acţiunea penală pentru altă infracţiune, examinarea cererii se suspendă până la soluţionarea definitivă a acelei cauze.

ART. 534

Situaţiile privind despăgubirile civile

(1) Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedeşte că nu i-a fost cu putinţă să achite despăgubirile civile şi cheltuielile judiciare, instanţa, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde un termen pentru achitarea în întregime sau în parte a sumei datorate.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) nu poate depăşi 6 luni.

(3) În caz de obligaţie solidară, instanţa fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau de urmaşii săi.

(4) Drepturile acordate părţii civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

ART. 535

Contestaţia

Sentinţa prin care instanţa rezolvă cererea de reabilitare este supusă contestaţiei în termen de 10 zile de la comunicare, care se soluţionează de instanţa ierarhic superioară. Judecarea contestaţiei la hotărârea primei instanţe se face în şedinţă nepublică, cu citarea petentului. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanţei prin care se soluţionează contestaţia este definitivă.

ART. 536

Anularea reabilitării

(1) În cazul prevăzut la art. 171 din Codul penal, instanţa prevăzută la art. 529 dispune anularea reabilitării, din oficiu sau la cererea procurorului.

(2) Dispoziţiile art. 533 se aplică în mod corespunzător.

ART. 537

Menţiunile despre reabilitare

După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare sau de anulare a acesteia, instanţa dispune să se facă menţiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunţat condamnarea.

CAP. VI

Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri

ART. 538

Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară

(1) Persoana care a fost condamnată definitiv, indiferent dacă pedeapsa aplicată sau măsura educativă privativă de libertate a fost sau nu pusă în executare, are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite în cazul în care, în urma rejudecării cauzei, după anularea sau desfiinţarea hotărârii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedeşte că s-a produs o eroare judiciară, s-a pronunţat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat în lipsă, dacă după rejudecare s-a pronunţat o hotărâre definitivă de achitare.

(3) Persoana prevăzută la alin. (1) şi persoana prevăzută la alin. (2) nu vor fi îndreptăţite să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declaraţii mincinoase ori în orice alt fel, au determinat condamnarea, în afara cazurilor în care au fost obligate să procedeze astfel.

(4) Nu este îndreptăţită la repararea pagubei nici persoana condamnată căreia îi este imputabilă în tot sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.

ART. 539

Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate

(1) Are dreptul la repararea pagubei şi persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanţă a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi şi libertăţi sau a judecătorului de cameră preliminară, precum şi prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanţei de judecată învestită cu judecarea cauzei.

ART. 540

Felul şi întinderea reparaţiei

(1) La stabilirea întinderii reparaţiei se ţine seama de durata privării nelegale de libertate, precum şi de consecinţele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situaţia prevăzută la art. 538.

(2) Reparaţia constă în plata unei sume de bani sau în constituirea unei rente viagere ori în obligaţia ca, pe cheltuiala statului, cel reţinut sau arestat nelegal să fie încredinţat unui institut de asistenţă socială şi medicală.

(3) La alegerea felului reparaţiei şi la întinderea acesteia se va ţine seama de situaţia celui îndreptăţit la repararea pagubei şi de natura daunei produse.

(4) Persoanelor îndreptăţite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate ori de încarcerare ca urmare a punerii în executare a unei pedepse ori măsuri educative privative de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, şi timpul cât au fost private de libertate.

(5) Reparaţia este în toate cazurile suportată de stat, prin Ministerul Finanţelor Publice.

ART. 541

Acţiunea pentru repararea pagubei

(1) Acţiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptăţită, potrivit art. 538 şi 539, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreţinerea sa la data decesului.

(2) Acţiunea poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii instanţei de judecată, precum şi a ordonanţei sau încheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.

(3) Pentru obţinerea reparării pagubei, persoana îndreptăţită se poate adresa tribunalului în a cărei circumscripţie domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanţelor Publice.

(4) Acţiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

ART. 542

Acţiunea în regres

(1) În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 541, precum şi în situaţia în care statul român a fost condamnat de către o instanţă internaţională pentru vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 538 şi 539, acţiunea în regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi îndreptată împotriva persoanei care, cu rea-credinţă sau din culpă gravă, a provocat situaţia generatoare de daune sau împotriva instituţiei la care aceasta este asigurată pentru despăgubiri în caz de prejudicii provocate în exercițiul profesiunii.

(2) Statul trebuie să dovedească în cadrul acţiunii în regres, prin ordonanţa procurorului sau hotărâre penală definitivă, că cel asigurat în condiţiile alin. (1) a produs cu rea-credinţă sau din culpă gravă profesională eroarea judiciară sau privarea nelegală de libertate cauzatoare de prejudicii.

CAP. VII

Procedura în caz de dispariţie a dosarelor judiciare şi a înscrisurilor judiciare

ART. 543

Constatarea dispariţiei dosarului sau înscrisului

(1) În cazul dispariţiei unui dosar judiciar sau a unui înscris care aparţine unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau preşedintele instanţei la care se găsea dosarul ori înscrisul întocmeşte un proces-verbal prin care constată dispariţia şi arată măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

(2) În baza procesului-verbal, se procedează potrivit dispoziţiilor prevăzute în prezentul capitol.

ART. 544

Obiectul procedurii speciale

(1) Când dosarul sau înscrisul dispărut este reclamat de un interes justificat şi nu poate fi refăcut potrivit procedurii obişnuite, procurorul prin ordonanţă ori instanţa de judecată prin încheiere dispune, după caz, înlocuirea sau reconstituirea dosarului sau înscrisului cu privire la care s-a constatat dispariţia.

(2) Instanţa se pronunţă prin încheiere, fără citarea părţilor, în afară de cazul când instanţa consideră necesară chemarea acestora.

(3) Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 545

Competenţa în cazul înlocuirii sau reconstituirii

(1) Înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanţa de judecată înaintea căreia cauza se găseşte pendinte, iar în cauzele definitiv soluţionate, de instanţa la care dosarul se găseşte în conservare.

(2) Când constatarea dispariţiei s-a făcut de un organ de urmărire penală sau de o instanţă de judecată, altele decât cele arătate la alin. (1), organul de urmărire penală ori instanţa de judecată care a constatat dispariţia trimite organului de urmărire penală sau instanţei de judecată competente toate materialele necesare efectuării înlocuirii ori reconstituirii înscrisului dispărut.

(3) În cazul dispariţiei unui dosar judiciar în cursul procedurii de cameră preliminară, înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de instanţa în cadrul căreia funcţionează camera preliminară.

ART. 546

Înlocuirea înscrisului

(1) Înlocuirea înscrisului dispărut are loc atunci când există copii oficiale de pe acel înscris. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată ia măsuri pentru obţinerea copiei.

(2) Copia obţinută ţine locul înscrisului original până la găsirea acestuia.

(3) Persoanei sau autorităţii care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

ART. 547

Reconstituirea înscrisului sau dosarului

(1) Când nu există o copie oficială de pe înscrisul dispărut, se procedează la reconstituirea acestuia.

(2) Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea înscrisurilor pe care le conţinea.

(3) În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă prevăzute de lege.

(4) Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanţa procurorului sau prin hotărârea instanţei dată cu citarea părţilor, după ascultarea acestora şi a procurorului.

(5) Neprezentarea părţilor legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

(6) Hotărârea de reconstituire este supusă apelului.

(7) Împotriva ordonanţei procurorului privind rezultatul reconstituirii orice persoană care justifică un interes legitim poate face plângere, dispoziţiile art. 336-339 aplicându-se în mod corespunzător.

CAP. VIII

Procedura privind cooperarea judiciară internaţională şi punerea în aplicare a tratatelor internaţionale în materie penală

SECŢIUNEA 1

Dispoziţii generale

ART. 548

Dispoziţii privind asistenţa judiciară internaţională

(1) Cooperarea judiciară internaţională va fi solicitată sau acordată în conformitate cu dispoziţiile actelor juridice ale Uniunii Europene, tratatelor internaţionale din domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie penală la care România este parte, precum şi cu dispoziţiile cuprinse în legea specială şi în prezentul capitol, dacă în tratatele internaţionale nu se prevede altfel.

(2) Actele membrilor străini detaşaţi ai unei echipe comune de anchetă efectuate în baza şi conform acordului încheiat şi dispoziţiilor conducătorului echipei au o valoare similară actelor efectuate de către organele de urmărire penală române.

SECŢIUNEA a 2-a
Recunoaşterea unor acte judiciare străine

ART. 549
Executarea dispoziţiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină
Executarea dispoziţiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit regulilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile străine.

CAP. IX
Procedura de confiscare sau desfiinţare a unui înscris în cazul clasării

ART. 549^1
Procedura de confiscare sau desfiinţare a unui înscris în cazul clasării
(1) În cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunţarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, şi sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea luării măsurii de siguranţă a confiscării speciale sau a desfiinţării unui înscris, ordonanţa de clasare sau, după caz, ordonanţa prin care s-a dispus renunţarea la urmărire penală confirmată de judecătorul de cameră preliminară, însoţită de dosarul cauzei, se înaintează instanţei căreia i-ar reveni, potrivit legii, competenţa să judece cauza în primă instanţă, după expirarea termenului prevăzut la art. 339 alin. (4) ori, după caz, la art. 340 sau după pronunţarea hotărârii prin care plângerea a fost respinsă ori prin care a fost confirmată ordonanţa de renunţare la urmărire penală.
(2) Judecătorul de cameră preliminară stabileşte termenul de soluţionare, în funcţie de complexitatea şi particularităţile cauzei, care nu poate fi mai scurt de 30 de zile.
(3) Pentru termenul fixat se dispune încunoştinţarea procurorului şi se citează persoanele ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, cărora li se comunică o copie a ordonanţei, punându-le în vedere că în termen de 20 de zile de la primirea comunicării pot depune note scrise.
(4) Judecătorul de cameră preliminară se pronunţă prin încheiere, în şedinţă publică, după ascultarea procurorului şi a persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, dacă sunt prezente. Dispoziţiile cuprinse în titlul III al părţii speciale privind judecata care nu sunt contrare dispoziţiilor prezentului articol se aplică în mod corespunzător.
(5) Judecătorul de cameră preliminară, soluţionând cererea, poate dispune una dintre următoarele soluţii:
a) respinge propunerea şi dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării;
b) admite propunerea şi dispune confiscarea bunurilor ori, după caz, desfiinţarea înscrisului.
(6) În termen de 3 zile de la comunicarea încheierii, procurorul şi persoanele prevăzute la alin. (3) pot face, motivat, contestaţie. Contestaţia nemotivată este inadmisibilă.
(7) Contestaţia se soluţionează potrivit procedurii prevăzute la alin. (4) de către judecătorul de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară celei sesizate ori, când instanţa sesizată este Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, de către completul competent potrivit legii, care poate dispune una dintre următoarele soluţii:

a) respinge contestaţia ca tardivă, inadmisibilă sau nefondată;
b) admite contestaţia, desfiinţează încheierea şi rejudecă propunerea potrivit alin. (5).

TITLUL V
Executarea hotărârilor penale

CAP. I
Dispoziţii generale

ART. 550
Hotărârile executorii
(1) Hotărârile instanţelor penale devin executorii la data când au rămas definitive.
(2) Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.
ART. 551
Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanţe
Hotărârile primei instanţe rămân definitive:
1. la data pronunţării, când hotărârea nu este supusă contestaţiei sau apelului;
2. la data expirării termenului de apel sau de introducere a contestaţiei:
a) când nu s-a declarat apel sau contestaţie în termen;
b) când apelul sau, după caz, contestaţia declarată a fost retrasă înăuntrul termenului;
3. la data retragerii apelului sau, după caz, a contestaţiei, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel sau de introducere a contestaţiei;
4. la data pronunţării hotărârii prin care s-a respins apelul sau, după caz, contestaţia.
ART. 552
Rămânerea definitivă a hotărârii instanţei de apel şi a hotărârii pronunţate în calea de atac a contestaţiei
(1) Hotărârea instanţei de apel rămâne definitivă la data pronunţării acesteia, atunci când apelul a fost admis şi procesul a luat sfârşit în faţa instanţei de apel.
(2) Hotărârea pronunţată în calea de atac a contestaţiei rămâne definitivă la data pronunţării acesteia, atunci când contestaţia a fost admisă şi procesul a luat sfârşit în faţa instanţei care o judecă.
ART. 553
Instanţa de executare
(1) Hotărârea instanţei penale, rămasă definitivă la prima instanţă de judecată sau la instanţa ierarhic superioară ori la instanţa de apel, se pune în executare de către prima instanţă de judecată.
(2) Hotărârile pronunţate în primă instanţă de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se pun în executare, după caz, de Tribunalul Bucureşti sau de tribunalul militar.
(3) Când hotărârea rămâne definitivă în faţa instanţei de apel sau în faţa instanţei ierarhic superioare, aceasta trimite instanţei de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunţării hotărârii de către instanţa de apel sau, după caz, de către instanţa ierarhic superioară.
(4) Dispoziţiile alin. (1)-(3) sunt aplicabile şi în cazul hotărârilor nedefinitive, dar executorii, cu excepţia celor privind măsurile de siguranţă, măsurile asigurătorii şi măsurile preventive, care se pun în executare, după caz, de judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau de instanţa care le-a dispus.

(5) Când hotărârea instanţei de apel a fost modificată prin hotărârea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, pronunţată în recurs în casaţie, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie procedează potrivit alin. (3).

(6) În cazul pedepselor şi măsurilor neprivative de libertate, judecătorul delegat cu executarea din cadrul instanţei de executare poate delega unele atribuţii judecătorului delegat cu executarea de la instanţa corespunzătoare în grad instanţei de executare în circumscripţia căreia locuieşte persoana aflată în executare.

ART. 554

Judecătorul delegat cu executarea

(1) Instanţa de executare deleagă unul sau mai mulţi dintre judecătorii săi pentru efectuarea punerii în executare.

(2) Dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării se iveşte vreo nelămurire sau împiedicare la executare, judecătorul delegat cu executarea poate sesiza instanţa de executare, care va proceda potrivit dispoziţiilor art. 597 şi 598.

CAP. II
Punerea în executare a hotărârilor

SECŢIUNEA 1
Punerea în executare a pedepselor principale

ART. 555

Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă şi a pedepsei accesorii

(1) Pedeapsa închisorii şi pedeapsa detenţiunii pe viaţă se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecătorul delegat cu executarea în ziua rămânerii definitive a hotărârii la instanţa de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut la art. 553 alin. (3), se întocmeşte în 3 exemplare şi cuprinde: denumirea instanţei de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numărul şi data hotărârii care se execută şi denumirea instanţei care a pronunţat-o, pedeapsa pronunţată şi textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicată, timpul reţinerii şi arestării preventive ori al arestului la domiciliu, care s-a dedus din durata pedepsei, menţiunea dacă cel condamnat este recidivist, precum şi, după caz, menţiunea prevăzută la art. 404 alin. (6), ordinul de arestare şi de deţinere, semnătura judecătorului delegat, precum şi ştampila instanţei de executare.

(2) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, odată cu emiterea mandatului de executare a pedepsei închisorii sau a pedepsei detenţiunii pe viaţă, judecătorul delegat cu executarea emite şi un ordin prin care interzice condamnatului să părăsească ţara. Ordinul se întocmeşte în 3 exemplare şi cuprinde: denumirea instanţei de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, pedeapsa pronunţată împotriva acestuia, numărul şi data hotărârii de condamnare, denumirea instanţei care a pronunţat-o, numărul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispoziţia de interzicere a părăsirii ţării, semnătura judecătorului delegat, precum şi ştampila instanţei de executare.

ART. 556

Trimiterea spre executare a mandatului

(1) Pentru ducerea la îndeplinire a mandatului de executare se trimit două exemplare organului de poliţie de la domiciliul sau reşedinţa condamnatului, iar în cazul în care acesta nu are domiciliul sau reşedinţa în România, organului de poliţie în raza teritorială a căruia se află instanţa de executare, când condamnatul este liber, sau, după caz, când condamnatul este arestat, comandantului la locul de deţinere.

(1^1) În situaţia în care mandatul de executare conţine erori materiale, însă permite identificarea persoanei în vederea punerii în executare, în raport cu datele de identificare ale persoanei existente în evidenţele organelor de poliţie şi hotărârea instanţei de judecată, organul de poliţie execută hotărârea, solicitând, în acelaşi timp, instanţei de judecată îndreptarea erorilor materiale sesizate.

(2) Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului de interzicere a părăsirii ţării se trimite de îndată câte un exemplar organului competent să elibereze paşaportul şi Inspectoratului General al Poliţiei de Frontieră.

(2^1) Mandatul de executare sau ordinul de interzicere a părăsirii ţării poate fi transmis organelor competente şi prin fax, poştă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiţii care să permită autorităţilor destinatare să îi stabilească autenticitatea.

(3) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, organele de executare prevăzute la alin. (1) şi (2) au obligaţia de a lua măsurile prevăzute de lege în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei şi a ordinului de interzicere a părăsirii ţării, în ziua primirii acestora.

ART. 557

Executarea mandatului de executare a pedepsei şi a ordinului de interzicere a părăsirii ţării. Acordul instanţei de părăsire a ţării

(1) Pe baza mandatului de executare, organul de poliţie procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului şi este dus la locul de deţinere cel mai apropiat, unde organul de poliţie predă celălalt exemplar al mandatului de executare.

(2) În vederea punerii în executare a mandatului emis în executarea unei hotărâri definitive de condamnare, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dispoziţiile art. 229 privind luarea măsurilor de ocrotire sunt aplicabile în mod corespunzător, obligaţia de încunoştinţare revenind organului de poliţie.

(4) Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliţie constată aceasta printr-un proces-verbal şi ia măsuri pentru darea în urmărire, precum şi pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanţei care a emis mandatul.

(5) Dacă persoana condamnată refuză să se supună mandatului sau încearcă să fugă, va fi constrânsă la aceasta.

(6) Când condamnatul se află în stare de deţinere, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantul locului de deţinere.

(7) Comandantul locului de deţinere consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

(8) O copie de pe procesul-verbal se trimite de îndată instanţei de executare.

(9) Pe baza ordinului de interzicere a părăsirii ţării, organele în drept refuză celui condamnat eliberarea paşaportului sau, după caz, procedează la ridicarea acestuia şi iau măsuri pentru darea condamnatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(10) Pe durata termenului de supraveghere, persoana supravegheată poate solicita motivat instanţei de executare să încuviinţeze părăsirea teritoriului României potrivit art. 85 alin. (2) lit. i) sau art. 93 alin. (2) lit. d) din Codul penal. Instanţa de executare soluţionează cererea în camera de consiliu, după ascultarea persoanei supravegheate şi a consilierului de probaţiune, prin încheiere definitivă. În cazul în care admite cererea, instanţa stabileşte perioada pentru care persoana supravegheată poate părăsi teritoriul României.

ART. 558

Încunoştinţarea despre arestare în vederea executării mandatului

(1) Imediat după arestarea în vederea executării mandatului, condamnatul are dreptul de a încunoştinţa personal sau de a solicita administraţiei locului de deţinere să încunoştinţeze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de acesta despre arestare şi despre locul unde este deţinut.

(2) Dacă persoana condamnată nu este cetăţean român, aceasta are şi dreptul de a încunoştinţa sau de a solicita încunoştinţarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetăţean este sau, după caz, a unei organizaţii internaţionale umanitare, dacă nu doreşte să beneficieze de asistenţa autorităţilor din ţara sa de origine, ori a reprezentanţei organizaţiei internaţionale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecţia unei astfel de organizaţii.

ART. 559

Punerea în executare a amenzii penale

(1) Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la judecătorul delegat cu executarea, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Când cel condamnat se află în imposibilitate de a achita integral amenda în termenul prevăzut la alin. (1), judecătorul delegat cu executarea, la cererea condamnatului, poate dispune eşalonarea plăţii amenzii pe o perioadă de cel mult 2 ani, în rate lunare.

ART. 560

Înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunităţii

(1) Instanţa competentă să dispună înlocuirea obligaţiei de plată a amenzii neexecutate cu obligaţia de a presta o muncă neremunerată în folosul comunităţii, potrivit art. 64 alin. (1) din Codul penal, este instanţa de executare.

(2) Sesizarea instanţei se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda ori de către persoana condamnată. Când dispune înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunităţii, instanţa va menţiona în dispozitiv două entităţi din comunitate unde urmează a se executa munca neremunerată în folosul comunităţii. Consilierul de probaţiune, pe baza evaluării iniţiale, va decide în care din cele două instituţii din comunitate menţionate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligaţia şi tipul de activitate.

(3) Obligaţia de a presta o muncă neremunerată în folosul comunităţii se pune în executare prin trimiterea unei copii de pe hotărâre serviciului de probaţiune.

ART. 561

Înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoarea

(1) Instanţa competentă să dispună, potrivit art. 64 alin. (5) lit. a) din Codul penal, înlocuirea muncii în folosul comunităţii cu închisoarea este instanţa de executare, iar în cazul prevăzut la art. 64 alin. (5) lit. b) din Codul penal, instanţa care judecă în primă instanţă infracţiunea săvârşită înainte de executarea integrală a muncii în folosul comunităţii.

(2) Sesizarea instanţei se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda ori la sesizarea serviciului de probaţiune.

(3) Punerea în executare a hotărârii se face potrivit art. 555-557.

SECŢIUNEA a 2-a

Punerea în executare a pedepselor complementare

ART. 562

Interzicerea exercitării unor drepturi

Pedeapsa interzicerii exercitării unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către judecătorul delegat al instanţei de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii, în funcţie de drepturile a căror exercitare a fost interzisă, persoanei juridice de drept public sau de drept privat autorizate să supravegheze exercitarea dreptului respectiv.

ART. 563

Interzicerea străinului de a se afla pe teritoriul României

(1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a aplicat pedeapsa complementară a interzicerii dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, se face menţiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării condamnatul să fie predat organului de poliţie, care va proceda la îndepărtarea sa de pe teritoriul României.

(2) Dacă pedeapsa complementară nu însoţeşte pedeapsa închisorii, comunicarea se face organului de poliţie, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

(3) În vederea punerii în executare a pedepsei interzicerii străinului de a se afla pe teritoriul României, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă persoana faţă de care s-a luat pedeapsa complementară a interzicerii de a se afla pe teritoriul României nu este găsită, organul de poliţie constată aceasta printr-un proces-verbal şi ia măsuri pentru darea în urmărire, precum şi pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanţei de executare.

ART. 564

Degradarea militară

Pedeapsa degradării militare se pune în executare prin trimiterea de către judecătorul delegat cu executarea a unei copii de pe dispozitivul hotărârii comandantului unităţii militare în a cărei evidenţă este luată persoana condamnată, respectiv centrului militar judeţean sau zonal de la domiciliul condamnatului.

ART. 565

Publicarea hotărârii de condamnare

Pedeapsa publicării hotărârii de condamnare se pune în executare prin trimiterea extrasului, în forma stabilită de instanţă, unui cotidian local ce apare în circumscripţia instanţei care a pronunţat hotărârea de condamnare sau unui cotidian naţional, în vederea publicării, pe cheltuiala persoanei condamnate.

SECŢIUNEA a 3-a
Punerea în executare a măsurilor de siguranţă

ART. 566
Obligarea la tratament medical

(1) Măsura de siguranţă a obligării la tratament medical luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv şi a copiei de pe raportul de expertiză medico-legală autorităţii de sănătate publică din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură. Autoritatea de sănătate publică va comunica de îndată persoanei faţă de care s-a luat măsura obligării la tratament medical unitatea sanitară la care urmează să efectueze tratamentul.

(2) Instanţa de executare comunică persoanei faţă de care s-a luat măsura obligării la tratament medical că este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se efectueze tratamentul, atrăgându-i-se atenţia că în caz de nerespectare a măsurii luate se va dispune internarea medicală.

(3) În cazul în care obligarea la tratament medical însoţeşte pedeapsa închisorii ori a detenţiunii pe viaţă sau priveşte o persoană aflată în stare de deţinere, comunicarea prevăzută la alin. (1) se face administraţiei locului de deţinere.

ART. 567
Obligaţiile în legătură cu tratamentul medical

(1) Unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanţei:

a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;

b) dacă persoana obligată la tratament se sustrage de la efectuarea tratamentului după prezentare;

c) dacă, din cauza înrăutăţirii stării de sănătate a persoanei faţă de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, este necesară internarea medicală;

d) dacă, datorită ameliorării stării de sănătate a persoanei faţă de care s-a luat măsura de siguranţă a obligării la tratament medical, efectuarea tratamentului medical nu se mai impune.

(2) În cazul când unitatea sanitară nu se află în circumscripţia instanţei care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la alin. (1) lit. b)-d) se face judecătoriei în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară.

(3) Dispoziţiile alin. (1) lit. b)-d) şi ale alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul prevăzut la art. 566 alin. (3).

ART. 568
Înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical

(1) Primind comunicarea, instanţa de executare sau instanţa prevăzută la art. 567 alin. (2) dispune internarea medicală, în situaţiile prevăzute la art. 567 alin. (1) lit. a) şi b), iar în situaţiile prevăzute la art. 567 alin. (1) lit. c) şi d) efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sănătate a persoanei faţă de care este luată măsura de siguranţă.

(2) În cazurile prevăzute la art. 567 alin. (1) lit. c) şi d), persoana obligată la tratament medical are dreptul de a cere să fie examinată şi de un medic de specialitate desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanţei prevăzute la alin. (1).

(3) Dacă persoana obligată la tratament medical refuză să se prezinte la examinare în vederea efectuării expertizei, se vor aplica dispoziţiile art. 184 alin. (4).

(4) După primirea raportului de expertiză medico-legală şi a concluziilor medicului de specialitate prevăzut la alin. (2), instanţa, în şedinţă publică, ascultă concluziile procurorului, ale persoanei faţă de care este luată măsura de siguranţă şi ale avocatului acesteia, precum şi ale expertului şi medicului desemnat de aceasta, atunci când consideră necesar, şi dispune fie încetarea măsurii obligării la tratament medical, fie internarea medicală.

(5) Dacă persoana faţă de care s-a luat măsura de siguranţă nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(6) O copie de pe hotărârea definitivă a instanţei prevăzute la art. 567 alin. (2) se comunică instanţei de executare.

ART. 569

Internarea medicală

(1) Măsura de siguranţă a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv şi a unei copii de pe raportul de expertiză medico-legală autorităţii de sănătate publică din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură.

(2) Judecătorul delegat cu executarea care funcţionează la instanţa de executare comunică judecătoriei în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care aceasta s-a efectuat, în vederea luării în supraveghere.

(3) După primirea comunicării, judecătorul delegat cu executarea de la judecătoria în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 12 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat cu executarea dispune efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sănătate a persoanei faţă de care s-a luat măsura internării medicale şi, după primirea acesteia, sesizează judecătoria în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară pentru a dispune asupra menţinerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

ART. 570

Obligaţiile în legătură cu internarea medicală

(1) Autoritatea de sănătate publică este obligată să asigure internarea, încunoştinţând despre aceasta instanţa de executare.

(2) În cazul în care persoana faţă de care s-a luat măsura internării medicale refuză să se supună internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliţie. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dacă persoana faţă de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, autoritatea de sănătate publică sesizează organele de poliţie pentru darea în urmărire, precum şi pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al sesizării adresate organelor de poliţie se trimite instanţei de executare.

(4) Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligaţia, în cazul în care consideră că internarea nu mai este necesară, să încunoştinţeze judecătoria în a cărei circumscripţie se găseşte unitatea sanitară.

ART. 571

Menţinerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale

(1) Judecătoria, după primirea încunoştinţării prevăzute la art. 570 alin. (4), dispune efectuarea unei expertize medico-legale.

(2) Instanţa se pronunţă asupra sesizării prevăzute la art. 569 alin. (3) sau a încunoştinţării prevăzute la art. 570 alin. (4), după ascultarea concluziilor procurorului, ale persoanei faţă de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în faţa instanţei este posibilă, ale avocatului său, precum şi ale expertului care a întocmit expertiza medico-legală, atunci când consideră necesar, şi dispune, după caz, menţinerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

(3) Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută şi de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea expertizei medico-legale. Dispoziţiile art. 568 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă persoana internată nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(5) O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus menţinerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanţei de executare.

ART. 572

Măsurile de siguranţă provizorii

(1) În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecăţii, punerea în executare se face de către judecătorul de drepturi şi libertăţi sau de instanţa de judecată care a luat această măsură.

(2) Dispoziţiile prevăzute la art. 566-571 se aplică în mod corespunzător.

ART. 573

Interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie sau de a exercita o profesie ori o altă activitate

(1) Măsura de siguranţă a interzicerii unei funcţii, profesii sau activităţi se pune în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinire aceste măsuri şi să supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate şi să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranţă.

(3) Persoana cu privire la care s-a luat măsura prevăzută la art. 111 alin. (1) din Codul penal poate cere instanţei de executare revocarea măsurii, în condiţiile art. 111 alin. (2) din Codul penal.

(4) Soluţionarea cererii se face cu citarea persoanei faţă de care este luată măsura, după ascultarea concluziilor avocatului acesteia şi ale procurorului.

ART. 574

Executarea confiscării speciale şi a confiscării extinse

Măsura de siguranţă a confiscării speciale sau a confiscării extinse, luată prin hotărârea instanţei de judecată, se execută după cum urmează:

a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit legii;

b) dacă lucrurile confiscate se află în păstrarea organelor de poliţie sau a altor instituţii, judecătorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organului la care se află. După primirea copiei de pe dispozitiv, lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispoziţiilor legii;

c) atunci când confiscarea priveşte sume de bani ce nu au fost consemnate la unităţi bancare, judecătorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organelor fiscale, în vederea executării confiscării potrivit dispoziţiilor privind creanţele bugetare;

d) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezenţa judecătorului delegat cu executarea, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

SECŢIUNEA a 4-a
Punerea în executare a altor dispoziţii

ART. 575
Avertismentul
(1) Executarea avertismentului are loc de îndată, în şedinţa în care s-a pronunţat hotărârea.
(2) Dacă avertismentul nu poate fi executat îndată după pronunţare, punerea în executare a acestuia se face la rămânerea definitivă a hotărârii, prin comunicarea unei copii de pe aceasta persoanei căreia i se aplică.
ART. 576
Măsurile şi obligaţiile impuse de instanţă
(1) Punerea în executare a măsurilor şi obligaţiilor prevăzute la art. 85 alin. (1) şi (2) din Codul penal, a dispoziţiilor art. 87, 93, 95, art. 101 alin. (1) şi (2) şi ale art. 103 din Codul penal se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre serviciului de probaţiune competent.
(2) În cazul obligaţiilor prevăzute la art. 85 alin. (2) lit. e)-j), la art. 93 alin. (2) lit. d) şi la art. 101 alin. (2) lit. c)-g) din Codul penal, un extras de pe dispozitivul hotărârii se trimite organului sau autorităţii competente să verifice respectarea acestora.

SECŢIUNEA a 5-a
Punerea în executare a amenzii judiciare şi a cheltuielilor judiciare avansate de stat

ART. 577
Amenzile judiciare
(1) Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.
(2) Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveşte aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.
(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul arătat la alin. (2).
ART. 578
Cheltuielile judiciare avansate de stat
(1) Dispoziţia din hotărârea penală sau din ordonanţa procurorului privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveşte aplicarea cheltuielilor judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.
(2) În situaţia în care persoana obligată la plata cheltuielilor judiciare către stat nu depune recipisa de plată integrală a acestora la instanţa de executare sau la unitatea de parchet, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii sau a ordonanţei procurorului, executarea cheltuielilor judiciare se face de organul arătat la alin. (1).

SECŢIUNEA a 6-a
Punerea în executare a dispoziţiilor civile din hotărâre

ART. 579
Restituirea lucrurilor şi valorificarea celor neridicate
(1) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea sau la dispoziţia instanţei de executare, restituirea se face de către judecătorul delegat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoştinţate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

(2) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoştinţării persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în proprietatea statului. Judecătorul delegat cu executarea constată aceasta prin încheiere şi dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispoziţiilor legii.

(3) Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite şi nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispoziţiile alin. (2).

(4) Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor alin. (1)-(3).

(5) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea organelor de cercetare penală, restituirea se face de către acestea, după primirea extrasului de pe hotărârea penală prin care s-a dispus restituirea lucrurilor, procedând potrivit alin. (1).

(6) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoştinţării persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în proprietatea statului. Organul de cercetare constată aceasta prin proces-verbal şi procedează potrivit alin. (2). Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

ART. 580

Înscrisurile declarate false

(1) Dispoziţia hotărârii penale care declară un înscris ca fiind fals în totul sau în parte se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat cu executarea.

(2) Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face menţiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parţială, numai pe paginile care conţin falsul.

(3) Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.

(4) În cazul în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă menţiune în scriptele unei instituţii publice, i se trimite acesteia o copie de pe hotărâre.

(5) În situaţia în care, din orice motive, înscrisul falsificat nu se află, în original, la dosar, instanţa va trimite o copie de pe hotărâre instituţiilor publice care deţin o copie a acestuia sau care deţin înregistrarea unor menţiuni cu privire la acesta.

(6) Instanţa poate dispune, când constată existenţa unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu menţiunile arătate la alin. (2), de pe înscrisul sub semnătură privată falsificat. În aceleaşi condiţii, instanţa poate dispune restituirea înscrisului oficial parţial falsificat.

ART. 581

Despăgubirile civile şi cheltuielile judiciare

Dispoziţiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile şi la cheltuielile judiciare cuvenite părţilor se execută potrivit legii civile.

CAP. III
Alte dispoziţii privind executarea

SECŢIUNEA 1
Condamnarea în cazul anulării sau revocării renunţării la aplicarea pedepsei sau a amânării aplicării pedepsei

ART. 581^1

Anularea renunţării la aplicarea pedepsei

(1) Anularea renunţării la aplicarea pedepsei se dispune, din oficiu sau la sesizarea procurorului, de instanţa care judecă ori a judecat în primă instanţă infracţiunea ce atrage anularea.

(2) Dacă constată că sunt îndeplinite condiţiile art. 82 alin. (3) din Codul penal, instanţa, anulând renunţarea la aplicarea pedepsei, dispune condamnarea inculpatului pentru infracţiunea cu privire la care se renunţase la aplicarea pedepsei, stabileşte pedeapsa pentru aceasta, aplicând apoi, după caz, dispoziţiile cu privire la concursul de infracţiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(3) La stabilirea pedepsei pentru infracţiunea cu privire la care se anulează renunţarea la aplicarea pedepsei, instanţa va avea în vedere exclusiv criteriile de individualizare şi circumstanţele din cauza în care s-a pronunţat iniţial soluţia de renunţare la aplicarea pedepsei. Dispoziţiile art. 396 alin. (10) se aplică în mod corespunzător.

ART. 582

Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei

(1) Asupra revocării sau anulării amânării aplicării pedepsei se pronunţă, din oficiu sau la sesizarea procurorului sau a consilierului de probaţiune, instanţa care judecă ori a judecat în primă instanţă infracţiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă până la expirarea termenului prevăzut la art. 86 alin. (4) lit. c) din Codul penal persoana cu privire la care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei nu a respectat obligaţiile civile stabilite prin hotărârea prin care s-a dispus amânarea, serviciul de probaţiune competent sesizează instanţa care a pronunţat în primă instanţă amânarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută şi de procuror sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.

(3) Dacă constată că sunt îndeplinite condiţiile art. 88 sau 89 din Codul penal, instanţa, anulând sau, după caz, revocând amânarea aplicării pedepsei, dispune condamnarea inculpatului şi executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de amânare, aplicând apoi, după caz, dispoziţiile cu privire la concursul de infracţiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

SECŢIUNEA 1^1

Schimbări în executarea unor hotărâri

ART. 583

Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere

(1) Asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunţă, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probaţiune, instanţa care judecă ori a judecat în primă instanţă infracţiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă, până la expirarea termenului prevăzut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligaţiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probaţiune competent sesizează instanţa care a pronunţat în primă instanţă suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută şi de procuror, de consilierul de probaţiune sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.

ART. 584

Înlocuirea pedepsei detenţiunii pe viaţă

(1) Înlocuirea pedepsei detenţiunii pe viaţă cu pedeapsa închisorii se dispune, la cererea procurorului ori a persoanei condamnate, de către instanţa de executare, iar dacă persoana condamnată se află în stare de deţinere, de către instanţa corespunzătoare în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere.

(2) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispoziţiilor art. 555-557.

ART. 585

Alte modificări de pedepse

(1) Pedeapsa pronunţată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existenţa vreuneia dintre următoarele situaţii:

a) concursul de infracţiuni;

b) recidiva;

c) pluralitatea intermediară;

d) acte care intră în conţinutul aceleiaşi infracţiuni.

(2) Instanţa competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanţa de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul în care persoana condamnată se află în stare de deţinere, instanţa corespunzătoare în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere.

(3) Sesizarea instanţei se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

(4) La primirea cererii, preşedintele completului de judecată dispune ataşarea la dosar a înscrisurilor şi luarea tuturor măsurilor necesare soluţionării cauzei.

ART. 586

Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii

(1) Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, în cazul prevăzut la art. 63 din Codul penal, se dispune de instanţa de executare.

(2) Sesizarea instanţei se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda.

(3) Condamnatul este citat la judecarea sesizării, iar dacă nu are avocat instanţa numeşte unul din oficiu.

(4) Condamnatul privat de libertate va fi adus la judecată.

(5) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispoziţiilor art. 555-557. În situaţia în care amenda a însoţit pedeapsa închisorii, se va emite un nou mandat de executare pentru pedeapsa rezultată potrivit art. 63 alin. (2) din Codul penal.

(6) Dacă persoana condamnată achită amenda pe parcursul soluţionării cauzei, sesizarea va fi respinsă ca neîntemeiată.

ART. 587

Liberarea condiţionată

(1) Liberarea condiţionată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere.

(2) Când instanţa constată că nu sunt îndeplinite condiţiile pentru acordarea liberării condiţionate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an şi curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(3) Hotărârea judecătoriei poate fi atacată cu contestaţie la tribunalul în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere, în termen de 3 zile de la comunicare. Contestaţia formulată de procuror este suspensivă de executare.

(4) O copie de pe hotărârea rămasă definitivă se comunică serviciului de probaţiune competent, precum şi unităţii de poliţie în a cărei circumscripţie locuieşte cel eliberat.

ART. 588
Anularea şi revocarea liberării condiţionate

(1) Asupra anulării liberării condiţionate prevăzute la art. 105 alin. (1) din Codul penal se pronunţă, din oficiu sau la sesizarea procurorului sau a consilierului de probaţiune, instanţa care judecă ori a judecat în primă instanţă infracţiunea care atrage anularea.

(2) Instanţa prevăzută la alin. (1) se pronunţă şi asupra revocării liberării condiţionate, în situaţia prevăzută la art. 104 alin. (2) din Codul penal.

(3) Instanţa prevăzută la art. 587 alin. (1) se pronunţă şi asupra revocării liberării condiţionate, în situaţia prevăzută la art. 104 alin. (1) din Codul penal, la sesizarea serviciului de probaţiune, precum şi în cazul când instanţa care l-a judecat pe condamnat pentru o altă infracţiune nu s-a pronunţat în această privinţă.

(4) Instanţa în faţa căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de deţinere şi serviciului de probaţiune, atunci când este cazul, o copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiţionate.

SECŢIUNEA a 2-a
Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă

ART. 589
Cazurile de amânare

(1) Executarea pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi amânată în următoarele cazuri:

a) când se constată, pe baza unei expertize medico-legale, că persoana condamnată suferă de o boală care nu poate fi tratată în reţeaua sanitară a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor şi care face imposibilă executarea imediată a pedepsei, dacă specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente în reţeaua sanitară a Ministerului Sănătăţii şi dacă instanţa apreciază că amânarea executării şi lăsarea în libertate nu prezintă un pericol pentru ordinea publică. În această situaţie, executarea pedepsei se amână pentru o durată determinată;

b) când o condamnată este gravidă sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), amânarea executării pedepsei nu poate fi dispusă dacă cel condamnat şi-a provocat singur starea de boală, prin refuzul tratamentului medical, al intervenţiei chirurgicale, prin acţiuni de autoagresiune sau prin alte acţiuni vătămătoare, sau în situaţia în care se sustrage efectuării expertizei medico-legale.

(3) Cererea de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi făcută de procuror şi de condamnat.

(4) Cererea poate fi retrasă de persoana care a formulat-o.

(5) Hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei sunt executorii de la data pronunţării.

(6) În cazul în care în timpul amânării executării pedepsei pe numele condamnatului este emis un alt mandat de executare a pedepsei închisorii, acesta nu poate fi executat până la expirarea termenului de amânare stabilit de instanţă sau, după caz, până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

(7) Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra cererii de amânare a executării pedepsei poate fi atacată cu contestaţie la instanţa ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

ART. 590

Obligaţiile condamnatului în cazul amânării executării

(1) Pe durata amânării executării pedepsei, condamnatul trebuie să respecte următoarele obligaţii:

a) să nu depăşească limita teritorială fixată decât în condiţiile stabilite de instanţă;

b) să ia legătura, în termenul stabilit de instanţă, cu organul de poliţie desemnat de aceasta în cuprinsul hotărârii de amânare a executării pedepsei închisorii pentru a fi luat în evidenţă şi a stabili mijlocul de comunicare permanentă cu organul de supraveghere, precum şi să se prezinte la instanţă ori de câte ori este chemat;

c) să nu îşi schimbe locuinţa fără informarea prealabilă a instanţei care a dispus amânarea;

d) să nu deţină, să nu folosească şi să nu poarte nicio categorie de arme;

e) pentru cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. a), să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să facă tratamentul, iar pentru cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. b), să îngrijească copilul mai mic de un an.

(2) Pe durata amânării executării pedepsei, instanţa poate impune condamnatului să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligaţii:

a) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanţă;

b) să nu comunice cu persoana vătămată sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracţiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanţă, ori să nu se apropie de acestea;

c) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite.

(3) Abrogat.

ART. 591

Instanţa competentă

(1) Instanţa competentă să se pronunţe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanţa de executare.

(2) În cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. a), cererea de amânare a executării pedepsei se depune la judecătorul delegat cu executarea, însoţită de înscrisuri medicale. Judecătorul delegat cu executarea verifică competenţa instanţei şi dispune, după caz, prin încheiere, declinarea competenţei de soluţionare a cauzei sau efectuarea expertizei medico-legale. După primirea raportului de expertiză medico-legală cauza se soluţionează de instanţa de executare, potrivit dispoziţiilor prezentului capitol.

(3) Instanţa de executare comunică hotărârea prin care s-a dispus amânarea executării pedepsei, în ziua pronunţării, organului de poliţie desemnat în cuprinsul hotărârii de amânare a executării pedepsei închisorii pentru a lua în evidenţă persoana, jandarmeriei, unităţii de poliţie în a cărei circumscripţie locuieşte condamnatul, organelor competente să elibereze paşaportul, organelor de frontieră, precum şi altor instituţii, în vederea asigurării respectării obligaţiilor impuse. Organele în drept refuză eliberarea paşaportului sau, după caz, ridică provizoriu paşaportul pe durata amânării.

(4) În caz de încălcare cu rea-credinţă a obligaţiilor stabilite potrivit art. 590, instanţa de executare revocă amânarea şi dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliţie desemnat de instanţă în cuprinsul hotărârii cu supravegherea celui faţă de care s-a dispus amânarea executării pedepsei verifică periodic respectarea obligaţiilor de către condamnat şi întocmeşte lunar un raport în acest sens către instanţa de executare.

(5) În cazul în care constată încălcări ale obligaţiilor stabilite potrivit art. 590, organul de poliţie sesizează, de îndată, instanţa de executare.

(6) Instanţa de executare ţine evidenţa amânărilor acordate şi, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. Dacă nu s-a stabilit un termen de amânare, judecătorul delegat cu executarea al instanţei de executare este obligat să sesizeze instanţa de executare în vederea verificării subzistenţei temeiurilor amânării, iar când se constată că acestea au încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare ori pentru aducerea lui la îndeplinire.

SECŢIUNEA a 3-a
Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă

ART. 592
Cazurile de întrerupere

(1) Executarea pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi întreruptă în cazurile şi în condiţiile prevăzute la art. 589, la cererea persoanelor arătate la alin. (3) al aceluiaşi articol, iar în cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. a), şi la cererea administraţiei penitenciarului.

(2) Dispoziţiile art. 590 şi art. 591 alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(3) Contestaţia formulată de procuror este suspensivă de executare.

ART. 593
Instanţa competentă

(1) Instanţa competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanţa în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere, corespunzătoare în grad instanţei de executare.

(2) Cererea de prelungire a întreruperii anterior acordate se soluţionează de instanţa care a dispus întreruperea executării pedepsei.

(3) Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra cererii de întrerupere a executării pedepsei poate fi atacată cu contestaţie la instanţa ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

ART. 594
Evidenţa întreruperii executării pedepsei

(1) Instanţa care a dispus întreruperea executării pedepsei comunică de îndată această măsură instanţei de executare, locului de deţinere şi organului de poliţie.

(2) Instanţa de executare şi administraţia locului de deţinere ţin evidenţa întreruperilor acordate. Dacă la expirarea termenului de întrerupere persoana condamnată la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deţinere, administraţia trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliţie, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menţionează şi cât a mai rămas de executat din durata pedepsei.

(3) Administraţia locului de deţinere comunică instanţei de executare data la care a reînceput executarea pedepsei.

(4) Timpul cât executarea a fost întreruptă nu se socoteşte în executarea pedepsei.

(5) Pedeapsa accesorie se execută şi pe durata întreruperii executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă.

SECŢIUNEA a 4-a
Înlăturarea sau modificarea pedepsei

ART. 595

Intervenirea unei legi penale noi

(1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracţiune fapta pentru care s-a pronunţat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai uşoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanţa ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispoziţiilor art. 4 şi 6 din Codul penal.

(2) Aplicarea dispoziţiilor alin. (1) se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a persoanei condamnate de către instanţa de executare, iar dacă persoana condamnată se află în executarea pedepsei sau a unei măsuri educative, de către instanţa corespunzătoare în grad în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere sau, după caz, centrul educativ ori centrul de detenţie.

ART. 596

Amnistia şi graţierea

(1) Aplicarea amnistiei şi a graţierii, atunci când intervin după rămânerea definitivă a hotărârii, se face de către judecătorul delegat cu executarea de la instanţa de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către judecătorul delegat cu executarea de la instanţa corespunzătoare în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere.

(2) Judecătorul se pronunţă prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu, cu participarea procurorului.

(3) Împotriva încheierii pronunţate potrivit alin. (2) se poate declara contestaţie de către procuror, în termen de 3 zile de la pronunţare. Contestaţia este suspensivă de executare.

CAP. IV

Dispoziţii comune

ART. 597

Procedura la instanţa de executare

(1) Când rezolvarea situaţiilor reglementate în prezentul titlu este dată în competenţa instanţei de executare, preşedintele completului de judecată dispune citarea părţilor interesate şi, în cazurile prevăzute la art. 90, ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu. La judecarea cazurilor de întrerupere a executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă se citează şi administraţia penitenciarului în care execută pedeapsa condamnatul.

(2) Condamnatul aflat în stare de detenţie sau internat într-un centru educativ este adus la judecată.

(2^1) Condamnatul aflat în stare de detenţie sau internat într-un centru educativ poate participa la judecată în vederea rezolvării situaţiilor reglementate în prezentul titlu şi prin intermediul videoconferinţei, la locul de deţinere, cu acordul său şi în prezenţa apărătorului ales sau numit din oficiu şi, după caz, şi a interpretului.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) După ascultarea concluziilor procurorului şi a părţilor, instanţa se pronunţă prin sentinţă.

(5) Dispoziţiile cuprinse în titlul III al părţii speciale privind judecata care nu sunt contrare dispoziţiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător.

(6) Dispoziţiile alin. (1)-(5) se aplică şi în cazul în care rezolvarea uneia dintre situaţiile reglementate în prezentul titlu este dată în competenţa instanţei în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere. În acest caz, soluţia se comunică instanţei de executare.

(7) Hotărârile pronunţate în primă instanţă în materia executării potrivit prezentului titlu pot fi atacate cu contestaţie la instanţa ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

(8) Judecarea contestaţiei la hotărârea primei instanţe se face în şedinţă publică, cu citarea persoanei condamnate. Condamnatul aflat în stare de detenţie sau internat într-un centru educativ este adus la judecată. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanţei prin care se soluţionează contestaţia este definitivă. Prevederile alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

ART. 598

Contestaţia la executare

(1) Contestaţia împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;

b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;

c) când se iveşte vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;

d) când se invocă amnistia, prescripţia, graţierea sau orice altă cauză de stingere ori de micşorare a pedepsei.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), b) şi d), contestaţia se face, după caz, la instanţa prevăzută la art. 597 alin. (1) sau (6), iar în cazul prevăzut la alin. (1) lit. c), la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută. În cazul în care nelămurirea priveşte o dispoziţie dintr-o hotărâre pronunţată în apel sau în recurs în casaţie, competenţa revine, după caz, instanţei de apel sau Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

ART. 599

Rezolvarea contestaţiei la executare

(1) Procedura de rezolvare a contestaţiei la executare este cea prevăzută la art. 597.

(2) În cazul arătat la art. 598 alin. (1) lit. d), dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele şi situaţiile de existenţa cărora depinde soluţionarea contestaţiei, constatarea acestora se face de către instanţa competentă să judece contestaţia.

(3) Cererea poate fi retrasă de condamnat sau de procuror, când este formulată de acesta.

(4) După pronunţarea soluţiei definitive ca urmare a admiterii contestaţiei la executare, se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu.

(5) Cererile ulterioare de contestaţie la executare sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive şi de apărări.

ART. 600

Contestaţia privind executarea dispoziţiilor civile

(1) Contestaţia privind executarea dispoziţiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute la art. 598 alin. (1) lit. a) şi b), la instanţa de executare prevăzută la art. 597, iar în cazul prevăzut la art. 598 alin. (1) lit. c), la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută. Dispoziţiile art. 598 alin. (2) teza a II-a se aplică în mod corespunzător.

(2) Dispoziţiile art. 597 alin. (1)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(3) Contestaţia împotriva actelor de executare se soluţionează de către instanţa civilă potrivit legii civile.

ART. 601

Contestaţia privitoare la amenzile judiciare

(1) Contestaţia împotriva executării amenzilor judiciare se soluţionează de către instanţa care le-a pus în executare.

(2) Dispoziţiile art. 597 alin. (1)-(5) se aplică în mod corespunzător.

ART. 601^1
Soluţionarea cererilor fictive
Cererile prevăzute de prezentul titlu în privinţa cărora rezultă că nu privesc o persoană condamnată determinată ori formulate împotriva unei persoane care nu poate fi determinată, precum şi cererile formulate în numele unei persoane condamnate, fără mandat din partea acesteia, dat în condiţiile legii, sunt inadmisibile.

TITLUL VI
Dispoziţii finale

ART. 602
Termenii explicaţi în Codul penal
Termenii sau expresiile al căror înţeles este anume explicat în Codul penal au acelaşi înţeles şi în Codul de procedură penală.
ART. 603
Intrarea în vigoare
(1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită prin legea de punere în aplicare a acestuia.
(2) În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală.